

BANKA

SLOVENIJE
EVROSISTEM

LETNO
POROČILO

LETO 2007

Izdala:

BANKA SLOVENIJE
Slovenska 35
1505 Ljubljana
Tel.: 01 47 19 000
Fax.: 01 25 15 516

Letno poročilo temelji na podatkih in informacijah dostopnih do konca marca 2008.

This publication is also available in English.

ISSN 1318-5284 (tiskana izdaja)
ISSN 1518-2103 (elektronska izdaja)

Pregled vsebine

Uvod	9
1 GOSPODARSKA IN FINANČNA GIBANJA	11
1.1 Mednarodna gospodarska in finančna gibanja	11
1.2 Gospodarska in finančna gibanja v Sloveniji	14
1.3 Bančni sistem	40
2 DEJAVNOSTI BANKE SLOVENIJE	63
2.1 Izvajanje denarne politike ECB	63
2.2 Banka Slovenije kot posojilodajalec v sili	68
2.3 Nadzor bank in skrb za finančno stabilnost	69
2.4 Upravljanje finančnih naložb Banke Slovenije	73
2.5 Gotovinsko poslovanje	75
2.6 Statistični sistem	77
2.7 Plačilni sistemi	81
2.8 Plačilni promet komitentov Banke Slovenije	88
2.9 Sodelovanje v odborih in delovnih skupinah ECB in EU	89
2.10 Mednarodno sodelovanje	89
3 PRILOGE	91
3.1 Podzakonski akti, ki zadevajo nadzor bančnega poslovanja	91
3.2 Vodstvo in organizacijska sestava	94
3.3 Publikacije in spletna stran	97
3.4 Pregled manj znanih pojmov	98
3.5 RAČUNOVODSKI IZKAZI	

Pregled tabel in slik

Tabele:*

Tabela 1:	Prispevki h gospodarski rasti (v odstotnih točkah), izdatkovna struktura	15
Tabela 2:	Nekateri gospodarski kazalniki	16
Tabela 3:	Konsolidirana bilanca javnega financiranja in dolg širše države	24
Tabela 4:	Regionalna razčlenitev blagovne menjave	26
Tabela 5:	Plačilna bilanca	29
Tabela 6:	Pregled slovenskega finančnega sektorja glede na bilančno vsoto	37
Tabela 7:	Lastniška sestava bančnega sektorja (po lastniškem kapitalu, v %)	41
Tabela 8:	Lastniška sestava bančnega sektorja (po bilančni vsoti, v %)	41
Tabela 9:	Bilančna vsota glede na BDP	41
Tabela 10:	Bilančne vsote in tržni deleži bank	43
Tabela 11:	Glavne postavke bilance stanja bank	44
Tabela 12:	Ročnost vlog in kreditov nebančnemu sektorju	46
Tabela 13:	Ročnost vlog in kreditov nebančnemu sektorju	48
Tabela 14:	Glavne postavke prirejenega izkaza poslovnega izida	50
Tabela 15:	Nekateri kazalniki poslovanja bank	52
Tabela 16:	Izračunane aktivne in pasivne obrestne mere	53
Tabela 17:	Izpostavljenost bank glede na obseg kapitala	54
Tabela 18:	Bonitetna struktura in stopnja pokritja razvrščenih terjatev z oslabitvami in rezervacijami	55
Tabela 19:	Bonitetna struktura kreditnega portfelja bank v % in tisoč EUR	56
Tabela 20:	Delež razvrščenih terjatev po panogah in povprečna boniteta panoge	57
Tabela 21:	Izpostavljenost do posameznih skupin držav	58
Tabela 22:	Stanje finančnih naložb Banke Slovenije	74

*Razen tabel računovodskih izkazov Banke Slovenije

Slike:

Slika 1:	Gospodarska rast v nekaterih večjih gospodarstvih po svetu	11
Slika 2:	Cene primarnih surovin in nafte na svetovnem trgu	12
Slika 3:	Tečaj evro-dolar in ključni obrestni meri ECB ter Federal Reserve	13
Slika 4:	Prispevki h gospodarski rasti (v odstotnih točkah), izdatkovna struktura	15
Slika 5:	Prispevki h gospodarski rasti (v odstotnih točkah), proizvodna struktura	16
Slika 6:	Produktivnost, zaposlenost in nominalna bruto plača	17
Slika 7:	Medletna stopnja rasti cen v Sloveniji in v evroobmočju	18
Slika 8:	Konvergenčni kriterij stabilnosti cen	18
Slika 9:	Medletne stopnje rasti cen posameznih podskupin inflacije	19
Slika 10:	Medletne stopnje rasti cen industrijskih proizvodov pri proizvajalcih na domačem trgu	20
Slika 11:	Medletne stopnje rasti kazalnikov osnovne inflacije za Slovenijo in evroobmočje	21
Slika 12:	Saldo in dolg sektorja države po ESR 95	22
Slika 13:	Tekoči račun plačilne bilance	25
Slika 14:	Struktura finančnih pritokov iz tujine	30
Slika 15:	Struktura finančnih odtokov v tujino	30
Slika 16:	Zunanji dolg	31

Slika 17:	Realni efektivni tečaj domače valute	32
Slika 18:	Kreditiranje domačega zasebnega sektorja	33
Slika 19:	Finančno poglobljanje	34
Slika 20:	Obrestne mere za posojila nad 1 mio EUR za nefinančne družbe	34
Slika 21:	Obrestne mere za potrošniška posojila gospodinjstvom	35
Slika 22:	Neto zadolženost pri bankah	36
Slika 23:	Finančni posredniki po bilančni vsoti	36
Slika 24:	Medletne stopnje rasti slovenskih borznih indeksov in vrednosti enot premoženja vzajemnih skladov	38
Slika 25:	Delež tujcev v tržni kapitalizaciji delnic na Ljubljanski borzi	39
Slika 26:	Neto naložbe rezidentov v tujino	40
Slika 27:	Bilančna vsota in medletna rast	42
Slika 28:	Medletna rast kreditov nebančnemu sektorju	45
Slika 29:	Povprečna struktura obveznosti in naložb v letu 2007	47
Slika 30:	Struktura bruto dohodka	49
Slika 31:	Struktura porabe bruto dohodka	49
Slika 32:	Naložbe in obveznosti ter količnik likvidnosti	54
Slika 33:	Struktura kreditnega portfelja vseh bank	55
Slika 34:	Povprečna tveganost terjatev po skupinah bank in za bančni sistem	56
Slika 35:	Delež terjatev v D-E po skupinah bank in za bančni sistem	57
Slika 36:	Količnik kapitalske ustreznosti bank, kapital in kapitalske zahteve	59
Slika 37:	Medletne rasti kapitala, temeljnega kapitala in kapitalskih zahtev	60
Slika 38:	Porazdelitev kapitalske ustreznosti	60
Slika 39:	Obrestne mere Evrosistema in Eonia	64
Slika 40:	Stanje operacij glavnega in dolgoročnejšega refinanciranja Evrosistema	65
Slika 41:	Obveznost obveznih rezerv in njihovo izpolnjevanje	66
Slika 42:	Sklad finančnega premoženja pri Banki Slovenije na dan 31. 12. 2007– struktura glede na kraj izdaje	67
Slika 43:	Sklad finančnega premoženja pri Banki Slovenije na dan 31. 12. 2007– struktura glede na vrsto premoženja	67
Slika 44:	Količinska sestava bankovcev izdanih v obtok	75
Slika 45:	Vrednostna sestava bankovcev izdanih v obtok	75
Slika 46:	Struktura odkritih ponaredkov evrobankovcev v Sloveniji	77

Uvod

Slovenija je 1. 1. 2007 uvedla evro kot nacionalno valuto. Prehod in zamenjava denarja sta potekala gladko, prilagoditve vseh sistemov so bile opravljene po načrtu in učinkovito. Prebivalstvo in gospodarstvo sta se hitro prilagodila novi valuti. Kot je bilo pričakovati, je v nekaterih primerih prihajalo do »zaokroževanja« cen navzgor predvsem pri storitvah in v gostinstvu. Vpliv uvedbe evra na inflacijo je po večini ocen znašal okoli 0,3 odstotne točke, deloma že v decembru 2006, preostalo pa v poznejših mesecih.

Pozitivni učinki vstopa Slovenije v Evropsko unijo so se nadaljevali tudi v letu 2007. Ugodna evropska in mednarodna konjunktura ter posledično visoka rast menjave s tujino so omogočili 6,1-odstotno agregatno realno gospodarsko rast, kar je najvišja rast v obdobju po osamosvojitvi. Posledica visoke gospodarske rasti je bilo visoko povečanje skupne zaposlenosti za 2,7% ter znižanje stopnje brezposelnosti na 4,6%. V številnih sektorjih so se pojavila ozka grla zaradi pomanjkanja delavcev, kar je povečalo povpraševanje po zaposlovanju tuje delovne sile.

K visoki rasti BDP in zaposlovanja je poleg izvoza prispevala tudi visoka rast domače porabe. Poganjala jo je zelo velika rast investicij, predvsem investicij v gradbena dela. Po vstopu v evropski tečajni režim ERM II julija 2004 je postopoma začela pojemati učinkovitost monetarnega nadzora Banke Slovenije zaradi konvergence domačih obrestnih mer na raven evropskih. To je spodbudilo močno kreditno rast.

V Banki Slovenije ocenjujemo, da je bila gospodarska rast v drugi polovici 2006 in še bolj v letu 2007 nad proizvodnimi potencialnimi možnostmi, ki zagotavljajo makroekonomsko ravnotežje. Z vstopom v Evropsko unijo je prišlo do velikega povečanja uvoza, ki je bil v prvih letih še izravnal z rastjo izvoza, ob povečanju domače porabe pa je uvoz začel prehitevati izvoz, kar je povzročilo veliko povečanje zunanega primanjkljaja. K njegovemu poslabšanju so prispevali tudi naraščajoči odlivi na račun obresti, izplačilo dobičkov investorjev ter dohodki in transferji migrantskih delavcev. Primanjkljaj tekočega računa plačilne bilance je leta 2007 znašal 4,9% BDP, kar je jasen in resen znak makroekonomskih neravnotežij.

Na področju plač so se že ob koncu leta 2006 kazala znamenja pritiskov za povečevanje. Rast plač se je večala vse leto 2007 in je sovpadala z visokim cikličnim povečanjem produktivnosti, predvsem v izvoznem gospodarstvu. Inflacija, ki se je v prvih mesecih leta 2007 delno umirila, je sredi leta in še posebno proti koncu leta začela naraščati in je bila daleč nad povprečjem evroobmočja. Harmonizirani indeks cen življenjskih potrebščin (HICP) se je ob koncu leta povečal že za 5,7%, pri čemer so največji del povečanja povzročili zunanji ponudbeni šoki, predvsem povečanja cen hrane, surovin in energije. K nadpovprečnim slovenskim podražitvam hrane se prispevali tudi specifični domači dejavniki, predvsem strukturni problemi trga. V drugem polletju leta so na inflacijo vplivale tudi cene storitev in cene v infrastrukturnih dejavnostih. Posledica visoke inflacije je veliko znižanje realnih obrestnih mer, kar lahko vpliva na povpraševanje v tekočem letu.

Ob koncu leta 2007 so se začeli kazati znaki umirjanja visoke gospodarske rasti. Na to je vplivalo več vzrokov, predvsem negotovosti na mednarodnih finančnih trgih, poleg tega pa je prišlo do umirjanja domačega povpraševanja. Glede na inercijo inflacijskih pritiskov je v zadnjih mesecih prišlo do zniževanja realnih plač, kar je sprožilo zahteve za njihovo povišanje. V letošnjem letu bo nadaljnja usoda konkurenčnosti slovenskega gospodarstva v veliki meri odvisna od rezultatov plačnih pogajanj. Na prehodu v leto 2008 kljub postopnemu zapiranju proizvodne vrzeli obstajajo visoka tveganja stabilnosti in konkurenčnosti gospodarstva.

Ljubljana, aprila 2008

Guverner Banke Slovenije
Marko Kranjec

1 GOSPODARSKA IN FINANČNA GIBANJA

1.1 Mednarodna gospodarska in finančna gibanja

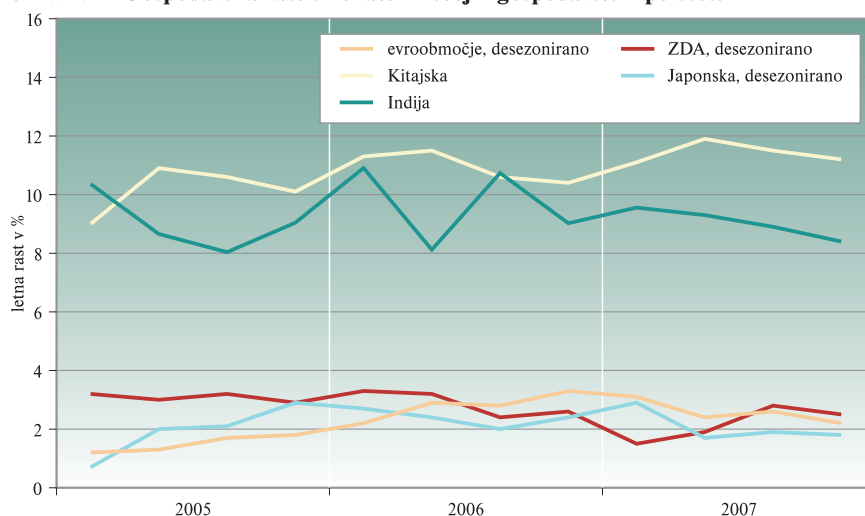
Svetovno gospodarstvo so v letu 2007 zaznamovali predvsem strukturni premiki v razmerjih relativnih cen in od sredine leta naprej tudi povečanje negotovosti na finančnih trgih. Vse to je, poleg dejavnikov, specifičnih za posamezne države, vplivalo na umirjanje gospodarske rasti.

Gospodarska rast v svetu je v letu 2007 po ocenah Mednarodnega denarnega sklada znašala še vedno razmeroma visokih 4,9%. Do umiritve rasti svetovnega gospodarstva je prišlo v zadnjem četrtletju leta. V evroobmočju se je gospodarska rast po razmeroma dobrih rezultatih v prvem četrtletju v nadaljevanju leta upočasnila in je po prvih ocenah znašala 2,6%. H gospodarski rasti je ponovno največ prispevalo domače trošenje, v okviru katerega je rast investicij v letu postala zmernejša. V ZDA in na Japonskem se je gospodarska rast v letu 2007 prav tako znižala. Kljub postopnemu upadanju rast nekaterih večjih držav v Aziji, kot sta Indija in Kitajska, ostaja še vedno na zelo visoki ravni. Na znižanje gospodarske rasti v ZDA, ki je po prvih ocenah v celem letu znašala 2,2%, je najbolj vplivalo ohlajanje nepremičninskega trga.

Svetovno gospodarstvo so zaznamovale spremembe v razmerjih relativnih cen in v drugi polovici leta povečanje negotovosti na finančnih trgih.

Gospodarska rast v svetu se je nekoliko umirila, a je še vedno dosegla visokih 4,9%.

Slika 1: Gospodarska rast v nekaterih večjih gospodarstvih po svetu

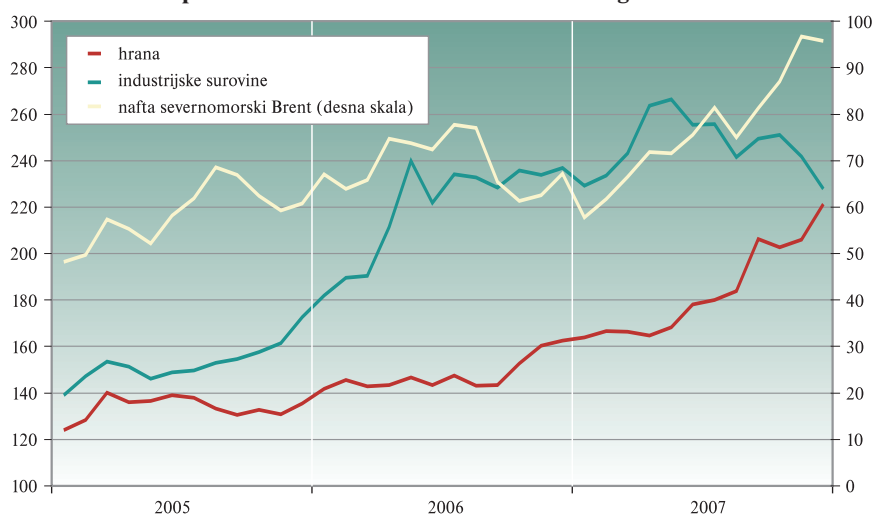
Vir: Eurostat, US Bureau of Economic Analysis, National Bureau of Statistics of China, Reserve Bank of India

Gospodarska aktivnost glavnih trgovinskih partneric Slovenije iz Evropske unije se je v letu 2007 znižala, razen nekaterih novih članic, kot sta Slovaška in Poljska, ki sta dosegli višjo rast kot v letu prej. Razmeroma močno se je upočasnila rast v nekaterih večjih državah članicah, kot so Nemčija, Francija in Italija. Med pomembnejšimi partnericami zunaj Evropske unije se je gospodarska aktivnost izboljšala v Rusiji in v večini novih držav na območju Balkana, izraziteje predvsem na Hrvaškem in v Srbiji.

Pomembnejši premiki v relativnih cenah so izhajali iz hitre rasti cen hrane, v drugi polovici leta pa tudi nafte.

Pomembne spremembe v relativnih cenah so se nanašale predvsem na nadaljevanje hitre rasti cen hrane na svetovnih trgih, kar se dogaja že od konca leta 2006. V drugi polovici leta 2007 se jim je pridružila še pospešena rast cen nafte. Cene hrane na svetovnem trgu so v povprečju leta dosegle 26-odstotno rast, medtem ko je bila ta leta 2006 še 11-odstotna. Nanjo so vplivali predvsem povpraševanje iz nekaterih hitro rastočih azijskih držav, širjenje uporabe nekaterih pridelkov za pridelavo biogoriv in neugodne vremenske razmere. Cene nafte so vse leto postopno naraščale, čeprav je bil v prvi polovici leta v medletnih indeksih prisoten močan bazni učinek, ki je povzročil negativne medletne stopnje rasti. Bazni učinek je predvsem v zadnjem četrtletju, ko se je medletna rast cen nafte močno zvišala in v povprečju znašala okoli 60%, deloval v nasprotni smeri. V povprečju leta 2007 je sicer sod nafte Brent stal 74 USD, kar je okoli 14% več kot leto pred tem. Temeljni vzrok rasti cen nafte ostaja visoko povpraševanja po tej surovini, ki ga ponudba ne uspe dohitevati. Poleg tega so bile na območjih, bogatih z nafto, še geopolitične napetosti, kar je dodatno hromilo ponudbo. OPEC se je na svojih zasedanjih v letu 2007 le enkrat odločil za zvišanje uradno določene kvote črpanja nafte, kar se je odrazilo na nekoliko višji ponudbi novembra, vendar to ni zaustavilo nadaljnje rasti cen. Povečano zaskrbljenost in s tem višje cene nafte so povzročale tudi nizke zaloge nafte v ZDA in zniževanje vrednosti ameriškega dolarja v primerjavi z drugimi valutami. V letu 2007 se je med drugimi surovinami (brez nafte) močno upočasnila rast cen kovin. Nižanje rasti cen kovin je bilo delno posledica visoke osnove iz leta 2006, delno pa umirjanja gospodarske rasti v večjih svetovnih gospodarstvih.

Slika 2: Cene primarnih surovin in nafte na svetovnem trgu

Opomba: Indeksi (2000 = 100), cena nafte (severnomorski brent v USD/sod).

Vir: The Economist, London; Bloomberg

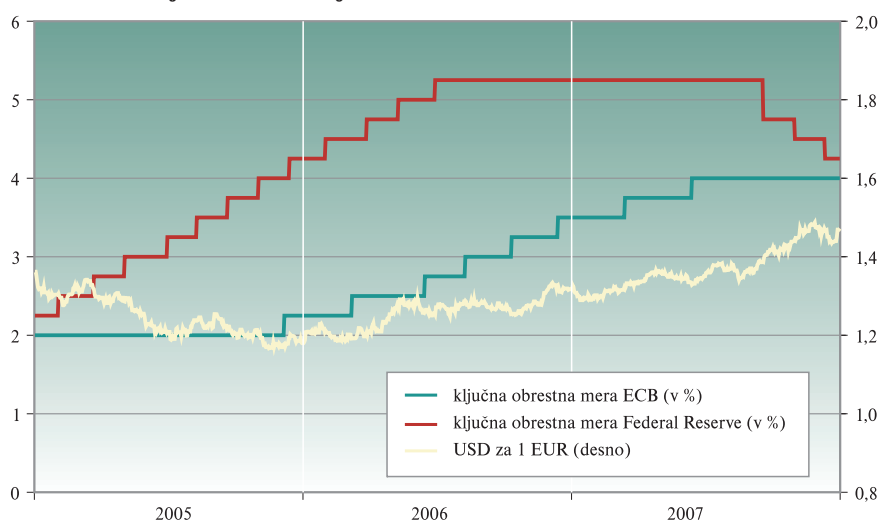
Na svetovnih finančnih trgih je prišlo do povečane negotovosti od sredine leta naprej.

Na svetovnih finančnih trgih je prišlo do večjega obrata v sredini leta. Avgusta se je namreč občutno povečala negotovost na finančnih trgih, povezana s hitrim naraščanjem nezmožnosti odplačevanja stanovanjskih hipotekarnih posojil drugorazrednih posojiljemalcev v ZDA in z nezaupanjem trgov v različne izvedene finančne instrumente, ki so bili s temi krediti zavarovani. Posledice so čutili tudi drugi trgi z izvedenimi finančnimi instrumenti. Trgovanje s takimi instrumenti je presahnilo, nezaupanje pa se je preneslo tudi na medbančni trg. Posledica je bilo prenehanje dotedanje trendne rasti borznih indeksov po svetu ter likvidnostni problemi bank predvsem v severni Ameriki in v Evropi. Na te dogodke so se ECB in druge centralne banke odzvale z močnim dodajanjem likvidnosti, da bi normalizirale delovanje medbančnega trga.

ECB je do sredine leta nadaljevala omejevalno denarno politiko in je obrestne mere zvišala dvakrat, marca in junija za 0,25 odstotne točke, tako da je ključna centralnobančna obrestna mera od sredine leta naprej znašala 4,0%. Po zaostritvi razmer na svetovnih finančnih trgih je ECB prenehala zviševati obrestno mero, pozornost pa je usmerila v normalizacijo delovanja medbančnega trga. Ameriški sistem centralnih bank Federal Reserve je ohranjal ključno centralnobančno obrestno mero Federal Funds nespremenjeno na ravni 5,25% vse do avgusta. Nato so od septembra naprej sledila tri znižanja, ki so bila predvsem posledica nadaljevanja in poglobljanja krize, povezane z drugorazrednimi hipotekarnimi posojili v ZDA, ter pričakovanj upočasnevanja gospodarske rasti v ZDA. Ob koncu leta je ključna centralnobančna obrestna mera Federal Funds znašala 4,25%. Japonska centralna banka je ključno obrestno mero zvišala februarja za 0,25 odstotne točke na 0,5%, kjer je ostala do konca leta.

Spremenjene razmere na finančnih trgih so vplivale na aktivnosti centralnih bank.

Slika 3: Tečaj evro-dolar in ključni obrestni meri ECB ter Federal Reserve

Vir: ECB, Federal Reserve

Gibanje tečaja dolarja je odražalo dogajanje v gospodarstvih ZDA in evroobmočja. Euro je do ameriškega dolarja pretežno apreciiral in je v povprečju leta pridobil 9,2% vrednosti v primerjavi s povprečjem 2006. Apreciacija evra nasproti dolarju je bila predvsem posledica večinoma spodbudnejših podatkov o gospodarstvu evroobmočja kot o ZDA. Poleg tega so obrestne mere evroobmočja naraščale, medtem ko so bile v ZDA do konca poletja nespremenjene, nato pa so se začele zniževati, kar je zmanjšalo obrestni razmik med dolarskimi in evrskimi obrestnimi merami.

Evro je v letu 2007 do ameriškega dolarja apreciiral za 9%.

Inflacija se je v evroobmočju in ZDA do zadnje četrtine leta zadrževala na zmerni ravni, nato se je močno povečala. V povprečju leta 2007 je bila inflacija kljub zvišanju v zadnjem četrtletju nekoliko nižja kot leto pred tem; v evroobmočju je znašala 2,1%, v ZDA pa 2,9%. Na zmerno rast cen je v evroobmočju do zadnjega četrtletja vplivala visoka osnova cen energentov iz leta 2006. Učinek osnove cen energentov iz leta 2006 se je v zadnjem četrtletju obrnil, tako da je ob nadaljevanju visoke rasti cen nafte do konca leta 2007 pospeševal inflacijo. Poleg tega se je v inflaciji evroobmočja vse bolj odražala tudi hitra rast cen hrane na svetovnih trgih. Podobno je tudi inflacija v ZDA v zadnjem četrtletju poskočila zaradi vpliva nizke osnove cen energentov v zadnjem četrtletju leta 2006 in vpliva hitre rasti cen hrane. Inflacija brez cen energentov in nepredelane hrane se je v evroobmočju v letu 2007 zadrževala na nekoliko višji ravni kot leto pred tem in je v povprečju leta dosegla 2,0%. Na to je vplivalo zvišanje stopnje davka na dodano vrednost v Nemčiji na

Inflacija se je v evroobmočju in v ZDA proti koncu leta močno zvišala predvsem zaradi vpliva hitre rasti cen hrane in nafte.

začetku leta. Inflacija brez cen hrane in energije je v ZDA v letu 2007 padala in se nekoliko dvignila proti koncu leta, v povprečju leta pa je znašala 2,3%. Na Japonskem je bila do zadnjega četrletja leta ponovno prisotna deflacija, v zadnji četrtini pa so na ponovno pozitivne inflacijske stopnje delovale visoke cene energije ob nizki lanskoletni osnovi, tako da je inflacija v povprečju leta dosegla 0,1%.

1.2 Gospodarska in finančna gibanja v Sloveniji

1.2.1 Gospodarska aktivnost in trg dela

Gospodarska rast je v letu 2007 presegla ocenjeno potencialno rast in je bila za 3,5 odstotne točke višja od rasti evroobmočja.

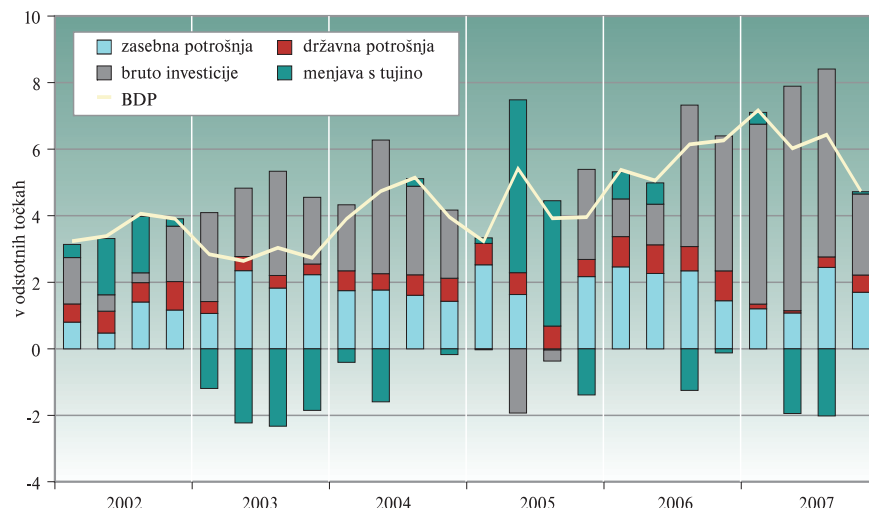
Rast gospodarske aktivnosti v Sloveniji se je v letu 2007 še povečala in bila najvišja v obdobju samostojne države. Po 5,7-odstotni rasti leta 2006 se je rast bruto domačega proizvoda (BDP) v lanskem letu povečala za 0,4 odstotne točke in dosegla 6,1-odstotno rast ter s tem presegla ocenjeno potencialno rast BDP. V evroobmočju se je gospodarska rast znižala z 2,8% v letu 2006 na 2,6% v letu 2007. Razlika med rastjo v Sloveniji in rastjo v evroobmočju se je z 2,9 odstotne točke povečala na 3,5 odstotne točke. Tako močna rast slovenskega gospodarstva je bila nad pričakovanji in je kar najbolj posledica hitre rasti bruto investicij. Dodana vrednost se je najbolj povečala v gradbeništvu (18,7%), v finančnem posredništvu (12,1%), v trgovini (7,6%) in v predelovalnih dejavnostih (8,3%), kjer so tudi najvidnejše razlike v rasti dodane vrednosti v primerjavi z evroobmočjem. Struktura gospodarske rasti Slovenije sicer še vedno kaže ugoden gospodarski cikel, vendar pa rast, ki presega ocenjeno rast ponudbene zmogljivosti gospodarstva oziroma potencialno rast, pospešuje inflacijske pritiske agregatnega povpraševanja in vodi v makroekonomsko neravnotežje.

Investicijsko trošenje – glavni dejavnik gospodarske rasti v letu 2007.

K visoki gospodarski aktivnosti v letu 2007 je bistveno prispevalo večje domače povpraševanje, ki se je začelo pospeševati že ob koncu leta 2005 in se je v letu 2006 še stopnjevalo. Med komponentami domačega trošenja je še bolj kot v letu 2006 izstopala medletna rast bruto investicij, ki je pospešila rast že v drugi polovici leta 2006 in v povprečju leta 2007 dosegla medletno rast 17,8%. Pospešitev investicijskega trošenja je bila v letu 2007 najmočnejša v gradbeništvu, kjer so najbolj izstopale investicije v stanovanjske in nestanovanjske zgradbe, močno pa so se povečale tudi investicije v transportno opremo. Visoka rast investicij na področju nestanovanjske gradnje je bila na začetku lanskega leta deloma posledica ugodnih vremenskih razmer, ki so pospešile predvsem že sicer načrtovano gradnjo avtocest, deloma pa tudi zaradi izgradnje objektov, namenjenih trgovinski dejavnosti, ter izgradnje in obnove objektov v okviru priprav na širitev schengenske meje. Visoka dinamika investicij v stanovanjsko gradnjo je bila v letu 2007 deloma posledica visokega povpraševanja, povezana z ugodnimi pogoji financiranja ob padanju realnih obrestnih mer, deloma pa tudi posledica povečane gradnje stanovanj pred predvidenim prenehanjem prehodnega obdobja uporabe nižje stopnje DDV za stanovanjsko gradnjo in obnovo stanovanj. Nižja stopnja DDV naj bi se po pričakovanjih z začetka leta 2007 iztekla ob koncu lanskega leta, kar se pozneje zaradi podaljšanja tega obdobja sicer ni uresničilo. Tudi investicije v opremo in stroje so s 13,3% v letu 2007 rasle hitro. Pri tem so najhitreje rasle investicije v transportno opremo, ki so se povečale za 24,7% medletno, taka rast pa je bila vsaj deloma pogojena z nekaterimi enkratnimi transakcijami, predvsem nakupom letal v drugem četrletju. Trošenje gospodinjstev se je v povprečju leta 2007 nekoliko znižalo kljub močno izboljšanim razmeram na trgu dela in ugodnejšim pogojem kreditiranja ob relativno nizkih realnih obrestnih merah. Tudi trošenje države je v povprečju leta 2007 glede na predhodno leto upočasnilo medletno rast, in sicer za 3 odstotne točke na 1,4%. Medletna rast izvoza blaga in storitev je kljub solidni rasti

v letu 2007 zaostajala za rastjo uvoza blaga in storitev, ki jo je spodbujala visoka rast domačega povpraševanja. Tako razmerje med rastjo izvoza in uvoza je med drugim prispevalo k nastanku visokega negativnega salda plačilne bilance v letu 2007 in je negativno prispevalo k rasti BDP v lanskem letu v višini 0,9 odstotne točke.

Slika 4: **Prispevki h gospodarski rasti (v odstotnih točkah), izdatkovna struktura**

Vir: Statistični urad RS, izračuni Banke Slovenije

Tabela 1: **Prispevki h gospodarski rasti (v odstotnih točkah), izdatkovna struktura**

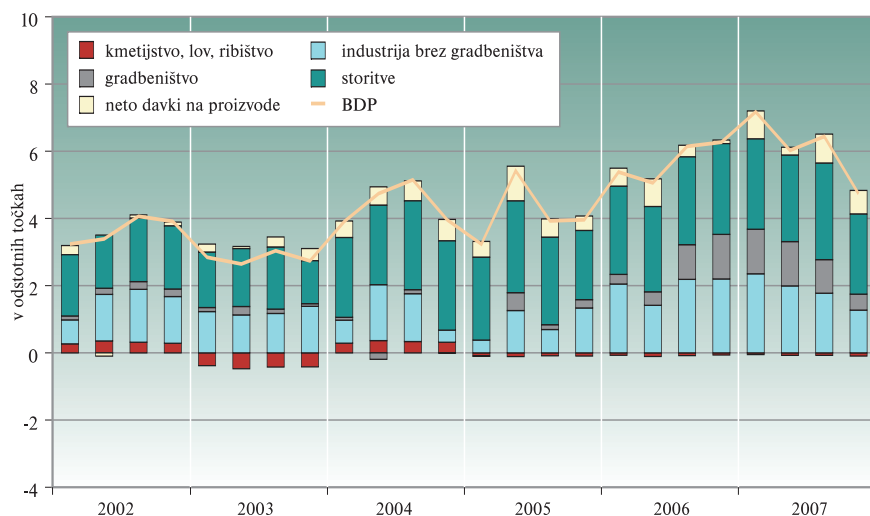
v odstotnih točkah	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Gospodinjstva	1,0	1,9	1,6	1,6	2,1	1,6
Bruto investicije	1,0	2,5	2,7	0,1	2,7	5,0
Država	0,7	0,4	0,6	0,6	0,8	0,3
Saldo menjave s tujino	1,0	-1,9	-0,5	2,0	0,0	-0,9
Gospodarska rast	3,7	2,8	4,4	4,1	5,7	6,5

Vir: Statistični urad RS, izračuni Banke Slovenije

Skladno z visoko rastjo dodane vrednosti v predelovalnih dejavnostih v letu 2007 (8,5%) je bila visoka tudi rast industrijske proizvodnje (6,9%), ki se je nekoliko upočasnila šele ob koncu leta. Industrijska proizvodnja se je v letu 2007 najbolj povečala v pretežno izvozno usmerjenih dejavnostih, še zlasti v proizvodnji kemikalij, kemičnih izdelkov in umetnih vlaken (21,6%), v proizvodnji vozil in plovil (19,8%), predvsem v avtomobilski industriji, v proizvodnji kovin in kovinskih izdelkov (10,5%) ter v proizvodnji strojev in naprav (10,5%). Največji upad industrijske proizvodnje je v lanskem letu doživela proizvodnja usnja in usnjenih izdelkov (-21,0%). Po namenskih skupinah je bila pospešitev industrijske proizvodnje opazna pri vseh vrstah blaga, še zlasti pa pri proizvodih za investicije (12,8% medletno). Na to povečanje je kar najbolj vplivala visoka aktivnost v gradbeništvu in povečan izvoz proizvodov za investicije v nove države članice EU. V letu 2007 je bila visoka tudi rast prihodkov od prodaje v industriji (7,6%), pri čemer je bila medletna rast prihodka od prodaje na tujih trgih z 8,8-odstotno rastjo višja kot na domačih trgih, in sicer 5,3-odstotna. K taki rasti je največ prispeval predvsem prihodek od prodaje proizvodov za investicije. Celotne zaloge v industriji so se leta 2007 medletno povečale za bistveno več kot v predhodnem letu, in sicer za 8,9%, pri čemer so se kar za 18,7% povečale zaloge proizvodov za investicije in za 11% zaloge proizvodov za široko porabo.

Ob visoki gospodarski rasti so se ne pričakovano močno povečale zaloge.

Slika 5: Prispevki h gospodarski rasti (v odstotnih točkah), proizvodna struktura

Vir: Statistični urad RS, izračuni Banke Slovenije

Tabela 2: Nekateri gospodarski kazalniki

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Realna rast bruto domačega proizvoda¹ v %	3,7	2,8	4,4	4,1	5,7	6,1
Bruto domači proizvod v mio EUR	21.142	23.399	25.814	27.783	29.859	32.295
Bruto domači proizvod v EUR na prebivalca	11.407	12.380	13.355	14.098	15.146	16.569
Sestava bruto domačega proizvoda v % BDP						
Kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo	2,7	2,2	2,4	2,1	2,0	1,8
Industrija in gradbeništvo	28,0	27,5	27,0	26,4	27,0	27,5
- Predelovalna dejavnost	23,1	22,8	22,4	21,7	21,5	21,4
Storitve	53,9	54,3	54,8	55,6	55,6	55,3
Dodana vrednost skupaj	87,6	87,0	87,1	87,2	87,7	87,6
Sredstva za zaposlene	52,0	51,7	51,9	51,8	51,4	...
Davki na proizvodnjo in uvoz, minus subvencije	14,3	14,2	14,1	14,0	13,4	...
Bruto poslovni presežek in raznovrstni dohodek	33,7	34,0	34,0	34,2	35,2	...
- Izvoz proizvodov in storitev	57,9	56,3	59,1	62,3	66,9	71,8
- Uvoz proizvodov in storitev	57,7	57,0	59,7	61,6	67,5	73,6
Neto izvoz	0,2	-0,7	-0,7	0,7	-0,6	-1,8
Trošenje gospodinjstev	53,9	54,3	53,3	52,6	52,1	50,9
Državna potrošnja	19,6	19,3	19,1	19,1	19,1	18,4
Bruto investicije	25,0	25,8	27,0	26,7	28,4	31,5
Aktivno prebivalstvo (ILO)², v tisočih	971	961	1.007	1.015	1.022	1.035
Zaposleni in samozaposleni (ILO)	910	897	943	949	961	985
Brezposelni (ILO)	61,3	64,2	63,3	66,1	60,8	49,2
Stopnja brezposelnosti (ILO)	6,3	6,7	6,3	6,6	6	4,9
Nominalna rast bruto plače v %	9,8	7,6	4,6	4,9	4,8	5,9
Rast produktivnosti dela v %	2,1	3,2	4,1	4,0	4,5	3,3

Opombe: 1 Podatki o nacionalnih računih so izraženi v stalnih cenah predhodnega leta, razen sredstva za zaposlene, davki na proizvodnjo in uvoz, minus subvencije ter bruto poslovni presežek in raznovrstni dohodek, ki so podani v tekočih cenah.

2 Mednarodno primerljivi podatki po metodologiji ILO.

Vir: Statistični urad RS

Razmere na trgu dela so se izboljševale tudi v letu 2007 skladno z ugodnim gospodarskim ciklom. Ob koncu leta 2007 je bilo delovno aktivnih ljudi okoli 864,4 tisoč, oziroma za 3,5% več kot v letu 2006. Zaposlenost se je glede na predhodno leto močno povečala v podjetjih (3,1%), še bolj pa v drobnem sektorju (5,1%), ki vključuje samozaposlene osebe in zaposlene osebe pri samozaposlenih. Tudi v letu 2007 se je zaposlenost najbolj povečala v gradbeništvu (11,4%) in v dejavnosti nepremičnin (8,5%), upadla pa je v kmetijstvu (3,8%) in rudarstvu (5,7%). V predelovalni dejavnosti se je zaposlenost v primerjavi z zadnjimi štirimi leti, ko je doživljala upad, v povprečju leta 2007 povečala za 1,1% medletno. Pri slednji je bil tako kot v preteklih letih največji upad zaposlenosti v delovno intenzivnih panogah, predvsem v tekstilni, živilski in usnjarski dejavnosti, medtem ko se je v proizvodnji vozil in plovil, predvsem zaradi novih zmogljivosti v avtomobilski industriji, zaposlenost povečala za 10,6% medletno. Število brezposelnih oseb je bilo decembra 2007 glede na predhodno leto manjše za okoli 9.892 oseb oziroma za 16,8%, stopnja brezposelnosti pa je decembra znašala 7,3%, kar je za 1,3 odstotne točke manj kot leto poprej. Močno je upadla tudi stopnja brezposelnosti, merjena z Anketo o delovni sili (ILO), ki je v tretjem četrtletju 2007 dosegla najnižjo raven doslej, v povprečju celega leta pa je znašala 4,9%. Po Anketi o delovni sili sta se v letu 2007 povečali stopnja aktivnosti za 0,4 odstotne točke na 59,7% in stopnja delovne aktivnosti za 1,1 odstotne točke na 56,9%.

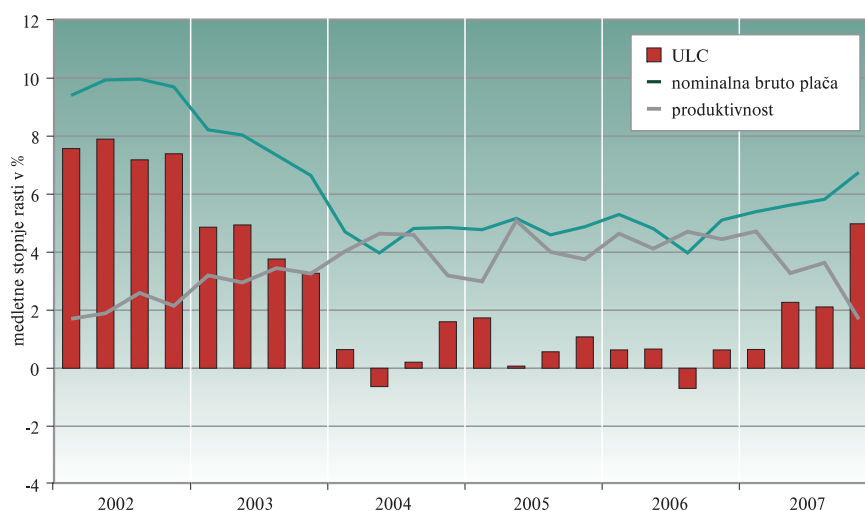
Rast povprečne nominalne bruto plače se je v letu 2007 povišala za 1,1 odstotne točke in je znašala 5,9%. Pri tem je znašala rast povprečne nominalne bruto plače v zasebnem sektorju 6,8%, v javnem sektorju pa 4,1%. Najhitreje so plače rasle v trgovini na drobno (7,6%), finančnem sektorju (7,3%) in dejavnosti nepremičnin (7,1%), najpočasneje pa v javni upravi (4,0%).

Nominalni stroški dela na enoto proizvoda so bili v letu 2007 nekoliko višji kot v preteklih treh letih, predvsem močni so bili v zadnjem četrtletju. Čeprav so se postopoma poviševali, so se vse do zadnjega četrtletja gibal na ravni okoli 2% in s tem niso predstavljali inflacijskih pritiskov. V zadnjem četrtletju so nominalni stroški dela na enoto proizvoda medletno rast močno pospešili na raven okoli 5,0%, merjeno z bruto plačami, skupaj z ostalimi prejemki iz delovnega razmerja (AJPES) pa so se gibal na ravni okoli 4,0%. Ostali prejemki so namreč rasli po nižjih stopnjah kot bruto plače. S tem so presegli raven rasti stroškov dela, ki je skladna z vzdrževanjem cenovne stabilnosti, vendar pa na podlagi teh podatkov še ni jasno, ali gre za trajno ali le za začasno odstopanje.

Pogoji na trgu dela so bili v celem letu 2007 ugodni. Stopnja brezposelnosti je bila v povprečju leta 4,9-odstotna.

Stroški dela na enoto proizvoda so ob koncu leta 2007 presegli rast produktivnosti, ki je skladna z ohranjanjem cenovne stabilnosti.

Slika 6: Produktivnost, zaposlenost in nominalna bruto plača

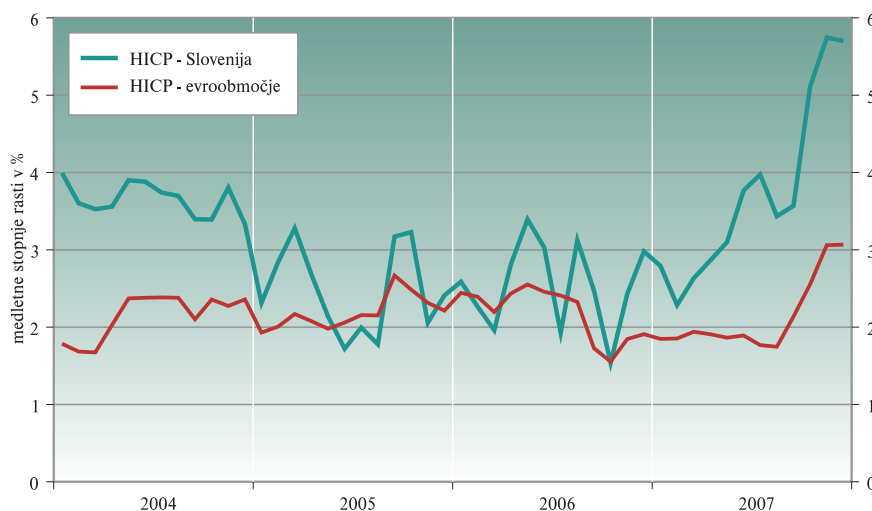
Vir: Statistični urad RS, izračuni Banke Slovenije

1.2.2 Gibanje cen

Povečanje povprečne letne inflacije na 3,8% v letu 2007 je občutno odstopalo od gibanja cen v evroobmočju.

Povprečna inflacija, merjena s harmoniziranim indeksom cen življenjskih potrebščin (HICP), je v letu 2007 znašala 3,8% in se je tako glede na povprečje leta 2006 povišala za 1,3 odstotne točke. Še višja je bila inflacija ob koncu leta, ko je medletna stopnja rasti HICP dosegla 5,7%. Relativno visoka inflacija je bila posledica ponudbenih šokov, ki odražajo razmere v globalnem gospodarstvu (podražitve hrane, nafte in drugih surovin) in notranjih makroekonomskih dejavnikov. V primerjavi z evroobmočjem so se odstopanja v gibanjih cen močno povečala.

Slika 7: Medletna stopnja rasti cen v Sloveniji in v evroobmočju

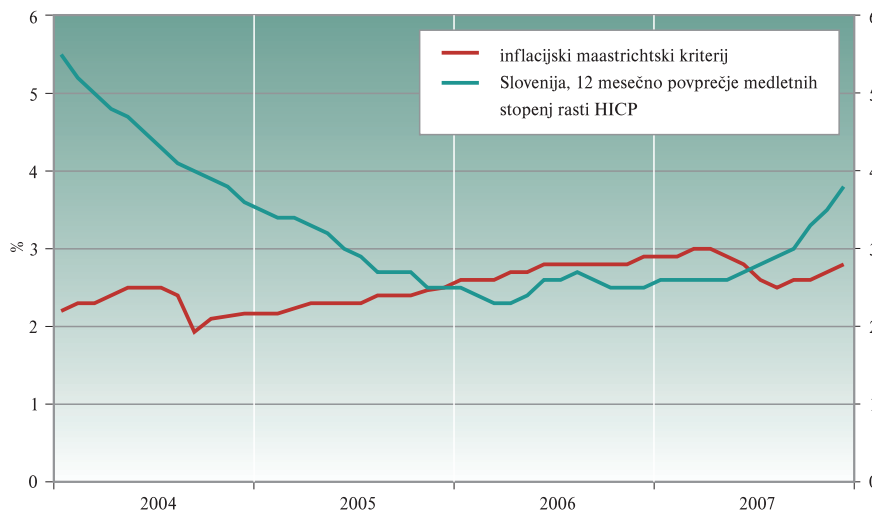

Vir: Eurostat

Odstopanje od maastrichtskega kriterija je ob koncu leta znašalo 1 odstotno točko.

Sredi leta 2007 je prišlo do odstopanj navzgor od maastrichtskega kriterija. Gibanja inflacije v državah članicah EU so z odlogom sicer začela dvigovati tudi raven samega maastrichtskega kriterija, vendar bistveno počasneje kot v Sloveniji. Odstopanja navzgor od tega kriterija se zato pospešeno povečujejo. Ob koncu leta 2007 so znašala že 1,0 odstotne točke. Dvanajstmesečna povprečna rast cen v Sloveniji je znašala 3,8%, maastrichtski kriterij pa 2,8%.

Slika 8: Konvergenčni kriterij stabilnosti cen

Vir: Eurostat

Ponudbeni šoki, ki so prihajali iz zunanjega okolja, so se izrazito odražali predvsem v cenah hrane. Rast slednjih se je glede na predhodno leto zvišala za 4,4 odstotne točke na 7,1% v povprečju, in s tem krepko preseгла povprečno rast v evroobmočju, ki je znašala 2,7%. Prispevek rasti cen hrane v celotni inflaciji se je začel povečevati že od druge polovice leta 2006, zlasti močno povečanje pa je bilo prisotno v letu 2007. V povprečju leta je prispevek cen hrane k inflaciji prispeval 1,6 odstotne točke. Prvi censki šok je zaznati od aprila naprej pri cenah nepredelane hrane, v septembru pa še pri cenah predelane hrane. Močan dvig cen je delno povezan s povečanjem cen hrane v mednarodnem okolju, kjer je povprečna medletna rast cen hrane leta 2007 znašala 26%. Vendar pa precej močnejše povečanje cen hrane v Sloveniji glede na evroobmočje odraža tudi notranje dejavnike, med katerimi velja izpostaviti visoko rast razpoložljivega dohodka in šibkejšo konkurenco v trgovini na drobno.

Poleg hrane so se povišale tudi cene energentov, in sicer v povprečju za 3,4%. Gibanje cen energentov je bilo lani v povprečju zmernejše kot leto poprej. V februarju in septembru je bil prispevek cen nafte k medletni stopnji inflacije celo negativen. V celem letu je prispevek energentov k inflaciji znašal 0,4 odstotne točke. Povprečna letna rast cen energentov je zato lani znašala 3,4%, kar je 5,2 odstotne točke manj kot predlani. Vendar pa so se v zadnjih dveh mesecih 2007 cene energentov ponovno močno povišale in na svetovnih trgih dosegale cene blizu 100 USD za sodček. V zadnjem četrtletju 2007 je medletna rast cen energentov dosegla 8,6% v Sloveniji in 8,1% v povprečju evroobmočja. Da bi omilila posledice nadaljnje rasti cen energentov, je vlada znižala trošarine na motorne bencine in dizelsko gorivo na najnižjo raven, ki je še mogoča po direktivi EU. K medletni stopnji inflacije v decembru so te pospešitve cen prispevale kar 1,3 odstotne točke.

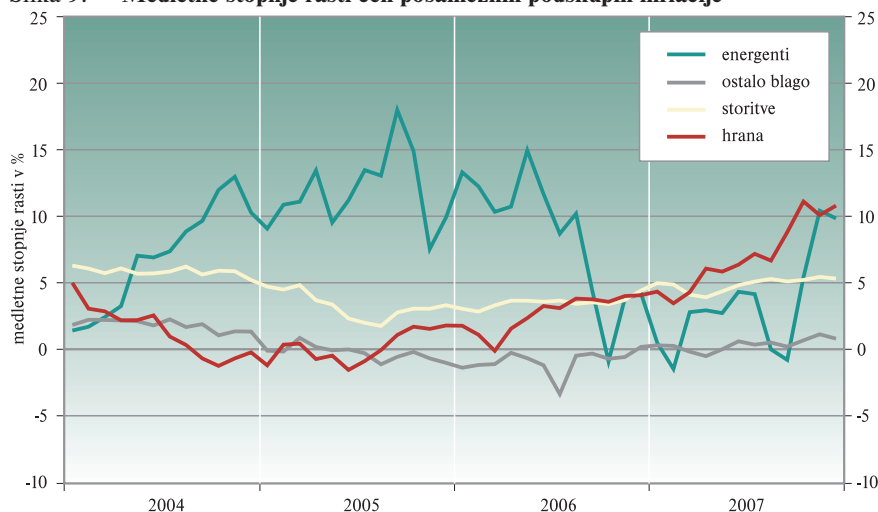
Povprečna letna rast cen storitev se je glede na leto poprej povišala za 1,4 odstotne točke na 4,9%, od polletja 2007 pa je medletna rast preseгла 5%. Kratkotrajno povečanje cen storitev ob prehodu na leto 2007 je verjetno povezano s koncentracijo prilagoditev cen ob prehodu na evrske cene, pozneje pa je pri storitvah prišlo do novega pospeška v ravni cen, kar je povezano z ugodnim okoljem za domače povpraševanje. Posledično se je povišal povprečni prispevek cen storitev k inflaciji, in sicer z 1,2 odstotne točke v letu 2006 na 1,6 odstotne točke v letu 2007. Tudi pri skupini drugi industrijski proizvodi brez energentov je leta 2007 gibanje cen prešlo z negativnih stopenj rasti cen v letih 2005 in 2006 na pozitivne. Medletna stopnja rasti cen je bila v prvem polletju še skoraj nična, ob koncu leta pa je z 1-odstotno rastjo že dohitela povprečje evroobmočja.

Na visoko povečanje cen hrane je ob zunanjih dejavnikih vplivala tudi visoka rast razpoložljivega dohodka in nezadostna konkurenca na notranjem trgu.

Rast cen energentov je v zadnjih mesecih leta 2007 močno narasla, potem ko se je medletno več kot podvojila cena nafte.

Rast storitev je v zadnjih mesecih preseğala 5%, iz negativnih stopenj rasti pa so prešle v pozitivne tudi cene industrijskega blaga brez energentov.

Slika 9: Medletne stopnje rasti cen posameznih podskupin inflacije

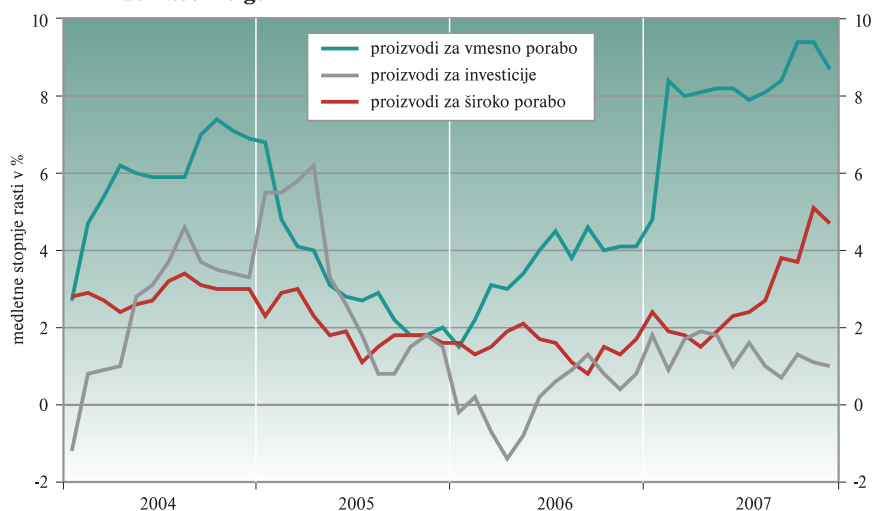

Vir: Eurostat

Pospesila se je tudi rast cen industrijskih proizvodov pri proizvajalcih.

Cene industrijskih proizvodov pri proizvajalcih na domačem trgu so se v letu 2007 v povprečju povišale za 5,4%, kar je 3,1 odstotne točke več kot leta 2006 in 2,5 odstotne točke več kot v evroobmočju. Najbolj so se povišale cene pri proizvodih za vmesno porabo, in sicer za 8,1%, kar je posledica visokih rasti cen energentov in drugih surovin. Vzroki za visoko rast cen hrane so bile predvsem neugodne vremenske razmere v nekaterih glavnih izvoznih državah kmetijskih surovin. Poleg tega so tudi visoke cene energentov prispevale k povišanju stroškov energetsko-intenzivnih vhodnih surovin v kmetijstvu, kot so gnojila in gorivo za transport ter stroje. Prav tako so se v povprečju povišale cene investicijskih proizvodov z 0,2% v letu 2006 na 1,3% v letu 2007 in cene proizvodov za široko porabo z 1,5% v letu 2006 na 2,9% v letu 2007.

Slika 10: Medletne stopnje rasti cen industrijskih proizvodov pri proizvajalcih na domačem trgu

Vir: Eurostat

Rast nadzorovanih cen brez tekočih goriv za prevoz in ogrevanje je po ocenah Ministrstva za gospodarstvo znašala 1,5%.

Ministrstvo za gospodarstvo ocenjuje¹, da so se v prvih enajstih mesecih leta 2007 nadzorovane cene brez vpliva rasti cen tekočih goriv za prevoz in ogrevanje povišale za 1,5%². Cene tekočih goriv za prevoz in ogrevanje so se v tem obdobju povišale za 12,9%. Poleg tega so se v obdobju od januarja do oktobra 2007 na osnovi predpisanega mehanizma spreminjanja cen proizvodnje in distribucije pare in tople vode, predvsem zaradi sprememb cen vhodnih energentov, povišale tudi cene daljinskega ogrevanja za 0,3%. Cene prevoza potnikov po železnici v notranjem železniškem prometu v Sloveniji so se v letu 2007 oblikovale v skladu z »Načrtom uravnavanja reguliranih cen za leti 2006 in 2007«, in sicer so se povišale za 2,3%. Skladno z načrtom pa so se povišale tudi maloprodajne cene električne energije, njihova rast je znašala 5,4%, in cene komunalnih storitev v povprečju za 2,3%.

Na vire inflacije v domačem okolju opozarjajo kazalniki osnovne inflacije.

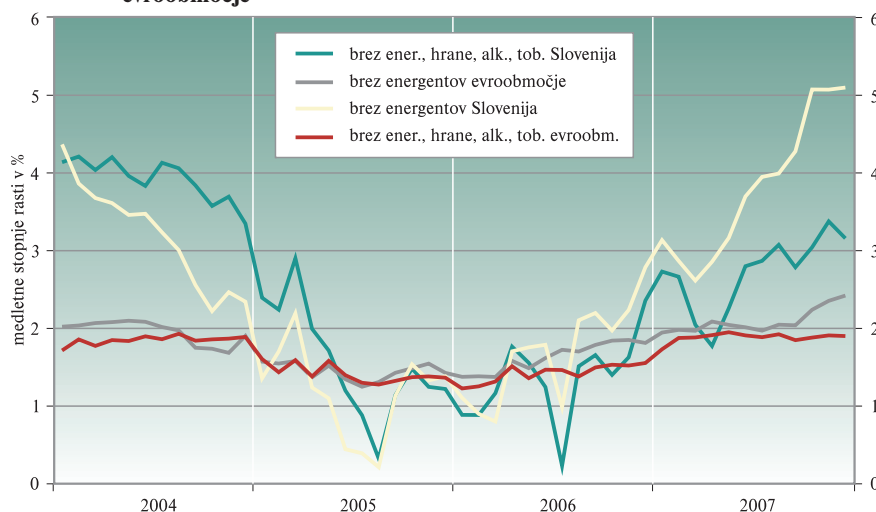
Kazalniki osnovne inflacije so se v povprečju leta povečali še močneje kot skupna inflacija in odražajo predvsem dejavnike domačega makroekonomskega okolja. Višina osnovne inflacije, izražena kot rast harmoniziranega indeksa cen brez energentov, hrane, alkohola in tobaka (z zunanjimi ponudbenimi šoki, izločenimi v celoti), se je v primerjavi z letom 2006 lani v povprečju skoraj podvojila z 1,4% na 2,7%, ob koncu leta pa je medletno presegala 3%. To je visoka rast, še posebno, če jo primerjamo z evroobmočjem, kjer je bila povprečna istovrstna osnovna inflacija 1,9% in se je v povprečju povišala za 0,5 odstotne točke glede na leto poprej.

¹ Glej Načrt uravnavanja reguliranih cen za leti 2008 in 2009.

² Izračun vključuje tudi ceno električne energije, ki se je v aprilu v skladu s sklepom Vlade RS povišala za 4,9%. Od 1. julija 2007 naprej pa se cena električne energije oblikuje prosto.

Največji delež pri tem odstopanju gre na račun storitev, katerih cene so rasle skoraj še enkrat hitreje kot v evroobmočju. Razlika glede na gibanje v evroobmočju pa kaže pregrevanje gospodarske aktivnosti in presežno povpraševanje v Sloveniji v nasprotju z dinamiko gospodarske aktivnosti v evroobmočju, ki je bila skladna z rastjo ponudbenega potenciala.

Slika 11: Medletne stopnje rasti kazalnikov osnovne inflacije za Slovenijo in evroobmočje

Vir: Eurostat

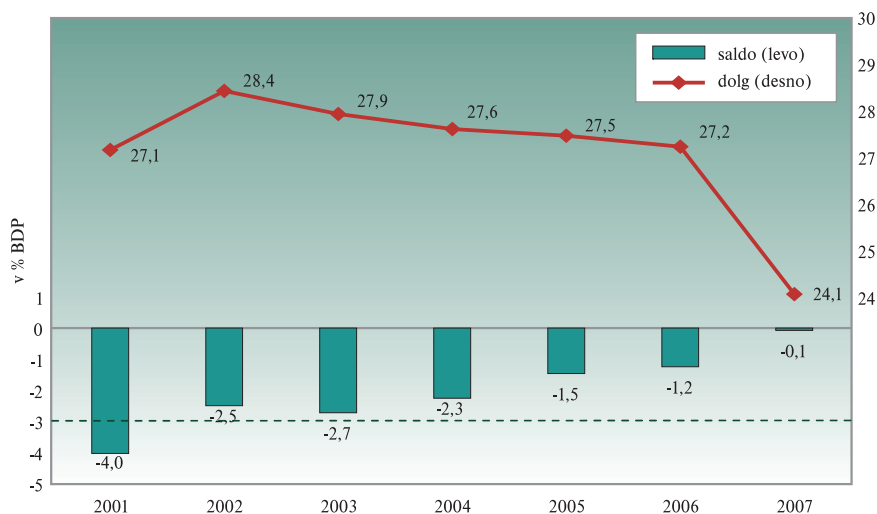
1.2.3 Javne finance

V letu 2007 je primanjkljaj sektorja države po metodologiji ESR 95³ znašal 0,1% BDP. Dolg sektorja države je ob koncu leta znašal 24,1% BDP in je bil tako nižji kot ob koncu leta 2006. Omenjena podatka sta tudi osnova za preverjanje izpolnjevanja referenčnih vrednosti za primanjkljaj in dolg sektorja države. Po podatkih iz dopolnitve programa stabilnosti ter glede na ocene Evropske komisije je Slovenija v letu 2007 izpolnila tudi svoj srednjeročni cilj, ki je opredeljen kot strukturni primanjkljaj v višini do 1% BDP.

V letu 2007 je bil dosežen primanjkljaj v višini 0,1% BDP in znižanje dolga sektorja države na 24,1% BDP.

³ Metodologija Evropskega sistema računov iz leta 1995 (ESR 95) zagotavlja, da države sledijo enakim standardom oziroma enaki opredelitvi kategorij, klasifikacij in enakim računovodskim pravilom. Metodologija ESR 95 natančno določa kriterije za razvrščanje enot v institucionalne sektorje in za prikaz posameznih transakcij. Pomemben metodološki element je tudi trenutek knjiženja transakcije, kjer velja t. i. obračunsko načelo, ki pomeni knjiženje glede na čas nastanka terjatev oziroma obveznosti.

Slika 12: Saldo in dolg sektorja države po ESR 95

Vir: Statistični urad RS

Javnofinančni presežek je po nacionalni metodologiji znašal 0,3% BDP.

Javnofinančni presežek, računat po nacionalni metodologiji⁴, ki zajema štiri blagajne javnih financ – državni proračun, občinske proračune, blagajni Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije ter Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije – je po predhodnih ocenah v letu 2007 znašal 96 mio EUR oziroma 0,3% BDP. Javnofinančni saldo se je ob višji gospodarski rasti kot v letu 2006 izboljšal, saj je primanjkljaj v predhodnem letu znašal 0,8% BDP. Državni proračun in Zavod za zdravstveno zavarovanje sta izkazala presežek v višini 37 mio EUR oziroma 65 mio EUR, občinski proračuni pa manjši primanjkljaj v višini 7 mio EUR. Saldo Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje je bil, po precejšnjem transferju iz državnega proračuna, izravnat. Konsolidirana bilanca javnega sektorja po nacionalni metodologiji je lani v prvem polletju izkazovala primanjkljaj v višini 77 mio EUR, kar je bilo na podobni ravni kot v enakem obdobju predhodnega leta. V drugi polovici leta je, predvsem zaradi gibanj v državnem proračunu, prišlo do bistvenega izboljšanja salda v medletni primerjavi, presežek pa je znašal 172 mio EUR v primerjavi s primanjkljajem v višini 181 mio EUR v drugi polovici leta 2006.

Rast prihodkov je prehitela rast odhodkov.

Rast javnofinančnih prihodkov je v letu 2007 prehitela rast javnofinančnih odhodkov. Rast javnofinančnih prihodkov je v letu 2007 glede na predhodno leto znašala 8,1%, kar je za 2,8 odstotne točke več kot rast javnofinančnih odhodkov.

Visoka rast davčnih prihodkov kljub reformi dohodnine in znižanju davka na izplačane plače.

Javnofinančni prihodki so v letu 2007 znašali 14.010 mio EUR oziroma 41,8% BDP. Davčni prihodki, ki predstavljajo večino vseh javnofinančnih prihodkov, so se v letu 2007 povečali za 8,5%. Med pomembnejšimi davčnimi prihodki so se prihodki od davka na dohodek pravnih oseb povečali za 18,1%, prispevki za socialno varnost pa za 8,7% ob nespremenjenih prispevnih stopnjah. Prihodkov od davkov na blago in storitve je bilo lani za 10,3% več. Znotraj tega je rast prihodkov od DDV znašala 7,0%, trošarin je bilo več za okoli petino, visoka pa je bila rast tudi nekaterih drugih manj izdatnih davkov (npr. pristojbin za motorna vozila). Davki na mednarodno trgovino so se lani povečali kar za 131%, njihov delež v prihodkih pa je znašal manj kot odstotek. Izredno visoka rast carin je bila posledica plačil

⁴ Konsolidirana bilanca javnega financiranja je pripravljena po načelu denarnega toka, skladno z metodologijo Mednarodnega denarnega sklada. Zaradi metodoloških razlik (predvsem sektorizacija in načelo denarnega toka) se ti podatki razlikujejo od zahtevanih za preverjanje izpolnjevanja fiskalnega kriterija primanjkljaja sektorja države, kar izvaja Evropska unija.

carin za uvoz prek Luke Koper. Prihodkov od dohodnine je bilo lani za 0,6% več kot v predhodnem letu, rast pa je bila nizka zaradi uveljavitve sprememb s 1. 1. 2007. Te so med drugim zajemale povečanje splošne olajšave, odpravo nekaterih posebnih olajšav, zmanjšanje števila davčnih razredov s pet na tri ter zmanjšanje progresivnosti obdavčitve. Najbolj se je lani znižal prihodek iz naslova davkov na izplačane plače, za 11,6%, kar je posledica znižanja stopenj omenjenega davka s 1. 1. 2007. Precej močna rast vseh glavnih skupin davčnih prihodkov je v veliki meri posledica relativno visoke gospodarske rasti, ki je v letu 2007 znašala 6,1%, in z njo povezanega večjega povečanja zaposlenosti.

Nedavnih prihodkov, ki znašajo okrog 5% vseh prihodkov, je bilo lani za 11,8% več kot v predhodnem letu, sredstev iz proračuna EU pa približno enako, in sicer 348 mio EUR. Spremenila pa se je struktura prejetih sredstev. Več kot v predhodnem letu je bilo sredstev za kmetijsko politiko (151 mio EUR) ter za notranjo politiko (94 mio EUR). Do pavšalnih povračil Slovenija v letu 2007 ni bila več upravičena.

Javnofinančni odhodki so v letu 2007 dosegli 13.914 mio EUR oziroma 41,5% BDP. Med pomembnejšimi odhodki so se lani najbolj povečali investicijski odhodki, bistveno višja od predhodnega leta pa so bila tudi vplačila v proračun EU, predvsem na račun višje obveznosti iz naslova tradicionalno lastnih sredstev. Rast investicijskih odhodkov je bila lani visoka že drugo leto zapored, med razlogi pa so priprave na predsedovanje EU ter vstop v schengensko območje, prav tako pa tudi organizacijske spremembe na prometnem področju. Za plačila obresti je bilo v letu 2007 namenjeno manj sredstev kot v letu 2006, iz predhodnih let pa se je nadaljevala nizka rast odhodkov za plače in druge izdatke zaposlenim v javnem sektorju.

Transferji posameznikom in gospodinjstvom, ki ostajajo največja skupina na odhodkovni strani in predstavljajo dobro tretjino vseh odhodkov, so se v letu 2007 glede na leto 2006 povečali za 4,5%. Znotraj transferjev posameznikom in gospodinjstvom so se izdatki za pokojnine v tem času zvišali za 6,3%. K rasti so največ prispevali izdatki za starostne pokojnine, število starostnih upokojencev pa se je v letu 2007 glede na predhodno leto povečalo za 3,1%. Pokojninska osnova je bila v letu 2007 za 5,9% višja kot v predhodnem letu. K ugodnim trendom so prispevala manjša plačila za brezposelne ter zmanjšanje potrebnih sredstev za zagotavljanje socialne varnosti, saj se je upadanje števila brezposelnih med letom 2007 nadaljevalo.

V letu 2007 se je država ob presežku prihodkov nad odhodki v višini 96 mio EUR in presežku na računu neto danih posojil in prodaj kapitalskih deležev za 463 mio EUR neto razdolžila za 56 mio EUR, stanje na računih pa je hkrati povečala za 502 mio EUR. K zmanjšanju kapitalskih deležev in povečanju stanja na računih je kar najbolj prispevala privatizacija NKBM v decembru. Pri zadolževanju se je država doma neto razdolžila za 215 mio EUR, v tujini pa se je neto zadolžila za 159 mio EUR.

Dolg Republike Slovenije je ob koncu leta 2007 znašal 7.395 mio EUR oziroma 22,0% BDP. Ob koncu leta 2007 je delež domačega dolga v dolgu RS znašal 66%, za 13 odstotnih točk manj kot ob koncu predhodnega leta. Pretežni del dolga se nanaša na vrednostne papirje države in je večinoma dolgoročne narave. Delež dolga v obliki vrednostnih papirjev kot tudi delež dolgoročnega dolga presega 90% celotnega dolga.

Ministrstvo za finance je tudi v letu 2007 izdajalo kratkoročne in dolgoročne vrednostne papirje. Tako je izdalo 8 izdaj 3-mesečnih ter 3 izdaje 6-mesečnih zakladnih menic. Posamezne izdaje so znašale 50 mio EUR, obrestna mera pa je

Prejeta sredstva iz proračuna EU so dosegla enak obseg, a se je spremenila njihova struktura.

Med odhodki izstopa visoka rast investicijskih odhodkov ob nizki rasti večine preostalih kategorij.

Znižal se je delež pokojnin v BDP ob hkratnem povečanju števila upravičencev ter uskladitvi pokojnin.

Ob javnofinančnem presežku je prišlo do neto razdolževanja.

Dolg RS je ob koncu leta 2007 znašal 22,0% BDP.

bila med 3,70% in 4,05%. V marcu 2007 je Ministrstvo za finance v tujini izdalo 11-letno referenčno obveznico v višini 1 milijarde EUR, s fiksno obrestno mero 4,00%, ki zapade leta 2018.

Tabela 3: **Konsolidirana bilanca javnega financiranja in dolg širše države**

	2006			2007			letna
	v mio EUR	(% BDP)	deleži	v mio EUR	(% BDP)	deleži	st.rasti
Konsolidirana bilanca*							
Prihodki	12.959	42,6	100,0	14.010	41,8	100,0	8,1
Davki	11.762	38,6	90,8	12.758	38,0	91,1	8,5
- na blago in storitve	4.077	13,4	31,5	4.498	13,4	32,1	10,3
- prispevki	4.231	13,9	32,7	4.598	13,7	32,8	8,7
- dohodek in dobiček	2.735	9,0	21,1	2.918	8,7	20,8	6,7
Prejeta sredstva iz EU	348	1,1	2,7	348	1,0	2,5	-0,3
Ostali	848	2,8	6,5	904	2,7	6,5	6,6
Odhodki	13.209	43,4	100,0	13.914	41,5	100,0	5,3
Tekoči odhodki	5.689	18,7	43,1	5.947	17,7	42,7	4,5
Tekoči transferi	5.926	19,5	44,9	6.143	18,3	44,2	3,7
Investicijski odhodki in transferi	1.306	4,3	9,9	1.468	4,4	10,6	12,4
Plačila v proračun EU	288	0,9	2,2	356	1,1	2,6	23,6
Saldo	-250	-0,8		96	0,3		
Dolg državnega proračuna	7.351	24,1		7.395	22,0		
Dolg širše države (ESR 95)	8.289	27,2		8.071	24,1		

Podatki v tabeli so na podlagi nacionalne metodologije, razen dolg širše države, ki je po ESR 95.

* Širša država vključuje državni proračun, ZPIZ, ZZZS in občine.

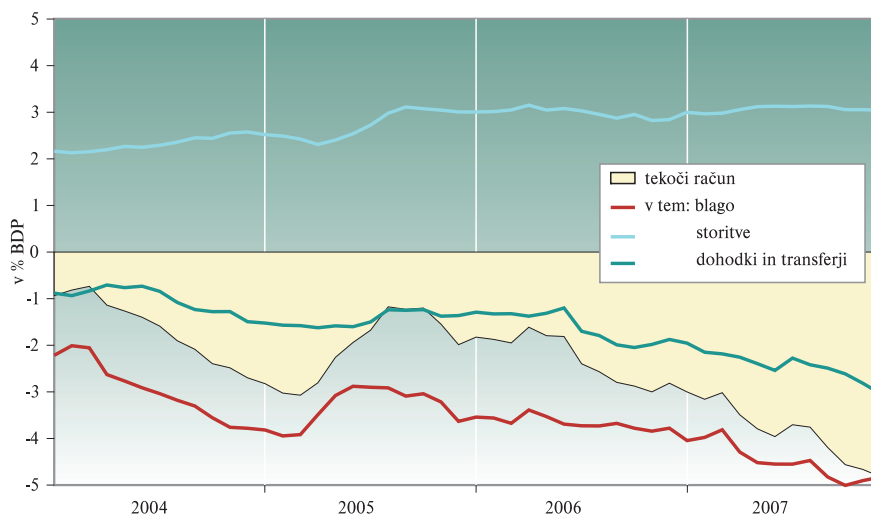
Vir: Ministrstvo za finance, SURS

1.2.4 Plačilna bilanca in zunanji dolg

Primanjkljaj v tekočih transakcijah se je leta 2007 zvišal na 4,9% BDP.

Leta 2007 se je zelo povečal primanjkljaj v tekočih transakcijah plačilne bilance s tujino. Ta je znašal 1.641 mio EUR oziroma 4,9% BDP in je bil za 2 odstotni točki višji od primanjkljaja v letu 2006, ko je znašal 2,8% BDP. Primanjkljaj je bil tako največji od osamosvojitve Slovenije. Na primanjkljaj tekočih transakcij v letu 2007 so najbolj vplivala gibanja v blagovni menjavi s tujino, še zlasti ko se je v drugem in tretjem četrtletju, ob povečanem domačem trošenju, močneje pospešila dinamika uvoza blaga, ki je v povprečju četrtletno za dobre 3 odstotne točke presegla medletno rast izvoza. Poleg primanjkljaja blagovne menjave v višini 1.664 EUR sta k primanjkljaju tekočih transakcij močneje prispevala tudi primanjkljaj na računu transferjev v višini 292 mio EUR ter neto odlivi faktorskih dohodkov v višini 725 mio EUR. Pozitivno je na rezultate tekočih transakcij vplival le presežek v menjavi storitev v višini 1.040 mio EUR.

Slika 13: Tekoči račun plačilne bilance

Vir: Statistični urad RS, Banka Slovenije

Primanjkljaj v blagovni menjavi Slovenije s tujino je v letu 2007 znašal 2.102 mio EUR oziroma 6,3% BDP in je bil za dobro odstotno točko večji od doseženega v letu 2006, vendar pa še vedno zaostaja za primanjkljajem blagovne menjave v letu 1999, ko je znašal 7,7% BDP. Blagovna menjava s tujino se je leta 2007 povečala vrednostno in količinsko⁵. Izvoza blaga je bilo za 19,4 mrd EUR, kar je za 15,7% več kot v letu 2006. Uvoz blaga, ki je rasel za odstotno točko in pol hitreje od izvoza, je znašal 21,5 mrd EUR in je za 17,2% presegel uvoz iz leta 2006. Stopnja pokritja uvoza z izvozom pa se je znižala za dobro odstotno točko na 90,2%.

Količinska rast izvoza in uvoza blaga je bila v letu 2007 nižja, kot kažejo indeksi, izračunani iz vrednostnih podatkov, izraženih v evrih. Vzrok za take razlike je v tem, da so se indeksi povprečnih vrednosti izvoza in uvoza (izvozno uvozne cene) blaga izračunani iz podatkov v evrih v letu 2007 povečali v primerjavi z letom 2006. Pri tem so izvozne cene rasle nekoliko počasneje od uvoznih cen. V prvi polovici leta 2007 je bila rast uvoznih cen, v kateri prevladujejo proizvodi za vmesno porabo, pod močnim vplivom rasti cen industrijskih kovin in cen hrane. V smeri zniževanja oziroma manjše rasti uvoznih cen je delovalo gibanje cen energentov, predvsem cen nafte in kmetijskih neprehrambnih proizvodov, izraženih v evrih, ki so se v prvem poletju medletno celo znižale. V drugi polovici leta se je ustavilo naraščanje cen industrijskih kovin, vendar pa se je pospešila rast cen hrane in nafte. Rast dolarskih cen industrijskih surovin, energentov in hrane je bila delno kompenzirana z apreciacijo evra do ameriškega dolarja za 9,2% v povprečju leta 2007. Povprečno so se leta 2007 namreč evrske cene nafte medletno povečale za 2,1%, cene industrijskih kovin za 4,4%, največ, in sicer za 15,2%, pa cene hrane.

V povprečju leta 2007 so se evrske izvozne cene medletno povečale za 3,2%, uvozne pa za 3,5%. Pogoji blagovne menjave (terms of trade) so se v letu 2007 v primerjavi z letom 2006 poslabšali le za 0,3%, kar je dobra četrtnina povprečnega letnega poslabšanja pogojev menjave v preteklih treh letih. Poslabšanje pogojev menjave s tujino je k primanjkljaju blagovne menjave prispevalo 109 mio EUR ali 0,3% BDP.

Primanjkljaj v blagovni menjavi se je povečal, stopnja pokritosti uvoza z izvozom pa zato zmanjšala.

Izvozne cene so sicer rasle počasneje od uvoznih ...

... a se pogoji menjave v primerjavi z letom 2006 niso bistveno poslabšali.

5

Od vstopa v EU na povečano raven in rast slovenske menjave s tujino najverjetneje vpliva tudi tako imenovani "rotterdamski" oziroma "Rotterdam-Antwerp" učinek. Ena pomembnejših vstopnih in izstopnih točk za izvoz ali uvoz drugih držav članic EU, ki se vštevata v slovensko zunanjetrgovinsko statistiko, je tudi koprsko pristanišče.

**Najhitreje sta rasla izvoz in
uvoz proizvodov za široko
potrošnjo.**

Slovenija je v letu 2007 najhitreje povečevala izvoz proizvodov višje stopnje predelave. Izvoz proizvodov za široko potrošnjo se je medletno povečal za 22,9%, najbolj v zadnjih dveh četrletjih, v povprečju za več kot 25% medletno, predvsem zaradi povečanega izvoza cestnih vozil za 35%. Rast izvoza proizvodov za investicije je bila za nekaj več kot polovico nižja in je znašala 15,1%. Pri tem se je najbolj povečal izvoz industrijskih strojev za splošno uporabo in strojev za obdelavo kovin, najmanj pa se je povečal izvoz proizvodov za vmesno porabo, in sicer za 11,4%. Podobno kot pri izvozu se je tudi na strani uvoza najbolj povečal uvoz blaga za široko potrošnjo s 14,9% v letu 2006 na 25,9% v letu 2007. Hitrejša rast uvoza proizvodov za investicije, ki se je začela že v letu 2006, se je, razen v zadnjem četrletju, ohranjala tudi v letu 2007, ko se je uvoz proizvodov za investicije medletno povečal za 17,1%. Rast uvoza blaga za široko potrošnjo in proizvodov za investicije je bila v letu 2007 pod vplivom visoke rasti domačega, predvsem pa investicijskega trošenja, ki je bilo poleg visokega tujega povpraševanja glavni generator slovenske gospodarske rasti v lanskem letu. Poleg domačih dejavnikov so na povečanje vrednosti uvoza vplivali tudi zunanji – cenovni dejavniki – ki se kažejo v rasti cen proizvodov za široko potrošnjo, še posebno cen hrane. Najmanj se je v letu 2007 povečal uvoz proizvodov za vmesno porabo, in sicer za 13,7%.

Tabela 4: Regionalna razčlenitev blagovne menjave

v mio EUR	IZVOZ			UVOZ			SALDO		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Evropska unija (27)	10.003	11.767	13.675	12.960	14.896	16.946	-2.957	-3.129	-3.271
Evroobmočje	7.867	9.032	10.103	10.908	12.527	14.119	-3.041	-3.495	-4.016
Avstrija	1.160	1.451	1.509	1.953	2.245	2.684	-793	-794	-1.175
Francija	1.185	1.135	1.262	1.157	1.129	1.151	28	6	111
Italija	1.819	2.157	2.563	3.014	3.405	3.927	-1.195	-1.248	-1.364
Nemčija	2.863	3.296	3.654	3.163	3.743	4.176	-300	-447	-522
Nove članice EU	1.476	1.923	2.676	1.619	1.841	2.248	-143	82	428
Češka	321	390	489	380	399	506	-59	-9	-17
Madžarska	284	385	647	603	671	758	-319	-286	-110
Poljska	364	488	616	239	303	356	125	185	260
Slovaška	213	272	311	211	259	284	3	13	28
EFTA	219	196	242	220	267	225	-1	-71	18
Nevropske članice OECD	561	658	619	550	615	1.116	11	43	-497
ZDA	294	384	329	145	199	280	149	185	49
Kanada	26	36	43	43	33	65	-17	3	-22
Južna Koreja	15	16	18	70	110	480	-54	-94	-462
Države nekdanje Jugoslavije	2.476	2.736	2.990	1.034	1.350	1.584	1.442	1.386	1.406
BiH	515	485	535	208	313	321	307	172	215
Hrvaška	1.304	1.464	1.569	609	736	849	695	729	720
Makedonija	134	126	144	29	38	58	105	87	87
Srbija	262	509	670	102	239	352	159	270	318
Države nekdanje SZ	686	870	1.055	390	436	555	297	435	500
Ruska federacija	468	600	692	334	357	490	133	242	202
Druge države	452	530	804	652	775	1.061	-200	-246	-257
Kitajska	36	54	61	197	246	346	-161	-192	-285
SKUPAJ	14.397	16.757	19.385	15.805	18.339	21.487	-1.408	-1.582	-2.102

Opomba: Izvoz f.o.b. in uvoz c.i.f.
Vir: Statistični urad RS; podatki za leto 2007 so začasni.

Zaradi nadpovprečne rasti izvoza in podpovprečne rasti uvoza iz držav članic EU se je v letu 2007 spremenila regionalna sestava blagovne menjave Slovenije s tujino. Delež izvoza v države članice EU v celotnem izvozu se je medletno povečal za 0,3 odstotne točke na 70,5%, pri uvozu pa zmanjšal za 2,3 odstotne točke na 78,9%. Pri tem je značilno, da se zmanjšuje predvsem delež menjave z evroobmočjem (pri izvozu za 1,8 odstotne točke na 52,1%, pri uvozu za 2,6 odstotne točke na 65,7%) medtem ko se sočasno povečuje blagovna menjava z državami, ki so vstopile v EU po maju 2004. Med najpomembnejšimi partnericami Slovenije iz evroobmočja se je nad povprečjem EU povečal le izvoz v Italijo za 18,8%, pod povprečjem v Nemčijo za 10,9%, v Avstrijo za 11,9% ter najmanj v Francijo za 4,0%. Med novimi članicami EU se je izjemno povečal izvoz na Madžarsko za 68,1%, v Češko Republiko in Poljsko za več kot četrtino, nekoliko pod povprečjem EU pa na Slovaško, za dobrih 14%. Med pomembnejšimi partnericami Slovenije je bil uvoz iz Francije podpovprečen (2,0%), iz Nemčije nekoliko pod povprečjem (11,6%), nadpovprečen pa iz Avstrije (19,6%) in Italije (15,3%).

Od vstopa Slovenije v EU raste uvoz iz republik nekdanje Jugoslavije hitreje od izvoza. Izvoz v države nekdanje Jugoslavije se je medletno povečal za 9,3%, uvoz pa za 17,3%. Najbolj se v zadnjih dveh letih povečuje menjava s Srbijo, lani izvoz za 31,6% in uvoz za 47,1%. Nekoliko pod povprečjem menjave z republikami nekdanje Jugoslavije je rasla menjava s Hrvaško, izvoz za 7,2% in uvoz za 15,4%, medtem ko se je izvoz v Bosno in Hercegovino povečal za 10,5%, uvoz pa za 2,6%, v Makedonijo pa izvoz za 14,7% in uvoz kar za 50,4%. Rast blagovne menjave z Rusko federacijo se je nadaljevala tudi v letu 2007, nekoliko skromnejša, in sicer 15,3-odstotna, je bila na strani izvoza, vendar pa nadpovprečno visoka na strani uvoza, in sicer 37,2-odstotna.

Primanjkljaj Slovenije v blagovni menjavi z državami članicami EU27 se od vstopa v Evropsko unijo postopoma povečuje. Največ se je povečal v letu 2004 za 1,4 mrd EUR. Lani je povečanje znašalo 0,1 mrd EUR, tako da je primanjkljaj dosegel 3,3 mrd EUR ali 9,8% BDP. Najbolj izrazito se povečuje primanjkljaj v poslovanju z državami evroobmočja, saj smo v letu 2006 in v letu 2007 z državami članicami zunaj evroobmočja dosegli manjši presežek. Z državami nečlanicami EU sicer Slovenija tudi izkazuje presežek v blagovni menjavi, ki se je v letu 2004 povzpел na 1,7 mrd EUR oziroma nekaj več kot 6% BDP, vendar pa se od takrat naprej postopoma zmanjšuje. Najbolj se je zmanjšal v letu 2007 glede na leto poprej, in sicer za 0,38 mrd EUR na 1,17 mrd EUR oziroma 3,5% ocenjenega BDP.

Med drugimi podbilancami tekočih transakcij plačilne bilance Slovenije s tujino so se v letu 2007 nekoliko izboljšali le rezultati v menjavi storitev. Presežek v višini 1.040 mio EUR je znašal 3,1% BDP. Na ravni okoli 3% BDP se saldo storitev zadržuje že vse od sredine leta 2005. Rast menjave storitev s tujino je v letu 2007 v povprečju za 2 odstotni točki prehitevala rast blagovne menjave. Ob hitrejši dinamiki menjave storitev se je povečal tudi delež slednjih v izvozu seštevka blaga in storitev, in sicer za 0,3 odstotne točke na 17,2%, pri uvozu pa je ostal nespremenjen na 12,5%. V letu 2007 je izvoz storitev dosegel 4,1 mrd EUR in se je medletno povečal za 19,3%, uvoz pa 3,1 mrd EUR, pri čemer je medletna rast znašala 19,0%.

K presežku storitev najbolj prispevajo rezultati v turizmu. Prihodki od potovanj v višini 1.619 mio EUR so se medletno povečali za 13,6%, kar ob povečanju števila prihodov tujih turistov v Slovenijo in števila prenočitev tujih gostov za 8% kaže povečano trošenje tujih turistov v Sloveniji. Kljub ugodnim gospodarskim razmeram v letu 2007 so izdatki za potovanja rasli trikrat počasneje od prihodkov od potovanj. Znašali so 803 mio EUR in so bili le za 4% večji kot v letu 2006. Presežek v menjavi potovanj se je medletno povečal za 163 mio EUR na 816 mio EUR, kar predstavlja 78,5% presežka celotne menjave storitev v letu 2007.

Povečal se je delež izvoza in znižal delež uvoza Slovenije iz držav članic Evropske unije.

Uvoz iz držav nekdanje Jugoslavije od vstopa Slovenije v Evropsko unijo raste hitreje kot izvoz. Najhitreje se je lani povečevala menjava s Srbijo.

Primanjkljaj v blagovni menjavi s članicami Evropske unije se povečuje.

Presežek v menjavi storitev je dosegel 3,1% BDP.

Presežek v turizmu je predstavljal 78,5% presežka menjave storitev.

Povečal se je presežek v transportu, druge storitve pa so izkazovale primanjkljaj.

Od vstopa Slovenije v EU so se najbolj izboljšali rezultati v storitvah transporta, saj se je presežek transportnih storitev med letoma 2003 in 2007 podvojil. Prihodki od transporta so se v letu 2007 medletno povečali za 18,8%, izdatki za transport pa za 21,6%, presežek se je povečal za desetino na 525 mio EUR. Druge storitve so bile neto odzivne v višini 301 mio EUR. Med njimi se je najbolj v letu 2007 povečala menjava konstrukcijskih storitev (gradbena in montažna dela). Na strani izvoza se je povečala za 50%, pod vplivom visokih domačih investicij v gradbeništvu pa se je na strani uvoza več kot podvojila in je znašala 161 mio EUR. Ob takem visokem povečanju uvoza konstrukcijskih storitev je bil dosežen primanjkljaj v višini 7 mio EUR. Poleg konstrukcijskih storitev so se v letu 2007 močno povečale tudi finančne storitve, v izvozu za 52% in v uvozu za 37%. Med finančnimi storitvami so tako na izvozni kot uvozni strani najhitreje rastle storitve finančnega posredovanja bank. Med drugimi poslovnimi storitvami so se na izvozni in uvozni strani nadpovprečno povečali prihodki storitev posredovanja v zunanjetrgovinski menjavi, pri uvozu pa še za več kot 50% tudi izdatki operativnega zakupa v tujini.

Neto odliv faktorskih storitev se je ponovno povečal, med njimi najbolj odliv dohodkov od kapitala.

Neto odlivni dohodki faktorjev so se v zadnjih petih letih več kot podvojili in poleg primanjkljaja blagovne menjave s tujino postajajo najpomembnejši dejavnik primanjkljaja tekočih transakcij plačilne bilance Slovenije s tujino. Neto odliv dohodkov faktorjev se je v letu 2007 medletno povečal za 82% na 725 mio EUR. Ob čedalje večjem zaposlovanju tuje delovne sile v Sloveniji se neto pritoki dohodkov od dela že vrsto let zmanjšujejo. V letu 2007 so se glede na leto poprej več kot prepolovili in so znašali le še 55 mio EUR. Najbolj so se v zadnjih letih pod vplivom neposrednih tujih naložb, povečanega zadolževanja v tujini in rasti obrestnih mer na svetovnih finančnih trgih povečali neto odlivi dohodkov od kapitala. Primanjkljaj dohodkov od kapitala pa se je glede na leto 2006 povečal za 265 mio EUR, na 780 mio EUR. Do leta 2005 so podjetja v tuji lasti dve tretjini dobička investirala nazaj v podjetja, tretjino pa prenesla v tujino. Po letu 2005 se je položaj popolnoma spremenil. Lani so podjetja v tuji lasti od 478 mio EUR doseženega dobička reinvestirala v podjetja le 52 mio EUR, vse drugo pa prenesla v tujino. Pri dohodkih od kapitala so se prihodki in odhodki od naložb v vrednostne papirje povečali za dobro četrtno. Neto pritok iz teh naložb se je leta 2007 povečal le za dobrih 40 mio EUR na 222 mio EUR. Pri tem so se na strani prihodkov najbolj povečali prihodki bank od obveznic in zadolžnic.

Primanjkljaj tekočih transferjev se je medletno povečal za več kot dve tretjini.

Primanjkljaj tekočih transferjev v višini 292 mio EUR se je glede na leto 2006 povečal za več kot dve tretjini in je močno vplival na poslabšanje tekočih transakcij plačilne bilance. Zasebni transferji so se medletno poslabšali za 10 mio EUR na 76 mio EUR. Najbolj so se poslabšali uradni transferji, saj se je primanjkljaj uradnih transferjev medletno podvojil in dosegel 216 mio EUR. Pretežni del uradnih transferjev se nanaša na plačila davkov in prispevkov v tujino, zavarovalne premije ter druge transferje. Neto položaj proračuna Republike Slovenije do proračuna EU v letu 2007 je prispeval k primanjkljaju uradnih transferjev le 7 mio EUR.

Tabela 5: **Plačilna bilanca**

v mio EUR	2002	2003	2004	2005	2006	2007
A. TEKOČI RAČUN	247	-196	-720	-561	-857	-1.641
- v % od BDP	<i>1,0</i>	<i>-0,8</i>	<i>-2,7</i>	<i>-2,0</i>	<i>-2,8</i>	<i>-4,9</i>
1. Blago	-265	-543	-1.009	-1.026	-1.151	-1.664
2. Storitve	620	540	688	849	866	1.040
2.1. Transport	249	260	324	398	456	525
2.2. Potovanja	508	522	608	672	653	816
- v tem izvoz	1.143	1.186	1.312	1.380	1.425	1.619
2.3. Ostalo	-137	-243	-245	-221	-243	-301
3. Dohodki	-168	-219	-322	-288	-398	-725
3.1. Dohodki od dela	160	135	138	135	117	55
3.2. Dohodki od kapitala	-328	-353	-460	-423	-515	-780
4. Tekoči transferi	60	26	-76	-97	-173	-292
B. KAPITALSKI RAČUN	-5	-1	1	-114	-131	-52
C. FINANČNI RAČUN	-242	197	719	675	988	1.693
1. Zasebni sektor	387	-135	942	1.332	-401	-1.965
1.1. Terjatve	-92	-467	255	-3.452	-4.727	-8.635
Neposredne naložbe v tujini	8	-6	-28	-516	-718	-1.154
Naložbe v vred. papirje	-22	5	1	-1.498	-2.094	-3.698
Komerčni krediti	-9	-235	-320	-227	-435	-426
Posojila	-13	-4	-57	-340	-733	-1.807
Gotovina in vloge	-55	-227	659	-872	-747	-1.551
1.2. Obveznosti	479	332	688	4.784	4.326	6.670
Tuje neposredne naložbe	118	138	295	473	512	1.073
Naložbe v vred. papirje	-0	-2	48	210	176	94
Komerčni krediti	-1	18	11	293	468	520
Posojila	333	49	317	2.758	2.179	3.802
Vloge pri bankah	29	128	18	1.051	991	1.182
2. Država*	117	449	138	-196	382	889
3. Banka Slovenije	-235	-359	-1.149	-189	1.287	3.639
4. Ostalo	-510	241	787	-272	-280	-869

Opomba: * Odštete so transakcije domačih bank z državnimi obveznicami.

Vir: Banka Slovenije.

V letu 2007 so tako finančni odtoki, še bolj pa finančni pritoki zasebnega sektorja, bistveno presegali tiste iz predhodnega leta, kar kaže vse večjo vpetost Slovenije v mednarodne finančne tokove. Finančni pritoki zasebnega sektorja so se povečali s 4,3 mrd EUR v letu 2006 na 6,7 mrd EUR v letu 2007, finančni odtoki zasebnega sektorja pa so se v istem obdobju povečali s 4,7 mrd EUR na 4,9 mrd EUR⁶.

Med finančnimi pritoki zasebnega sektorja so prevladovala zlasti posojila iz tujine v banke in vloge nerezidentov pri bankah. Od celotnega finančnega pritoka v zasebni sektor v znesku 6,7 mrd EUR so kar 3,4 mrd EUR predstavljala posojila iz tujine v banke in 1,2 mrd EUR vloge nerezidentov pri bankah. Glede na predhodno leto so se posojila iz tujine v banke povečala za skoraj dvakrat. Kljub negotovostim na finančnih trgih in s tem povezanimi višjimi stroški zadolževanja v tujini so se finančni pritoki prek posojil iz tujine in vlog nerezidentov proti koncu leta celo okrepili.

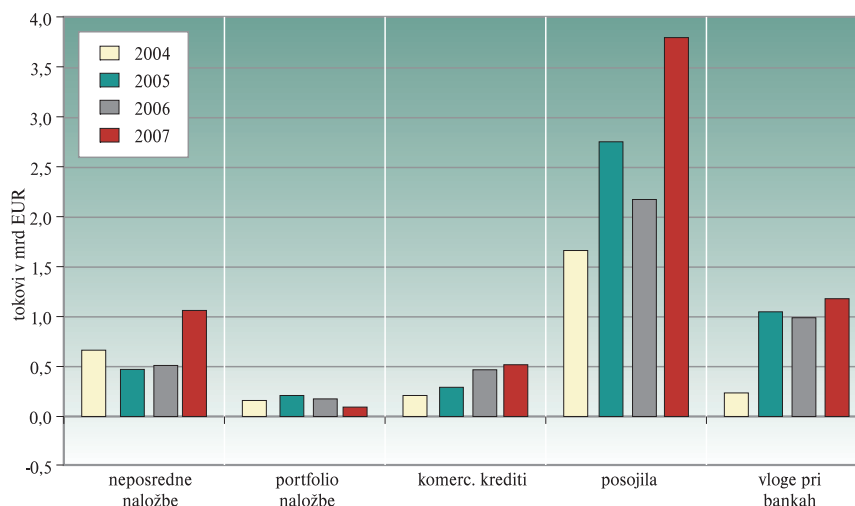
Največji finančni pritoki so prihajali prek posojil bankam.

⁶ Pri tem ne upoštevamo finančnih tokov zaradi izplačila blagajniških zapisov Banke Slovenije.

**Podvojile so se neposredne
naložbe iz tujine.**

Med drugimi finančnimi pritoki zasebnega sektorja so se neposredne naložbe iz tujine v letu 2007 glede na predhodno leto podvojile, bistveno pa se je zmanjšalo zadolževanje podjetij v tujini. Neposredne naložbe iz tujine so se tako povečale z 0,5 mrd EUR v letu 2006 na 1,1 mrd EUR v letu 2007. Zadolževanje podjetij v tujini se je zmanjšalo z 0,7 mrd EUR na 0,4 mrd EUR, kar je pretežno posledica nadomeščanja tujih z domačimi viri financiranja. Delež zadolževanja podjetij v tujini v skupnem zadolževanju se je zmanjšal s skoraj petine v letu 2006 na manj kot desetino v letu 2007. Pritoki portfeljskih naložb so tudi v letu 2007 ostali zanemarljivi.

Slika 14: Struktura finančnih pritokov iz tujine

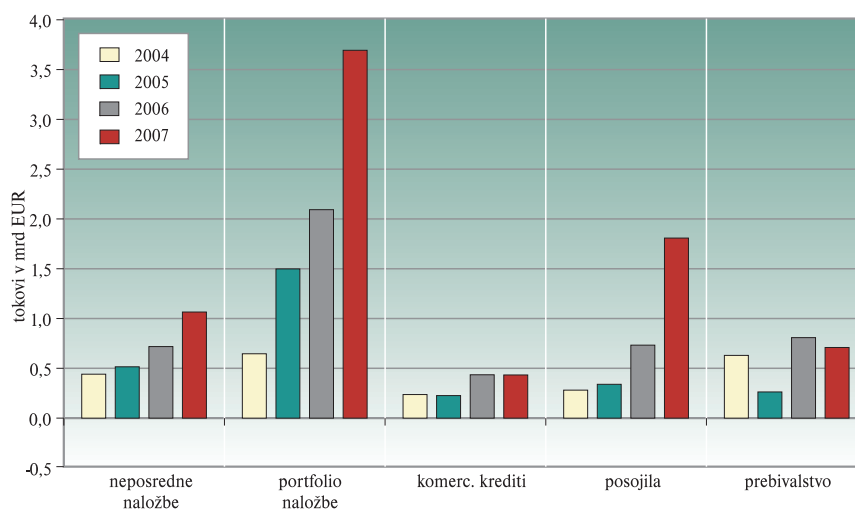

Vir: Banka Slovenije

**Tudi med odtoki so
prevladovala posojila
in vloge.**

Med finančnimi odtoki so se v letu 2007 najbolj povečala posojila in vloge v tujini, medtem ko so bile večje portfeljske naložbe predvsem posledica plasiranja sproščene likvidnosti izplačanih blagajniških zapisov Banke Slovenije v tuje vrednostne papirje. Financiranje tujine prek posojil je v letu 2007 znašalo 1,8 mrd EUR, kar je skoraj trikrat več kot v predhodnem letu, prevladovalo pa je bančno kreditiranje tujine. Vloge bank v tujini so se v letu 2007 povečale za 0,9 mrd EUR, medtem ko v letu 2006 teh odtokov skoraj ni bilo. Portfeljske naložbe, ki so v prvem polletju znašale kar 3,5 mrd EUR, so se po pričakovanjih umirile in so v drugem polletju znašale le 0,2 mrd EUR. Neposredne naložbe v tujino so znašale 1,1 mrd EUR in so bile enake kot neposredne naložbe tujcev v Slovenijo.

Slika 15: Struktura finančnih odtokov v tujino

Vir: Banka Slovenije

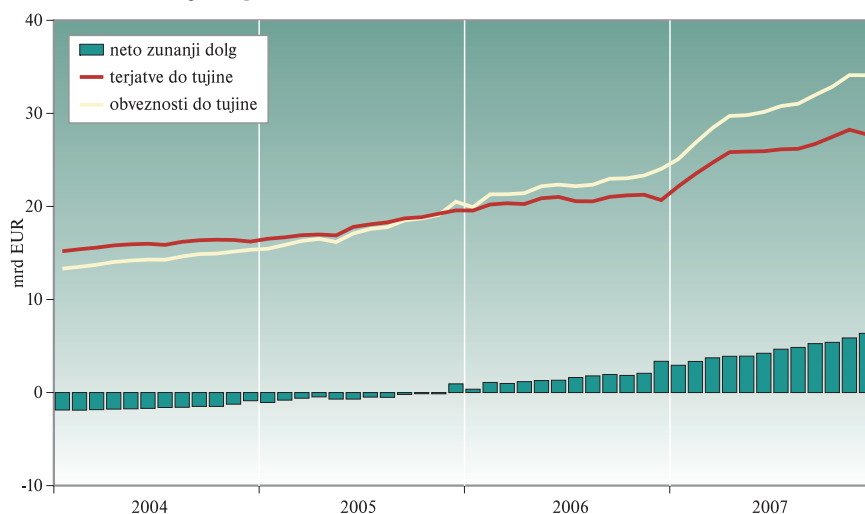
Povečani finančni tokovi s tujino, pri katerih so prevladovali dolžniški instrumenti, so se kazali v povečevanju bruto zunanjskega dolga in terjatev do tujine. Bruto zunanji dolg Slovenije se je tako povečal s 24,0 mrd EUR ob koncu leta 2006 na 34,1 mrd EUR ob koncu leta 2007, v istem obdobju pa so se terjatve Slovenije do tujine povečale z 20,7 mrd EUR na 27,7 mrd EUR.

Povečale so se terjatve, še bolj pa obveznosti do tujine.

Prevladujoče neto financiranje iz tujine prek dolžniških instrumentov se je kazalo v povečevanju neto zunanjskega dolga in slabšanju tekočega računa plačilne bilance. Neto zunanji dolg se je v letu 2005 povečal za 1,8 mrd EUR, v letu 2006 za 2,4 mrd EUR in v letu 2007 za 3,0 mrd EUR. Neto zunanji dolg je ob koncu leta že znašal 6,4 mrd EUR. Z naraščanjem neto zunanjskega dolga se je povečevalo tudi breme financiranja, ki je dodatno poslabševalo tekoči račun plačilne bilance.

Neto zunanji dolg je ob koncu leta 2007 znašal 6,4 mrd EUR.

Slika 16: Zunanji dolg

Vir: Banka Slovenije

V finančnem računu plačilne bilance se v letu 2007 poveča dolg Banke Slovenije za 3,6 mrd EUR. To povečanje je posledica vstopa v evroobmočje in dejstva, da so šele aprila leta 2007 dospeli zadnji instrumenti tolarske denarne politike. Do takrat je, v rokih, na katere so se glasili blagajniški zapisi, Banka Slovenije izplačevala svoje obveznosti bankam. To je v pasivi bilance Banke Slovenije postopoma spreminjalo njen notranji domači dolg do bank v čezmejni domači dolg do Evrosistema. Banke sproščene likvidnosti niso več zadrževale na računih Banke Slovenije, temveč so jo naložile v finančne instrumente na evropskem finančnem trgu ali pa porabile za kreditiranje. Premoženjsko je bila ta zamenjava upnikov v celoti nevtralna. Povzročila pa je, da se je nekdanja relacija med obema rezidentoma (torej Banko Slovenije in domačimi bankami) spremenila v relacijo med rezidentom in nerezidentom (torej Banko Slovenije in Evrosistemom).

Slovenski realni in nominalni efektivnega tečaj evra je v letu 2007 apreciral. Nominalni efektivni tečaja evra, merjen prek slovenske košarice valute, je v povprečju leta 2007 medletno apreciral za 1,6%. Na povečanje vrednosti domače valute so vplivali zunanji dejavniki, ki se kažejo predvsem v gibanju medvalutnih razmerij na zunanjih finančnih trgih, med njimi zlasti povečanje vrednosti evra do ameriškega dolarja za 9,2%. Na apreciacijo realnega efektivnega tečaja pa so poleg zunanjih vplivali tudi domači dejavniki, ki se kažejo v hitrejši rasti domačih cen od košarice tujih cen. Realni efektivni tečaj evra, merjen prek razmerja med tujimi in domačimi cenami življenjskih stroškov, je apreciral za 3,8%, za slabo četrtino manj oziroma za 3,0%, merjeno s cenami proizvajalcev. Realni efektivni tečaj evra,

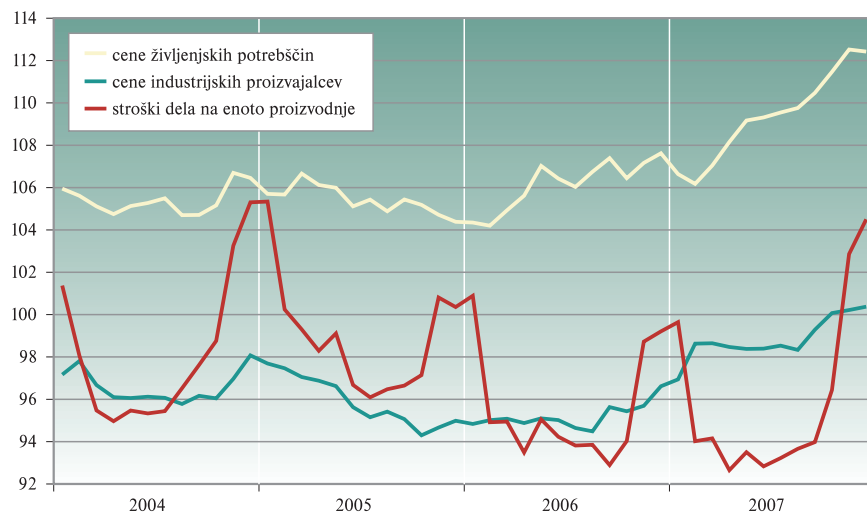
Nominalni efektivni tečaj evra je za Slovenijo v letu 2007 apreciral za 1,6%.

merjen z relativnimi stroški dela na enoto proizvodnje v predelovalni dejavnosti, je med vsemi kazalniki konkurenčnosti v povprečju leta 2007 apreciiral najmanj, in sicer za 0,5%.

Realni prihodek od prodaje v industriji na tujih trgih je rasel hitreje od prodaje na domačem trgu.

Kljub apreciaciji kazalnikov konkurenčnosti je povpraševanje iz tujine v letu 2007 ugodno vplivalo na rast izvoza in domačo gospodarsko aktivnost. Realni prihodek od prodaje v industriji se je povečal za 7,6%, pri tem se je realni dohodek od prodaje na domačem trgu povečal za 5,3%, in od prodaje na tujih trgih za 8,8%. Povečanje realnega prihodka od prodaje v državah evroobmočja v višini 7,5% je bilo na ravni povprečja industrije, nadpovprečno, za 10,7%, se je v letu 2007 povečal realni prihodek od prodaje, dosežen zunaj evroobmočja, predvsem v državah članicah EU, ki so vstopile v EU po maju 2004. Najbolj se je realno povečal prihodek v proizvodnji proizvodov za investicije in proizvodov blaga za široko porabo, namenjenih prodaji na tujih trgih, in najmanj v proizvodnji vmesnih proizvodov, kar se odraža tudi v dinamiki in strukturi izvoza blaga.

Slika 17: Realni efektivni tečaj domače valute

Opomba: Indeksi s stalno bazo 1995 = 100.

Vir: Banka Slovenije

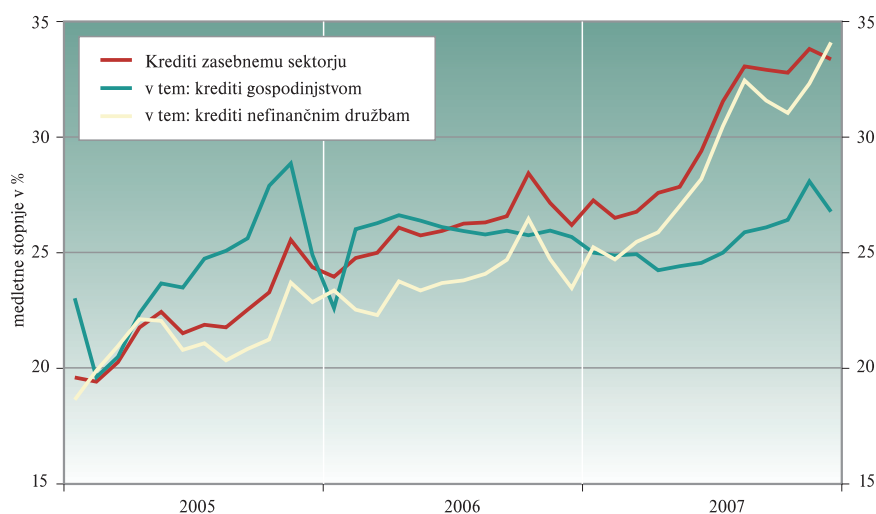
1.2.5 Pogoji financiranja

Finančne potrebe zasebnega sektorja so izvirale predvsem iz močne gospodarske aktivnosti.

Finančne potrebe domačega zasebnega sektorja⁷ so bile v letu 2007 predvsem povezane z visoko gospodarsko in investicijsko aktivnostjo. Realna rast investicij se je v zadnjem četrtletju umirila, kar sovpada z umiranjem kreditne aktivnosti nefinančnih družb. Hkrati se je nadaljeval proces finančnega poglobljanja, pri katerem razvitost domačega finančnega sektorja dohiteva raven v razvitejših gospodarstvih.

⁷ Domači zasebni sektor vključuje nefinančne družbe, gospodinjstva in nederžavne finančne institucije.

Slika 18: Kreditiranje domačega zasebnega sektorja

Vir: Banka Slovenije

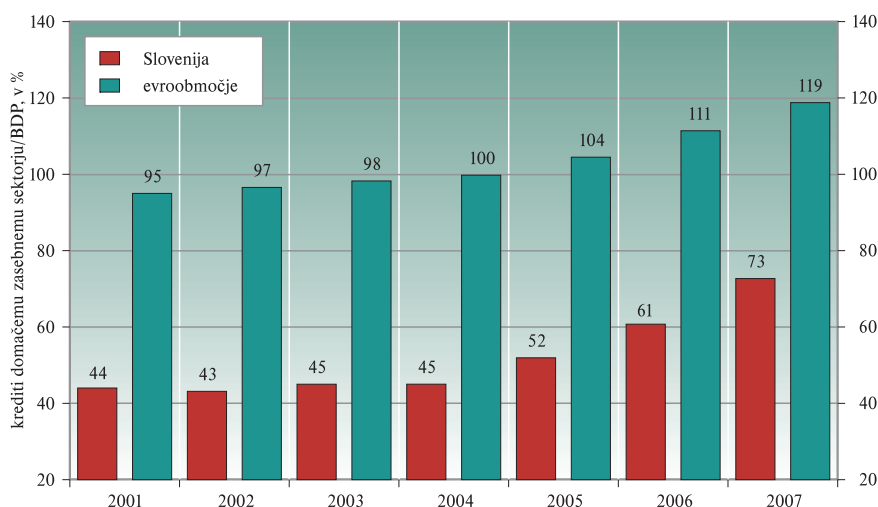
Financiranje teh potreb je potekalo predvsem prek bančnih kreditnih kanalov. Bančno kreditiranje zasebnega sektorja, ki je ob koncu leta skoraj doseglo medletno rast 35%, se je v enoletnem obdobju povečalo za skoraj 10 odstotnih točk. Kreditiranje nefinančnih družb se je začelo opazneje povečevati v drugem četrtletju 2007, ob koncu leta pa so bili že vidni prvi znaki umirjanja. Kreditiranje gospodinjstev se je sicer v drugem četrtletju prav tako povečalo, a bistveno manj kot kreditiranje nefinančnih družb in je ostalo nekaj nad ravni 25%.

Bančni krediti zasebnemu sektorju so ob koncu leta dosegli skoraj 35% medletno rast.

Relativno visoko rast zadolževanja domačega zasebnega sektorja pri bankah lahko delno pripišemo procesu poglobljanja finančnega posredništva. Visoke ravni zadolževanja so torej deloma pričakovani sestavni del procesa realne konvergence dohitevanja najrazvitejših članic EU. Ta proces je postal očitnejši predvsem od leta 2004 naprej. Odraža pa tudi strukturne spremembe v kapitalnem delu plačilne bilance, ki v zadnjih nekaj letih kaže izrazito povečanje bruto tokov kapitala. To povečanje izvira iz potreb financiranja finančnih naložbenih aktivnosti, ki sledijo interesom pridobivanja lastništva, generiranja zaslužkov na finančnih trgih in vlaganja v nepremičnine. Globina finančnega posredništva, merjena z deležem kreditov zasebnemu sektorju glede na BDP, se v zadnjih letih v Sloveniji povečuje po stopnji okoli 10% BDP na leto in že presega 70% BDP. Razlika med tako merjeno globino finančnega poglobljanja med evroobmočjem in Slovenijo se je s tem zmanjšala z okoli 55% BDP v letu 2004 na okoli 45% BDP v letu 2007.

Zadolževanje domačega zasebnega sektorja je tudi povezano s finančnim poglobljanjem.

Slika 19: Finančno poglobljanje

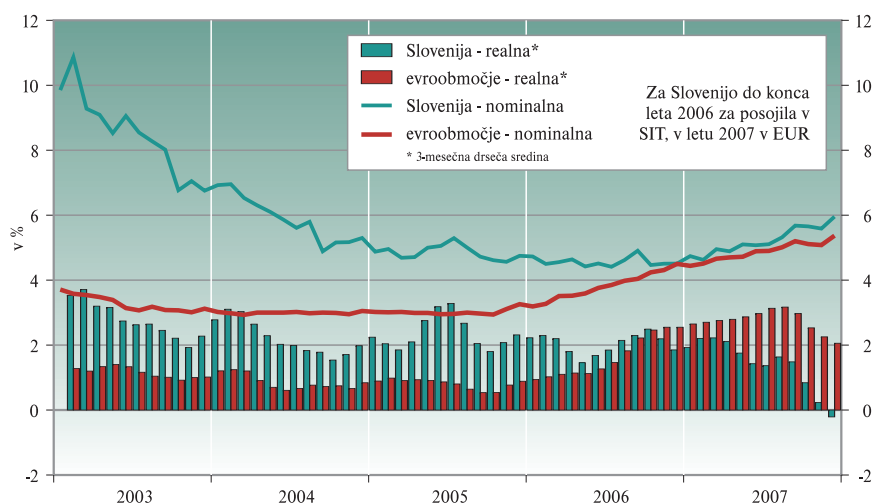

Vir: ECB, Banka Slovenije

**Še vedno ugodni pogoji
financiranja za nefinančne
družbe.**

Pogoji financiranja za nefinančne družbe so bili kljub postopnemu višanju nominalnih obrestnih mer od konca leta 2006 naprej še vedno ugodni. Nominalne posojilne obrestne mere za nefinančne družbe so se po nizkih ravneh v letih 2004 in 2005 pod vplivom bolj omejevalne denarne politike ECB začele v evroobmočju povečevati ob koncu leta 2005. Od konca leta 2006 sta gibanje in raven nominalnih obrestnih mer za posojila za nefinančne družbe v Sloveniji primerljivi s tistimi v evroobmočju, kar kaže precejšnjo stopnjo integracije finančnega sistema Slovenije z evroobmočjem. Realne obrestne mere so bile v Sloveniji zaradi ustrezno restriktivne denarne politike Banke Slovenije do sredine leta 2006 nad tistimi v evroobmočju, od takrat pa so, predvsem zaradi nekaj višje inflacije, pod njimi. V letu 2007 je zaradi visoke inflacije zadolževanje postalo izrazito privlačno, saj so realne obrestne mere za posojila podjetjem ob koncu leta celo prestopile v negativno območje.

Slika 20: Obrestne mere za posojila nad 1 mio EUR za nefinančne družbe

Vir: ECB, Banka Slovenije

**Financiranje kreditov z
zadolževanjem v tujini.**

Banke so tudi v letu 2007, ob pomanjkanju domačih virov, s pospešenim zadolževanjem v tujini financirale povečano povpraševanje domačega zasebnega sektorja po bančnih posojilih in s tem omogočale tuje financiranje domače potrošnje, predvsem investicij. Tok posojil iz tujine v banke in tok vlog nerezidentov je v letu

2006 znašal 2,4 mrd EUR, v letu 2007 pa 4,5 mrd EUR, medtem ko je tok kreditov domačim sektorjem znašal v letu 2006 4,2 mrd EUR, v letu 2007 pa 6,8 mrd EUR. To pomeni, da so banke v letu 2006 nekaj več kot polovico, v letu 2007 pa že okoli dve tretjini kreditov domačemu zasebnemu sektorju financirale z zadolževanjem v tujini. Ta delež je v drugem polletju 2007 celo presegel 90%.

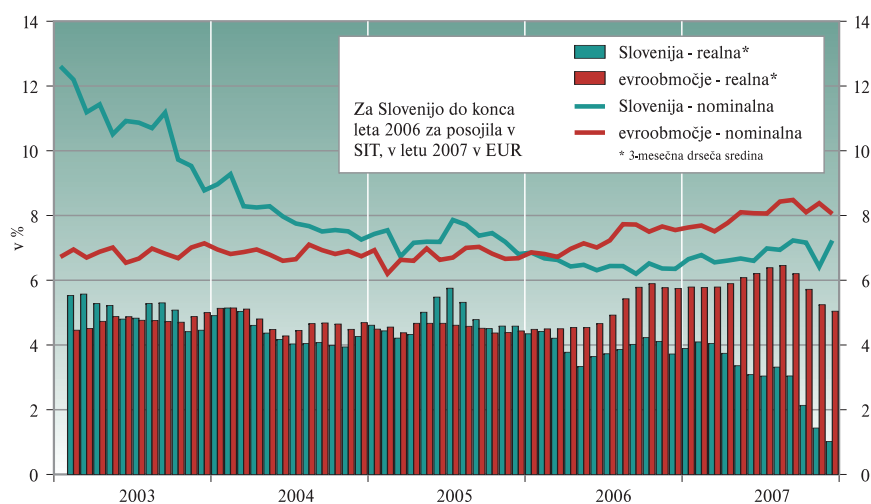
Nekaj večje kreditiranje gospodinjstev je predvsem posledica močnega stanovanjskega kreditiranja⁸. Iz strukture kreditiranja gospodinjstev je razvidno, da se je rast stanovanjskih posojil gospodinjstvom do konca leta 2005 povečevala, od takrat pa se je postopoma zniževala, a je v letu 2007 še vedno dosegala medletno rast skoraj 40%. Stopnja rasti stanovanjskih posojil je vseskozi bistveno presegala skupno rast kreditov gospodinjstvom, pri čemer je treba upoštevati, da je visoka rast stanovanjskega kreditiranja tudi posledica relativno nizke osnove, deloma pa jo lahko pripišemo tudi relativno visoki rasti cen nepremičnin. Delež stanovanjskih posojil v vseh kreditih gospodinjstvom se je tako povečal s približno četrtine na začetku leta 2005 na več kot 40% na začetku leta 2008. Medletna rast potrošniških kreditov se je od sredine leta 2007 povečevala in se je do konca leta 2007 povečala z okoli 15% medletno na prek 20% medletno. To je sicer skladno z gibanjem domače zasebne potrošnje, ki se je povečala z 2,2% v prvem na 4,0% v drugem polletju 2007.

Tudi pogoji financiranja potrošnje gospodinjstev so bili v Sloveniji od sredine leta 2006 ugodnejši kot v evroobmočju. Od začetka leta 2006 so nominalne, še bolj pa realne obrestne mere za potrošniška posojila v Sloveniji nižje kot v evroobmočju. Nizke realne obrestne mere predvsem v drugem polletju 2007 so verjetno eden od razlogov za ponovno postopno povečevanje potrošniških kreditov. Nominalne obrestne mere za stanovanjska posojila so v Sloveniji še vedno bistveno višje kot v evroobmočju.

Povečano kreditiranje gospodinjstev predvsem zaradi stanovanjskega kreditiranja.

Tudi pogoji financiranja za gospodinjstva so bili ugodni.

Slika 21: Obrestne mere za potrošniška posojila gospodinjstvom

Vir: ECB, Banka Slovenije

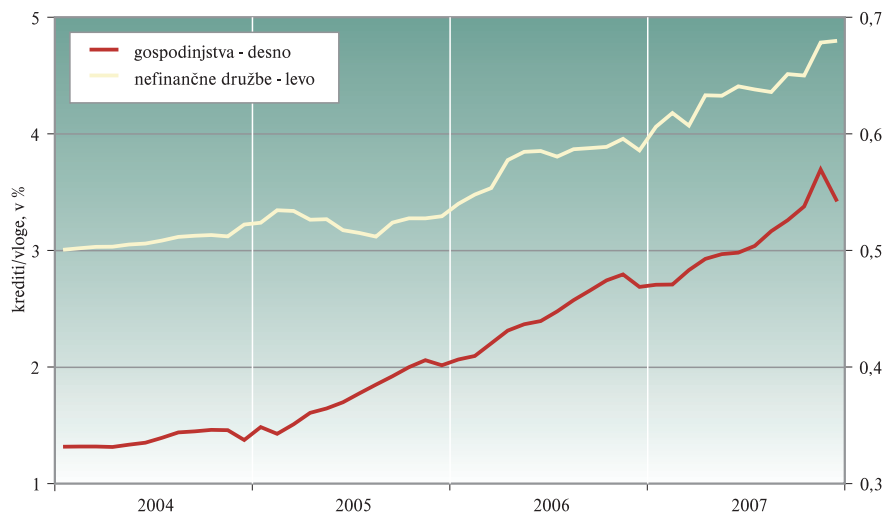
Neto zadolženost nefinančnih družb in gospodinjstev pri domačih bankah se je zaradi zgoraj omenjenih dejavnikov, predvsem nizkih obrestnih mer, ki so spodbujale zadolževanje in destimulirale varčevanje, še naprej povečevala. Neto

Povečana neto zadolženost pri bankah.

⁸ V evroobmočju se kreditiranje gospodinjstev od sredine leta 2006 umirja. ECB postopno zmanjševanje kreditiranja gospodinjstev v evroobmočju pripisuje predvsem umirjanju cen nepremičnin in postopnemu povečevanju posojilnih obrestnih mer (ECB, Monthly Bulletin, February 2008).

zadolženost nefinančnih družb in gospodinjstev, definirana kot razmerje med stanjem kreditov in vlog posameznega sektorja, se je začela opazneje povečevati v letu 2005. Do takrat je to razmerje znašalo pri nefinančnih družbah nekaj nad 3, pri gospodinjstvih pa nekaj nad 0,35. Do konca leta 2007 se je to razmerje povečalo na prek 4,5 za nefinančne družbe in na okoli 0,55 za gospodinjstva.

Slika 22: Neto zadolženost pri bankah

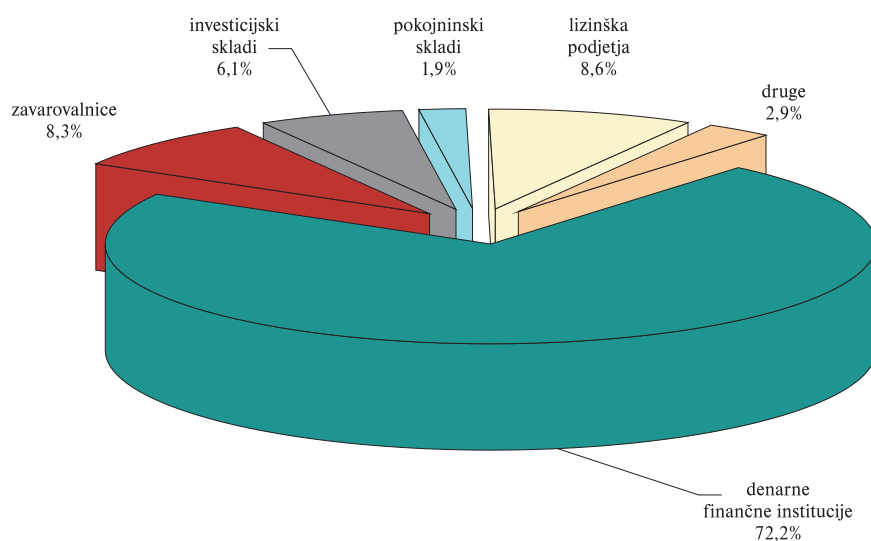
Vir: Banka Slovenije

1.2.6 Finančni trgi (struktura in gibanja)

Na slovenskem finančnem trgu prevladujejo denarne finančne institucije.

Denarne finančne institucije imajo na slovenskem finančnem trgu glede na bilančno vsoto z dobrimi 72% prevladujoč položaj. Med nedenarnimi finančnimi posredniki imajo z 8,6% najvišji delež liziška podjetja, z 8,3% sledijo zavarovalnice in s 6,1% investicijski ter pokojninski skladi.

Slika 23: Finančni posredniki po bilančni vsoti

Opomba: Podatki za konec leta 2006.

Vir: Banka Slovenije, AZN, ATVP, AJPES

Tabela 6: Pregled slovenskega finančnega sektorja glede na bilančno vsoto

Bilančna vsota	2004		2005		2006	
	v mio EUR	%	v mio EUR	%	v mio EUR	%
Denarne finančne institucije	23.827	70,7	29.435	72,3	33.928	72,2
Nedearne finančne institucije	9.887	29,3	11.269	27,7	13.044	27,8
Zavarovalnice	2.856	8,5	3.260	8,0	3.895	8,3
Pokojninski skladi	476	1,4	670	1,6	893	1,9
Investicijski skladi	2.086	6,2	2.220	5,5	2.845	6,1
Lizinska podjetja	2.681	8,0	3.185	7,8	4.041	8,6
BPH, DZU in drugi	1.788	5,3	1.934	4,8	1.370	2,9
Skupaj	33.714	100,0	40.703	100,0	46.972	100,0

Opomba: Denarne finančne institucije zajemajo banke in hranilnice, ne vključujejo pa centralne banke.

Vir: Banka Slovenije, AZN, ATVP, AJPEŠ.

Bruto zbrana premija zavarovalnic in pozavarovalnic je v prvih devetih mesecih leta 2007 znašala 1,5 mrd EUR oziroma 10,9% več kot v enakem obdobju leta 2006, izplačana odškodnina pa se je povečala za 9,4% na 803 mio EUR. Škodni rezultat se je izboljšal na 0,53. Vrednost naložb zavarovalnic in pozavarovalnic se je v prvih devetih mesecih leta 2007 povečala za 11,1% na 3,4 mrd EUR. V strukturi naložb še vedno prevladujejo državni in drugi dolžniški vrednostni papirji. Delež državnih vrednostnih papirjev se je sicer precej zmanjšal (za 7,6 odstotne točke na 34,3%), povečal pa se je delež naložb v enote vzajemnih skladov (za 4,3 odstotne točke na 15,1%), kar je posledica naraščanja pomena življenjskih zavarovanj, vezanih na enote vzajemnih skladov.

Število zavarovancev prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja (PDPZ) se je v prvih treh četrtletjih 2007 povečalo za 1,4% na slabih 504 tisoč zavarovancev. Zbrana premija je bila s 153 mio EUR za 7% višja od zbrane premije v istem obdobju leta 2006. Skupna vrednost naložb zavarovancev prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja se je v prvih devetih mesecih leta 2007 povečala za 26,1% na 1137 mio EUR, tako je septembra 2007 povprečna vrednost zavarovanja znašala okoli 2260 EUR na zavarovanca. Naložbena politika izvajalcev prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja ostaja še naprej precej konzervativna kljub zmanjšanju deleža najvarnejših naložbenih oblik (državnih in drugih dolžniških vrednostnih papirjev ter depozitov pri bankah) za 4 odstotne točke na 84%.

Premoženje investicijskih skladov se je leta 2007 povečalo za 45% na 4,1 mrd EUR in doseglo že 12,3% BDP. K rasti premoženja so prispevala predvsem ugodna gibanja na kapitalskih trgih v prvi polovici leta 2007 in visoki neto prilivi v vzajemne sklade (470 mio EUR). V sredstvih investicijskih skladov dosegajo investicijske družbe 30%. Promet z investicijskimi družbami je bil leta 2007 s 113 mio EUR podoben prometu iz predhodnega leta, vendar pa je indeks PIX s 45% dosegel precej višjo letno rast. Ta je posledica rasti tečajev na kapitalskih trgih, kotacije Nove kreditne banke Maribor (NKBM) na borzi ter njenega tržnega vrednotenja in pričakovanega preoblikovanja investicijskih družb v vzajemne sklade.

V domačih vzajemnih skladih je bilo ob koncu leta 2007 za 2,9 mrd EUR premoženja (skoraj 28% letno povečanje sredstev), kar je posledica visokih neto prilivov v višini 470 mio EUR in 28-odstotne rasti vrednosti enote premoženja. V zadnjih mesecih leta 2007 pa se glede na precejšnjo mednarodno razpršitev sredstev (več kot polovica premoženja domačih vzajemnih skladov je naložena v tujino) tudi domači vzajemni skladi se niso mogli izogniti povečani negotovosti na svetovnih finančnih trgih in prav tako ne nestabilnim političnim razmeram v

Naložbe zavarovalnic in pozavarovalnic so se od začetka leta do konca septembra 2007 povečale za 11,1% na 3,4 mrd EUR.

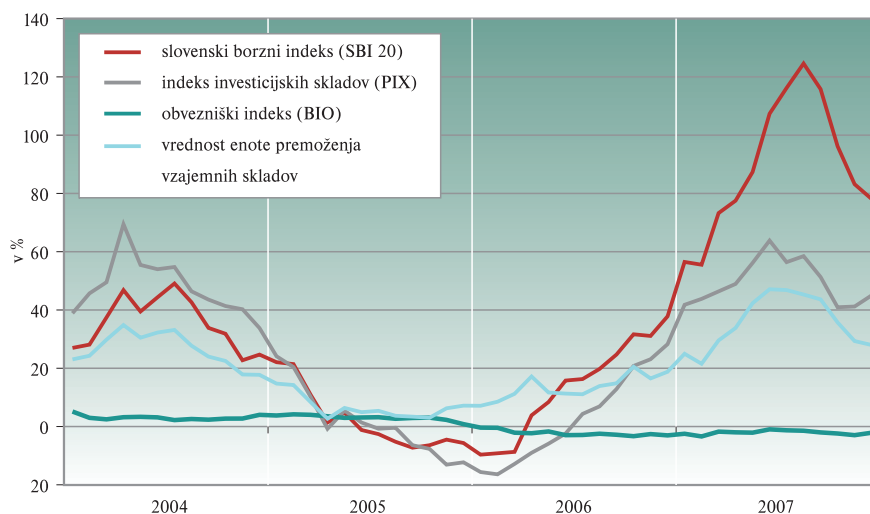
Povprečna vrednost zbranih PDPZ na zavarovanca je ob koncu septembra 2007 znašala 2260 EUR.

Premoženje investicijskih skladov je ob koncu leta 2007 že doseglo 12,3% BDP.

Leta 2007 so vzajemni skladi prejeli za 470 mio EUR neto prilivov.

nekaterih državah nekdanje Jugoslavije. Glede na precej močno povezanost med donosnostjo sredstev vzajemnih skladov in njihovimi prilivi so v zadnjih mesecih leta 2007 negativne donosnosti na kapitalskih trgih vplivale na rast vrednosti enot premoženja in na nižje prilive v vzajemne sklade. V zadnjih treh mesecih so vzajemni skladi dosegali negativno rast vrednosti enote premoženja v višini -2,2% (v novembru je bila mesečna rast 4,5-odstotna) in 90 mio EUR prilivov, kar je 75% povprečnih četrtnih prilivov. V decembru je na oživitev domačega kapitalskega trga vplivala prodaja 49-odstotnega državnega deleža v NKBM, ki je pozitivno vplivala tudi na domače vzajemne sklade, ki imajo večji delež naložb na domačem kapitalskem trgu.

Slika 24: Medletne stopnje rasti slovenskih borznih indeksov in vrednosti enot premoženja vzajemnih skladov

Vir: Ljubljanska borza, vzajemci.com, ATVP, preračuni Banke Slovenije

Visoka, 78,1-odstotna rast indeksa SBI20 je posledica predvsem rasti do konca avgusta, pozneje se je trend obrnil zaradi povečanja negotovosti na svetovnih finančnih trgih, visoke pretekle rasti tečajev na Ljubljanski borzi in nekaterih izrednih domačih dogodkov.

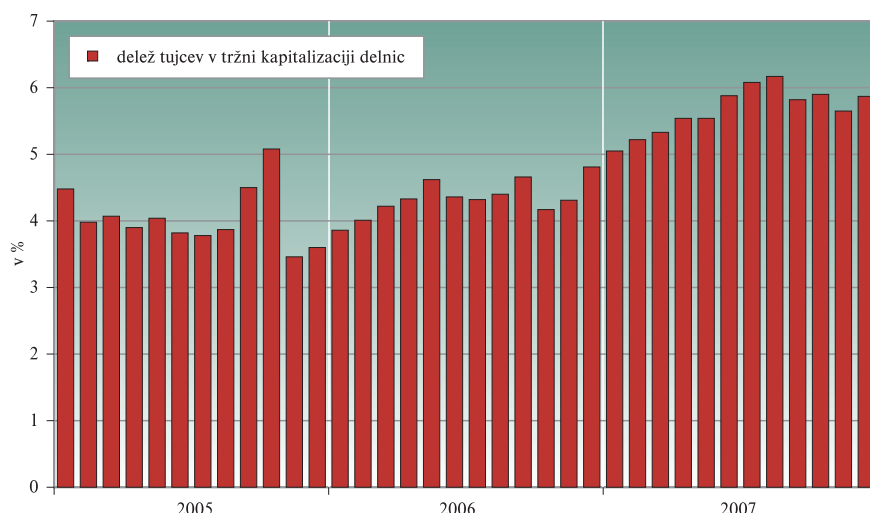
Vrednost indeksa SBI20 se je v letu 2007 povečala za 78,1%. Ob koncu avgusta je dosegel najvišjo vrednost v svoji zgodovini pri 12.242 indeksnih točkah, v nadaljevanju leta pa izgubil 7% vrednosti in leto končal pri 11.370 indeksnih točkah. Vrednost indeksa obveznic BIO se je med letom zmanjšala za 2,1%. Poslovni rezultati podjetij so bili sicer dobri, vendar ne upravičujejo tako visoke rasti indeksa SBI20 v prvih osmih mesecih leta 2007, k njej so močno prispevali tudi drugi dejavniki. Med njimi je na primer uvedba evra zaradi izkaza cen delnic v evrih povzročila spremembe v psiholoških mejah doseženih cen delnic. Povečana likvidnost v evroobmočju je, do izbruha krize na trgu drugorazrednih hipotekarnih posojil v ZDA, vplivala na povečano zanimanje tujih investorjev za slovenske delnice. Občuten vpliv na rast so imeli tudi prevzemi in poskusi koncentracije lastništva, povezani tudi s postopnim umikanjem države iz gospodarstva ter izdaje certifikatov na delnice slovenskih blue-chipov. K padcu tečajev delnic na Ljubljanski borzi v septembru, oktobru in novembru 2007 so poleg visoke pretekle rasti tečajev in dogajanj na svetovnih kapitalskih trgih prispevali še negotovost glede prodaje državnega deleža v Telekomu Slovenije, nizka Petrolova prevzemna ponudba za Istrabenz in zbiranje sredstev za sodelovanje v privatizaciji NKBM. Padce tečajev so še dodatno okrepile predčasne zapadlosti certifikatov, izdanih na slovenske delnice.

V Klirinško depotni družbi (KDD) je bilo ob koncu leta 2007 vpisanih 995 vrednostnih papirjev, od tega 88,4% lastniških in 11,6% dolžniških vrednostnih papirjev.

Na Ljubljanski borzi vrednostnih papirjev je ob koncu leta 2007 kotiralo 188 vrednostnih papirjev, v tem 96 delnic (od tega 7 investicijskih družb), 89 obveznic in točke 3 vzajemnih skladov. Število delnic v borzni kotaciji se je v letu 2007 zmanjšalo za 25, kar je posledica izključitve štirih delnic prevzetih podjetij (Delo, Droga Kolinska, Emona Obala Koper in Comet) ter uvrstitve NKBM v borzno kotacijo ob koncu leta. Tržna kapitalizacija delnic (brez investicijskih družb) na Ljubljanski borzi se je povečala za 70% na 20,8 mrd EUR, tržna kapitalizacija obveznic pa zmanjšala za 10,5% na 5,9 mrd EUR. Tržna kapitalizacija delnic (brez delnic investicijskih družb) in obveznic tako predstavlja že 76,4% BDP. Visoka rast tržne kapitalizacije delnic je posledica visoke rasti cen vrednostnih papirjev in uvrstitve NKBM v borzno kotacijo, zmanjšanje tržne kapitalizacije obveznic pa predvsem posledica predčasnih odkupov državnih obveznic. Delež tujcev v celotni tržni kapitalizaciji se je v letu 2007 povečal za 1,1 odstotne točke na 5,9%. Vrednostni obseg prometa na Ljubljanski borzi (brez svežnjev) je bil z 2,2 mrd EUR v letu 2007 za 118,5% višji od prometa v letu 2006. Največ, 88,3% celotnega prometa, je bilo opravljenega z delnicami (brez investicijskih družb), 5,2% z delnicami investicijskih družb, 4,1% z obveznicami in 2,5% s točkami vzajemnih skladov. V lanskem letu so bile najprometnejše delnice Krke, Petrola, Telekom Slovenije, Luke Koper in Gorenja.

Leta 2007 se je promet na Ljubljanski borzi več kot podvojil, delež tržne kapitalizacije v BDP pa se je povečal na 76,4% BDP.

Slika 25: Delež tujcev v tržni kapitalizaciji delnic na Ljubljanski borzi

Vir: Ljubljanska borza

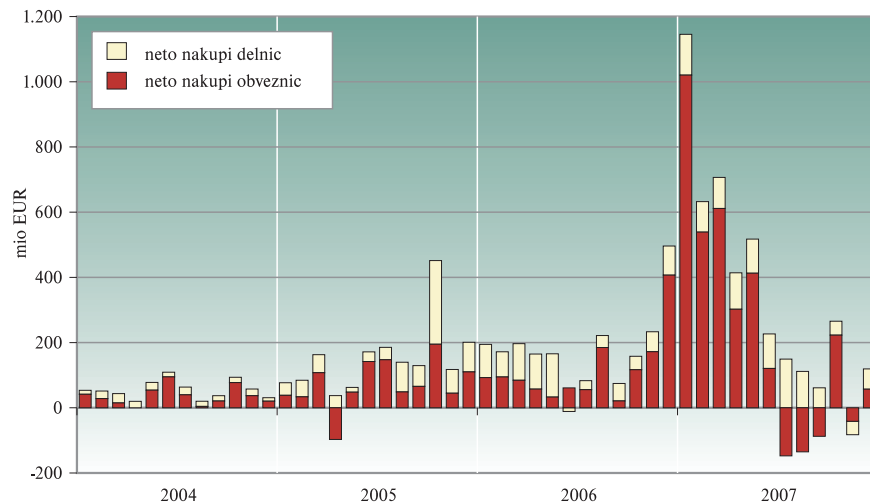
Leta 2007 je vrednost naložb rezidentov v tuje vrednostne papirje narasla na 29% BDP (povečanje za več kot 10 odstotnih točk glede na preteklo leto). Rezidenti so neto kupili za skoraj 4 mrd EUR tujih vrednostnih papirjev. Prevladujejo naložbe domačega bančnega sektorja v tuje državne in bančne obveznice evroobmočja (2,2 mrd EUR), katerih povečanje je med drugim tudi posledica sproščanja sredstev iz blagajniških zapisov Banke Slovenije in odkupov domačih državnih vrednostnih papirjev. S prevzemom evra za domače investitorje, ki investirajo v evroobmočje, tudi ni več tečajnega tveganja. Naložbe v tuje delnice so povečevali predvsem investicijski skladi, gospodinjstva neposredno in zavarovalniški sektor (skoraj za 1 mrd EUR). Rast finančnih naložb rezidentov v tujino odraža finančno poglobljanje Slovenije v zadnjih letih in glede na omejeno absorpcijsko sposobnost domačega trga omogoča večjo diverzifikacijo premoženja, saj posamezniki tako znižujejo izpostavljenost do enega samega gospodarstva. Po drugi strani pa povečevanje naložb v tujino pomeni tudi odliv doma privarčevanih sredstev.

Nadaljuje se povečevanje naložb rezidentov v tuje vrednostne papirje.

Naložbe nerezidentov v slovenske vrednostne papirje so se le malenkostno zvišale.

Naložbe nerezidentov v slovenske vrednostne papirje so ob koncu leta 2007 s 15% BDP predstavljale dobro polovico naložb rezidentov v tuje vrednostne papirje. Leta 2007 so se povečale za komaj odstotno točko in pol. Nerezidenti so neto kupili za dobre pol milijarde EUR slovenskih vrednostnih papirjev (delnic in obveznic), pri čemer so neto prodali za 12 mio EUR slovenskih obveznic⁹. Neto prodaja slovenskih obveznic, kar izvajajo nerezidenti, je med drugim posledica marčevske izdaje obveznic Republike Slovenije na skupnem evropskem trgu Euro MTS, saj je Ministrstvo za finance zaradi te izdaje odkupilo nekatere državne obveznice v Sloveniji.

Slika 26: Neto naložbe rezidentov v tujino

Vir: Banka Slovenije

1.3 Bančni sistem

1.3.1 Struktura bančnega sektorja

Ob koncu leta 2007 so imele banke 99,4% tržni delež, merjen z bilančno vsoto, kar je enako kot ob koncu leta 2006, preostali del trga pa so si delile hranilnice.

V Sloveniji je ob koncu leta 2007 delovalo 21 bank, 3 hranilnice in 3 podružnice tujih bank.

Na dan 31. 12. 2007 je v Sloveniji delovalo 21 bank, od tega 8 hčerinskih bank. Poleg njih so bile prisotne še 3 hranilnice in 3 podružnice tujih bank (avstrijskih in francoske banke). V primerjavi z letom prej se je število kreditnih institucij, ki so pod neposrednim nadzorom Banke Slovenije, povečalo za eno banko, ker je bila ustanovljena SID – Slovenska izvozna in razvojna banka d.d., Ljubljana (ki je nastala s preoblikovanjem iz Slovenske izvozne družbe d.d. Ljubljana). S 1. 1. 2007 je začela s poslovanjem tudi tretja podružnica tuje banke v Sloveniji, in sicer RCI Banque Societe Anonyme, bančna podružnica Ljubljana.

Okrožno sodišče je 3. 8. 2007 v Ljubljani izdalo sklep o vpisu spremembe imena firme banke, in sicer UniCredit Banki Slovenija d.d., 3. 9. 2007 pa je Okrožno sodišče v Mariboru prav tako izdalo sklep o vpisu spremembe imena firme banke, in sicer Raiffeisen banki d.d.

⁹ V podatkih ni vključena državna obveznica RS, ki je bila izdana na skupnem evropskem trgu EuroMTS – MTS Slovenija.

Poleg osmih hčerinskih bank in treh podružnic tujih bank, ki so bile po stanju 31. 12. 2007 v večinski tuji lasti, je bilo pet bank v popolni domači lasti, osem bank pa v večinski domači lasti (od osmih bank v večinski domači lasti sta imeli dve manj kot 2% tujega kapitala). Delež kapitala v lasti tujcev, merjen po lastniškem kapitalu, se v primerjavi z 31. 12. 2006 ni spremenil in je znašal 37,7% (od tega je znašal delež tujih oseb, ki imajo nad 50% v upravljanju 26,7%, kar je približno odstotno točko manj kot leto prej). Največ se je povečal delež tujih lastnikov pri eni banki v večinsko tuji lasti in eni banki, ki je bila pred spremembo lastništva v popolni domači lasti. Delež tujih oseb, merjen z bilančno vsoto, je 31. 12. 2007 znašal 3,9 odstotne točke več kot delež tujih oseb, merjen z lastniškim kapitalom. V večinsko državni lasti sta SID – Slovenska izvozna in razvojna banka d.d., Ljubljana, in Poštna banka Slovenije d.d.

Delež kapitala bank v lasti tujcev se v letu 2007 ni spremenil in je znašal 38%.

Tabela 7: Lastniška sestava bančnega sektorja (po lastniškem kapitalu, v %)

	31. 12. 2005	31. 12. 2006	31. 12. 2007
Tuje osebe (nad 50% v upravljanju)	19,4	27,7	26,7
Tuje osebe (pod 50% v upravljanju)	15,5	10,0	11,0
Država v ožjem smislu	18,2	17,9	15,1
Ostale domače osebe	46,9	44,4	47,2

Vir: Banka Slovenije

Tabela 8: Lastniška sestava bančnega sektorja (po bilančni vsoti, v %)

	31. 12. 2005	31. 12. 2006	31. 12. 2007
Tuje osebe (nad 50% v upravljanju)	21,1	27,3	27,9
Tuje osebe (pod 50% v upravljanju)	17,6	12,8	13,7
Država v ožjem smislu	22,7	22,3	18,6
Ostale domače osebe	38,6	37,6	39,8

Vir: Banka Slovenije

Razmerje med bilančno vsoto bank in hranilnic in BDP iz leta v leto narašča, čeprav je še vedno precej pod povprečjem v EU.

Tabela 9: Bilančna vsota glede na BDP

v mio EUR	2005	2006	2007*
Bilančna vsota bank in hranilnic	29.445	34.080	42.450
BDP v tekočih cenah	27.625	29.736	33.542
Bilančna vsota (v %BDP)	106,6	114,6	126,6

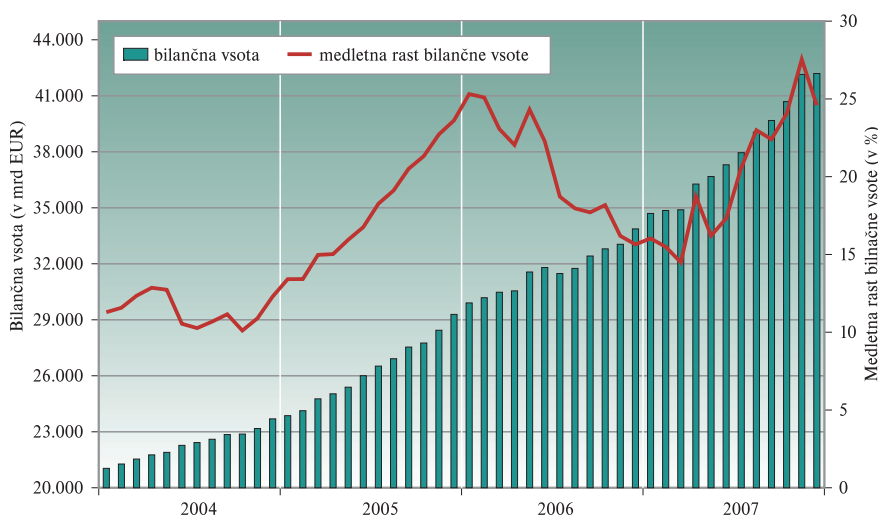
Opomba: * Podatki so brez podružnice Nove Ljubljanske banke v Italiji.
Vir: Banka Slovenije

1.3.2 Bilanca stanja

Rast bilančne vsote bank se je pospešila v drugi polovici leta, nekoliko hitrejša je bila pri bankah v domači kot pri bankah v tuji lasti.

Bilančna vsota bančnega sistema¹⁰ je ob koncu leta 2007 znašala 42.195 mio EUR. V tem letu se je okrepila za 8.326 mio EUR, kar relativno predstavlja skoraj 25%. Medletna rast bilančne vsote je v prvi polovici leta ohranjala umirjen trend iz leta 2006 na nivoju okrog 16%, v drugi polovici pa se je začela močneje krepiti ter v novembru s 27,5% dosegla najvišji nominalni odstotek rasti v zadnjih treh letih. Bolj od povprečja sistema se je bilančna vsota povečala 6 tujim in eni domači banki, medtem ko se je eni banki bilančna vsota zmanjšala. Čeprav je več tujih bank raslo hitreje kot bančni sistem, je skupina tujih bank kot celota z 22,7-odstotno rastjo rasla rahlo pod povprečjem ter zaostajala za rastjo skupine domačih bank, kateri se je bilančna vsota povečala za 25,4%. V letu 2007 sta rasti skupin domačih in tujih bank po daljšem obdobju občutno intenzivnejše rasti tujih bank ponovno primerljivejši.

Slika 27: Bilančna vsota in medletna rast

Vir: Banka Slovenije

Tržni delež domačih bank je 71% in tujih 29%.

Tržni deleži tujih in domačih bank zaradi enakomerne rasti bilančne vsote ostajajo stabilni. Tako se je tržni delež domačih bank okrepil le za slabe 0,5 odstotne točke ter zanaša 71,1%. Ob tem pa se tržni delež skupine NLB ohranja nad 33%, na račun večjih domačih bank pa se krepi tržni delež bolj specializiranih domačih bank. Tržni delež tujih bank dosega 28,9%.

Banke so z vlogami financirale 85% rasti bilančne vsote.

Banke so tudi v letu 2007 vire za svoje poslovanje pridobivale predvsem z zbiranjem vlog nebančnega sektorja in najemanjem bančnih kreditov, ki se računovodsko vrednotijo po odplačni vrednosti. Z vlogami so tako financirale 84,8% rasti bilančne vsote.

Banke pridobivajo svoje vire sredstev večinoma na medbančnem trgu, predvsem pri bankah v tujini.

Glavni vir še vedno ostaja zadolževanje v bančnem sektorju, ki predstavlja 56,8% povečanja bilančne vsote (4.732 mio EUR). Bolj aktivne pri pridobivanju virov na medbančnem trgu so bile domače banke, katerim se je njihov obseg povečal za 56,9% (tujim za 29,2%). Kar 82,6% (3.909 mio EUR) predstavljajo viri, pridobljeni pri tujih bankah. Občutno se je okrepilo tudi zadolževanje pri domačih bankah, vendar ta vir še vedno ostaja manj pomemben. Večletno aktivno pridobivanje bančnih vlog se odraža tudi v krepitvi njihovega deleža v strukturi pasive. Ob koncu leta s 15.503 mio EUR tako predstavljajo že 36,7- odstotni delež, kar je skoraj 5 odstotnih točk več kot v preteklem letu.

¹⁰

Banke in podružnice bank držav članic.

Tabela 10: Bilančne vsote in tržni deleži bank

Banka	Bilančna vsota (v tisoč EUR)		Rast (v %)		Tržni delež (v %)	
	31.12.2006	31.12.2007	2006/2005	2007/2006	31.12.2006	31.12.2007
Nova LB d.d. Ljubljana	10.415.794	12.945.034	12,48	24,28	30,8	30,7
Nova KB d.d. Maribor	3.669.158	4.218.792	22,64	14,98	10,8	10,0
Abanka Vipa d.d. Ljubljana	2.861.880	3.439.008	15,18	20,17	8,4	8,2
SKB banka d.d. Ljubljana	2.085.499	2.295.677	8,04	10,08	6,2	5,4
UniCredit Banka d.d. Ljubljana	2.187.291	2.132.695	16,16	-2,50	6,5	5,1
Banka Koper d.d. Koper	1.864.590	2.239.211	2,85	20,09	5,5	5,3
Banka Celje d.d. Celje	1.959.737	2.305.449	13,65	17,64	5,8	5,5
Gorenjska banka d.d. Kranj	1.492.156	1.732.976	7,71	16,14	4,4	4,1
Raiffeisen banka d.d. Maribor	957.734	1.259.559	5,62	31,51	2,8	3,0
Hypo Alpe-Adria-bank d.d. Ljubljana	1.132.655	1.906.206	33,57	68,30	3,3	4,5
Probanka d.d. Maribor	804.692	1.041.857	25,59	29,47	2,4	2,5
Poštna banka Slovenije d.d. Maribor	564.992	626.309	10,19	10,85	1,7	1,5
Deželna banka Slovenije d.d. Ljubljana	609.803	756.905	20,35	24,12	1,8	1,8
Banka Sparkasse d.d. Ljubljana	718.547	886.628	55,04	23,39	2,1	2,1
Volksbank-Ljudska banka d.d. Ljubljana	484.778	618.324	17,29	27,55	1,4	1,5
NLB Banka Domžale d.d.	431.374	451.177	8,92	4,59	1,3	1,1
Factor banka d.d. Ljubljana	525.591	630.760	37,23	20,01	1,6	1,5
NLB Koroška banka d.d.	353.201	364.453	7,69	3,19	1,0	0,9
NLB Banka Zasavje d.d.	254.467	257.012	1,20	1,00	0,8	0,6
BAWAG d.d. Ljubljana	384.896	596.297	246,18	54,92	1,1	1,4
SID banka d.d. Ljubljana		1.248.711	0,00	0,00	0,0	3,0
BKS Bank AG Ban. podružnica Ljubljana	97.917	196.194	94,39	100,37	0,3	0,5
Zveza Bank podružnica Ljubljana	11.730	22.776	516,07	94,16	0,0	0,1
RCI Banque Societe anonime, ban.podr.Lj		22.709	0,00	0,00	0,0	0,1
Vse banke in podružnice skupaj	33.868.481	42.194.719	15,64	24,58	100,0	100,0

Vir: Banka Slovenije

Nadaljevalo se je večanje vlog nebančnega sektorja, vendar je z 10,6-odstotno rastjo še vedno zaostajalo za rastjo bilančne vsote. Posledično se je vlogam nebančnega sektorja, ki so obsegale 19.366 mio EUR, strukturni delež še naprej zniževal. Ob koncu leta je dosegel le še 45,9% in je bil tako prvič pod polovico bilančne vsote. K rasti vlog nebančnega sektorja so nominalno s 1.028 mio EUR najbolj prispevale vloge gospodinjstev. V obsegu slabih 400 mio EUR so se krepile vloge nefinančnih družb, države in tujcev, medtem ko so se vloge drugih finančnih organizacij zmanjšale za 300 mio EUR.

Po večletnem večanju vpoglednih vlog je v letu 2007 prišlo do povečanja kratkoročno vezanih vlog (predvsem obdobje od 91 dni do 1 leta). Omenjene vloge so se povečale za 27,3% oziroma 2.230 mio EUR. Dolgoročne vloge, razen leta 2006, ki je bilo ob prelomu zaznamovano s prehodom na evro, še vedno stagnirajo. Navedeno je vplivalo tudi na strukturo vlog nebančnega sektorja. Kratkoročne vloge tako zajemajo 53,7-odstotni delež, vpogledne 37,2-odstotni ter dolgoročne le še 9,1-odstotni delež. Zaradi upadanja deleža vlog nebančnega sektorja v bilančni vsoti pa učinek na ročno usklajenost bilance ni preveč negativen, saj so vloge, pridobljene v bančnem sektorju, pretežno dolgoročne.

Za izdajo izvedenih finančnih instrumentov se je letos odločilo 10 bank, vendar 3 v zelo majhnem obsegu. Dve banki sta del sredstev pridobili z repoji s tujimi bankami. Kljub navedenemu obseg z omenjenima instrumentoma pridobljenih sredstev ostaja skromen.

Vloge nebančnega sektorja so rasle počasneje od bilančne vsote.

V letu 2007 so se med vlogami nebančnega sektorja najbolj povečale kratkoročno vezane vloge.

V letu 2007 so se za izdajo vrednostnih papirjev odločile tri banke, zaradi zapadlosti posameznih izdaj pa se je njihov obseg nekoliko zmanjšal. Več bank se je zaradi povečanja regulatornega kapitala odločilo za izdajo podrejenih obveznosti, ki so se tako povečale za 477 mio EUR oziroma 48,1%.

**Knjigovodsko stanje kapitala
se je povečalo za 25%.**

Knjigovodsko stanje kapitala je znašalo na zadnji dan leta 3.557 mio EUR ter se je povečalo za 25,2%. V povečanju je vključen tudi del dobička, ki so ga banke v skladu z določili Zakona o gospodarskih družbah prenesle v rezerve iz dobička. V letu 2007 se je dokapitaliziralo 9 bank.

Tabela 11: Glavne postavke bilance stanja bank

BILANCA STANJA	Znesek (v tisoč EUR)		Delež (v %)		Rast (v %)	
	31.12.2006	31.12.2007	31.12.2006	31.12.2007	2006/2005	2007/2006
Stanja v tisoč EUR; rasti v %						
Aktiva	33.868.481	42.194.719	100,0	100,0	15,6	24,6
Denar	1.056.796	603.706	3,1	1,4	76,3	-42,9
Kredit	23.481.957	32.112.534	69,3	76,1	23,4	36,8
Bankam	3.067.496	4.066.288	9,1	9,6	6,8	32,6
Nebančnemu sektorju	20.414.461	28.046.246	60,3	66,5	26,4	37,4
od tega nefinančnim družbam (podjetjem)	12.364.059	16.808.545	36,5	39,8	24,8	35,9
...gospodinjstvom	5.059.608	6.428.844	14,9	15,2	24,1	27,1
...državi	573.710	465.139	1,7	1,1	-13,8	-18,9
...drug. fin. org	1.257.489	2.114.261	3,7	5,0	71,2	68,1
...tujcem	1.138.349	2.188.046	3,4	5,2	52,2	92,2
Finančna sredstva namenjena trgovanju	1.269.361	1.595.835	3,7	3,8	-20,6	25,7
od tega vrednostni papirji (VP) države	215.364	203.447	0,6	0,5	-50,0	-5,5
.....VP Banke Slovenije	0	0	0,0	0,0	-100,0	0,0
Finančna sredstva, razpoložljiva za prodajo	5.440.414	4.870.408	16,1	11,5	6,1	-10,5
od tega vrednostni papirji (VP) države	2.141.829	3.123.736	6,3	7,4	7,4	45,8
.....VP Banke Slovenije	1.240.615	0	3,7	0,0	-42,2	-100,0
Finančna sredstva v posesti do zapadlosti	1.008.860	992.601	3,0	2,4	-33,5	-1,6
od tega vrednostni papirji (VP) države	361.209	955.484	1,1	2,3	28,9	164,5
.....VP Banke Slovenije	548.193	0	1,6	0,0	-52,9	-100,0
Ostalo	1.611.093	2.019.635	4,8	4,8	13,2	25,4
Pasiva	33.868.481	42.194.717	100,0	100,0	15,6	24,6
Fin. obveznosti (FO) do CB	0	156.528	0,0	0,4	0,0	0,0
FO, merjene po odplačni vrednosti (vloge)	30.246.001	37.302.517	89,3	88,4	16,4	23,3
a) Obveznosti do bank	10.771.035	15.503.445	31,8	36,7	30,3	43,9
od tega do tujih bank	10.086.170	13.994.905	29,8	33,2	29,9	38,8
b) Obveznosti do neban. sekt. (vloge NS)	17.506.329	19.365.884	51,7	45,9	9,3	10,6
...od tega nefinančnim družbam (podjetjem)	3.341.120	3.659.588	9,9	8,7	6,8	9,5
...gospodinjstvom	11.077.172	12.104.976	32,7	28,7	7,2	9,3
...državi	1.113.602	1.510.337	3,3	3,6	28,5	35,6
...drugim finančnim organizacijam	1.446.168	1.144.582	4,3	2,7	19,4	-20,9
c) Dolžniški vrednostni papirji	975.976	963.464	2,9	2,3	-1,6	-1,3
d) Podrejene obveznosti	992.661	1.469.724	2,9	3,5	40,0	48,1
FO, vezane na fin. sredstva brez pogojev za odpravo pripoznanja (repo)	27.135	298.048	0,1	0,7	-79,4	998,4
Kapital	2.841.400	3.556.542	8,4	8,4	14,3	25,2
Rezervacije in ostalo	753.945	881.082	2,2	2,1	10,0	16,9
BILANČNA VSOTA	33.868.481	42.194.719	100,0	100,0	15,6	24,6

Vir: Banka Slovenije

Banke so v preteklosti precej svojih sredstev zaradi različnih potreb usmerjale v blagajniške zapise Banke Slovenije. Po vstopu Slovenije v evrosistem je Banka Slovenije prenehala izdajati blagajniške zapise. Do aprila 2007 so postopno zapadli tudi vsi v letu 2006 izdani zapisi. Z njihovo zapadlostjo se je sprostilo 1.789 mio EUR. Sproščena sredstva so banke usmerile predvsem v kreditiranje ter v druge vrednostne papirje (države in drugih izdajateljev).

Ob upoštevanju zgoraj navedenega so banke celoten obseg kreditov (merjenih po odplačni vrednosti) povečale za 8.631 mio EUR, kar za 3,7 odstotne točke presega rast bilančne vsote. Manjši del teh naložb predstavlja kreditiranje bančnega sektorja, glavčina pa je bila usmerjena v kreditiranje nebančnega sektorja.

Skoraj 92% prirasta bilančne vsote bank je šlo za kreditiranje nebančnega sektorja. Njihov obseg se je povečal za 7.632 mio EUR (37,4%, v letu 2006 le za 26,4%) in je ob koncu leta znašal 28.046 mio EUR. Ob pospešeni rasti kreditov nebančnemu sektorju v zadnjih letih se močno krepi tudi njihov delež in je ob koncu leta predstavljal že 66,5% bilančne vsote, kar je 6,2 odstotne točke več kot ob koncu leta 2006. Tudi v letu 2007 tuje banke v primerjavi z domačimi ohranjajo višjo relativno rast, vendar jo s 40% presegajo le za slabe 4 odstotne točke.

Podobno kot v preteklih letih so tudi v letu 2007 banke nominalno najbolj povečale kredite nefinančnim družbam. Njihov obseg se je okrepil za 4.444 mio EUR oziroma relativno za 36%, kar je dobrih 11 odstotnih točk več kot v letu 2006. Tudi rast kreditov gospodinjstvom s 27% nekoliko presega rast iz leta 2006. Občutno pa se je povečalo kreditiranje tujcev, saj ob visoki 92,2-odstotni rasti (1.050 mio EUR) za rastjo kreditiranja gospodinjstev nominalno zaostaja le za dobrih 300 mio EUR. Povečal se je tudi obseg naložb drugim finančnim organizacijam, medtem ko se je kreditiranje države že drugo leto zapored zmanjšalo.

Relativno je bila v primerjavi z dolgoročnimi krediti, s slabimi 42% rast kratkoročnih kreditov nebančnemu sektorju višja, ob visoki osnovi pa so se nominalno s 4.788 mio EUR bolj povečali dolgoročni krediti. Navedeno je le nekoliko vplivalo na spremembo strukture kreditov nebančnega sektorja. Še vedno visok, 65,5-odstotni delež dolgoročnih kreditov se je na račun deleža kratkoročnih kreditov zmanjšal le za 1 odstotno točko.

Banke so dana jamstva, ki so ob koncu leta dosegala 3.307 mio EUR, povečale za slabih 18%, kar je 6,7 odstotne točke več kot v preteklem letu.

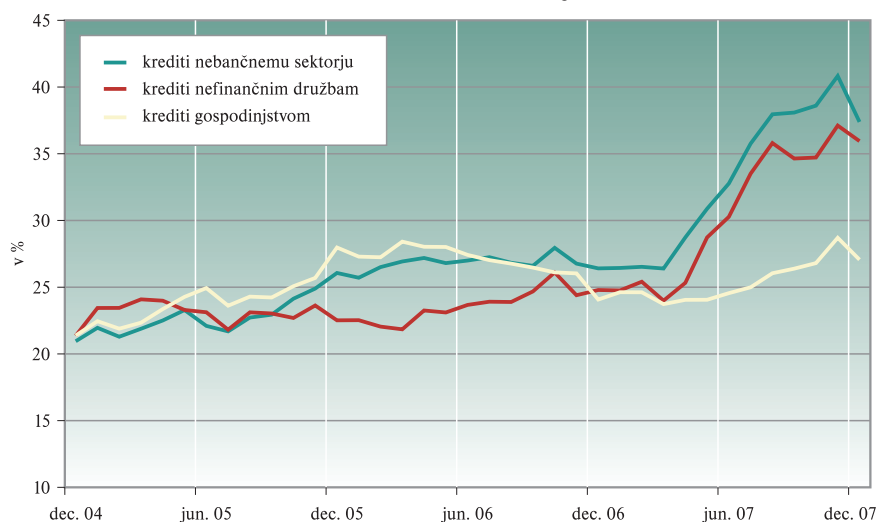
Sredstva, sproščena ob zapadlosti blagajniških zapisov BS, so banke usmerile v kredite in vrednostne papirje.

Banke so 92% povečanja bilančne vsote uporabile za kreditiranje nebančnega sektorja.

Najbolj se je zvišal obseg kreditiranja nefinančnih družb.

Med krediti nebančnemu sektorju prevladujejo dolgoročni krediti.

Slika 28: Medletna rast kreditov nebančnemu sektorju

Vir: Banka Slovenije

Obseg naložb v vrednostne papirje se je zmanjšal predvsem zaradi zapadlosti blagajniških zapisov BS.

Obseg naložb bank v vrednostne papirje se je predvsem zaradi vstopa Slovenije v evrosistem ter posledične zapadlosti blagajniških zapisov Banke Slovenije zmanjšal za 3,5% in je znašal 7.291 mio EUR. Banke so sproščena sredstva iz tega naslova poleg kreditiranja usmerile tudi v nakup državnih ter drugih dolžniških vrednostnih papirjev. Obseg vrednostnih papirjev države¹¹ se je tako povečal za slabih 60% ter ob koncu leta znašal 4.283 mio EUR, medtem ko so naložbe v druge dolžniške vrednostne papirje znašale 2.502 mio EUR. Banke so za dobrih 30% povečale naložbe v delnice in deleže, vendar pa z dobrimi 500 mio EUR niso predstavljale pomembnega deleža.

Banke v svoji premoženjski bilanci vrednostne papirje prikazujejo glede na namen pridobitve. Blagajniške zapise Banke Slovenije so banke razvrščale predvsem med finančna sredstva, razpoložljiva za prodajo, oziroma finančna sredstva, v posesti do zapadlosti. Ob prestrukturiranju so skoraj ohranile obseg naložb v vrednostne papirje v posesti do zapadlosti (993 mio EUR, zmanjšanje le za 1,6%), medtem ko se je obseg naložb v dolžniške vrednostne papirje, razpoložljive za prodajo, zmanjšal za slabih 12% in je ob koncu leta znašal 4.570 mio EUR. Na račun navedenih zmanjšanj pa so se za dobrih 20% (na 999 mio EUR) povečale naložbe v dolžniške vrednostne papirje, namenjene trgovanju.

Tabela 12: Ročnost vlog in kreditov nebančnemu sektorju

v %	31.12.2004	30.06.2005	31.12.2005	30.06.2006	31.12.2006	30.06.2007	31.12.2007
Vpogledne vloge nebančnega sektorja	34,8	36,3	39,6	40,2	41,0	41,5	37,2
Kratkoročne vloge nebančnega sektorja	51,1	50,0	47,9	47,4	46,7	48,9	53,7
Dolgoročne vloge nebančnega sektorja	14,1	13,6	12,5	12,4	12,4	9,6	9,1
Skupaj vloge nebančnega sektorja	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Kratkoročni krediti nebančnemu sektorju	34,1	33,7	32,3	33,2	33,4	34,4	34,5
Dolgoročni krediti nebančnemu sektorju	65,9	66,3	67,7	66,7	66,6	65,6	65,5
Terjatve iz danih jamstev	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj krediti nebančnemu sektorju	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Vir: Banka Slovenije

Struktura obveznosti in naložb

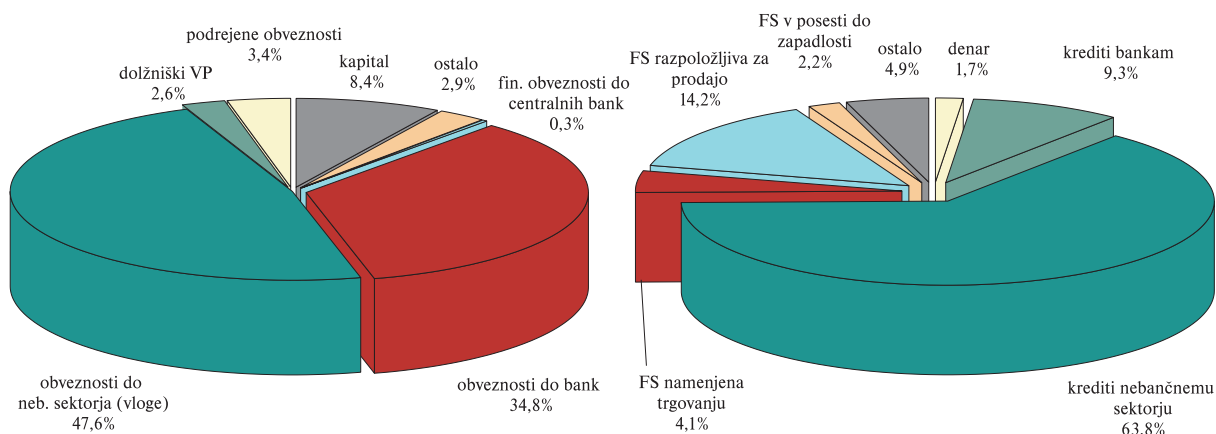
Vse predhodno opisane spremembe so vplivale tudi na povprečno strukturo obveznosti in naložb.

Zaradi intenzivnega zadolževanja bank v bančnem sektorju se je ponovno okrepil delež obveznosti do bank.

Z intenzivnim zadolževanjem bank pri bankah se že več let večja delež obveznosti do bank, ki je leta 2007 predstavljal že skoraj 35% vseh virov. Samo v zadnjem letu se je njihov delež povečal za 4,7 odstotne točke, kar pa je manj kot v predhodnih letih, ko se je izboljšanje gibalo okrog 6 odstotnih točk. Premik strukture v korist obveznosti do bank gre skoraj v celoti na račun zmanjšanja obveznosti do nebančnega sektorja, katerih delež se je v preteklem letu ponovno zmanjšal za dobrih 5 odstotnih točk in tako ne dosega več 50-odstotnega deleža.

¹¹ Republika Slovenija in državni vrednostni papirji drugih držav.

Slika 29: Povprečna struktura obveznosti in naložb v letu 2007

Vir: Banka Slovenije

Dospelost blagajniških zapisov Banke Slovenije in s tem občutno zmanjšanje deleža naložb v dolžniške vrednostne papirje (s 24,7% na 18,5%) je vplivalo predvsem na zmanjšanje strukturnih deležev naložb v finančna sredstva, razpoložljiva za prodajo in v posesti do zapadlosti, in še pospešilo že tako živahno kreditiranje nebančnega sektorja. To se je odrazilo tudi v nadpovprečni 6,4-odstotni rasti deleža kreditov nebančnega sektorja v povprečni strukturi naložb, ki tako zajema že skoraj dve tretjini vseh naložb bank, medtem ko je delež drugih postavk ohranil skoraj enake deleže kot v preteklem letu.

Valutna struktura obveznosti in naložb

Zaradi prehoda na evro se je valutna struktura bilanc v celoti spremenila. Povečanje obsega obveznosti in naložb v domači valuti odraža dejstvo, da je že v preteklosti velik obseg poslovanja v tuji valuti potekal predvsem v evrih. Delež obveznosti v domači valuti zajema 95% vseh obveznosti, v podobnem obsegu pa mu sledi s 94% tudi delež naložb.

Delež obveznosti v tuji valuti skoraj v celoti predstavljajo vloge bank in le v manjšem delu vloge nebančnega sektorja, medtem ko se na naložbeni stani ta delež prelije predvsem v kredite nebančnemu sektorju. Navedeno je predvsem odraz kreditiranja nebančnega sektorja v švicarskih frankih, čemur so zaradi valutne usklajenosti banke prilagodile tudi vire, pridobljene v bančnem sektorju.

Nadpovprečna rast deleža kreditov nebančnemu sektorju je bila v letu 2007 tudi posledica zapadanja blagajniških zapisov BS.

95% obveznosti in 94% naložb je v domači valuti.

Tabela 13: Ročnost vlog in kreditov nebančnemu sektorju

v %	Delež na dan 31.12.2006		Delež na dan 31.12.2007	
	v domači valuti	v tuji valuti	v domači valuti	v tuji valuti
Denar	2,9	0,2	1,4	0,0
Kredit	30,6	38,8	71,2	4,9
- krediti bankam	3,7	5,3	8,6	1,1
- krediti strankam, ki niso banke	26,9	33,4	62,7	3,8
FS, namenjena trgovanju	2,6	1,2	3,6	0,2
FS, razpoložljiva za prodajo	11,5	4,6	11,4	0,1
FS, v posesti do zapadlosti	2,6	0,4	2,4	0,0
Druga aktiva	4,0	0,8	4,0	0,8
Skupaj aktiva	54,1	45,9	94,0	6,0
Finančne obveznosti do centralne banke	0,0	0,0	0,4	0,0
FO, merjene po odplačni vrednosti (vloge)	42,6	46,7	83,4	5,0
- vloge bank	4,6	27,3	33,1	3,7
- vloge strank, ki niso banke	34,4	17,3	44,6	1,3
- dolžniški vrednostni papirji	2,9	0,0	2,3	0,0
- podrejene obveznosti	0,8	2,2	3,4	0,0
FO, vezane na fin. sredstva brez pogojev za odpravo pripoznanja	0,0	0,1	0,7	0,0
Druge pasiva in rezervacije	1,7	0,3	2,1	0,0
Kapital	8,4		8,4	
Skupaj pasiva	52,7	47,1	95,0	5,0

Opomba: FS pomeni finančna sredstva, FO pa finančne obveznosti.
Vir: Banka Slovenije

1.3.3 Izkaz poslovnega izida

Dobiček bank in podružnic bank se je leta 2007 zvišal za 31%, kar je občutno manj kot leto poprej ...

Poslovno leto 2007 so banke in podružnice tujih bank končale s 514 mio EUR dobička (dobiček sistema pred obdavčitvijo). V primerjavi z dobičkom sistema v preteklem letu je bil višji za 120 mio EUR oziroma 30,5%, kar je bistveno manj, kot je znašalo povečanje dobička v letu 2006 (50,7%), ki ga je zaznamoval prehod računovodenja na Mednarodne standarde računovodskega poročanja.

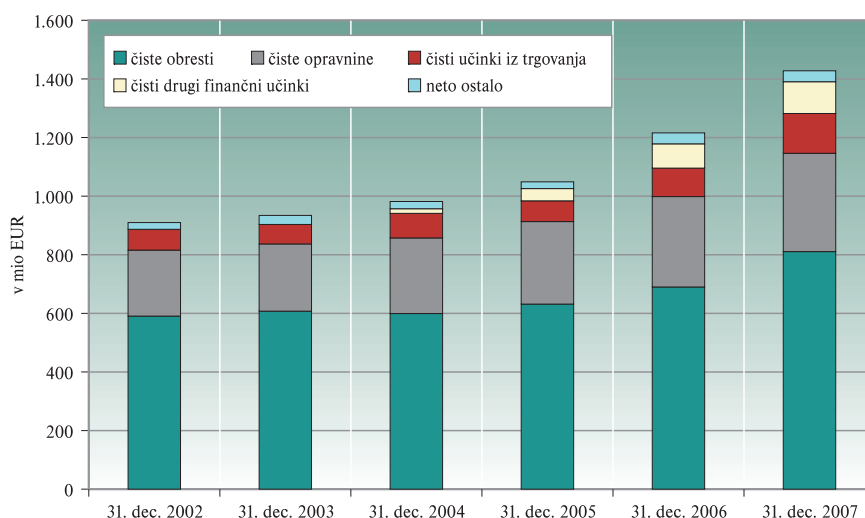
... bruto dohodek pa za 17%.

Bruto dohodek bank je ob koncu leta 2007 znašal 1.428 mio EUR in se je v primerjavi s predhodnim letom povečal za 17,4% oziroma 212 mio EUR (leto poprej za 15,9%). K povečanju bruto dohoda so najbolj prispevale čiste obresti (povečanje za 121 mio EUR oziroma 17,5%), sledijo čisti učinki iz trgovanja z 39,7-odstotnim povečanjem (39 mio EUR), čisti drugi finančni učinki (povečanje za 26 mio EUR oziroma 31,0%, predvsem zaradi povečanja prihodkov iz dividend), ter čiste opravnine z 8,7-odstotnim povečanjem (27 mio EUR).

Visoka je bila rast čistih obresti ...

V letu 2007 se je ponovno zelo povečala stopnja rasti čistih obresti (za 8,3 odstotne točke), še vedno, kljub padcu tečajev vrednostnih papirjev, so z visoko stopnjo rasti izstopali čisti učinki iz trgovanja (za 2,5 odstotne točke presegajo rast v letu 2006). Malenkostno (za 0,8 odstotne točke) pa je za rastjo v preteklem letu zaostajala stopnja rasti čistih opravnin.

Slika 30: Struktura bruto dohodka

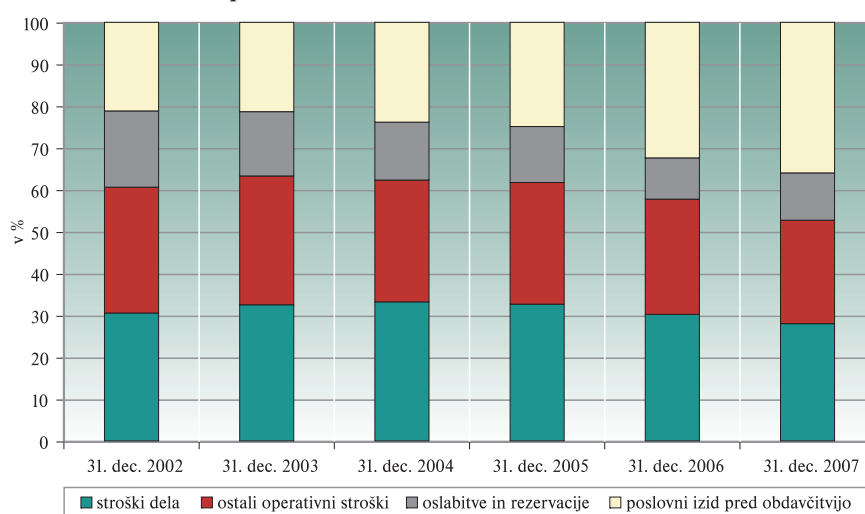

Vir: Banka Slovenije

V strukturi bruto dohodka so še vedno najpomembnejši del čiste obresti, njihov delež po šestih letih konstantnega zniževanja prvič ostaja na ravni iz preteklega leta (56,8%), delež čistih opravnin se še naprej znižuje (z 25,4% na 23,5%), posledično pa se krepi delež čistih dobičkov iz finančnih sredstev in obveznosti, namenjenih trgovanju (z 8,0% na 9,5%).

... ki tudi v strukturi bruto dohodka predstavljajo njegov največji del.

Slika 31: Struktura porabe bruto dohodka

Vir: Banka Slovenije

Zaradi kontrolirane rasti operativnih stroškov v letu 2007, ki s 7,2-odstotno rastjo zaostajajo za rastjo iz leta 2006 (8,5%), se je v strukturi porabe bruto dohodka močno zmanjšal njihov delež s 57,8% na 52,7%. Dobiček pred obdavčitvijo že predstavlja skoraj 36% bruto dohodka (v letu 2006 32,4%). V primerjavi s preteklim letom pa se je znova okrepil tudi delež bruto dohodka, ki so ga banke namenile za oslabitve in rezervacije (z 9,8% na 11,3%).

V strukturi porabe bruto dohodka se je zmanjšal delež operativnih stroškov.

Tabela 14: Glavne postavke prirejenega izkaza poslovnega izida

	Znesek (v tisoč EUR)		Delež (v %)		Rast (v %)	
	2006	2007	2006	2007	2006/2005	2007/2006
Čiste obresti	689.847	810.674	56,7	56,8	9,2	17,5
Čiste opravnine	308.537	335.433	25,4	23,5	9,5	8,7
Čisti učinki iz trgovanja	97.190	135.815	8,0	9,5	37,2	39,7
Čisti drugi finančni učinki	82.710	108.336	6,8	7,6	98,2	31,0
Neto ostalo	37.321	37.389	3,1	2,6	62,9	0,2
Bruto dohodek	1.215.605	1.427.647	100,0	100,0	15,9	17,4
Operativni stroški	702.130	752.663	57,8	52,7	8,5	7,2
- od tega: stroški dela	367.434	399.864	30,2	28,0	7,3	8,8
Neto dohodek	513.475	674.984	42,2	47,3	28,0	31,5
Oslabitve in rezervacije	-119.798	-161.237	-9,9	-11,3	-14,5	34,6
- Neto oslabitve FS mer. po odplač. vred. in rezervacije	-115.886	-130.373	-9,5	-9,1	-27,7	12,5
Rezultat pred obdavčitvijo	393.677	513.747	32,4	36,0	50,7	30,5
Rezultat po obdavčitvi	302.827	412.064	24,9	28,9	44,6	36,1

Vir: Banka Slovenije

Čisti obrestni prihodki

Čiste obresti so se medletno zvišale za 17,5%.

V letu 2007 so se čiste obresti v primerjavi z letom 2006 zvišale za 121 mio EUR oziroma 17,5% (v letu 2006 za 9,2%). Podobno kot v preteklem letu sta se povečali obe obrestni kategoriji. Relativno večjo rast dosegajo obrestni odhodki (54,9%), ob večji osnovi pa nominalno večji prirast obrestni prihodki.

Povečali pa so se obrestni prihodki bank ...

Obrestni prihodki so ob koncu leta 2007 znašali 1.943 mio EUR in so bili za 522 mio EUR večji kot v preteklem letu. K povečanju obrestnih prihodkov so zaradi velike rasti kreditiranja in nadaljnje rasti aktivnih obrestnih mer s prirastom v višini 507 mio EUR najbolj prispevali obrestni prihodki iz danih kreditov in vlog. Zaradi dokončne zapadlosti blagajniških zapisov v aprilu 2007 so se za 98 mio EUR zmanjšali obrestni prihodki iz vrednostnih papirjev centralne banke.

... in obrestni odhodki bank.

Banke so v letu 2007 realizirale 1.133 mio EUR obrestnih odhodkov, kar je za 401 mio EUR več kot v preteklem letu. Tudi v letu 2007 se je nadaljevala pospešena rast zadolževanja pri tujih bankah, ki je ponovno močno presegla rast vlog nebančnega sektorja. To in pa dejstvo, da so se precej povišale obrestne mere na finančnih trgih v tujini, je najbolj vplivalo na povečanje obrestnih odhodkov.

Čisti neobrestni prihodki

Rast čistih opravnin je leta 2007 znašala 8,7%.

Zasluzek iz čistih opravnin v višini 335 mio EUR se je v letu 2007 povečal za 27 mio EUR oziroma 8,7% (v letu 2006 za 9,2%). Podobno kot v preteklem letu so se tudi v letu 2007 prejete opravnine povečale predvsem iz naslova višjih opravnin za opravljene administrativne storitve, od plačilnega prometa v državi in od poslov z vrednostnimi papirji za stranke. Z omenjenimi posli banke ustvarijo glavnino (70%) prihodkov iz naslova opravnin. V primerjavi s preteklim letom so se zaradi večjega obsega izdanih jamstev precej povečale tudi opravnine za dana jamstva.

Pri trgovanju z vrednostnimi papirji so bili dobički višji v prvi polovici leta in so izhajali iz trgovanja z delnicami.

Čisti dobički iz finančnih sredstev in obveznosti, namenjenih trgovanju v višini 136 mio EUR so se v letu 2007 povečali za 39 mio EUR oziroma 39,7% (v letu 2006 za 37,2%). Banke so celoten znesek čistih učinkov iz trgovanja realizirale na račun čistih dobičkov iz trgovanja z delnicami (150 mio EUR), medtem ko so iz naslova trgovanja z dolžniškimi vrednostnimi papirji celo ustvarile izgubo. Visoke

medmesečne priraste čistih učinkov iz trgovanja so banke izkazovale vse do meseca julija, potem pa so se zaradi padca tečajev vrednostnih papirjev medmesečni prirasti umirili. V mesecu novembru so banke realizirale izgubo v višini 9 mio EUR.

Zaslужek iz čistih drugih finančnih učinkov v višini 108 mio EUR se je v letu 2007 povečal za 26 mio EUR oziroma 31,0%. Glavnino omenjenih učinkov so banke ustvarile s **prihodki iz dividend** v višini 75,0 mio EUR, kar je za 34 mio EUR oziroma 81,1% več kot v preteklem letu (v letu 2006 negativna stopnja rasti). Glavnina povečanja prihodkov iz dividend izhaja iz povečanja dividend iz naložb v kapital v družbe v skupini. Pomembnejšo kategorijo v čistih drugih finančnih učinkih predstavljajo še **realizirani učinki iz finančnih sredstev in obveznosti, ki niso merjeni po poštenu vrednosti skozi izkaz poslovnega izida** (46 mio EUR). Manjšo izgubo v višini 6 mio EUR so banke v letu 2007 realizirale **iz finančnih sredstev in obveznosti, pripoznanih po poštenu vrednosti skozi izkaz poslovnega izida**. Gre za naložbe manjšega števila bank v strukturirane vrednostne papirje, ki so zaradi krize na svetovnih finančnih trgih izgubljali na svoji vrednosti.

Stroški poslovanja bank

Operativni stroški, ki so ob koncu leta 2007 znašali 753 mio EUR, se povečujejo že tretje leto zapored, vendar pa je njihova stopnja rasti (7,2-odstotna) zaostajala za rastjo iz predhodnega leta (8,5-odstotna). V primerjavi s predhodnim letom se je nekoliko okrepila stopnja rasti stroškov dela (s 7,3% na 8,8%), prepolovila pa se je stopnja rasti splošnih in administrativnih stroškov (z 12,6% na 6,0%). Slednji so zaostali predvsem zaradi manjšega povečanja stroškov za storitve drugih, nižjih stroškov za svetovalne storitve ter nižjih odhodkov za nepremičnine, vzete v poslovni najem.

V letu 2007 se je v primerjavi z letom 2006 še povečal zaostanek rasti stroškov za rastjo bruto dohodka za 10,2 odstotne točke (v letu 2006 7,4 odstotne točke). Posledično se je precej znižal delež operativnih stroškov v bruto dohodku (s 57,8% na 52,7%). Zaradi skromne rasti operativnih stroškov v primerjavi z rastjo čistih neobrestnih prihodkov banke s slednjimi pokrivajo že 82% stroškov (v letu 2006 tri četrtine stroškov). Ob hitrejši rasti bilančne vsote se nadaljuje tudi trend zmanjševanja deleža stroškov v povprečni aktivni, ki dosega 2,0% (ob koncu leta 2006 še 2,2%).

Neto rezervacije

Banke so v letu 2007 oblikovale za 161 mio EUR neto oslabitev in rezervacij, kar je za 34,6% oziroma 41 mio EUR več kot v letu 2006 in s tem so skoraj dosegle povprečni obseg oslabitev in rezervacij (približno 166 mio EUR), ki so jih banke oblikovale v letih pred prehodom na MSRP¹². Obseg neto oslabitev in rezervacij, ki so jih banke oblikovale za finančna sredstva, merjena po odplačni vrednosti, je bil nekoliko skromnejši (130 mio EUR) in se je v primerjavi s preteklim letom povečal za 12,5% oziroma za 15 mio EUR. Razlika v povečanju celotnih oslabitev in rezervacij ter povečanju oslabitev in rezervacij za finančna sredstva po odplačni vrednosti gre na račun precejšnjega povečanja odhodkov za druge rezervacije ter zmanjšanja prihodkov iz odpravljenih rezervacij za pravno nerešene tožbe. Za leto 2007 je značilno, da so banke sorazmerno enakomerno povečevale mesečni obseg oslabitev in rezervacij ter da večjih nihanj ni bilo opaziti.

Operativni stroški so se sicer zvišali, a se je njihova rast upočasnila.

Banke z neobrestnimi prihodki pokrivajo 82% stroškov.

Banke so povečale neto oslabitve in rezervacije in skoraj dosegle obseg iz let pred uvedbo MSRP.

¹²

Mednarodni standardi računovodskega poročanja (MSRP).

Kazalniki poslovanja bank

Povečal se je povprečni donos na aktivo, ki je dosegel 1,4% ...

V letu 2007 je rast dobička za 10,7 odstotne točke presegla rast povprečne bilančne vsote, kar se je odrazilo tudi v rasti povprečnega donosa na aktivo za 0,1 odstotne točke (na 1,4%). Nadpovprečno vrednost kazalnika dosega sedem bank, štirim pa se je vrednost kazalnika v primerjavi s preteklim letom znižala.

... ter tudi povprečni donos na kapital.

Zaradi zaostajanja rasti povprečnega knjigovodskega kapitala za rastjo dobička se v letu 2007 nadaljuje tudi krepitev donosa na kapital (za 1,2 odstotne točke na 16,3%). V primerjavi s preteklim letom se je precej povečalo število bank z nadpovprečno vrednostjo tega kazalnika (z 8 na 13).

Bruto dohodek na povprečno aktivo se še vedno znižuje, obrestna marža pa je ostala nespremenjena.

Bruto dohodek na povprečno aktivo (3,8%) se še naprej trendno znižuje, medtem ko je vrednost obrestne marže ostala na nivoju preteklega leta (2,2%). Skromnejši upad vrednosti bruto dohodka na povprečno aktivo kot v preteklih letih ter nespremenjena obrestna marža sta posledica dejstva, da rast bruto dohodka in čistih obresti le malo zaostaja za rastjo povprečne bilančne vsote. Zaradi skromnejšega prirasta čistih opravlin ter čistih učinkov iz trgovanja se je v primerjavi s preteklim letom znižala vrednost neobrestne marže (z 1,67% na 1,64%).

Tabela 15: Nekateri kazalniki poslovanja bank

v %	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Bruto dohodek na povprečno aktivo	5,3	4,7	4,4	4,0	3,9	3,8
Povprečni donos na aktivo	1,1	1,0	1,1	1,0	1,3	1,4
Povprečni donos na kapital	12,6	11,9	12,7	12,7	15,1	16,3
Obrestna marža	3,4	3,1	2,7	2,4	2,2	2,2
Neobrestna marža	1,83	1,64	1,72	1,60	1,67	1,64
Operativni stroški na povprečno aktivo	3,2	3,0	2,8	2,5	2,2	2,0

Vir: Banka Slovenije

Kazalnik stroškovne učinkovitosti (operativni stroški na povprečno aktivo) se je še naprej izboljševal (z 2,2% na 2,0%). Rast operativnih stroškov je še vedno močno zaostajala (za slabih 13 odstotnih točk) za rastjo povprečne bilančne vsote, kar je ugodno vplivalo na vrednost kazalnika.

1.3.4 Obrestne mere in obrestni razmik

Povečeval se je delež vlog bank in zniževal delež vlog nebančnega sektorja v povprečni obrestovani pasivi.

V strukturi obrestovane pasive se je tudi v letu 2007 zaradi nezmanjšanega zadolževanja bank v tujini nadaljevalo večanje deleža vlog bank v povprečni obrestovani pasivi na račun zmanjševanja deleža vlog nebančnega sektorja v povprečni obrestovani pasivi. Delež vlog nebančnega sektorja v povprečni obrestovani pasivi je upadel z 59,5% ob koncu leta 2006 na 53,8%, medtem ko se je delež vlog bank v povprečni obrestovani pasivi okrepil za 5,5 odstotne točke na 39,3%. Že tako skromen delež izdanih dolžniških vrednostnih papirjev (2,9%) se je v primerjavi s preteklim letom še znižal, povečuje pa se delež podrejenih obveznosti v povprečni obrestovani pasivi (3,8%).

Močno se je znižal delež dolžniških vrednostnih papirjev v obrestovani aktivih zaradi zapadanja blagajniških zapisov BS.

Zaradi dokončne zapadlosti blagajniških zapisov Banke Slovenije se je v strukturi obrestovane aktive močno zmanjšal delež dolžniških vrednostnih papirjev (z 26,6% na 19,9%). Omenjeno dejstvo in še okrepljena kreditna aktivnost bank pa sta prispevala k močnemu povečanju deleža kreditov nebančnemu sektorju v povprečni obrestovani aktivih (za 6,7 odstotne točke) na 68,6%.

Tabela 16: Izračunane aktivne in pasivne obrestne mere

v % letno	dec. 05	dec. 06	mar. 07	jun. 07	sep. 07	dec. 07
Povprečna aktivna obrestna mera	4,83	5,27	5,37	5,53	5,81	5,95
Povprečna pasivna obrestna mera	2,23	2,63	2,83	3,03	3,35	3,66
Obrestni razmik	2,60	2,64	2,54	2,50	2,46	2,29

Vir: Banka Slovenije

V letu 2007 je prišlo do nadaljnjega zviševanja aktivnih in pasivnih obrestnih mer. Zvišanje obrestnih mer je bilo višje od tistega v letu 2006, in sicer so se povprečne aktivne obrestne mere povečale za 0,68 odstotne točke in povprečne pasivne obrestne mere kar za 1,03 odstotne točke. Posledica večjega dviga pasivnih obrestnih mer od aktivnih je precejšen padec obrestnega razmika z 2,46 na 2,29 odstotne točke.

V okviru aktivnih obrestnih mer so se najbolj zvišale obrestne mere za dolgoročne kredite (0,76 odstotne točke), nekoliko manj za kratkoročne kredite (0,57 odstotne točke). Medtem ko so se v okviru dolgoročnih kreditov najbolj povišale obrestne mere za kreditiranje bank, tujcev in nefinančnih družb, so se v kratkoročnem segmentu najbolj povečale obrestne mere za kredite državi in za medbančno kreditiranje.

V okviru pasivnih obrestnih mer so se najbolj povečale obrestne mere za kratkoročne vloge nad 30 dni, in sicer za 1,30 odstotne točke (v okviru teh najbolj za vloge države, nefinančnih družb in gospodinjstev), medtem ko je bil dvig teh obrestnih mer v letu 2006 bolj simboličen (za 0,15 odstotne točke). Povečanje obrestnih mer za dolgoročne vloge je bilo na podobni ravni kot v preteklem letu (0,99 odstotne točke).

Gledano ločeno po valuti, je bil na aktivni in pasivni strani opazen nadaljnji dvig evrskih obrestnih mer. Te so se na aktivni strani v kratkoročnem delu povečale za 1,33 odstotne točke na 5,78% in v dolgoročnem delu za 1,24 odstotne točke na 6,16%. Po pasivni strani so bila zlasti v segmentu kratkoročnih vlog nad 30 dni ta povečanja še višja, in sicer so se zvišala za 1,42 odstotne točke na 4,37%.

Dvig obrestnih mer za švicarski frank je bil v letu 2007 nekoliko nižji kot v preteklem letu, zlasti to velja v segmentu aktivnih obrestnih mer, kjer so se obrestne mere za kratkoročne kredite v CHF povečale za 0,87 odstotne točke na 3,52% in obrestne mere za dolgoročne kredite za 0,64 odstotne točke na 4,47%.

Nadaljevalo se je zviševanje aktivnih in pasivnih obrestnih mer, pri čemer so se pasivne povečale bolj od aktivnih.

Pri aktivnih obrestnih merah so se najbolj zvišale obrestne mere za dolgoročne kredite ...

... pri pasivnih pa za kratkoročne vloge nad 30 dni.

Gledano po valuti se je nadaljevala rast evrskih obrestnih mer ...

... dvig obrestnih mer na švicarski frank je bil nekoliko nižji kot v letu 2006.

1.3.5 Likvidnostna pozicija

Za zagotavljanje ustrezne likvidnostne pozicije morajo banke¹³ za vse obveznosti, ki v skladu z določili sklepa o minimalnih zahtevah za zagotavljanje likvidnostne pozicije zapadejo v roku 30 dni, zagotavljati ustrezen obseg likvidnih naložb. To pomeni, da mora biti količnik prvega razreda (od 0 do 30 dni) med naložbami in obveznostmi vedno najmanj 1.

V letu 2007 je obseg naložb vedno presegal obseg obveznosti, preseganje pa se je gibalo med 1.504 mio EUR in 3.429 mio EUR. Ob povprečnem znesku obveznosti v višini 13.046 mio EUR ter povprečnem obsegu naložb v višini 15.349 mio EUR so naložbe presegale obveznosti vsaj za 11%. Posledično je tudi količnik likvidnosti vedno dosegal predpisano vrednost ter se gibal med 1,11 in 1,28. Prav tako pa so

V letu 2007 je količnik likvidnosti vedno presegal predpisano vrednost.

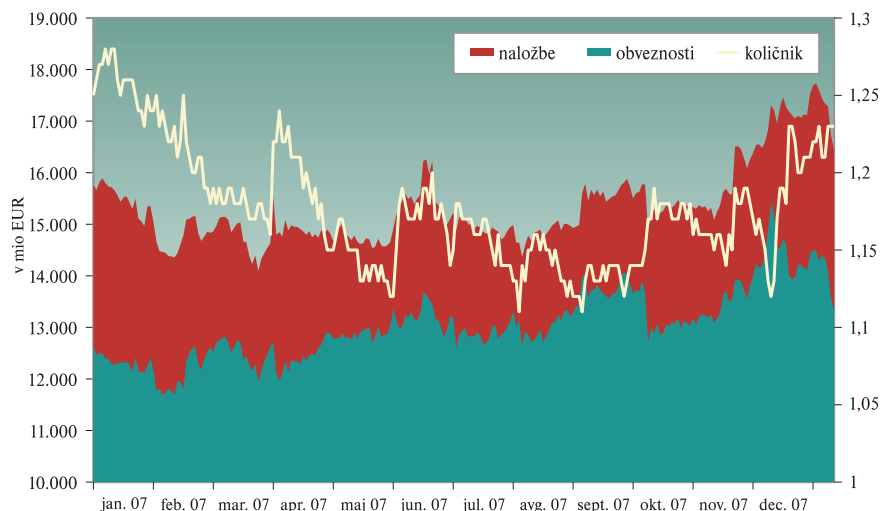
¹³ V tem poglavju so v bančni sistem vključene banke, podružnice držav članic EU in hranilnice.

tudi posamezne banke vedno dosegale predpisano razmerje med naložbami in obveznostmi.

Nekoliko nižje vrednosti količnika likvidnosti sredi leta so posledica povečane negotovosti na svetovnih finančnih trgih.

Količnik likvidnosti je med letom z začetne vrednosti 1,25 postopno padel. Dve večji povečanja količnika v prvem polletju sta bili posledica novih zadolžitev bank v tujini. Nižje vrednosti količnika likvidnosti, ki so jih banke dosegale poleti in zgodaj jeseni, so posledica krize na ameriškem trgu hipotekarnih posojil. Čeprav naše banke krize niso neposredno občutile, se je ta kriza delno odrazila v likvidnostni lestvici. Banke so od konca avgusta naprej zaradi razmer na finančnih trgih težje pridobile vire z dolgoročnejšim rokom zapadlosti, zato se je začel večati obseg obveznosti z zapadlostjo do 30 dni. Ob nespremenjeni strukturi naložb je navedeno negativno vplivalo na višino količnika likvidnosti, ki je v tem obdobju dosegel najnižjo vrednost. Padec in nato povečanje količnika pozno jeseni pa sta odraz gibanj denarnih tokov pri prodaji ene od bank.

Slika 32: Naložbe in obveznosti ter količnik likvidnosti

Vir: Banka Slovenije

1.3.6 Kvaliteta aktive

Omejitev največje dopustne izpostavljenosti ni bila presežena.

Pri upravljanju kreditnega tveganja sta pomembna elementa spremljanje bonitetne strukture terjatev in preprečevanje koncentracije kreditne izpostavljenosti. Po stanju na dan 31. 12. 2007 pri nobeni banki ni bila presežena omejitev največje dopustne izpostavljenosti, in sicer do posameznih oseb (25% kapitala), do skupin povezanih oseb (25% kapitala), do drugih oseb v skupini (20% kapitala) ali do oseb v posebnem razmerju do banke (20% kapitala).

Tabela 17: Izpostavljenost bank glede na obseg kapitala

	2003	2004	2005	2006	2007
Vsota velikih izpostavljenosti na kapital (v%)	214	196	228	223	217
Število velikih izpostavljenosti	296	253	305	333	350
Število bank z vsoto velikih izpostavljenosti nad 300% kapitala	4	3	5	4	8

Vir: Banka Slovenije

Do konca leta 2007 se je vsota velikih izpostavljenosti na ravni bančnega sistema zmanjšala na 217% kapitala. V primerjavi s koncem leta 2006 se je skupno število velikih izpostavljenosti povečalo za 17. Povečuje se število bank, pri katerih je vsota velikih izpostavljenosti presegla 300% kapitala (s 4 na 8).

Vsota velikih izpostavljenosti se je zmanjšala.

Tabela 18: Bonitetna struktura in stopnja pokritja razvrščenih terjatev z oslabitvami in rezervacijami

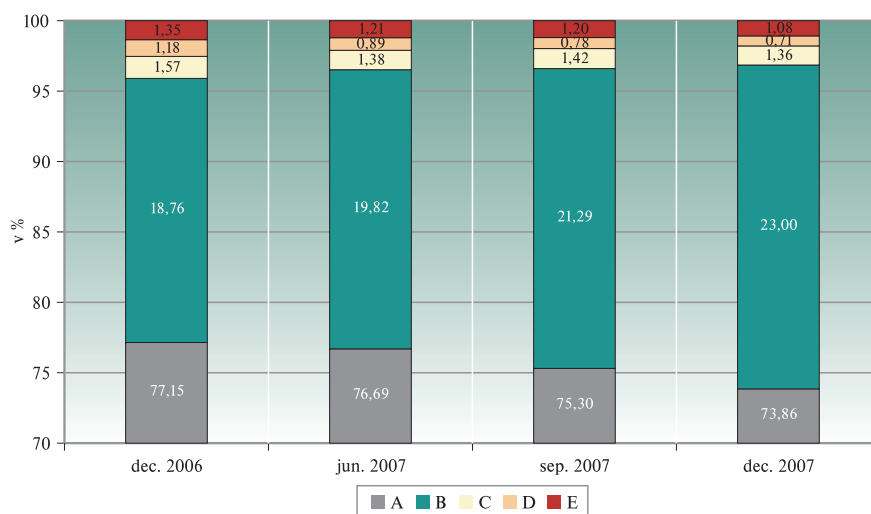
Bonitetna skupina	dec. 06				dec. 07			
	Razvrščene terjatve		Oslabitve in rezervacije		Razvrščene terjatve		Oslabitve in rezervacije	
	v tisoč EUR	v (%)	v tisoč EUR	Stopnja pokritja (v %)	v tisoč EUR	v (%)	v tisoč EUR	Stopnja pokritja (v %)
A	24.364.110	77,1	88.044	0,4	29.942.739	73,9	111.971	0,4
B	5.923.146	18,8	352.842	6,0	9.324.671	23,0	442.065	4,7
C	494.267	1,6	118.869	24,0	550.088	1,4	131.260	23,9
D	373.072	1,2	247.660	66,4	286.353	0,7	188.087	65,7
E	426.423	1,4	426.423	100,0	437.731	1,1	437.747	100,0
Skupaj	31.581.018	100,0	1.233.838	3,9	40.541.582	100,0	1.311.130	3,2

Vir: Banka Slovenije

Skupna izpostavljenost bank se je do konca leta 2007 povečala za 22,7% in je znašala 49.401 mio EUR, pri čemer so predstavljale bilančne terjatve 83,0% ter zunajbilančne terjatve 17,0-odstotni delež. Obseg razvrščenih terjatev se je medtem povečal za 28,4% in ob koncu leta 2007 predstavljal 82,1% skupne izpostavljenosti.

Skupna izpostavljenost se je povečala.

Slika 33: Struktura kreditnega portfelja vseh bank

Vir: Banka Slovenije

Bonitetna struktura razvrščenih terjatev se je do konca leta 2007 poslabšala zaradi povečanja deleža terjatev v skupini B (za 4,24 odstotne točke) na račun zmanjšanja terjatev v skupini A (za 3,29 odstotne točke). Zmanjšali so se tudi deleži terjatev skupin C (za 0,21 odstotne točke), D (za 0,47 odstotne točke) in E (za 0,27 odstotne točke). Najbolj kakovosten portfelj so imele banke v večinski tuji lasti, saj so v skupino A razvrščale 84,8% terjatev, kar je za 16,1 odstotne točke več kakor domače banke.

Bonitetna struktura terjatev se je poslabšala.

Tabela 19: Bonitetna struktura kreditnega portfelja bank v % in tisoč EUR

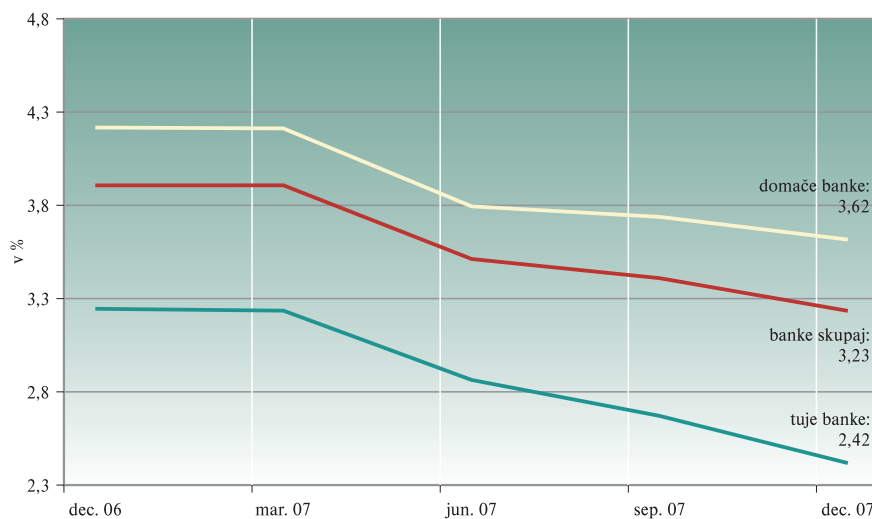
Bonitetni razredi	Razvrščene postavke	Struktura v %	Povp. % oslabitev po MSRS
1 (od 0,00% do 1,00%)	29.942.739	73,9	0,4
2 (od 1,01% do 5,00%)	5.509.663	13,6	2,4
3 (od 5,01% do 8,00%)	2.352.104	5,8	6,4
4 (od 8,01% do 15,00%)	1.462.904	3,6	10,8
5 (od 15,01% do 25,00%)	386.456	1,0	19,8
6 (od 25,01% do 40,00%)	163.632	0,4	33,5
7 (od 40,01% do 75,00%)	189.898	0,5	53,8
8 (od 75,01% do 99,00%)	96.455	0,2	89,1
9 (od 99,01% do 100%)	437.731	1,1	100,0
SKUPAJ	40.541.582	100,0	3,2

Vir: Banka Slovenije

Največ terjatev je bilo razvrščenih v prvi bonitetni razred.

V bonitetni strukturi razvrščenih terjatev z devetimi bonitetnimi razredi¹⁴ ima ob koncu leta 2007 prvi bonitetni razred s 73,9% največji delež, sledita mu drugi s 13,6% ter tretji bonitetni razred s 5,8%. Drugih šest bonitetnih razredov premore 6,8% razvrščenih terjatev, od tega 1,8% bonitetni razredi nedonosnih terjatev (7., 8. in 9. bonitetni razred).

Slika 34: Povprečna tveganost terjatev po skupinah bank in za bančni sistem

Vir: Banka Slovenije

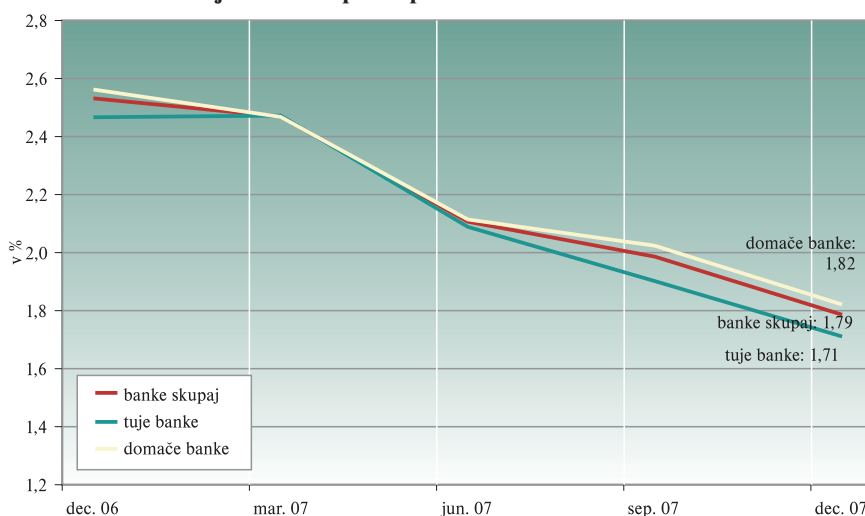
Povprečna tveganost terjatev se je zmanjšala pri tujih in domačih bankah.

Zmanjšanje povprečne tveganosti terjatev je značilno za obe skupini bank¹⁵, pri čemer se je ta bolj znižala pri tujih bankah (za 1,13 odstotne točke) kot pri domačih (za 0,71 odstotne točke). V povprečju so banke ob koncu leta 2007 oblikovale za 3,23% rezervacij oziroma oslabitev po MSRP. Domače banke so oblikovale v povprečju za 1,2 odstotne točke višje rezervacije (3,62%) oziroma oslabitve po MSRP kot banke v večinski tuji lasti (2,42%). Ob koncu leta 2006 je stopnja pokritja razvrščenih terjatev z rezervacijami v povprečju sistema znašala 3,91%, in sicer 4,22% pri domačih bankah ter 3,25% pri bankah v večinski tuji lasti.

¹⁴ V skupino A spada 1. bonitetni razred, v skupino B 2., 3. in 4. bonitetni razred, v skupino C 5. in 6. bonitetni razred, v skupino D 7. in 8. bonitetni razred in v skupino E 9. bonitetni razred.

¹⁵ Povprečna tveganost terjatev je enaka stopnji pokritja, izračunana je kot razmerje med seštevkom oslabitev in rezervacij ter razvrščenimi terjatvami.

Slika 35: Delež terjatev v D-E po skupinah bank in za bančni sistem

Vir: Banka Slovenije

Delež nedonosnih terjatev bančnega sistema (skupini D in E oziroma 7., 8. in 9. bonitetni razred) se je ob koncu leta 2007 v primerjavi s koncem leta 2006 zmanjšal za 0,75 odstotne točke. Primerjava med skupinama bank kaže, da se je ta delež zmanjšal malenkostno bolj pri skupini bank v večinski tuji lasti (za -0,76 odstotne točke v primerjavi z -0,74 odstotne točke) in ob koncu leta 2007 znaša 1,71%, kar je za 0,11 odstotne točke manj kot pri domačih bankah (1,82%).

Delež nedonosnih terjatev se je zmanjšal.

Tabela 20: Delež razvrščenih terjatev po panogah in povprečna boniteta panoge

	31.12.2006		30.6.2007		30.9.2007		31.12.2007	
	Delež v %	Povpr. tveg.	Delež v %	Povpr. tveg.	Delež v %	Povpr. tveg.	Delež v %	Povpr. tveg.
A. Industrija	20,9	5,5	19,3	5,1	19,2	5,0	19,3	4,8
- kovinska in strojna	4,0	4,2	4,2	3,5	4,0	3,5	3,9	3,8
- kemična	2,5	6,1	2,5	4,5	2,5	4,2	2,7	2,9
- hrana, pijače	2,2	5,6	2,2	4,9	2,1	5,3	2,1	5,4
- gradbeništvo	6,3	3,4	4,8	4,0	4,8	3,9	4,9	4,1
- oskrba z energijo	0,9	1,2	0,9	1,1	1,0	1,2	0,9	1,3
B. Storitvene dejavnosti	50,5	3,0	44,4	2,9	44,9	2,9	43,8	2,8
- trgovina, popr. mot. vozil	9,9	5,3	9,8	4,7	9,4	4,8	9,5	4,3
- promet, skladiščenje	3,1	2,8	5,2	1,8	5,3	1,6	5,1	1,6
- finančno posred.	15,9	0,8	8,6	1,5	9,3	1,5	8,7	1,4
- BS	8,0		0,2		0,2		0,2	
- nepremič., najem	10,4	3,5	12,3	2,8	12,8	2,8	12,7	2,7
- javna uprava, obramba, soc. zavarovanje	8,4	0,4	5,8	0,3	5,4	0,3	5,1	0,3
C. Prebivalstvo	14,1	4,4	14,3	4,1	14,4	4,0	14,5	3,8
D. Tuje osebe	14,5	3,2	22,1	2,2	21,6	2,1	22,5	1,8
Skupaj	100,0	3,9	100,0	3,5	100,0	3,4	100,0	3,2

Vir: Banka Slovenije

Banke so bile po stanju na dan 31. 12. 2007 najbolj izpostavljene do komitentov iz storitvenih dejavnosti, njihov 43,8-odstotni delež pa se je v primerjavi s koncem leta 2006 znižal za 6,7 odstotne točke. K znižanju je zlasti prispevalo znižanje deleža vrednostnih papirjev Banke Slovenije (za -7,7 odstotne točke) ter znižanje iz naslova socialnega zavarovanja (-3,3 odstotne točke), medtem ko sta se povečali

Banke so še vedno najbolj izpostavljene do komitentov iz storitvenih dejavnosti, a se je njihov delež v primerjavi s koncem leta 2006 znižal.

izpostavljenost do dejavnosti nepremičnin (2,3 odstotne točke) in do dejavnosti prometa in skladiščenja (1,9 odstotne točke). Stopnja tveganja storitvenih dejavnosti se je zmanjšala za 0,3 odstotne točke predvsem zaradi manjšega tveganja pri dejavnosti prometa in skladiščenja (-1,2 odstotne točke), trgovine in popravil motornih vozil (-1,0 odstotne točke) ter dejavnosti nepremičnin (-0,7 odstotne točke).

Delež zadolženosti najbolj tveganega sektorja industrije se je zmanjšal zaradi manjšega deleža zadolženosti gradbeništva.

Delež zadolženosti najbolj tveganega sektorja industrije se je do konca leta 2007 zmanjšal na 19,3% (za -1,6 odstotne točke) izključno na račun gradbeništva (-1,3 odstotne točke). Stopnja tveganja sektorja industrije se je najbolj zmanjšala v kemični industriji (-3,2 odstotne točke) ter deloma pri kovinski in strojni industriji (-0,4 odstotne točke), medtem ko se je pri gradbeništvu povečala (za 0,7 odstotne točke). Nekoliko večja je tudi izpostavljenost do prebivalstva (0,4 odstotne točke) ob nižji stopnji tveganosti (-0,6 odstotne točke), občutneje pa se je povečala tudi izpostavljenost do tujih oseb (8,0 odstotne točke) ob hkratnem zmanjšanju tveganosti za 1,4 odstotne točke.

Tabela 21: Izpostavljenost do posameznih skupin držav

v tisoč EUR, v %	31.12.2004		31.12.2005		31.12.2006		31.12.2007	
	Znesek	Delež	Znesek	Delež	Znesek	Delež	Znesek	Delež
EU	1.871.082	69,3	2.707.315	63,5	3.472.926	59,1	7.112.554	63,8
EFTA	117.464	4,3	235.641	5,5	281.255	4,8	353.605	3,2
Bivše jug. republike	415.273	15,4	816.554	19,2	1.326.748	22,6	2.721.443	24,4
Drugo	296.744	11,0	504.006	11,8	796.273	13,5	964.125	8,6
Skupaj	2.700.563	100,0	4.263.516	100,0	5.877.203	100,0	11.151.727	100,0
Delež tujih oseb v razvrščenih terjatvah	9,6%		12,4%		14,5%		22,6%	

Vir: Banka Slovenije

Nadaljuje se trend večanja izpostavljenosti bank do držav iz nekdanje Jugoslavije.

Najbolj se je v primerjavi s koncem leta 2006 povečal delež izpostavljenosti do držav EU, ki ob koncu leta 2007 s 63,8% še vedno prevladuje v strukturi izpostavljenosti do posameznih držav. Nadaljuje se trend povečevanja deleža izpostavljenosti do držav nekdanje Jugoslavije, ki ob koncu leta 2007 dosega 24,4% (povečanje za 1,8 odstotne točke), predvsem na račun zmanjševanja deleža držav EFTA (-1,6 odstotne točke). Delež izpostavljenosti do skupine drugo se je zmanjšal na 8,6% (za -4,9 odstotne točke), pri čemer imata v tej skupini največji delež ZDA (32,5%) ter Ruska Federacija (27,5%).

1.3.7 Kapital in količnik kapitalske ustreznosti

Rast kapitala je večja od rasti kapitalskih zahtev.

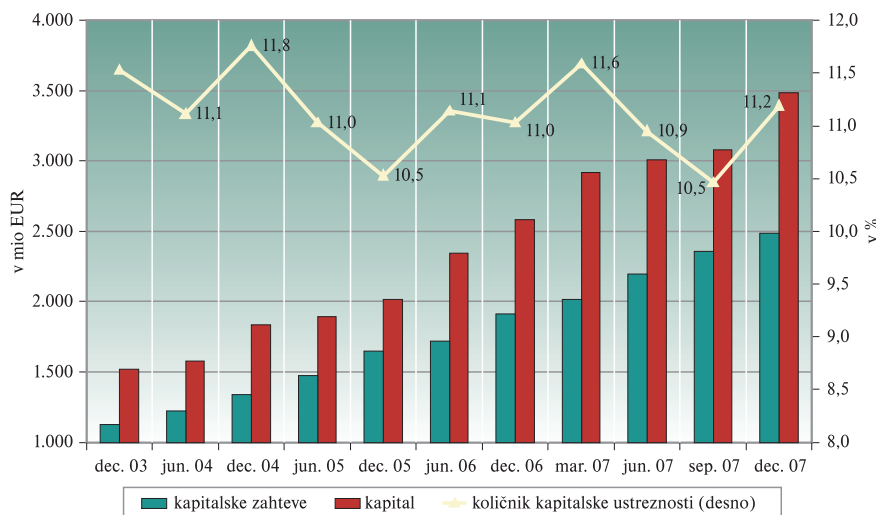
Količnik kapitalske ustreznosti se je po upadanju v prvih treh kvartalih leta 2007 v zadnjem kvartalu precej povečal in presegel nivo količnika s konca leta 2006. Rast je predvsem posledica dokapitalizacije največje slovenske banke ter vstopa nove banke na začetku leta. Rast kapitala ob koncu leta 2007 glede na konec leta 2006 znaša 34,9% in je za 4,6 odstotne točke višja od rasti kapitalskih zahtev bančnega sektorja. Kapitalska ustreznost slovenskega bančnega sistema je na dan 31. 12. 2007 znašala 11,19% (31. 12. 2006 11,03%).

Povečanje kapitala je v letu 2007 izhajalo iz povečanja temeljnega in dodatnega kapitala.

Povečanje kapitala bank v letu 2007 je posledica povečanja temeljnega in dodatnega kapitala. Kapital bančnega sistema je ob koncu leta 2007 znašal 3.483 mio EUR in se je glede na konec preteklega leta povečal za 902 mio EUR. Temeljni kapital se je povečal za 588 mio EUR, pri čemer so se najbolj povečali osnovni kapital in kapitalske rezerve (403 mio EUR) ter rezerve iz dobička in zadržani dobički

(292 mio EUR). Obseg inovativnih instrumentov se je v primerjavi s koncem leta 2006 povečal za 81 mio EUR. Na drugi strani so se povečale tudi odbitne postavke temeljnega kapitala v višini 208 mio EUR (od tega predstavlja presežek inovativnih instrumentov 130 mio EUR, ki se z letom 2007 po novem vključuje v odbitne postavke temeljnega kapitala).¹⁶ Delež inovativnih instrumentov v temeljnem kapitalu se je povečal (za 2,0 odstotne točke) na 6,3%.

Slika 36: Količnik kapitalne ustreznosti bank, kapital in kapitalne zahteve

Vir: Banka Slovenije

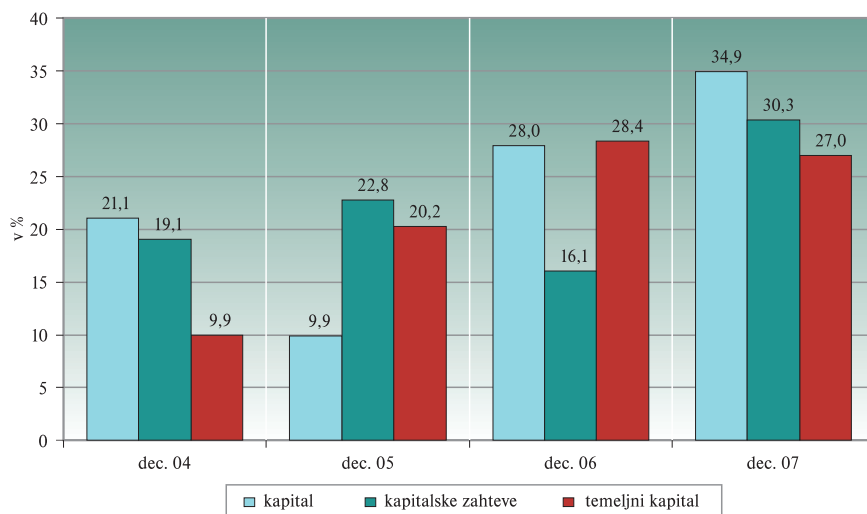
Delež temeljnega kapitala v strukturi kapitala se je v letu 2007 znižal za 5,1 odstotne točke na 67,4% v korist dodatnega kapitala (32,6%). Banke so povečale dodatni kapital v višini 516 mio EUR, predvsem s hibridnimi instrumenti (318 mio EUR) ter podrejenim dolgom (181 mio EUR). Podrejeni dolg v sistemu predstavlja 23,9% temeljnega kapitala, vendar pri petih bankah presega 40% temeljnega kapitala. Odbitne postavke od kapitala so se v primerjavi s koncem leta 2006 povečale za 199 mio EUR, predvsem na račun povečanja kapitalskih naložb v druge kreditne ali finančne institucije (132 mio EUR).

Kapitalska zahteva za kreditno tveganje, ki predstavlja 96,1-odstotni delež v strukturi kapitalskih zahtev, se naprej povečuje na račun močne kreditne aktivnosti in zmanjševanja kapitalskih zahtev za valutna tveganja in tržna tveganja. Ob koncu leta 2007 je rast kreditov nebančnega sektorja (37,4%) nekoliko presegla rast kapitalne zahteve za kreditno tveganje (34,4%).

Kapitalske zahteve za kreditno tveganje so se povečale zaradi hitre rasti kreditov in zmanjševanja kapitalskih zahtev za valutna in tržna tveganja.

¹⁶ Med slednjimi so se predvsem povečale odbitne postavke, ki izhajajo iz razlike med zneskom izkazanih oslabitev oziroma rezervacij za finančna sredstva in prevzete obveznosti po zunajbilančnih postavkah v skladu z MSRP ter zneskom ugotovljenih oslabitev oziroma rezervacij, izračunanih na podlagi predpisane metodologije Banke Slovenije (za 77 mio EUR). Delež omenjenih odbitnih postavk v temeljnem kapitalu je znašal 7,9% (6,6% ob koncu leta 2006).

Slika 37: Medletne rasti kapitala, temeljnega kapitala in kapitalskih zahtev

Vir: Banka Slovenije

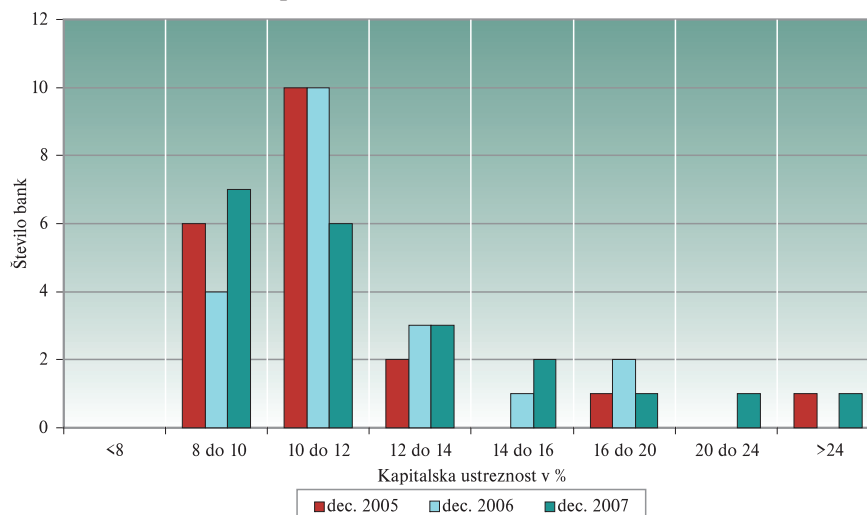
Kapitalske zahteve za tržna tveganja še naprej upadajo ...

Kapitalske zahteve za tržna tveganja vključno z valutnimi tveganji v strukturi kapitalskih zahtev še naprej počasi upadajo. Kapitalske zahteve za tržna tveganja so ob koncu leta 2007 znašale 98 mio EUR, v okviru katerih so največji delež predstavljale kapitalske zahteve za lastniške finančne instrumente (53%), sledile so jim kapitalske zahteve za dolžniške finančne instrumente (33%), kapitalske zahteve za tuje valute (10%) ter kapitalske zahteve za preseganja največjih dopustnih izpostavljenosti iz trgovanja (4%).

... in med njimi tudi kapitalske zahteve za valutna tveganja.

Obseg kapitalskih zahtev za valutna tveganja, ki so zdaj sestavni del kapitalskih zahtev za tržna tveganja, se je vse od konca 2005 zmanjševal predvsem zaradi metodoloških sprememb. V letu 2007 se delež kapitalskih zahtev za valutna tveganja v strukturi kapitalskih zahtev še naprej zmanjšuje (-0,3 odstotne točke).

Slika 38: Porazdelitev kapitalске ustreznosti

Vir: Banka Slovenije

Največ bank je v intervalu s kapitalsko ustreznostjo med 8% in 10%.

Po stanju na dan 31. 12. 2007 so vse banke dosegale minimalno kapitalsko ustreznost. V primerjavi s koncem leta 2006 se je povečalo število bank s kapitalsko ustreznostjo med 8 in 10% (s 4 na 7) na račun zmanjšanja števila bank s kapitalsko

ustreznostjo med 10 in 12% (z 10 na 6). Medtem ko je bila ob koncu leta 2006 polovica bank v intervalu med 10% in 12%, je bilo ob koncu leta 2007 največ bank v intervalu med 8% in 10%. V intervalu med 20% in 24% ter intervalu s kapitalsko ustreznostjo nad 24% je bila ob koncu leta 2007 po ena banka.

2 DEJAVNOSTI BANKE SLOVENIJE

2.1 Izvajanje denarne politike ECB

Banka Slovenije je z 31. 12. 2006 prenehala izvajati samostojne denarne politike. Ob vstopu v Evrosistem s 1. 1. 2007 je, v skladu z decentralizacijo izvajanja denarne politike Evrosistema, prevzela izvajanje enotne denarne politike Evrosistema na območju Slovenije. Pri tem je v celoti uskladila instrumente denarne politike z izvedbenim okvirom denarne politike Evrosistema.

Banka Slovenije je z letom 2007 prenehala izvajati samostojno denarno politiko.

2.1.1 Spremembe v bilanci Banke Slovenije ob vstopu v Evrosistem

Z vstopom Banke Slovenije v Evrosistem se je zaradi prehoda na novi okvir izvajanja denarne politike spremenila premoženjska bilanca Banke Slovenije. Takoj na začetku leta 2007 je došel depozit čez noč, ki so ga banke vezale pri Banki Slovenije 29. 12. 2006, kratkoročni in dolgoročni depoziti bank pri Banki Slovenije so postopoma dospeli do konca marca, tolarski in evrski blagajniški zapisi pa do konca aprila. S tem je bilo bankam omogočeno postopno prestrukturiranje v naložbe v tujino. Posledica prestrukturiranja je bila sprememba strukture zunanjega dolga, saj so bile obveznosti Banke Slovenije do domačih bank na podlagi instrumentov denarne politike nadomeščene z internimi obveznostmi Banke Slovenije v Evrosistemu, ki so izkazane kot obveznosti do tujine. Neto terjatve Banke Slovenije do tujine so se zato zmanjšale za 3,1 mrd EUR.

Z vstopom v euroobmočje je prišlo do povečanja obveznosti Banke Slovenije do tujine.

Posledica uvedbe evra je bila tudi odobritev brezobrestnega zavarovanega posojila evro gotovine, ki ga je Banka Slovenije ob koncu leta 2006 v skupnem znesku 855 mio EUR dala bankam in hranilnicam zato, da je olajšala zamenjavo tolarske gotovine v evrsko na začetku leta 2007. Zadnji obrok tega posojila je zapadel ob koncu januarja 2007.

2.1.2 Instrumenti denarne politike Evrosistema in njihova uporaba v letu 2007

Denarna politika Evrosistema se izvaja s tremi skupinami instrumentov: z operacijami odprtega trga, odprtimi ponudbami in obveznimi rezervami.¹⁷ Operacije odprtega trga so osnovni instrument uravnavanja likvidnosti bančnega sistema. Evrosistem jih lahko iniciira po svoji presoji, vendar se večinoma izvajajo po vnaprej objavljenem koledarju v obliki avkcij. Odprti ponudbi, to sta mejni depozit in mejno posojilo, sta dodatni možnosti uravnavanja likvidnosti, ki ju nasprotni stranke lahko uporabljajo po prosti presoji.

Za stabilizacijo obrestnih mer na ravni ključne obrestne mere ECB uporablja Evrosistem tri skupine instrumentov: operacije odprtega trga, odprte ponudbe in obvezne rezerve.

Nasprotni stranke pri poslih denarne politike so lahko kreditne institucije, ki so hkrati tudi obvezniki v sistemu obveznih rezerv Evrosistema. V Sloveniji so to banke in hranilnice, kot jih opredeljuje Zakon o Banki Slovenije, ter izpolnjujejo operativne kriterije, določene s Sklepom o splošnih pravilih izvajanja denarne politike, ki ga je sprejel Svet Banke Slovenije. Dostop do instrumentov denarne politike, ki se izvajajo

Nasprotni stranke pri poslih denarne politike so kreditne institucije, v Sloveniji so to banke in hranilnice.

¹⁷

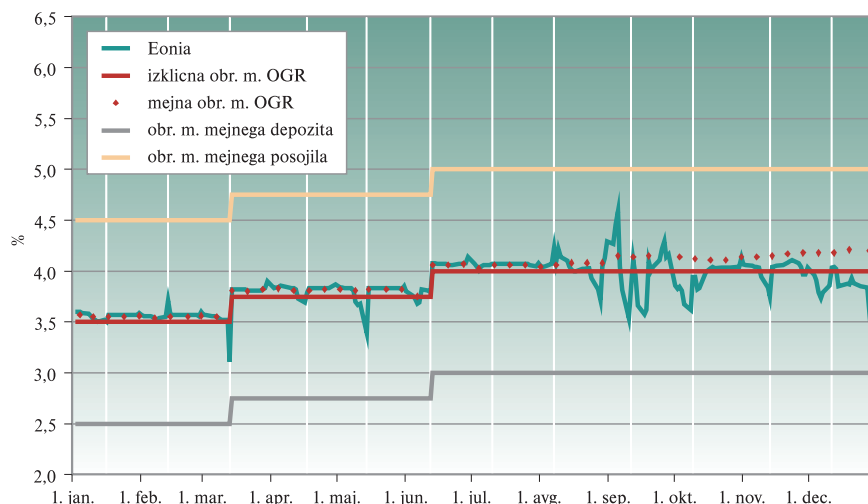
Podrobnejši opis je mogoče najti v Splošni dokumentaciji o instrumentih in postopkih denarne politike Evrosistema, <http://www.ecb.int/pub/pdf/other/gendoc2006sl.pdf>.

Nasprotne stranke iz Slovenije so sodelovale na 51 operacijah glavnega refinanciranja in realizirale za 67% svojih protiponudb ...

v obliki standardnih avkcij, tj. operacij glavnega in dolgoročnejšega refinanciranja, ter do odprtih ponudb, je imelo v letu 2007 20 od skupno 27 slovenskih obveznikov, vključenih v sistem obveznih rezerv.

Evrosistem signalizira naravnost denarne politike s spreminjanjem izklicne obrestne mere *operacij glavnega refinanciranja (OGR)*. To so povratne transakcije za povečanje likvidnosti, organizirane tedensko, z običajno dospelostjo enega tedna, ki se izvajajo po vnaprej objavljenem koledarju. V letu 2007 je bilo izvedenih 52 takih operacij v povprečnem znesku 257,0 mrd EUR. Ta znesek je bil do začetka avgusta nekoliko višji, saj je v povprečju znašal 292,2 mrd EUR, pozneje pa se je zaradi turbulenc na finančnih trgih znižal. Slovenske nasprotne stranke so sodelovale na 51 operacijah glavnega refinanciranja, na katerih so skupaj poslale 3,1 mrd EUR protiponudb, dobile pa so skupno 2,0 mrd EUR likvidnosti, tj. 67% zelenega zneska.

Slika 39: Obrestne mere Evrosistema in Eonia

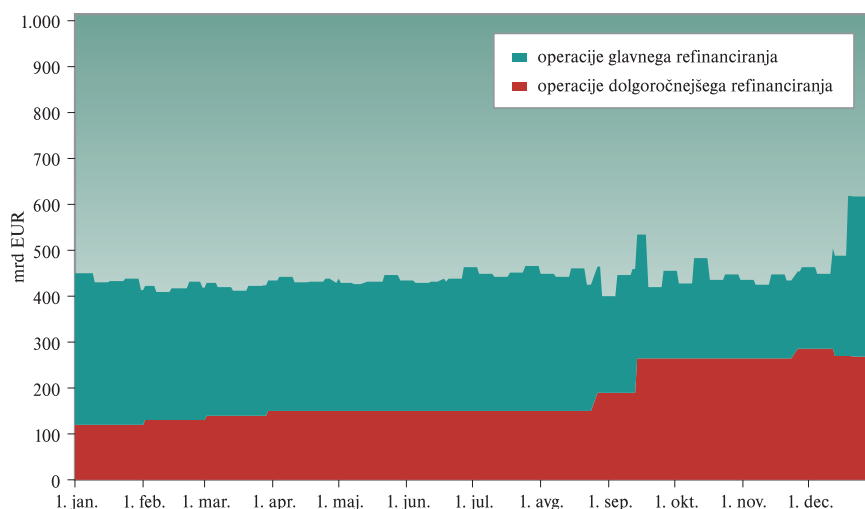
Opomba: Navpične črte predstavljajo konec obdobja izpolnjevanja obveznih rezerv.

Vir: ECB

... in na 14 operacijah dolgoročnejšega refinanciranja, kjer so realizirale za 60% svojih protiponudb.

Operacije dolgoročnejšega refinanciranja zagotavljajo bankam, to je nasprotnim strankam, dodatno, stabilno refinanciranje. So povratne transakcije za povečanje likvidnosti, organizirane mesečno, z dospelostjo treh mesecev; izvajajo se po vnaprej objavljenem koledarju. Ker je v drugi polovici leta 2007 prišlo do povečane napetosti na finančnih trgih in posledično do večje volatilnosti obrestnih mer denarnega trga, se je Evrosistem odločil, da poleg rednih operacij izvede še dodatne, ki jih je ob njihovi dospelosti tudi vsakič obnovil. Povečanje skupnega zneska teh operacij je kompenziral z nižjim zneskom operacij glavnega refinanciranja. Posledično so operacije dolgoročnejšega refinanciranja proti koncu leta 2007, merjeno z njihovim deležem v pokrivanju likvidnostnega primanjkljaja Evrosistema, postale glavni vir zagotavljanja likvidnosti v evroobmočju. V letu 2007 je bilo izvedenih skupaj 16 operacij dolgoročnejšega refinanciranja, od tega po ena redna ob koncu vsakega meseca ter štiri dodatne od avgusta naprej. Na rednih operacijah je Evrosistem dodeljeval po 50 mrd EUR likvidnosti, na dodatnih pa med 40 in 75 mrd EUR. Slovenske nasprotne stranke so sodelovale na 14 operacijah dolgoročnejšega refinanciranja, na katerih so posredovale za 0,5 mrd EUR protiponudb, dobile pa so skupno 0,3 mrd EUR likvidnosti, tj. 60% zelenega zneska.

Slika 40: Stanje operacij glavnega in dolgoročnejšega refinanciranja Evrosistema

Vir: ECB

Operacije finega uravnavanja se izvajajo občasno, zato da bi se uravnavala neravnotežja likvidnosti na trgu in s tem stabilizacija obrestnih mer. V letu 2007 so se te operacije izvajale kot povratne transakcije povečevanja likvidnosti ali v obliki zbiranja vezanih depozitov, vedno pa kot hitre avkcije. Skupno je bilo izvedenih 24 avkcij, od tega 7 z dodajanjem likvidnosti in 17 z odvzemanjem likvidnosti. Do avgusta jih je bilo izvedenih 6 (dve z dodajanjem, štiri z odvzemanjem likvidnosti), in to vedno na zadnji dan obdobja obveznih rezerv, pozneje pa zaradi turbulenc na denarnem trgu in večje potrebe po uravnavanju likvidnosti tudi v obdobju izpolnjevanja obveznih rezerv. Na teh avkcijah so sodelovale tudi nasprotne stranke iz Slovenije.

Uporaba *odprtih ponudb* je omejena na zapiranje nepričakovanih vrzeli v preskrbljenosti kreditnih institucij z likvidnostjo in je tipično povečana ob koncu obdobja obveznih rezerv, ko se možnost izravnave vrzeli prek povprečnega izpolnjevanja obveznih rezerv ali rednih operacij odprtega trga zmanjšuje. Povprečno dnevno stanje mejnega depozita v Evrosistemu je znašalo 0,5 mrd EUR, pri mejnem posojilu pa je povprečno dnevno stanje dosegalo 0,2 mrd EUR.

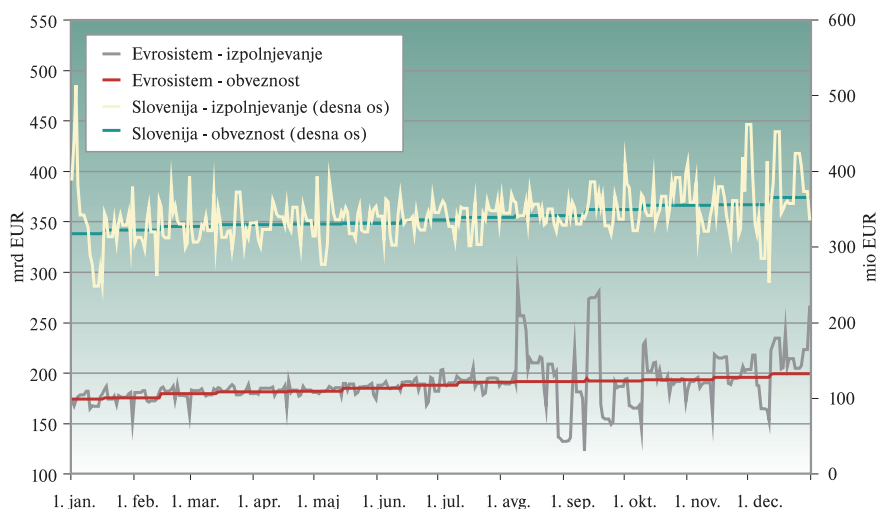
Obvezne rezerve Evrosistema se določijo v odstotku od določenih postavk pasivne strani bilance stanja kreditnih institucij. Obveznost se izpolnjuje v povprečju približno enomesečnega obdobja, ki se praviloma začne na sredo, ki sledi seji Sveta ECB, ko ta odloča o denarni politiki. Slovenske kreditne institucije so leto začele s prehodnim, krajšim obdobjem med 1. in 16. januarjem 2007, nato pa prešle na običajna, z letnim koledarjem določena obdobja izpolnjevanja. Obveznost je med letom postopoma naraščala. V evroobmočju se je povečala za 14,2%, v Sloveniji pa za 15,1%. Znesek stanj na računih, ki se všttevajo v izpolnjevanje, je v povprečju leta v evroobmočju znašal 189,0 mrd EUR, za obveznike iz Slovenije pa 0,3 mrd EUR, kar predstavlja 0,18-odstotni delež. Slovenske banke so štirikrat kršile izpolnjevanje obveznosti, vse v prvi polovici leta.

Nasprotne stranke iz Slovenije so sodelovale tudi na operacijah finega uravnavanja.

Uporaba odprtih ponudb se je običajno povečala ob koncu obdobja izpolnjevanja obveznih rezerv, tudi v Sloveniji.

Obveznosti iz naslova obveznih rezerv so se med letom povečale, v evroobmočju za 14,2%, v Sloveniji pa za 15,1%.

Slika 41: Obveznost obveznih rezerv in njihovo izpolnjevanje

Vir: Banka Slovenije in ECB

2.1.3 Zavarovanje posojilnih poslov Evrosistema

V letu 2007 je bil za zavarovanje posojilnih poslov Evrosistema uveden enoten seznam finančnega premoženja.

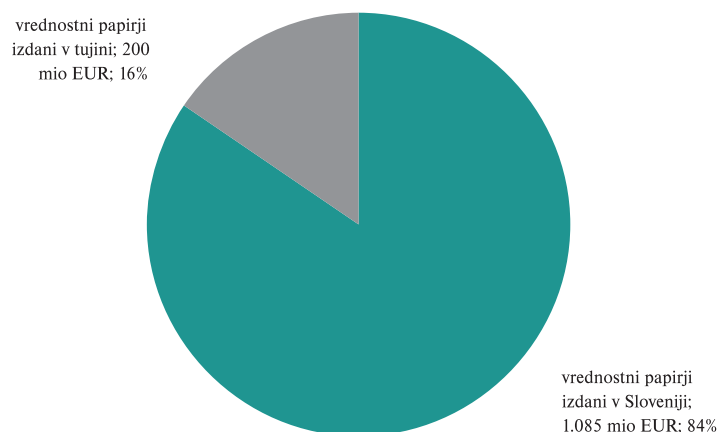
V skladu s statutom ESCB in ECB morajo biti vsi posojilni posli Evrosistema ustrezno zavarovani. Finančno zavarovanje, ki se uporablja za zavarovanje poslov denarne politike in posojila čez noč Evrosistema, vključuje širok nabor finančnih instrumentov, med katerimi so najpomembnejši dolžniški vrednostni papirji, denominirani v evrih. Uvedba t. i. enotnega seznama finančnega premoženja s 1. 1. 2007 je z vključitvijo netržnega finančnega premoženja, tj. bančnih posojil in netržnih hipotekarnih dolžniških instrumentov, na celotnem evroobmočju dodatno razširila nabor primerne finančnega premoženja.¹⁸

Zavarovanje poslov poteka prek sklada finančnega premoženja pri Banki Slovenije.

Da bi bil prehod za slovenske kreditne institucije čim lažji, je Banka Slovenije večji del prilagoditev novemu sistemu zavarovanja opravila že v sredini leta 2006. S 1. 1. 2007 sta bili uvedeni še možnosti uporabe netržnega finančnega premoženja in finančnega premoženja, izdanega v tujini. Dolžniški instrumenti Banke Slovenije (blagajniški zapisi in depoziti pri Banki Slovenije) so v letu 2007 izgubili status primerne zavarovanja za posojilne posle Evrosistema. Slovenske nasprotnne stranke finančno premoženje uporabijo za zavarovanje poslov z njegovim prenosom v sklad finančnega premoženja pri Banki Slovenije, bodisi prek KDD – Centralne klirinško depotne družbe d. d. (za premoženje izdano pri njej) ali prek korespondenčnega centralnobančnega modela (za premoženje izdano v tujini). Med letom 2007 višina sklada ni omejevala nasprotnih strank pri uporabi posojilnih instrumentov Evrosistema, saj je bila višina sklada vseskozi precej nad uporabo posojilnih instrumentov. Vrednost sklada je 31. 12. 2007 znašala 1,3 mrd EUR, od tega je bilo 1,1 mrd EUR vrednostnih papirjev izdanih v Sloveniji in 0,2 mrd EUR vrednostnih papirjev, izdanih v tujini. Bančnih posojil ter drugih netržnih finančnih instrumentov nasprotnne stranke iz Slovenije v letu 2007 niso uporabljale za zavarovanje terjatev Banke Slovenije.

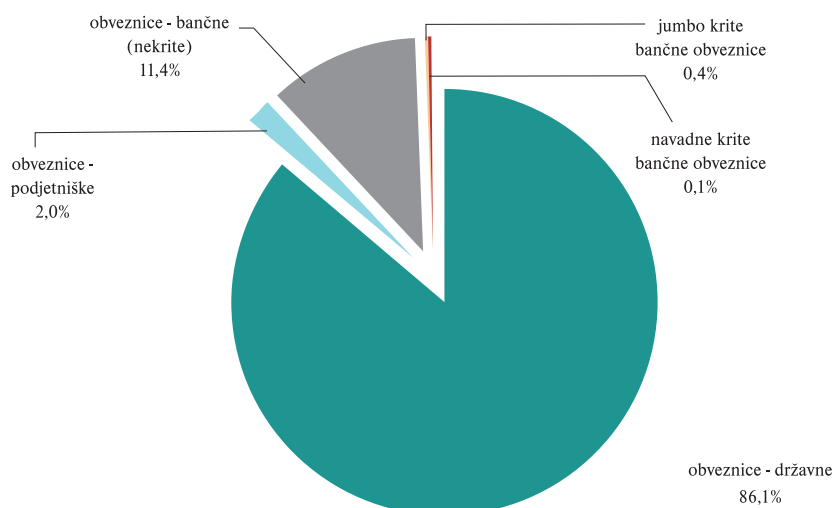
¹⁸ Primerno finančno premoženje je opisano v poglavju 6 Splošne dokumentacije o instrumentih in postopkih denarne politike Eurosistema, <http://www.ecb.int/pub/pdf/other/gendoc2006sl.pdf>.

Slika 42: Sklad finančnega premoženja pri Banki Slovenije na dan 31. 12. 2007 – struktura glede na kraj izdaje

Vir: Banka Slovenije

Slika 43: Sklad finančnega premoženja pri Banki Slovenije na dan 31. 12. 2007 – struktura glede na vrsto premoženja

Vir: Banka Slovenije

Zagotavljanje likvidnosti po avgustu 2007

Na začetku avgusta 2007 so se na finančnih trgih pojavile napetosti, ki so izvirale iz krize na trgu hipotekarnih posojil v ZDA. Zaradi povečanih dvomov o porazdelitvi tveganj, povezanih z drugorazrednimi hipotekarnimi posojili med tržnimi udeleženci, se je aktivnost na medbančnem trgu zmanjšala, zlasti na segmentu, kjer si banke posojajo denar brez zavarovanja, znotraj tega pa še posebej pri ročnostih, daljših od enega meseca. Zato so se občutno povečale tržne obrestne mere, volatilitnost pa se je prek povečanega povpraševanja na operacijah Evrosistema prenesla tudi v sprejete obrestne mere operacij Evrosistema. Da bi bilo omogočeno normalnejše delovanje denarnega trga v razmerah povečane negotovosti, se je Evrosistem odločil za politiko povečanega dodeljevanja likvidnosti zgodaj v obdobju obveznih rezerv, sprva v avgustu z operacijami finega uravnavanja, pozneje pa prek rednih operacij glavnega refinanciranja. Z dodatnimi operacijami dolgoročnejšega refinanciranja je Evrosistem poskušal zadovoljiti povpraševanje po trimesečni likvidnosti.

Dodatno likvidnostno ukrepanje je bilo potrebno ob koncu leta, ko se aktivnost bank na denarnem trgu običajno zmanjša. Zaradi turbulentnih razmer v letu 2007 bi ob tem sezonskem učinku lahko prišlo do večjega povečanja obrestnih mer kot sicer. Evrosistem je zato podaljšal ročnost predzadnje operacije glavnega refinanciranja z enega tedna na 16 dni, tako da je ta zapadla po novem letu, banke pa so dobile dodeljen celoten znesek protiponudb, ki so jih oddale po obrestni meri, enaki ali večji od povprečne obrestne mere prejšnje avkcije (4,21%). Znesek dodelitve je znašal 348,6 mrđ EUR. Na zadnji operaciji glavnega refinanciranja v letu 2007 je bilo kreditnim institucijam dodeljenih še 20 mrđ EUR z ročnostjo prek novega leta, zato da bi se zadovoljilo povpraševanje, ki se je pojavilo med operacijama. S serijo operacij finega uravnavanja z ročnostjo do nekaj dni je Evrosistem v dnevih pred 31. 12. 2007 z umikom likvidnosti preprečil, da bi obrestna mera za denar čez noč zdrsnila precej pod ključno obrestno mero.

Evrosistem je v decembru, v usklajeni akciji s centralnimi bankami ZDA, Kanade, Anglije in Švice, zagotovil svojim nasprotnim strankam likvidnost v ameriških dolarjih. S to koordinirano akcijo, temelječo na medsebojnem sporazumu in ki jo podpirajo še nekatere druge večje centralne banke, je prišlo do delnega umirjanja napetosti in izboljšanja likvidnostnih razmer po svetu. Nasprotnim strankam Evrosistema je bilo v dveh operacijah dodeljenih vsakokrat po 10 mrđ USD z ročnostjo 28 oziroma 35 dni. Obrestna mera operacij je bila enaka mejni obrestni meri, doseženi na avkcijah Term Auction Facility, ki jih je istočasno izvedla ameriška centralna banka. Operaciji sta bili obnovljeni januarja 2008.

Sodelovanje slovenskih kreditnih institucij pri operacijah odprtega trga, njihova uporaba mejnega depozita in mejnega posojila ter obnašanje na medbančnem denarnem trgu se v obdobju po avgustu ni bistveno razlikovalo od tistega pred tem.

2.1.4 Mednarodne denarne rezerve v soupravljanju

Banka Slovenije je 1. 1. 2007 prenesla na ECB svoj delež mednarodnih denarnih rezerv v USD in zlatu v skupni protivrednosti 192 mio EUR. K denarnim rezervam ECB so svoj delež prispevale vse centralne banke območja evra, ki z njimi tudi upravljajo skupaj z ECB. Banka Slovenije in luksemburška centralna banka od 1. 1. 2007 skupaj upravljata svoj delež mednarodnih denarnih rezerv ECB. Poleg mednarodnih denarnih rezerv, ki so bile prenesene, ima Banka Slovenije naložbe tudi v tuji valuti zaradi morebitnega dodatnega vpoklica denarnih rezerv, kar lahko izvede ECB in kar je v skladu z določbami 30. člena Protokola o statutu Evropskega sistema centralnih bank in ECB.

2.2 Banka Slovenije kot posojilodajalec v sili

Zakon o Banki Slovenije navaja v 4. členu kot enega izmed ciljev Banke Slovenije tudi prizadevanje za finančno stabilnost. Na podlagi določil štirinajste točke prvega odstavka 12. člena zakona, ki opredeljuje posojanje Banke Slovenije za potrebe, nepovezane z izvajanjem denarne politike, Banka Slovenije lahko deluje kot posojilodajalec v skrajni sili.

Ena od oblik delovanja Banke Slovenije v tej vlogi je posebno *likvidnostno posojilo s sodelovanjem*. Njegov namen je preprečiti sistemsko tveganje, povzročeno z nenadnimi likvidnostnimi težavami sicer solventnih bank in hranilnic. Banka Slovenije je ob koncu leta 2006 s sedemnajstimi bankami in hranilnicami sklenila pogodbo o pripravljenosti pri likvidnostnem posojilu s sodelovanjem, ki je bila že enajsta zapovrstjo in se je iztekla na začetku januarja 2008. Sodelovanje je bilo takrat obnovljeno še za eno leto. Med trajanjem pogodbe, tako kot že vseskozi, odkar sodelovanje obstaja, mehanizem sodelovanja bank ni bil sprožen.

2.3 Nadzor bank in skrb za finančno stabilnost

2.3.1 Licenciranje

Izdajanje dovoljenj kreditnim institucijam je ena od pomembnih nalog Banke Slovenije. Poleg dovoljenj za opravljanje bančnih storitev in dovoljenj za opravljanje vzajemno priznanih ter dodatnih finančnih storitev je Banka Slovenije v letu 2007 izdajala tudi dovoljenja za pridobitev kvalificiranega deleža v kapitalu banke, sklenitev delničarskega sporazuma in za opravljanje funkcije člana uprave banke. Odločitev za izdajo ali zavrnitev dovoljenja sprejemajo člani Sveta Banke Slovenije na podlagi mnenja Komisije za licenciranje oziroma Komisije Sveta Banke Slovenije za pripravo mnenj o izdaji dovoljenja za opravljanje funkcije člana uprave banke.

V letu 2007 je Banka Slovenije izdala skupno 15 dovoljenj za različne vrste vzajemno priznanih in dodatnih finančnih storitev, za kvalificirane deleže, sklenitev delničarskega sporazuma in opravljanje funkcije člana uprave. Zavrnila ni nobene zahteve. Največ dovoljenj je bilo v letu 2007 danih za opravljanje funkcije člana uprave banke ali hranilnice in za pridobitev kvalificiranega deleža v banki (5 za vsako vrsto) ter 2 dovoljenji za sklenitev delničarskega sporazuma. Manjše kot v letu 2006 je bilo število izdanih dovoljenj za opravljanje vzajemno priznanih in dodatnih finančnih storitev (3), in sicer za: izdajanje elektronskega denarja, sodelovanje pri izdaji vrednostnih papirjev ter pomožne investicijske storitve in administrativne storitve za investicijske sklade.

Na podlagi Direktive 2006/48/ES (pred njo: Direktive 2000/12/ES) in Priloge I (Seznam dejavnosti, za katere velja vzajemno priznavanje) lahko banka države članice EU, ki je v državi sedeža banke upravičena opravljati bančne in druge finančne oziroma vzajemno priznane storitve, opravlja te storitve tudi na ozemlju Republike Slovenije. Opravlja jih lahko brez dovoljenja Banke Slovenije prek podružnice (pri trajnem opravljanju dejavnosti) ali neposredno (pri občasnem opravljanju storitev brez elementov trajne prisotnosti na območju Republike Slovenije), vendar pa mora Banka Slovenije o tem obvestiti (notificirati) pristojni nadzorni organ države članice EU. V letu 2007 je Banka Slovenije prejela 69 notifikacij za neposredno opravljanje storitev in nobene notifikacije za opravljanje storitev prek podružnice. Seznam bank držav članic EU, ki so prek svojih matičnih bančnih nadzornikov doslej izpeljale postopek notifikacije za opravljanje bančnih in drugih finančnih storitev tudi v Republiki Sloveniji, je na voljo na spletni strani Banke Slovenije. Za banke tretjih držav (prej: tuje banke) velja drugačna ureditev. Banke tretjih držav lahko na ozemlju Republike Slovenije opravljajo bančne in druge finančne (vzajemno priznane) storitve samo prek podružnice, za ustanovitev katere morajo pridobiti dovoljenje Banke Slovenije. Ob tem lahko Banka Slovenije od banke tretje države zahteva, da na ozemlju Republike Slovenije deponira določen denarni znesek ali drugo ustrezno finančno premoženje oziroma predloži drugo ustrezno zavarovanje kot jamstvo za poravnavo obveznosti iz poslov, sklenjenih na območju Republike Slovenije.

2.3.2 Pregledi v bankah in hranilnicah

Nadzor bančnega poslovanja je tudi v letu 2007 opravljal preglede bank in hranilnic na podlagi interne metodologije POT (proces ocenjevanja tveganj), ki temelji na ocenjevanju tveganj in kakovosti kontrolnega okolja. Med opravljenimi pregledi so prevladovali pregledi določenih področij, saj je praksa pokazala, da so krajši, zato pa pogostejši in poglobljeni pregledi določenih področij pomembnejši in potrebnejši kot celoviti pregledi (pregledi vseh področij poslovanja). Pogosti so bili tudi naknadni pregledi realizacije zahtev iz odredb, opozoril in priporočil (pregledi

V letu 2007 je Banka Slovenije izdala 15 dovoljenj za opravljanje različnih vrst finančnih storitev.

V letu 2007 je Banka Slovenije prejela 69 notifikacij za neposredno opravljanje bančnih in drugih finančnih storitev bank iz drugih držav članic EU v Sloveniji.

Med opravljenimi pregledi so prevladovali pregledi določenih področij.

izvajanja ukrepov), saj iz poslane dokumentacije ni bilo vedno razvidno, ali so banke ugotovljene nepravilnosti odpravile.

**Pomembni so bili pregledi
v zvezi z uvedbo nove
kapitalske ureditve
Basel II.**

V letu 2007 so inšpektorji Nadzora bančnega poslovanja pri pregledih v bankah in hranilnicah posebno pozornost posvetili pripravljenosti bank in hranilnic na uvedbo nove evropske kapitalske ureditve – Basel II – ki je začela veljati 1. 1. 2008 (razen kapitalskih zahtev za tržna tveganja, ki veljajo že od začetka leta 2007). Pregledi so bili opravljeni v dveh dvomesečnih ciklih spomladi in jeseni.

**BS je prejela vloge za
izdajo dovoljenja za
uporabo naprednih
pristopov od dveh bank
v tujem lastništvu.**

Banka Slovenije je v letu 2007 prejela od dveh bank v tujem lastništvu vloge za izdajo dovoljenja za uporabo naprednih pristopov za izračun kapitalskih zahtev za kreditno (IRB)¹⁹ in operativno (AMA)²⁰ tveganje. Ena banka naj bi v omejenem obsegu napredne pristope uporabila že v letu 2008.

Poleg navedenih aktivnosti so bila predmet pregledov najpogostejša področja: kreditno tveganje, tržna tveganja s poudarkom na obrestnem in likvidnostnem tveganju, zagotavljanje ustrezne višine kapitala (kapitalska ustreznost), stabilni depoziti, strukturirani produkti itd. Nadaljevali so se tudi pregledi določanja profilov tveganj bank in hranilnic v skladu z metodologijo POT.

**V letu 2007 je bilo
opravljenih 83 pregledov.**

V letu 2007 je bilo na podlagi pooblastil guvernerja Banke Slovenije opravljenih 83 pregledov, med njimi 42 pregledov priprav bank in hranilnic na Basel II, več pregledov izvajanja ukrepov in vrsta enodnevnih pregledov oziroma spremljav poslovanja določenega področja. Banka Slovenije lahko na podlagi ugotovitev pri pregledih v bankah in hranilnicah izda priporočilo, opozorilo ali odredbo. V letu 2007 je Banka Slovenije izdala 4 odredbe za odpravo kršitev in več odločb in sklepov o podaljšanju rokov iz odredb, zavrnitvi ugovorov ter ustavitvi postopkov proti bankam ter več pisem nadzornim svetom in upravam bank ter hranilnic z vrsto opozoril ter priporočil za izboljšanje poslovanja. V letu 2007 je Nadzor bančnega poslovanja sodeloval v treh postopkih o prekršku, v katerih je Banka Slovenije izdala dve odločbi o prekršku, postopka pa še nista končana. Vsa navedena gradiva je obravnaval in potrdil Svet Banke Slovenije.

**Izdanih 12 dovoljenj za
vključitev posameznih
instrumentov v izračun
kapitala.**

Banka Slovenije je v letu 2007 izdala bankam in hranilnicam 12 dovoljenj za vključitev posameznih instrumentov v izračun kapitala, od tega največ za vključitev hibridnih instrumentov in podrejenega dolga v dodatni kapital I.

**Nadzor bančnega
poslovanja je sodeloval
pri šestih pregledih
bank v tujini.**

V skladu s Temeljnimi načeli učinkovitega bančnega nadzora Nadzor bančnega poslovanja Banke Slovenije vzdržuje redne stike z vodstvi bank in hranilnic, med drugim tudi v obliki rednih letnih sestankov v okviru zaključka pregleda ali posebej. Ti sestanki so namenjeni predvsem oceni rezultatov poslovanja in položaja banke ali hranilnice ter seznantvi s strategijo nadaljnjega razvoja. Izmenjava mnenj in informacij med nadzorniki in vodstvi bank ali hranilnic je tudi pogoj za pravočasno ustrezno ravnanje ob morebitnih težavah pri poslovanju banke ali hranilnice. Nadzor bančnega poslovanja je tudi v letu 2007 nadaljeval tako prakso ter z vodstvi bank in hranilnic opravil vrsto razgovorov.

**Pregledi bank in drugih
finančnih organizacij v
tujini, ki so v lasti
slovenskih bank.**

Nadzor bančnega poslovanja je v letu 2007 nadaljeval preglede bank in drugih finančnih organizacij v tujini, ki so v lasti slovenskih bank. Na podlagi sklenjenih sporazumov o sodelovanju (skupno ima Banka Slovenije s tujimi nadzornimi institucijami sklenjenih 12 sporazumov o medsebojnem sodelovanju) je Nadzor bančnega poslovanja sodeloval pri šestih pregledih poslovanja bank v večinski lasti Nove Ljubljanske banke v tujini (od tega je dva pregleda opravil samostojno

¹⁹ Internal Ratings-Based Approach (IRB).
²⁰ Advanced Measurement Approach (AMA).

- brez sodelovanja matičnih nadzornikov). Opravljeni so bili tudi štirje letni razgovori s tujimi nadzorniki v Banki Slovenije (z De Nederlandsche Bank - DNB, Central Banking Authority of Kosovo - CBAK, Finanzmarktaufsicht - FMA in Oesterreichische Nationalbank - OeNB) ali na sedežu tuje nadzorne institucije (Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht - BaFin)

Sodelovanje z drugima dvema nadzornima institucijama v Sloveniji (Agencijo za trg vrednostnih papirjev in Agencijo za zavarovalni nadzor) je potekalo v obliki izmenjav podatkov in informacij med navedenimi institucijami. Način sodelovanja med Banko Slovenije, Agencijo za trg vrednostnih papirjev in Agencijo za zavarovalni nadzor določa Pravilnik o medsebojnem sodelovanju nadzornih organov. Nadzorne institucije so dolžne obveščati drugo nadzorno institucijo o ugotovljenih nepravilnostih, ki zadevajo področje dela druge nadzorne institucije.

Potekalo je sodelovanje z drugima dvema nadzornima institucijama v Sloveniji.

2.3.3 Aktivnosti bank v zvezi z uvedbo nove evropske kapitalske ureditve (Basel II)

Banka Slovenije je v letu 2007 začela sistematično spremljati priprave bank in hranilnic na uvedbo nove evropske kapitalske ureditve. Pred izvedbo pregledov v bankah in hranilnicah je bila izdelana interna metodologija pregleda.

Spremljanje priprav bank in hranilnic na Basel II.

V prvem sklopu pregledov, ki so bili opravljeni v aprilu in maju 2007, so bile aktivnosti Nadzora bančnega poslovanja osredotočene na pregled uvedbe nove evropske kapitalske ureditve na področju kreditnega, tržnega in operativnega tveganja. Ob tem je bilo ugotovljeno, da so banke in hranilnice primerno organizirale aktivnosti za uvedbo nove evropske kapitalske zahteve in da je bila nosilec zagotovljena ustrezna podpora uprav bank in hranilnic. V večini primerov je bilo opaziti osredotočenost priprav predvsem na izvedbo sklepov o izračunu in poročanju kapitalske zahteve za posamezna tveganja, medtem ko zahtevam drugega in tretjega stebra nove evropske kapitalske ureditve banke in hranilnice še niso posvečale potrebne pozornosti. Bankam je bilo priporočeno, da pravočasno začnejo izvajati potrebne aktivnosti za učinkovito izvedbo procesa ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala (ICAAP²¹). Ocenjeno je bilo, da aktivnosti na področju izračuna in poročanja o kapitalski zahtevi za kreditno tveganje predstavljajo najkompleksnejši del projekta z vidika obsega dela, vsebine zahteve, soodvisnosti nalog, izgradnje programskih rešitev in potrebne kakovosti podatkov. Na podlagi informacij bank glede kadrovskih omejitev in večje odvisnosti od zunanjih dobaviteljev na tem področju je Banka Slovenije ocenila izpostavljenost projektne tveganju in dala priporočila za njegovo zmanjšanje. Pri implementaciji izračuna in poročanja o kapitalski zahtevi za tržna tveganja banke niso naleteli na večje težave, vendar so bili prvi izračuni in poročanja opravljeni ročno, zato je bilo vsem bankam priporočeno, da poskrbijo za primerno informacijsko podporo procesu. Izvajanje priprav na področju operativnega tveganja je poleg aktivnosti za implementacijo izračuna in poročanja o kapitalski zahtevi za operativno tveganje potekalo s primerno dinamiko in banke so postopoma vzpostavljale dodatne pogoje za izboljšanje procesa upravljanja operativnega tveganja. V primeru dodatnih odgovornosti bank za uvedbo zahtev na konsolidirani ravni so bila bankam izdana ustrezna priporočila.

Prvi sklop pregledov je pokazal, da so nosilci projekta uvedbe nove evropske kapitalske ureditve imeli ustrezno podporo vodstev bank in hranilnic.

Poleg povratne informacije posameznim bankam je bilo po opravljenem prvem sklopu pregledov bankam posredovano obvestilo o skupnih ugotovitvah. Podana je bila tudi zahteva Banke Slovenije za posredovanje kratkega poročila službe notranje revizije o stanju projekta in izpolnitvi priporočil ter zahteva za simulacijo izračuna kapitalske zahteve po izbranem pristopu po stanju 30. 6. 2007.

²¹

Internal Capital Adequacy Assessment Process (ICAAP).

Drugi sklop pregledov je zajemal tudi pregled drugega in tretjega stebra nove kapitalne ureditve.

Oktobra in novembra 2007 je bil opravljen drugi sklop pregledov, v katerem je bilo poleg ocenjevanja splošnega napredka pri aktivnostih uvedbe nove evropske kapitalne ureditve in preverjanja realizacije predhodnih priporočil ponovno preverjeno stanje aktivnosti bank in hranilnic na področju prvega stebra nove evropske kapitalne ureditve (izračun potrebnega minimalnega kapitala), dodatna pozornost pa je bila posvečena preverjanju stanja aktivnosti na drugem stebru (proces ocenjevanja ustreznosti notranjega kapitala) in tretjem stebru (razkritja). Po opravljenem pregledu je bila bankam posredovana povratna informacija v obliki pisma, ki je vsebovala naše ključne ugotovitve in priporočila.

Banke in hranilnice so izpolnile zahteve izračuna kapitalne zahteve za kreditno in operativno tveganje.

Pregledi bank in hranilnic so pokazali, da izpolnjevanje zahtev izračuna kapitalne zahteve za kreditno tveganje po standardiziranem pristopu in poročanje na novih obrazcih ni vprašljivo, zagotovljena sta bila tudi izračun kapitalne zahteve za operativno tveganje in poročanje. V procesu vzpostavljanja novega sistema upravljanja operativnega tveganja je bilo pri bankah opaziti primeren napredek. V večini bank so v tem času že potekale aktivnosti za implementacijo drugega in tretjega stebra, ki so bile večinoma usklajene z internimi načrti.

Aktivnosti se bodo nadaljevale tudi v letu 2008.

Aktivno spremljanje poslovanja bank se bo nadaljevalo s preverjanjem pravilnosti izpolnjevanja kapitalnih zahtev (pravilnost izračuna zahteve, primernost sistema upravljanja, primernost procesa ocenjevanja notranjega kapitala v sklopu drugega stebra) tudi v letu 2008.

2.3.4 Finančna stabilnost

Prizadevanje za finančno stabilnost je eden od zakonsko določenih ciljev Banke Slovenije, katerega pomen se je v zadnjih letih povečeval zaradi naraščajoče stopnje integracije slovenskega finančnega sistema v tuje finančne trge. Banka Slovenije je v letu 2007 pripravila tri obširnejše ocene finančne stabilnosti: Poročilo o finančni stabilnosti, Poročilo o poslovanju bank in gibanja na kapitalnih trgih ter analizo Makro stres testi za slovenski bančni sistem. Navedeni dokumenti so objavljeni na spletni strani Banke Slovenije²², v nadaljevanju pa so povzete njihove ključne ugotovitve.

Leta 2007 narejene ocene finančne stabilnosti so pokazale, da je bil finančni sistem razmeroma stabilen, povečala pa so se nekatera tveganja, med njimi likvidnostno.

Poročilo o finančni stabilnosti, s poudarkom na ocenjevanju tveganj in načinih njihovega prenašanja, vključuje bančni sektor in nebančne finančne institucije, sektorja podjetij in gospodinjstev ter finančno infrastrukturo. Finančni sistem je bil ocenjen kot razmeroma stabilen, z znižano neposredno izpostavljenostjo tveganjem po prevzemu evra. Zmanjšalo se je obrestno tveganje bank in še zlasti tveganje sprememb deviznega tečaja. Hkrati je bilo ugotovljeno, da se hitro povečuje posredna izpostavljenost tveganjem, ki izhaja iz povečevanja zadolženosti in uvajanja novih finančnih instrumentov. Sektor gospodinjstev se je zadolževal razmeroma hitro, tudi v obliki stanovanjskih posojil s poplačilom glavnice ob zapadlosti, posojil, vezanih na investicijske produkte, in posojil, indeksiranih z gibanjem deviznega tečaja švicarskega franka. Pri sektorju podjetij je bilo izpostavljeno naraščanje zadolževanja gospodarskih panog z razmeroma visokim finančnim vzvodom ter morebitno podcenjevanje kreditnih tveganj. Novembrsko Poročilo o poslovanju bank

²²

<http://www.bsi.si/publikacije-in-raziskave.asp?MapaId=285>

in gibanja na kapitalskih trgih je odražalo prve mogoče ocene posledic pretresov na trgih, ki so nastali zaradi krize trga drugorazrednih hipotekarnih posojil v ZDA. Tveganja v slovenskem finančnem sistemu so se povečala na štiri načine. Prvič, likvidnostno tveganje se je povečalo predvsem zaradi krize zaupanja na finančnih trgih, odrazilo pa v poslabševanju količnikov likvidnostne lestvice, pokritosti posojil z vlogami nebančnega sektorja in preostalih dolgoročnih kazalnikov likvidnosti. Drugič, naraščal je delež posojil z variabilno obrestno mero ter se z bank večinoma prenašal na podjetja, zaradi zadolževanja v švicarskih frankih pa so se tečajnim tveganjem vedno bolj izpostavljala gospodinjstva. Tretjič, izpostavljeni so bili elementi povečevanja kreditnega tveganja, med drugim tudi zaradi povečane izpostavljenosti bank nadpovprečno zadolženi panogi gradbeništva in panogi poslovanja z nepremičninami ter naraščanja deleža posojil, zavarovanih z vrednostnimi papirji v obdobju pregretih tečajev na domačem kapitalskem trgu. Slednje je bilo še posebej izpostavljeno kot četrto področje povečevanja tveganj. V oceni Makro stres testi za slovenski bančni sistem je bil najprej analitično razdelan najverjetnejši scenarij razvoja slovenskega bančnega sistema, nato pa ocenjena njegova občutljivost na mogoče, a malo verjetne šoke, katerim bi lahko bil izpostavljen. Ugotovljeno je bilo, da so banke izpostavljene zlasti tveganju simuliranega likvidnostnega šoka in tveganju zvišanja obrestnih mer, medtem ko je ranljivost bank na šok znižanja gospodarske rasti manjša.

Finančna stabilnost je v Banki Slovenije hkrati vpeta tudi v ustaljeno operativno analiziranje poslovanja bančnega sistema in dogajanja na finančnih trgih. Ocena hitre rasti posojil z vidika ohranjanja finančne stabilnosti je bila decembra 2007 vzrok za ukrepanje Banke Slovenije. Novembra so podatki o poslovanju bank pokazali, da se je že sicer razmeroma visoka rast posojil še povečala, med drugim tudi zaradi pospešenega zadolževanja posojilojemalcev v tujih valutah. To je sovpadalo z naraščanjem verjetnosti znižanja tečajev vrednostnih papirjev na Ljubljanski borzi in z nestanovitnimi razmerami na finančnih trgih. Zato je Banka Slovenije s pismom bankam in hranilnicam opozorila na pomen in dolžnost ustreznega informiranja posojilojemalcev o tveganjih, ki se jim izpostavljajo, predvsem pa izrazila pričakovanje, da bodo banke posojila v tujih valutah začele odobravati bolj konzervativno in je tako odobravanje tudi opisala. S sklepom je zaostila kapitalske zahteve za odobravanje bolj tveganih posojil, v pismu bankam pa podrobneje razložila kategorije, ki so podvržene tem zahtevam, in jim priporočila, naj večji del dobička uporabijo za oblikovanje rezerv.

2.4 Upravljanje finančnih naložb Banke Slovenije

Po prevzemu nove valute se je vloga finančnega premoženja Banke Slovenije spremenila. Večji del premoženja so postale naložbe v domači valuti, zato je prišlo do nove opredelitve sestave tega premoženja. Finančne naložbe Banke Slovenije so vse finančno premoženje Banke Slovenije. Sestavljajo jih finančne naložbe, ki so denominirane v domači in tuji valuti. Del premoženja v tuji valuti je Banka Slovenije ob prevzemu evra prenesla k mednarodnim denarnim rezervam Evropske centralne banke (ECB).

Vrednost finančnih naložb Banke Slovenije je bila 31. 12. 2007 5.548 mio EUR, od tega je bilo 4.820 mio EUR naložb v finančne instrumente, ki so bodisi terjatve do rezidentov z evroobmočja bodisi terjatve do rezidentov katere koli druge države, nominirane v evrih. Mednje spada 2.520 mio EUR naložb v instrumente kapitalskega trga, 682 mio EUR v instrumente denarnega trga ter 1.618 mio EUR gotovine in vlog. Poleg tega je bilo 728 mio EUR naloženih v finančne instrumente, ki izpolnjujejo kriterije mednarodnih denarnih rezerv.

Nova vloga finančnega premoženja Banke Slovenije po uvedbi evra.

Po definiciji Mednarodnega denarnega sklada spadajo med mednarodne denarne rezerve tuja gotovina in devizna imetja v tujini, prvovrstni vrednostni papirji tujih izdajateljev, monetarno zlato, imetja SDR in rezervna tranša pri Mednarodnem denarnem skladu. Slovenija po 1. 1. 2007 pri statistični obravnavi mednarodnih denarnih rezervah upošteva koncept, ki ga imajo vse druge države članice evroobmočja. V pogojih evra kot nacionalne valute se med mednarodnimi denarnimi rezervami poleg monetarnega zlata, rezervne tranše ter SDR prikazuje le tisti del deviznih rezerv, ki je nominiran v neevrski valuti in plasiran v države zunaj evroobmočja. Metodologija je podrobno razložena v članku Statistična obravnava mednarodnih denarnih rezerv ob vstopu Slovenije v evroobmočje (Prikazi in analize, maj 2007)²³.

Tabela 22: Stanje finančnih naložb Banke Slovenije

v mio EUR	Finančne naložbe Banke Slovenije		
	Naložbe v evrih ter vse naložbe v instrumente izdajateljev iz evroobmočja	Mednarodne denarne rezerve	Skupaj
2007	4.820,0	727,9	5.547,9

Opomba: Stanje na dan 31. 12. 2007.

Vir: Banka Slovenije

Tristopenjski proces odločanja o upravljanju finančnih naložb.

Poleg spremenjene vloge finančnega premoženja, s katerim upravlja Banka Slovenije, je s prevzemom nove valute sovpadla tudi uvedba tristopenjskega procesa odločanja o upravljanju finančnega premoženja. Svet Banke Slovenije določa Smernice za upravljanje finančnih naložb Banke Slovenije (Smernice), ki predstavljajo dolgoročne usmeritve upravljanja finančnih naložb Banke Slovenije in določajo cilj upravljanja. Drugo stopnjo upravljaljskega procesa predstavlja Investicijski odbor, ki predpisuje Kriterije za upravljanje finančnih naložb Banke Slovenije, in sicer ločeno po vrstah tveganj. V okviru dovoljenih odstopanj na tretji stopnji izvajajo operativno upravljavci premoženja.

Naložbena politika je določena v kriterijih za upravljanje.

Glede na trenutno veljavne kriterije za upravljanje kreditnega tveganja so lahko finančne naložbe naložene v finančne instrumente z naddržavnim, državnim in bančnim tveganjem, pri čemer obstajajo seznam bank partneric dovoljenega bančnega tveganja in limiti za posamezno banko glede na njeno bonitetno oceno. Kriterij upravljanja tveganja spremembe deviznega tečaja natančno predpisuje valutno strukturo in meje dovoljenega odstopanja. Kriterij za upravljanje tveganja spremembe obrestnih mer določa modificirano trajanje finančnih naložb ter predpisuje maksimalno dovoljeno odstopanje od ciljnega modificiranega trajanja. Kriterij za upravljanje likvidnostnega tveganja predpisuje minimalno višino likvidnih sredstev. Kriteriji za upravljanje finančnih naložb Banke Slovenije določajo tudi pogoje za posojanje obveznic in druge aktivnosti.

Upravljanje finančnih naložb Banke Slovenije je med letom potekalo v okviru kriterijev in skladno z dogajanjem in pričakovanji na mednarodnih finančnih trgih. Natančnejši podatki o strukturi mednarodnih denarnih rezerv na dan 31. 12. 2007 so prikazani v poglavju o računovodskih izkazih.

²³

Glej: <http://www.bsi.si/iskalniki/raziskave.asp?MapaId=234>.

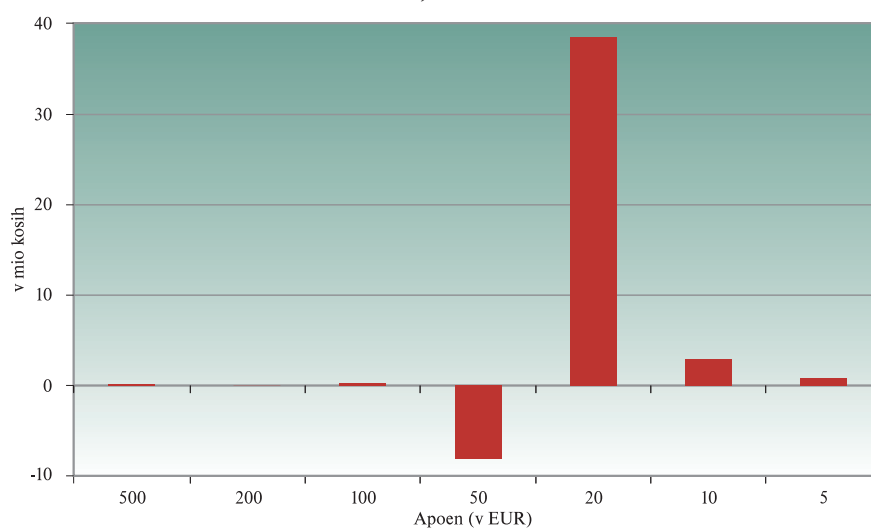
2.5 Gotovinsko poslovanje

Banka Slovenije je do dne 31. 12. 2007 dala v obtok 563,0 mio EUR evrogotovine (z upoštevanjem gotovine v bankah), od tega 523,4 mio EUR bankovcev (34,5 mio kosov) in 39,6 mio EUR kovancev (142 mio kosov). Od navedenega je količinsko najpogostejši evrobankovec apoen za 20 EUR (38,4 mio kosov), sledi mu apoen za 10 EUR (2,9 mio kosov) ter apoen za 5 EUR (0,8 mio kosov). Količinsko najpogostejši apoen kovancev, ki jih je BS dala v obtok, je apoen za 1 evrocent (28,3 mio kosov) in za 2 evrocenta (26,9 mio kosov). Količinsko najmanjši delež predstavlja apoen za 2 EUR (9 mio kosov).

V letu 2007 je bilo dano v obtok 563 mio EUR evrogotovine.

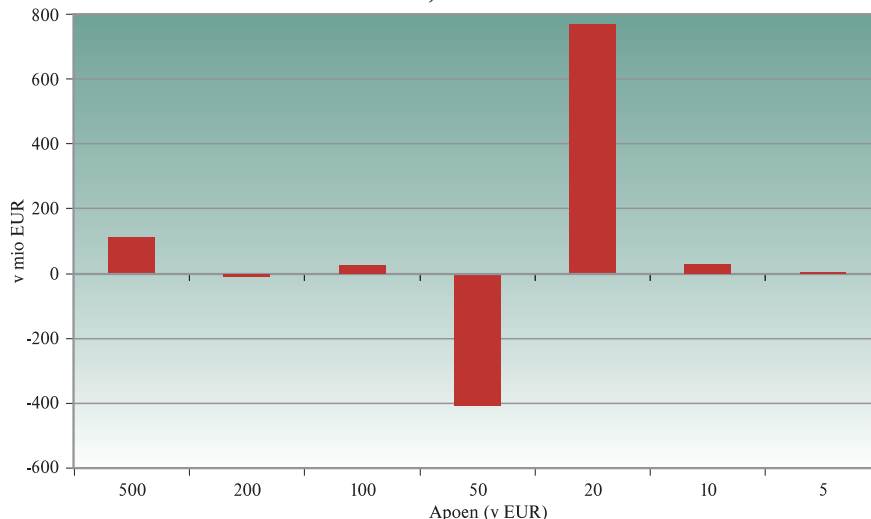
Banka Slovenije je opravljala za Republiko Slovenijo posle priprave izdaje, distribucije in hrambe tečajnih ter priložnostnih kovancev.

Slika 44: Količinska sestava bankovcev, izdanih v obtok

Vir: Banka Slovenije

Slika 45: Vrednostna sestava bankovcev, izdanih v obtok

Vir: Banka Slovenije

Banka Slovenije je izročila v obtok prvi evrski priložnostni tečajni dvokovinski kovanec za 2 evra ob 50-letnici podpisa Rimske pogodbe v 400.000 primerkih. Skupna evropska stran je enaka kot pri tečajnem kovancu za 2 EUR.

Na kovancih, ki jih je izdala Republika Slovenije, je uporabljeno oblikovanje skupne strani, ki se uporablja od 1. 1. 2007. Republika Slovenije je kot prva država evroobmočja uvedla oblikovanje nove skupne strani kovancev.

Do dne 31. 12. 2007 je ostalo v obtoku še 47,8 milijona kosov tolarških bankovcev, 20,9 milijona kosov tolarških kovancev in 449,8 milijona kosov bonov.

Tolarski bankovci so v Banki Slovenije zamenljivi brez časovne omejitve.

Brez časovne omejitve so v Banki Slovenije zamenljivi tolarški bankovci, prav tako pa tudi vrednostni boni, ki so bili dani v obtok ob izteku brionskega moratorija oktobra 1991. Tolarski kovanci so zamenljivi do 31. 12. 2016.

Opravljenih je bilo 7.186 blagajniških prejemkov in izdatkov evrogotovine ter 7.282 vplačil ter izplačil gotovine za potrebe državnih organov.

V števnicah prešteti 106,5 milijona bankovcev in kovancev.

V števnicah Banke Slovenije je bilo prešteti 106,5 milijona kosov bankovcev in kovancev (leta 2006 62,6 milijona kosov), od tega bankovcev 97,1 milijona in 9,3 milijona kovancev (leta 2006 56,0 milijona bankovcev in 6,6 milijona kovancev). Za zagotovitev primerne kakovosti bankovcev v obtoku je bilo izločenih in uničenih skupno 4,7 milijona kosov evrobankovcev (leta 2006 54,8 milijona kosov tolarjev).

Oskrba države z evrogotovino je potekala prek depojev pri bankah.

Oskrbo države z evrsko gotovino je Banka Slovenije zagotavljala prek depojev bankovcev Banke Slovenije pri petih poslovnih bankah, ki jim je Banka Slovenije trimesečno določala trezorski maksimum, njihovo poslovanje pa se je dnevno preverjalo. Lani so bili izvedeni pregledi vseh 5 depotnih bank, kjer se je ugotovilo, da imajo banke ustrezne organizacijske, kadrovske in tehnične pogoje za poslovanje.

Vrednost evroponaredkov se je zmanjšala.

V letu 2007 je bilo po podatkih NAC-a in CNAC-a ugotovljenih 1.826 kosov ponarejenih evrobankovcev in 1.803 kosov kovancev, v letu 2006 pa 2.629 kosov evrobankovcev in 999 kosov evrokovancev. V letu 2007 je bilo v Republiki Sloveniji v primerjavi z letom 2006 ugotovljeno manj kosov ponaredkov evrobankovcev (zmanjšanje za 30,5%) in občutno povečanje števila ponarejenih evrokovancev (povečanje za 80,5%). Vrednost evroponaredkov v letu 2007 je znašala 282.300,00 EUR, leta 2006 pa 652.449,50 EUR (zmanjšanje za 56,7%). Večji del ponarejenih evrobankovcev v količinski in vrednostni strukturi predstavljajo štirje največji apoeni (100, 50, 200 in 500 EUR), pri ponarejenih evrokovancih pa prevladujejo ponaredki za 2 EUR. Ponarejanje evrogotovine v Sloveniji še ne predstavlja večjega problema, pozorni pa moramo biti na oškodovanje fizičnih in pravnih oseb.

Odkriti so bili tudi ponaredki tuje gotovine.

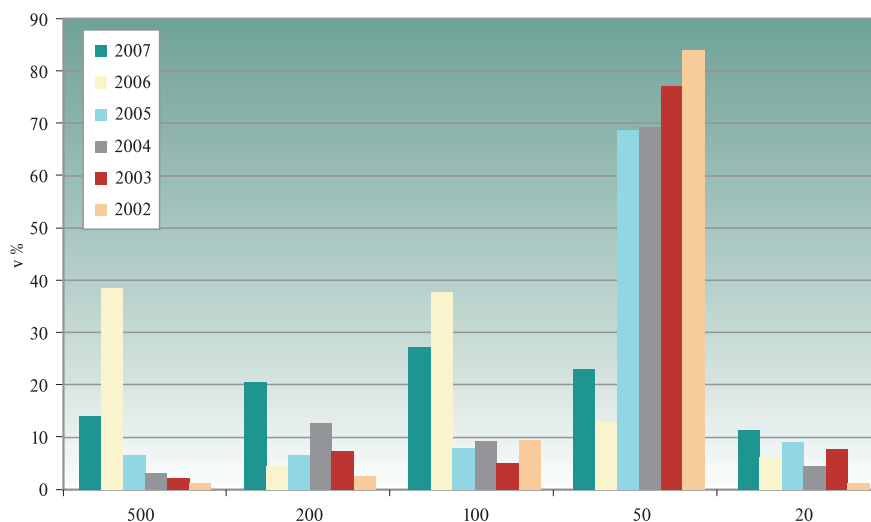
V letu 2007 je bilo odkritih tudi 1.890 kosov ponaredkov tuje gotovine (ameriški dolarji, švicarski franki, angleški funti), v letu 2006 pa 218 kosov. Kakovost ponarejene tuje gotovine se z leti izboljšuje, posledično uporabniki ponaredke težje prepoznajo (zlasti ponaredke ameriških dolarjev).

Organiziran je nadzor pristnosti evrogotovine.

V skladu z Uredbo EC 1338/01 sta za izdelavo ekspertnega mnenja glede pristnosti evrogotovine pristojna Nacionalni analitski center (v nadaljevanju: NAC) za evrobankovce in Nacionalni analitski center za evrokovance (v nadaljevanju: CNAC), ki delujeta v sklopu Centra za forenzične preiskave pri Ministrstvu za notranje zadeve. Nadzor nad aktivnostmi navedenih centrov v povezavi z delovanjem v Centralni bazi o ponarejeni evrogotovini pri ECB (v nadaljevanju: CMS), pa opravlja Nacionalni center za ponaredke (v nadaljevanju: NCC). Svet Banke Slovenije je omenjeni center ustanovil 30. 10. 2003 v okviru strokovne službe Gotovinsko

poslovanje. NCC se je brez večjih organizacijskih, kadrovskih in tehničnih težav aktivno vključil v sistem izmenjave podatkov in informacij na področju ponarejanja gotovine s centrom za analizo ponaredkov pri Evropski centralni banki, z drugimi nacionalnimi centri za ponaredke ter Evropskim tehničnim in znanstvenim centrom za analizo evrokovancev.

Slika 46: Struktura odkritih ponaredkov evrobankovcev v Sloveniji

Vir: Banka Slovenije

2.6 Statistični sistem

Banka Slovenije izvaja statistične funkcije kot članica evropskega sistema centralnih bank (ESCB) na podlagi statuta ESCB in evropske centralne banke ter kot ena od pooblaščenih izvajalk slovenskega programa statističnih raziskovanj po zakonu o državni statistiki in na podlagi drugih pooblastil.

Glavne statistične naloge Banke Slovenije zajemajo širša področja denarne, finančne in statistike mednarodnih odnosov s tujino. Postopno pa se povečuje tudi vključenost v statistične procese na področju splošnih ekonomskih in javnofinančnih statistik.

Statistične dejavnosti Banke Slovenije so se v letu 2007 uporabljale za obveščanje domače in tuje javnosti o finančnih in makroekonomskih gibanjih v Sloveniji. Poleg tega predstavljajo tudi podatkovno podporo denarni politiki Evropskega sistema centralnih bank in ekonomski politiki Slovenije ter statističnemu sodelovanju z mednarodnimi organizacijami in institucijami. Med slednje spadajo poleg ECB še MDS (Mednarodni denarni sklad), Eurostat (evropski statistični urad, del Evropske komisije) in BIS (Bank for International Settlements).

Predstavniki Banke Slovenije se skupaj s predstavniki članic EU (in v ožji sestavi centralnih bank članic evroobmočja) udeležujejo zasedanj Statističnega odbora in delovnih skupin ESCB za: statistike mednarodnih odnosov s tujino, splošno ekonomsko statistiko in statistiko državnih financ, statistiko monetarnih ter finančnih institucij in trgov, finančne račune monetarne unije in za statistične informacijske sisteme. Enako velja tudi za razvojne delovne skupine ESCB, na primer na področju statistike finančnih trgov in razvoja enotne baze podatkov vrednostnih papirjev v ECB. Potreba sodelovanja v okviru ESCB je bila že pred vstopom v evroobmočje nekoliko prilagojena tudi notranja organizacija oddelka

Glavna statistična področja zajemajo denarno, finančno in statistiko mednarodnih ekonomskih odnosov.

Sodelovanje v Statističnem odboru in statističnih delovnih skupinah ESCB.

Finančna statistika. Poleg rednih srečanj v delovnih skupinah in na seminarjih Eurostata in ECB se predstavniki Banke Slovenije udeležujejo tudi rednih plenarnih zasedanj Odbora za denarno, finančno in plačilnobilansno statistiko (Committee on Monetary, Financial and Balance of Payments Statistics, CMFB), glavnega telesa za usklajevanje strateških vprašanj evropskih makroekonomskih statistik.

**Uspešna statistična
vključitev v evroobmočje.**

Po vstopu Slovenije v evroobmočje v letu 2007 je bil v celoti uspešno izveden prehod na beleženje in poročanje statističnih zneskov v evrih. Že pred tem pa je bila kot predpogoj za vključitev v evroobmočje in poseben del konvergenčnega poročila dosežena metodološka harmonizacija vseh ključnih statistik.

**Osveženi dogovor o
sodelovanju na področju
makroekonomskih in
finančnih statistik z MF in
SURS je pomemben element
statističnega poročanja v
EMU.**

K uspešni izpolnitvi statističnih zahtev v zvezi s članstvom v EU in EMU je v zadnjih letih bistveno pripomoglo uspešno sodelovanje z Ministrstvom za finance in Statističnim uradom Republike Slovenije (SURS) na podlagi Dogovora o sodelovanju na področju makroekonomskih in finančnih statistik, sklenjenega v letu 2004. Sklenitev dogovora po vzoru in na podlagi sporazuma o razumevanju in sodelovanju med ECB in Eurostatom je bila potrebna zaradi uskladitve pristojnosti in odgovornosti zaradi naraščanja bremena statističnih zahtev in soodvisnosti posameznih statistik.

Z dogovorom so opredeljene odgovornosti posameznih podpisnikov dogovora ter delitev odgovornosti in način sodelovanja med njimi pri zagotavljanju slovenskih makroekonomskih in finančnih statistik do Evropske komisije ter Evropske centralne banke. Predmet dogovora je med drugim sodelovanje pri vzdrževanju standardne klasifikacije institucionalnih sektorjev kot posebno pomembne statistične infrastrukture v zagotavljanju makroekonomskih in finančnih statistik. Enotno sektorsko razvrstitev vodi Agencija za javnopravne evidence in storitve (AJPES) kot del Poslovnega registra Slovenije. Ob vstopu v evroobmočje je bil sporazum spomladi 2007 osvežen z izločitvijo že realiziranih nalog in dopolnjen z medtem nastalimi novimi statističnimi obveznostmi na tem področju.

Banka Slovenije skrbi za obsežne in zahtevne statistične sklope: finančnih računov, denarnih in finančnih ter statistik mednarodnih odnosov s tujino. Te statistike temeljijo predvsem na podatkih iz neposrednih in posrednih poročil bank in podjetij. Pomembni so tudi podatki o blagovni menjavi, ki jih, po carinskih deklaracijah in z vstopom v EU uvedene Intrastat statistike, pripravlja Statistični urad Republike Slovenije v sodelovanju s Carinsko upravo RS (CURS). Poleg tega Banka Slovenije zbira, pripravlja in/ali objavlja podatke statistik plačilnih instrumentov, finančnih trgov, splošnih ekonomskih in javnofinančnih statistik.

**Osnovni vir za sestavo
statistik finančnih računov
so četrtletna poročila, ki jih
zbira AJPES.**

Osnovni vir za pripravo finančnih računov so četrtletna poročila posameznih institucionalnih enot (nefinančne družbe, finančne družbe in enote države) za namene statistike finančnih računov, ki jih za Banko Slovenije zbira AJPES (Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve).

Neposredno poročanje četrtletnih podatkov za finančne račune prek AJPES je še naprej zelo uspešno. V letu 2007 je Banka Slovenije sestavila četrtletne finančne račune za četrto četrtletje 2006 in za prva tri četrtletja 2007 ter (na podlagi četrtletnih podatkov) letne finančne račune za leto 2006.

**Posredovanje statistike
finančnih računov v ECB in
na Eurostat je bilo v skladu s
predpisanimi zahtevami.**

Četrtletni finančni računi so bili posredovani ECB v skladu z zahtevami finančnih računov evroobmočja (MUFA)²⁴ po smernici ECB z dne 15. novembra 2007 o spremembah Smernice ECB/2002/7 o zahtevah Evropske centralne banke glede statističnega poročanja na področju četrtletnih finančnih računov (ECB/2007/13).

²⁴

Finančni računi monetarne unije, Monetary Union Financial Accounts (MUFA).

Podatke je treba posredovati ECB v 110 dneh po koncu četrtertletja, za katerega se poroča.

Letni finančni računi so bili junija 2007 posredovani Eurostatu, kar je v skladu z Uredbo (ES) št. 501/2004. Ta uredba zahteva letne podatke v 9 mesecih po koncu leta, za katerega se poroča.

Novembra 2007 je bila izdana publikacija Finančni računi Slovenije 2001–2006, ki je vključevala analizo podatkov finančnih računov po posameznih sektorjih. V publikaciji so prikazu modela finančnih računov sledile tabele finančnih stanj, transakcij in vrednostnih sprememb, najprej zbirne nekonsolidirane in konsolidirane tabele za vsa leta in nato še nekonsolidirane tabele po posameznih sektorjih za zadnje leto. V sklepnem delu publikacije sta predstavljena še metodologija in proces sestave finančnih računov.

Decembra 2007 sta bila sprejeta novi sklep o poročanju podatkov za namene statistike finančnih računov in navodilo za izvajanje sklepa o poročanju podatkov za namene statistike finančnih računov (Uradni list RS, št. 113/2007). S sklepom je bil uveden prag poročanja za institucionalne enote sektorja finančnih družb S. 12 ter ponovno ovrednoten prag poročanja v EUR za institucionalne enote drugih sektorjev (nefinančnih družb S. 11 in države S. 13). Zmanjšano obremenitev poročevalcev predstavlja poleg nižjega praga za poročanje nefinančnih družb še podaljšani rok poročanja za zadnje četrtertletje.

Četrtertletne račune MUFA uporablja ECB tudi za sestavo računov evroobmočja. Pri tem uporablja ECB poleg podatkov MUFA tudi podatke drugih statistik, kot so podatki monetarnih finančnih institucij, podatki plačilne bilance ali podatki statistike vrednostnih papirjev. ECB želi pridobiti podatke za sestavo celotnih računov evroobmočja, vključno z nefinančnimi četrtertletnimi računi. Strategija ECB vključuje tudi postopno krajšanje roka posredovanja četrtertletnih podatkov MUFA držav članic.

V letu 2007 so potekale na področju finančnih računov v BS tudi priprave na razširjene zahteve MUFA. ECB namreč zahteva od aprila 2008 naprej posredovanje podatkov po nasprotnih sektorjih tujine za posojila in vloge, in sicer za časovne serije od prvega četrtertletja 2004 naprej.

V statistiki finančnih (vključno z denarnimi) institucij in trgov se je v letu 2007 uspešno nadaljevalo poročanje drugih monetarnih finančnih institucij (MFI) v skladu z uredbama ECB/2001/13 in ECB/2001/18. Pri tem se je valuta poročanja spremenila iz tolarjev v evre. Zaradi vključitve v širše denarno območje evra Slovenija nima več svojih denarnih agregatov, zato Banka Slovenije od začetka leta 2007 izračunava in objavlja namesto njih statistiko, ki se imenuje prispevek k denarnim agregatom evroobmočja.

V okviru aktivnosti Evropskega sistema centralnih bank na področju statistike monetarnih, finančnih institucij in trgov izstopa poleg procesa osvežitve uredb ECB/2001/13 in ECB/2001/18, ki bo končan v letu 2008, priprava harmoniziranih statistik nedenarnih finančnih posrednikov. Kot prva je bila že izdana Uredba ECB (ES) št. 958/2007 z dne 27. julija 2007 o statistiki sredstev in obveznosti investicijskih skladov (ECB/2007/8), ki zahteva harmonizirane podatke investicijskih skladov od zadnjega četrtertletja 2008 naprej. Poleg tega je bila posodobljena in preoblikovana tudi dotedanja smernica ECB/2003/2 kot smernica ECB z dne 1. avgusta 2007 o denarni statistiki, statistiki finančnih institucij in statistiki finančnih trgov (ECB/2007/9).

Zmanjšana obremenitev za poročevalce finančnih računov v nefinančnih podjetjih in podaljšani rok za poročanje podatkov zadnjega četrtertletja.

S 1. 1. 2007 začetek poročanja v evrih in prehod od statistike lastnih denarnih agregatov na statistiko prispevkov k denarnim agregatom evroobmočja.

Nova Uredba ECB/2007/8 o harmonizirani statistiki investicijskih skladov in preoblikovana Smernica ECB/2007/9.

Na področju statistike ekonomskih odnosov s tujino je Banka Slovenije ob koncu leta 2006 izpolnila vse zahteve poročanja statističnih podatkov, ki jih je kot nova članica ekonomske in monetarne unije morala pripraviti za obdobje pred uvedbo evra za ECB (od leta 1999 do 2006). V letu 2007 je potekalo redno poročanje podatkov, ki se zahtevajo za članice ekonomske in monetarne unije, v ECB.

**Spremenjeni koncept
mednarodnih denarnih
rezerv zaradi vstopa v
evroobmočje.**

Uvedba evra je povzročila spremembo v statistični definiciji mednarodnih denarnih rezerv. Po 1. 1. 2007 se med mednarodnimi denarnimi rezervami poleg monetarnega zlata, rezervne tranše ter SDR prikazuje le tisti del deviznih rezerv, ki je nominiran v neevrski valuti in plasiran v državah zunaj evroobmočja. Tak koncept mednarodnih denarnih rezerv imajo tudi vse druge države članice evroobmočja.

**Spremenjena metodologija
prikaza gotovinskih
transakcij zaradi
spremenjenega zajema
transakcij z nerezidenti.**

Z vstopom v evroobmočje je bilo treba spremeniti tudi metodologijo zajema oziroma ocenjevanja podatkov iz naslova gotovinskih transakcij z nerezidenti, ki so del postavk tekočega računa plačilne bilance, ker viri podatkov v kapitalnem računu od leta 2007 naprej zaradi uvedbe skupne valute niso več vsebovali teh transakcij. Gotovina prebivalstva se zdaj ocenjuje kot vsota razlik med gotovinskimi prilivi in odlivi iz naslova potovanj (celotna potovanja, zmanjšana za negotovinski del, kamor spadajo kreditne kartice in potovanja, ki jih organizirajo potovalne agencije) in gotovinskimi prilivi in odlivi iz naslova dohodkov od dela.

**Novi neposredni viri
podatkov za statistike
mednarodnih ekonomskih
odnosov.**

Zaradi zahtev Uredbe 2560/2001 o čezmejnih plačilih v evrih so bili v letu 2007 v procesu prehoda virov podatkov za statistiko plačilne bilance in stanja mednarodnih naložb iz posrednega zbiranja podatkov prek poslovnih bank na direktno zbiranje podatkov od ekonomskih subjektov, ki poslujejo z nerezidenti, uveljavljeni trije sklopi neposrednih poročil o:

- prejetih in danih kreditih ter depozitih z nerezidenti za vse sektorje, razen bank (KRD),
- kupljenih/prodanih tujih dolžniških vrednostnih papirjih mimo domačih posrednikov (DVP) in
- storitveni menjavi in delu blagovne menjave ter tekočih/kapitalskih transferjih z nerezidenti (BST).

Poleg tega so bila objavljena tudi navodila za mesečno poročanje o kapitalskih naložbah med rezidenti in nerezidenti – transakcije (SN-T) – ki veljajo od januarja 2008 naprej, in dopolnjena navodila in poročila o kapitalskih naložbah med rezidenti in nerezidenti (SN), ki veljajo za poročevalsko obdobje od vključno 31. 12. 2007. Spremembe bodo med drugim omogočale ločevanje med kotirajočimi in nekotirajočimi delnicami ter spremljanje knjigovodske in tržne vrednosti kotirajočih delnic. Dodani so tudi atributi, ki so potrebni za »zunanjo« statistiko FATS²⁵ in ki so tudi pogoj za izpolnitev Sporazuma o dotaciji, ki ga je Banka Slovenije sklenila z Evropsko komisijo julija 2007.

**Spremljanje in spodbujanje
kakovosti statistike.**

Banka Slovenije je dolžna posredovati ECB tudi nekatere druge podatke, zlasti s področij javnofinančne in splošno ekonomske statistike, kot so poleg podatkov maastrichtskih konvergenčnih kriterijev (podatkov dolgoročnih obrestnih mer, salda državnega proračuna, državnega dolga in harmoniziranega indeksa rasti cen življenjskih stroškov) še drugi podatki iz statistike nacionalnih računov, statistike dela, podatki po postopku o presežnem primanjkljaju itd. Te podatke v skladu z dogovorom med institucijami pripravlja Statistični urad RS in/ali Ministrstvo za finance. Banka Slovenije ima pri tem na podlagi smernice ECB o zahtevah Evropske centralne banke za statistično poročanje in o postopkih za izmenjavo statističnih informacij v Evropskem sistemu centralnih bank na področju statistike državnih financ (ECB/2005/5) nalogo spremljati in spodbujati kakovost podatkov, ki jih posreduje v ECB.

²⁵

Menjava storitev med družbami, povezanimi s tujino, Foreign Affiliates Trade in Services.

Banka Slovenije je tudi po tehnično-tehnološki plati uspešno vključena v statistični informacijski sistem ESCB. Celotna izmenjava statističnih podatkov z ECB poteka na podlagi tehničnega standarda GESMES/TS.

Banka Slovenije na svojih spletnih straneh objavlja podatke v skladu s Posebnimi standardi objavljanja statističnih podatkov (Statistical Data Dissemination Standards ali SDDS) Mednarodnega denarnega sklada za Slovenijo. Te podatke pripravlja skupaj s SURS in Ministrstvom za finance. Standardi SDDS predpisujejo redno objavljanje metodološko ustreznih ključnih makroekonomskih podatkov po vnaprej objavljenem koledarju. Slovenija v celoti izpolnjuje zahteve posebnih standardov objavljanja podatkov MDS.

Glavni finančni in makroekonomski podatki za Slovenijo izhajajo v mesečnem Biltenu Banke Slovenije ter v letnih publikacijah o neposrednih naložbah in o finančnih računih. Vse publikacije so skupaj z daljšimi časovnimi serijami podatkov iz biltena in še nekaterimi pomembnimi podatki objavljene tudi na spletnih straneh Banke Slovenije.

Slovenija v celoti izpolnjuje zahteve posebnih standardov objavljanja podatkov SDDS.

2.7 Plačilni sistemi

Vključevanje v novi vseevropski plačilni sistem bruto poravnave v realnem času

S prevzemom evra so bile uspešno končane številne aktivnosti na področju plačilnih in poravnalnih sistemov, med drugim vključitev v sistem TARGET²⁶, vseevropski sistem bruto poravnave v realnem času. Banka Slovenije se je sicer v sistem TARGET kot neposredna udeleženka vključila že leta 2004 (leta 2005 tudi večina slovenskih bank), in sicer prek nemškega sistema RTGS^{plus}²⁷ na način oddaljene udeležbe. Šele s prevzemom evra (1. januarja 2007) pa se je Banka Slovenije polnopravno vključila v sistem TARGET na način začasne rešitve, pri čemer je tehnično to pomenilo vključitev prek nemškega sistema RTGS^{plus}. Banka Slovenije od 1. januarja 2007 zagotavlja pogoje za poslovanje slovenskih udeleženk in jim nudi instrumente denarne politike Evrosistema. Hkrati je prenehal delovati sistem bruto poravnave v realnem času (BPRČ), ki je bil v Banki Slovenije vzpostavljen aprila 1998 in je do konca leta 2006 omogočal procesiranje domačih (v tolarjih) plačil velikih vrednosti in nujnih plačil v realnem času.

Polnopravna vključitev v sistem TARGET, ki je bila obvezna zaradi prevzema evra in ki je omogočala procesiranje evrskih plačil, domačih in čezmejnih, je dejansko predstavljala le vmesni korak na poti vključevanja Banke Slovenije in slovenskih bank v sistem TARGET2.

Sistem TARGET2 pomeni nov vseevropski plačilni sistem bruto poravnave v realnem času, ki je nastal z namenom, da odpravi pomanjkljivosti sistema TARGET, ga nadomesti in zagotovi večjo harmonizacijo storitev, stroškovno učinkovitost in možnost hitrih prilagoditev sistema. TARGET2 je v upravljanju Evrosistema in deluje na enotni skupni platformi, ki je začela delovati 19. novembra 2007 in omogoča udeleženkam harmonizirane storitve poravnave v centralnobančnem denarju. Novi sistem TARGET2 je v nasprotju s sistemom TARGET v tehnološkem smislu centraliziran, v pravnem pogledu pa je še vedno decentraliziran sistem, sestavljen iz nacionalnih komponent. Tako so posamezne centralne banke v okolju

S prevzemom evra se je Banka Slovenije polnopravno vključila v sistem TARGET ...

... kar je bil vmesni korak vključitve v TARGET2.

Sistem TARGET2 odpravlja nekatere pomanjkljivosti sistema TARGET.

²⁶ Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system (TARGET).

²⁷ Real-Time Gross Settlement (RTGS^{plus}).

TARGET2 upraviteljice lastnih sistemov bruto poravnave v realnem času, z uporabo skupne tehnološke platforme. Naziv slovenske komponente je TARGET2-Slovenija, upravitelj v nacionalnem okolju je Banka Slovenije. Vse udeleženke v sistemu TARGET2 imajo v okviru enotne skupne platforme odprte poravnalne račune, na katerih tudi deponirajo likvidnost prek noči in izvajajo plačilni promet.

V letu 2007 so potekale različne aktivnosti, povezane s TARGET2 ...

Aktivnosti iz naslova vključevanje v sistem TARGET2 so se začele že v letu 2005, ko je bilo na ravni ESCB tudi sprejeto, da se bodo Banka Slovenije in slovenske banke v sistem TARGET2 vključile v prvem migracijskem oknu, to je takoj ob vzpostavitvi sistema. V letu 2007 so v zvezi z vključevanjem v TARGET2 potekale predvsem aktivnosti v zvezi s pripravo pravne podlage, prenovo postopkov, tehnološke podpore in večmesečnim testiranjem.

... med njimi priprava pravne podlage ...

Glede priprave pravne podlage je Banka Slovenije na začetku leta 2007 v okviru delovnih teles ESCB sodelovala pri pripravi Smernice sistema TARGET2, ki predstavlja osnovni pravni akt sistema TARGET2. Na osnovi Smernice, ki jo je Svet ECB sprejel aprila 2007, je bila v Banki Slovenije pripravljena pravna podlaga, ki ureja odnose med Banko Slovenije in slovenskimi bankami – udeleženkami sistema – ter sestoji iz Splošnih pogojev za udeležbo v sistemu TARGET2-Slovenija in tipske pogodbe med Banko Slovenije in udeleženkami. Skladnost omenjene pravne podlage s Smernico sistema TARGET2 je v novembru 2007 potrdil tudi Svet ECB.

... in testiranja vključitve v TARGET2.

Organizacijske in tehnološke priprave v Banki Slovenije in slovenskih bankah so bile večinoma končane v aprilu 2007, skladno z rokom, ki ga je določila ECB. V maju so se namreč začela obsežna testiranja, ki so potekala v štirih vsebinskih sklopih med majem in oktobrom 2007. Glede na to, da je bila v odnosu do ECB Banka Slovenije zadolžena, da zagotovi pripravljenost slovenskih bank za vključitev v TARGET2, je Banka Slovenije poleg lastnih testiranj spremljala tudi potek testiranj v slovenskih bankah. Vsa testiranja, ki so potekala v skladu z usmeritvami ECB, so bila v Banki Slovenije in slovenskih bankah uspešno končana.

TARGET2 je začel delovati novembra.

Sistem TARGET2 je začel delovati 19. novembra, ko so se vanj vključile tudi Banka Slovenije in slovenske banke, poleg tega pa še centralne banke in kreditne institucije iz 7 držav. Migracija sistema TARGET na enotno skupno platformo TARGET2 se izvaja postopno, in sicer v treh migracijskih oknih s tremi skupinami držav, končana pa bo 18. maja 2008. Naslednji migracijski okni za prehod na TARGET2 oziroma za vključitev vanj sta predvideni 18. februarja in 18. maja 2008, ko se bo v sistem vključilo še preostalih 12 držav.

Poravnava poslov z vrednostnimi papirji v Evrosistemu

V pripravi je TARGET2-Securities (T2S), ki je namenjen poravnavi poslov z vrednostnimi papirji.

Svet ECB je julija 2006 sprejel odločitev, da Evrosistem skupaj z evropskimi centralnimi depotnimi družbami in tržnimi udeleženci razišče možnosti vzpostavitve nove, centralizirane evropske infrastrukture za poravnavo vrednostnih papirjev, imenovane TARGET2-Securities (T2S). T2S naj bi zagotovil enotno tehnično platformo za poravnavo poslov z vrednostnimi papirji, kar pomeni, da bi od vseh evropskih centralnih depotnih družb prevzel funkcijo poravnave in jo centraliziral na enotni platformi. Glavni cilj T2S je zagotoviti integracijo trenutno zelo razdrobljene in lokalno omejene poravnalne infrastrukture za vrednostne papirje v EU in s tem povečati učinkovitost in varnost izvajanja poravnave vrednostnih papirjev, kar naj bi v končni fazi omogočilo integracijo trgov vrednostnih papirjev.

Priprava Uporabniških zahtev za T2S ...

Evrosistem je v sodelovanju s tržnimi udeleženci že v zadnjem četrtletju 2006 začel pripravljati študijo izvedljivosti T2S, ki je zajela pravno, ekonomsko, operativno in tehnično analizo izvedljivosti. Svet ECB je v marcu 2007 študijo obravnaval in

sprejel odločitev, da je T2S izvedljiv in da se lahko začne naslednja faza projekta, tj. opredelitev Uporabniških zahtev za sistem T2S.

Za namen priprave Uporabniških zahtev je Svet ECB aprila 2007 potrdil osnovna načela in predloge delovanja sistema ter opredelil strukturo upravljanja projekta. Ta vključuje tri ravni, in sicer: a) Svet ECB kot najvišji organ odločanja; b) Svetovalno skupino, ki jo sestavljajo nacionalne centralne banke Evrosistema, ECB, centralne depotne družbe in uporabniki storitev sistemov poravnave vrednostnih papirjev; c) tehnične skupine (v enaki sestavi, kot je sestava Svetovalne skupine), ki so zadolžene za pripravo Uporabniških zahtev po posameznih sklopih. Dodatno so za namen vzpostavitve sodelovanja z nacionalnimi okolji vse nacionalne centralne banke organizirale nacionalne uporabniške skupine, ki sodelujejo s Svetovalno skupino pri pripravi Uporabniških zahtev. Slovenijo v Svetovalni skupini kot stalna člana zastopata predstavnik Banke Slovenije in predstavnik Centralne klirinško depotne družbe.

Delo na Uporabniških zahtevah je potekalo do decembra 2007, ko so bile predane v trimesečno javno konzultacijo. Med samo izvedbo javne konzultacije bodo na začetku leta 2008 potekale tudi aktivnosti v zvezi z analizo pravnih vprašanj, oceno ekonomskih učinkov projekta ter opredelitvijo strukture upravljanja v naslednji fazi projekta, ki bo zajemala definiranje funkcijskih specifikacij sistema. Na osnovi opravljene javne konzultacije Uporabniških zahtev in po pridobitvi odziva posameznih centralnih depotnih družb glede njihove namere o vključitvi v T2S bo Svet ECB poleti 2008 sprejel dokončno odločitev glede vzpostavitve T2S.

Banka Slovenije je avgusta 2007 ustanovila nacionalno uporabniško skupino, katere osnovna usmeritev je preučitev možnosti za vključitev slovenskega okolja v T2S. V skupini sodelujejo predstavniki Združenja bank Slovenije, posameznih bank, Združenja članov borze, Centralne klirinško depotne družbe, Ministrstva za finance, Agencije za trg vrednostnih papirjev in Banke Slovenije. V okviru skupine poteka izmenjava informacij in mnenj v zvezi s T2S, hkrati pa je njena naloga analiza vpliva T2S na slovensko okolje in identifikacija potrebnih prilagoditev ter analiza Uporabniških zahtev in priprava komentarjev z vidika potreb slovenskega okolja. Omenjena skupina je tako aktivno spremljala potek projekta in pripravo Uporabniških zahtev ter pripravila več odzivov in pobud pri določanju Uporabniških zahtev. Skupina bo podrobno obravnavo Uporabniških zahtev nadaljevala v letu 2008, ko bo pripravila enoten odziv slovenskega trga v okviru javne konzultacije. Banka Slovenije pokriva celotno organizacijo nacionalne uporabniške skupine, kar zajema pripravo sestankov, gradiv, predstavitev novosti in dogajanja na projektu, vodenje sestankov, pripravo zapisnikov ter pripravo odzivov na konzultacije ECB v imenu nacionalne uporabniške skupine.

Enotna tehnična platforma o lastništvu Evrosistema

Svet ECB je marca 2007 sprejel odločitev o prenovi postopkov za upravljanje zavarovanja kreditnih operacij Evrosistema oziroma o izgradnji enotne tehnične platforme v lastništvu Evrosistema, imenovane CCBM²⁸.

Izvajanje nalog Evrosistema bo še naprej temeljilo na načelu decentralizacije, pri tem pa bodo nacionalne centralne banke na enotno tehnično platformo lahko izločile interno infrastrukturo za uporabo domačega in tudi čezmejnega finančnega premoženja, ki trenutno poteka s korespondenčnim centralnobančnim modelom (CCBM²⁹). Cilj CCBM2 je tako zagotoviti večjo tehnično in stroškovno učinkovitost ter harmonizacijo izvajanja splošnega okvira zavarovanja in izvajanja kreditnih operacij Evrosistema, hkrati pa zmanjšati stroške nasprotnih strank.

... je potekala tudi v Sloveniji.

Nacionalna uporabniška skupina preučuje možnosti vključitve v T2S.

Prenova upravljanja zavarovanja kreditnih operacij.

Cilj CCBM2 je zagotoviti večjo učinkovitost izvajanja zavarovanja kreditnih operacij.

²⁸ Collateral Central Bank Management (CCBM2).

²⁹ Correspondent Central Banking Model (CCBM).

**Udeležba na CCBM2
bo prostovoljna.**

Tehnološka zasnova platforme bo temeljila na modularni sestavi, pri čemer bo centralna banka udeleženka izbrala funkcionalnosti platforme v skladu s svojimi potrebami. Udeležba na CCBM2 bo za centralne banke Evrosistema prostovoljna, kar zahteva vzpostavitev interoperabilnosti z obstoječim sistemom. Okvir CCBM2 bo omogočal upravljanje domačega in čezmejnega primerne finančnega premoženja (tržnega in netržnega) v realnem času in z različnimi tehnikami zavarovanja. Za učinkovitejše delovanje bo zagotovljena skladnost s plačilnim sistemom TARGET2 in predvideno poravnalno platformo T2S.

**Začele so se priprave
Uporabniških zahtev
za CCBM2.**

Evrosistem je s pomočjo tržnih udeležencev poleti 2007 začel pripravo Uporabniških zahtev CCBM2, da bi jih pripravil do poletja 2008, Svet ECB pa bo v nadaljevanju sprejel odločitve o ponudniku CCBM2, strukturi upravljanja, financiranja in cenovni politiki. Hkrati bodo centralne banke Evrosistema podale zavezo o vključitvi na CCBM2.

Banka Slovenije v okviru delovnih teles ESCB aktivno sodeluje pri vseh navedenih aktivnostih, kar vključuje analizo vseh gradiv Evrosistema na temo CCBM2 in pripravo odzivov na konzultacije ECB.

Enotno območje plačil v evrih

**SEPA je enotno območje
plačil v evrih, ki deluje v
31 državah.**

Enotno območje plačil v evrih (SEPA³⁰) je območje, v katerem lahko potrošniki, gospodarske družbe in drugi uporabniki plačilnih storitev plačujejo in prejema plačila v evrih v Evropi – znotraj državnih meja in čezmejno – pod enakimi osnovnimi pogoji z enakimi pravicami in obveznostmi, ne glede na to, kje so. Geografsko SEPA pomeni območje držav članic Evropske unije (EU-27) in še 4 drugih držav (Islandija, Liechtenstein, Norveška, Švica), pri čemer je fokus na državah evroobmočja, saj so v evrih tudi plačila v njih. Končni cilj SEPA je možnost plačevanja z enega samega računa in z uporabo enega samega niza plačilnih instrumentov (kreditna plačila, direktne obremenitve in plačilne kartice) za vsa negotovinska plačila v evrih znotraj SEPA, pri čemer bo izginilo ločevanje med plačili v državi in čezmejnimi plačili.

**Nosilec projekta SEPA je
Evropski svet za plačila, v
Sloveniji pa Združenje bank
Slovenije.**

SEPA je projekt bančnega sektorja, zato je nosilec projekta vzpostavitve SEPA na evropski ravni Evropski svet za plačila (EPC³¹), v Sloveniji pa je to vlogo prevzelo Združenje bank Slovenije (ZBS). Z vzpostavitvijo delovnih in podpornih skupin za posamezna vsebinska področja pri ZBS v letu 2006 in naknadno, v juniju 2007, z angažiranjem projektnega vodje je bila na nacionalni ravni vzpostavljena tudi formalna organizacija, ki omogoča uresničevanje zahtev SEPA. K vzpostavitvi ustreznega projektnega vodenja projekta SEPA pod okriljem ZBS je bistveno pripomogla Banka Slovenije, ki je tudi zagotovila, da so bila v nadaljnjih aktivnostih na projektu upoštevana priporočila in zahteve ECB. Banka Slovenije sicer v projektu SEPA nastopa v treh vlogah, in sicer: a) kot katalizator oziroma usmerjevalec in usklajevalec aktivnosti bančnega sektorja; b) kot banka (strank); c) kot upravljavec plačilnih sistemov.

**Potrjen je bil nacionalni
program SEPA za Slovenijo.**

V februarju 2007 je nadzorni svet ZBS tudi formalno potrdil nacionalni program SEPA-Slovenija, katerega namen je bil zahteve SEPA prevesti v nacionalni načrt vzpostavitve SEPA. Ob koncu leta je bil nacionalni program SEPA, na osnovi zahtev ECB iz naslova poenotenja vsebin med posameznimi državami, dopolnjen, medtem ko bo formalna potrditev izvedena na začetku leta 2008.

**Potekale so aktivnosti
na področju kreditnih
plačil SEPA.**

V letu 2007 je potekalo intenzivno delo na pripravi za vzpostavitev SEPA v okviru delovnih teles ZBS (10 delovnih in podpornih skupin) in na strani samih bank in

³⁰ Single Euro Payments Area (SEPA).

³¹ European Payments Council (EPC).

Banke Slovenije. Posebej intenzivno so potekale aktivnosti na področju kreditnih plačil SEPA, kjer je bil cilj pristopiti k shemi kreditnih plačil SEPA oziroma uskladitev s Pravili delovanja sheme SEPA za kreditna plačila z 28. januarjem 2008. V ta namen so morale banke zagotoviti tehnološko podporo, ki omogoča oddajanje in sprejemanje kreditnih plačil SEPA, in povezavo do drugih bank na območju SEPA, ki so prav tako pristopile k shemi kreditnih plačil SEPA, prek vključitve v enega ali več plačilnih sistemov. Na osnovi uspešno izvedenega testiranja je k shemi kreditnih plačil SEPA z 28. januarjem 2008 pristopilo prek 4100 bank z območja SEPA, med njimi tudi 21 bank in hranilnic v Sloveniji (vključno z Banko Slovenije), ki opravljajo storitve plačilnega prometa. Na začetku leta 2008 so zahteve SEPA začele veljati tudi na področju plačilnih kartic (banke so bile dolžne ponuditi prve plačilne kartice SEPA s 1. januarjem 2008), medtem ko je vzpostavitev sheme direktnih obremenitev SEPA predvidena v novembru 2009.

Ponudba plačilnih instrumentov SEPA slovenskih bank je bila tudi predmet komunikacijskih aktivnosti, ki so potekale na ravni ZBS v letu 2007. SEPA namreč pomeni spremembe v različnih segmentih trga plačil, zato je tudi njen uspeh odvisen od vpetosti vseh zainteresiranih strank – deležnikov v nacionalnem okolju in na celotnem območju SEPA.

Poleg aktivnosti na področju vzpostavitve podpore plačilnim instrumentom SEPA so v letu 2007 potekale tudi aktivnosti na področju plačilne infrastrukture. Tako je Banka Slovenije že jeseni 2006 pripravila koncept vzpostavitve novega plačilnega sistema, ki bi omogočal procesiranje kreditnih plačil SEPA in direktnih obremenitev SEPA, pri čemer bi se obdelava plačil med udeleženci te infrastrukture izvajala interno, za plačila do drugih bank v Evropi in od njih pa bi bila vzpostavljena povezava do vseevropskih plačilnih sistemov. Ne glede na splošni proces konsolidacije, ki je (med drugim) posledica vzpostavljanja SEPA, le vzpostavitev lokalne infrastrukture za plačila malih vrednosti omogoča ohranitev visoke ravni plačilnih storitev (predvsem z vidika hitrosti poravnave plačil) v Sloveniji.

Koncept vzpostavitve t. i. infrastrukture SEPA za mala plačila (SIMP) je bil februarja 2007 predstavljen bankam, ki so večinsko izrazile interes za vzpostavitev take infrastrukture v bančnem okolju (zunaj Banke Slovenije) in v (neposredni ali posredni) lasti bank. Na tej podlagi je bil v maju 2007 vzpostavljen projekt vzpostavitve SIMP, ki ga vodi in financira podjetje Bankart, pri njegovem vodenju (v okviru projektnega sveta) pa poleg bank sodeluje tudi Banka Slovenije. Projekt se vzporedno odvija na dveh področjih: a) poslovno-tehnični del, katerega cilj je pripraviti poslovni model, tehnične specifikacije in same implementacije rešitve; b) institucionalni del, katerega cilj je ustanoviti klirinško družbo, ki bi upravljala SIMP, samo procesiranje pa predala v izvajanje Bankartu. Banke so sprejele odločitev o izbiri Bankarta za procesiranje plačil SEPA v okviru javnega razpisa ZBS, h kateremu so bili povabljeni ponudniki iz Slovenije in tujine. Z izbiro Bankarta so se banke opredelile za najmanj ohranitev zdajšnje ravni plačilnih storitev, vzpostavitev rešitve za kreditna plačila SEPA do 1. julija 2008 in zagotovitev vpliva slovenskega bančnega sektorja na razvoj storitev.

Vzpostavitev skupne vstopne točka za kreditna plačila SEPA v Banki Slovenije

Za vzpostavitev SEPA je ključno zagotoviti dosegljivost vsakega računa pri vsaki banki v območju SEPA, kar bo mogoče le, če bo posamezna banka (neposredno ali posredno) vključena v enega ali več plačilnih sistemov, namenjenih obdelavi plačil s plačilnimi instrumenti SEPA, in/ali vseevropsko klirinško hišo. Eden od takih sistemov je tudi vseevropski plačilni sistem za SEPA-kreditna plačila STEP2 SCT, ki ga upravlja EBA Clearing.

Potekale so tudi aktivnosti na področju plačilne infrastrukture.

Koncept vzpostavitve infrastrukture SEPA za mala plačila (SIMP).

Treba je zagotoviti dosegljivost vsakega računa pri vsaki banki v območju SEPA.

Glede na to, da so se aktivnosti na vzpostavitvi plačilne infrastrukture SEPA v bančnem okolju (t. i. SIMP) začele relativno pozno, ni bilo mogoče pričakovati, da bo ustrezna infrastruktura v slovenskem bančnem okolju vzpostavljena pravočasno, tj. do 28. januarja 2008.

**Začasna vzpostavitev
infrastrukture SEPA v
STEP2 SCT.**

V skladu s tem je bil v okviru Banke Slovenije pripravljen predlog (začasne) vzpostavitve infrastrukture SEPA v Banki Slovenije, in sicer je bila v juliju 2007 sprejeta odločitev, da se Banka Slovenije vključi v sistem STEP2 SCT in da z vzpostavitvijo Skupne vstopne točke za kreditna plačila SEPA omogoči posredno udeležbo domačih bank v sistemu in s tem njihovo dosegljivost oziroma povezavo do drugih bank na območju SEPA z 28. januarjem 2008.

**Banke so pristopile k
udeležbi v sistemu STEP2
SCT.**

Banke so se na osnovi predstavljenega poslovnega modela s podpisom Izjave o nameri glede posredne udeležbe v sistemu STEP2 SCT prek Skupne vstopne točke za kreditna plačila SEPA, ki jo bo vzpostavila Banka Slovenije, ki je bila sicer nezavezujoče narave, v septembru 2007 večinsko opredelile za udeležbo v Skupni vstopni točki za kreditna plačila SEPA.

V nadaljevanju je bila izvedena vzpostavitev tehnološke podpore na strani bank in na strani Banke Slovenije in definirana pravna podlaga iz naslova udeležbe v sistemu STEP2 SCT tudi v odnosu do EBA Clearing kot upravljavca sistema. Banka Slovenije je tako postala neposredna udeleženka v vseevropskem sistemu STEP2 SCT, obenem pa je z 28. januarjem prek vzpostavitve Skupne vstopne točke za kreditna plačila SEPA omogočila posredno udeležbo v sistemu STEP2 SCT tudi 17 bankam in hranilnicam v Sloveniji, medtem ko so 3 banke vključene v sistem STEP2 SCT kot posredne udeleženke prek izbrane tuje banke.

**V začetni fazi bo Skupna
vstopna točka za plačila
SEPA zanimiva predvsem za
čezmejna plačila.**

Pričakovati je, da bodo v začetni fazi prek Skupne vstopne točke za kreditna plačila SEPA banke oziroma njihovi komitenti posredovali predvsem čezmejna kreditna plačila SEPA, saj trenutni pogoji v okviru sistema, ki ga upravlja EBA Clearing, ne omogočajo ravni storitev, ki bi bila primerljiva z obstoječo, za domača kreditna plačila v sistemu Žiro kliring. Večji obseg uporabe kreditnih plačil SEPA bo tako odvisen predvsem od zagotovitve višje ravni storitev za domača kreditna plačila SEPA, kar naj bi bilo zagotovljeno v drugi polovici leta 2008, z vzpostavitvijo SIMP.

2.7.1 Pregled nad delovanjem plačilnih sistemov

**Odgovornost Banke
Slovenije za opravljanje
pregleda nad delovanjem
plačilnih sistemov.**

Banka Slovenije je na podlagi zakona o Banki Slovenije in zakona o plačilnem prometu odgovorna za opravljanje pregleda nad delovanjem plačilnih sistemov. Cilj tega je na eni strani zaščititi finančni sistem pred mogočimi sistemskimi posledicami, kadar se ena ali več udeleženk v plačilnem sistemu sooči s finančnimi težavami, in zagotoviti operativno varnost ter učinkovitost delovanja plačilnih sistemov na drugi strani.

**Izvajanje pregleda poteka
na podlagi poročil in
neposrednih pregledov.**

V letu 2007 je Banka Slovenije v skladu s svojimi odgovornostmi izvajala pregled nad delovanjem plačilnih sistemov na podlagi rednih in izrednih poročil upravljavcev plačilnih sistemov v Sloveniji, ki so jih ti dolžni posredovati Banki Slovenije. Poročila upravljavcev se nanašajo na redno poslovanje sistemov, na vsa načrtovana oziroma nenačrtovana odstopanja in na spremembe v konceptu delovanja plačilnih sistemov. Banka Slovenije je tudi spremljala izpolnjevanje priporočil, danih upravljavcem plačilnih sistemov na osnovi opravljenih neposrednih pregledov, za prilagoditev plačilnih sistemov zahtevam pravne podlage in usmeritvam Temeljnih načel za sistemsko pomembne plačilne sisteme, ki jih je leta 2001 izdala Banka za mednarodne poravnave (BIS) in jih je kot osnovo za izvajanje pregleda potrdil tudi

Svet Banke Slovenije. Na osnovi letnega plana pregledov je izvajala tudi redne letne neposredne preglede pri upravljalcih plačilnih sistemov.

Banka Slovenije se je v letu 2007 z vključitvijo v Evrosistem vključila tudi v aktivnosti pregleda plačilnih sistemov, plačilnih shem in pomembne infrastrukture plačilnih sistemov, ki se izvajajo na ravni Evrosistema. Te aktivnosti zajemajo predvsem pripravo metodologij za izvajanje pregleda plačilnih sistemov in plačilnih shem ter kooperativno izvajanje pregleda plačilnih sistemov, plačilnih shem in pomembne infrastrukture plačilnih sistemov, prisotnih v več državah (TARGET2, SWIFT³², CLS³³, mednarodne sheme plačilnih kartic in sheme SEPA).

Pregledi na ravni Evrosistema.

2.7.2 Statistika poslovanja plačilnih sistemov

S 1. 1. 2007 se je Banka Slovenije ob prevzemu evra polnopravno vključila v sistem TARGET prek nemškega sistema RTGS^{plus} in postala članica Evrosistema. Od 19. 11. 2007, ko je s sistema TARGET (RTGS^{plus}) prešla na TARGET2, Banka Slovenije upravlja sistem TARGET2-Slovenija, prek katerega zagotavlja pogoje za vključitev slovenskih udeleženk v sistem. Banka Slovenije je v letu 2007 upravljala tudi sistem plačil malih vrednosti Žiro kliring, poleg tega pa je prek Skupne vstopne točke bankam omogočala dostop do vseevropskega plačilnega sistema STEP2, ki omogoča procesiranje čezmejnih plačil malih vrednosti v evrih.

Banka Slovenije upravlja sistem TARGET2-Slovenija, Žiro kliring in Skupno vstopno točko do sistema STEP2.

V letu 2007 je bilo prek sistema TARGET/TARGET2 poravnanih 728.846 domačih (med slovenskimi udeleženkami sistema) transakcij v skupni vrednosti 364,7 mrd EUR, kar pomeni 54-odstotno zmanjšanje števila in 15-odstotno povečanje vrednosti transakcij glede na leto 2006 (v letu 2006 so se domača plačila velikih vrednosti in nujna plačila poravnala še v sistemu BPRČ v Banki Slovenije). V povprečju je bilo dnevno poravnanih 2.881 domačih transakcij, katerih povprečna vrednost je znašala približno 0,5 mio EUR. Do velikega zmanjšanja števila domačih transakcij v TARGET/TARGET2 v letu 2007 glede na predhodno leto je prišlo zaradi povišanja meje za plačila malih vrednosti (z 8.350 EUR na 50.000 EUR) s 1. 1. 2007 in posledično preusmeritve plačil v sistem Žiro kliring. Poleg domačih transakcij je bilo v letu 2007 prek sistema TARGET/TARGET2 poravnanih tudi 119.405 čezmejnih (med slovenskimi in tujimi udeleženkami sistema) prilivnih transakcij v skupni vrednosti 80,4 mrd EUR, medtem ko je bilo število čezmejnih odlivnih transakcij 72.208, v skupni vrednosti 68,9 mrd EUR.

Zmanjšanje števila domačih transakcij v sistemu TARGET/TARGET2.

Sistem Žiro kliring je v letu 2007 obdelal 53.619.827 transakcij v skupni vrednosti 45,7 mrd EUR, kar pomeni skoraj 3-odstotno povečanje števila in 99-odstotno povečanje vrednosti transakcij v primerjavi z letom 2006. Pri tem velja, da je razlog za velik dvig vrednosti transakcij predvsem v že omenjenem povišanju meje za plačila malih vrednosti v okviru sistema Žiro kliring. Vrednost neto poravnanih plačil iz sistema Žiro kliring prek sistema TARGET/TARGET2 je znašala približno 1,1 mrd EUR oziroma 20% bruto vrednosti transakcij, kar pomeni 80-odstotno stopnjo pobota. V povprečju je bilo dnevno obdelanih 216.209 transakcij, katerih povprečna vrednost je znašala 853 EUR.

Povečalo se je število in vrednost transakcij v sistemu Žiro kliring.

Prek Skupne vstopne točke je bilo v letu 2007 obdelanih 667.104 odlivnih transakcij in 451.814 prilivnih transakcij, kar pomeni 33- oziroma 29-odstotno povečanje števila transakcij glede na leto 2006. Vrednost odlivnih transakcij je dosegla 4,6 mrd EUR, vrednost prilivnih pa 2,0 mrd EUR, kar pomeni 44- oziroma 39-odstotno povečanje vrednosti transakcij glede na leto 2006.

Narasla je tudi obdelava transakcij prek Skupne vstopne točke.

³² Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunications (SWIFT).
³³ Continuous Link Settlement (CLS).

2.8 Plačilni promet komitentov Banke Slovenije

2.8.1 Posli za državni sektor

Vodenje računov proračunskih uporabnikov

Banka Slovenije vodi zakladniške račune države in občin.

Banka Slovenije vodi enotni zakladniški račun države in 209 enotnih zakladniških računov občin, ki so odprti v različnih valutah. Računi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega oziroma občinskih proračunov, Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije in Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, ki so vključeni v sistem enotnega zakladniškega računa, kot ga določa zakon o javnih financah, so odprti kot podračuni enotnega zakladniškega računa države oziroma občin. Podračune vodi Uprava Republike Slovenije za javna plačila, kateri neposredni in posredni uporabniki državnega oziroma občinskih proračunov predlagajo plačilna navodila in od nje tudi prejema vse povratne informacije iz naslova opravljenih storitev plačilnega prometa.

V letu 2007 je bilo prek enotnega zakladniškega računa države opravljenih za 27,9 mrd EUR pritokov in za 28,1 mrd EUR odtokov, prek enotnih zakladniških računov občin pa za 28,5 mrd EUR pritokov in za 28,5 mrd EUR odtokov.

Namenski transakcijski računi.

Poleg enotnih zakladniških računov Banka Slovenije vodi 86 namenskih transakcijskih računov države in drugih proračunskih uporabnikov.

Plačilni promet s tujino

Na podlagi zakona o plačilnem prometu opravlja Banka Slovenije plačilni promet in druge posle za Republiko Slovenijo.

Večina plačilnega prometa s tujino za sektor države poteka v evrih.

V letu 2007 je Banka Slovenije opravila za 910,1 mio EUR nakazil v tujino in izplačala za 1,0 mio EUR gotovine. Nakazil iz tujine je bilo za 1.420,4 mio EUR in vračil tuje gotovine za 0,2 mio EUR. Pri tem je bilo proračunskim uporabnikom prodanih za 73,9 mio EUR deviz in od njih odkupljenih za 6,5 mio EUR deviz. Iz valutne strukture pritokov in odtokov je razvidno, da je bilo 99,5% pritokov v valuti EUR, 0,2% v valuti USD, 0,3% v valuti HRK in le 0,1% v drugih valutah, medtem ko je bilo na strani odtokov 90,6% v valuti EUR, 5,0% v valuti USD, 2,3% v HRK in 2,1% v drugih valutah.

Vodenje računov tujih finančnih institucij in institucij Evropske unije

Banka Slovenije vodi tudi račune tujih finančnih institucij in institucij Evropske unije, prek katerih je bilo v letu 2007 opravljeno za 533,0 mio EUR pritokov in za 477,9 mio EUR odtokov.

2.8.2 Vodenje računov Centralno klirinške depotne družbe d.d. in članov Centralno klirinške depotne družbe

Banka Slovenije vodi račune jamstvenega sklada, fiduciarni račun KDD in račune članov KDD.

Banka Slovenije vodi denarni račun jamstvenega sklada in fiduciarni račun za skrbniške storitve Centralno klirinške depotne družbe d.d. Poleg tega Banka Slovenije vodi tudi račune članov Centralno klirinške depotne družbe (v nadaljevanju: člani KDD), prek katerih poteka denarna poravnava poslov z vrednostnimi papirji. Ob koncu leta 2007 je imelo 24 članov KDD, med njimi 12 poslovnih bank in 12 borzno posredniških družb, odprte transakcijske račune za sredstva strank in obračunske račune pri Banki Slovenije.

V letu 2007 je bilo prek računov Centralno klirinške depotne družbe in članov KDD opravljenih za 9,8 mrd EUR pritokov in za 9,7 mrd EUR odtokov.

2.9 Sodelovanje v odborih in delovnih skupinah ECB in EU

Predstavniki Banke Slovenije so se v letu 2007 udeleževali zasedanj odborov (skupaj 15) in njihovih delovnih skupin, ko so zasedanja potekala v širši sestavi Evropskega sistema centralnih bank (ESCB) in v ožji sestavi Evrosistema. Prav tako je udeležba potekala tudi na zasedanjih odborov, delovnih skupin in drugih teles, ki delujejo v okviru institucij Evropske unije ter zadevajo področje finančnih in monetarnih zadev. Sem spadajo sestanki Ekonomsko-finančnega odbora (EFC) in njegovih pododborov, sestanki Odbora evropskih bančnih nadzornikov (CEBS) in njegovih delovnih skupin, sestanki Odbora za monetarno, finančno in plačilnobilančno statistiko in drugih delovnih skupin z relevantnega področja, ki delujejo v okviru Evropske komisije in Sveta EU.

Udeležba na zasedanjih odborov in delovnih skupin, ki delujejo v okviru ESCB in v okviru institucij EU.

2.10 Mednarodno sodelovanje

Evropska centralna banka, Evrosistem in Evropski sistem centralnih bank

Banka Slovenije je z uvedbo evra v Sloveniji, dne 1. 1. 2007, postala del Evrosistema, ki ga sestavljajo Evropska centralna banka (ECB) in nacionalne centralne banke držav evroobmočja. Guverner Banke Slovenije se je v letu 2007 kot član Sveta ECB udeleževal zasedanj tega organa, ki so praviloma potekala dvakrat mesečno. Svet ECB sestavlja šest članov Izvršilnega odbora ECB ter guvernerji nacionalnih centralnih bank držav evroobmočja. Svet ECB določa monetarno politiko za evroobmočje. Poleg tega je guverner Banke Slovenije še vedno tudi član Razširjenega sveta ECB, ki je tretji organ odločanja ECB in zaseda štirikrat letno. Člani Razširjenega sveta so predsednik in podpredsednik ECB ter guvernerji nacionalnih centralnih bank vseh držav članic EU.

Guverner Banke Slovenije se je udeleževal zasedanj Sveta in Razširjenega sveta ECB.

Nacionalne centralne banke so edini vpisniki in lastniki kapitala ECB. V skladu s Statutom ESCB in ECB so deleži nacionalnih centralnih bank v kapitalnem ključu ECB ponderirani sorazmerno glede na delež držav članic teh nacionalnih centralnih bank v celotnem prebivalstvu in bruto domačem proizvodu EU. Nacionalne centralne banke držav članic EU, ki so uvedle evro, so vplačale celoten delež v kapitalu ECB, druge nacionalne centralne banke držav članic EU, ki še niso uvedle evra, niso vplačale svojega deleža v celoti, temveč samo 7 % zneska, ki bi ga sicer morale vplačati, če bi uvedle evro.

Kriterij za določitev vpisa kapitala v ECB je odvisen od števila prebivalcev in bruto domačega proizvoda države evroobmočja.

Ključ za vpis kapitala ECB za Banko Slovenije je leta 2007 znašal 0,3194 % kapitala ECB, skupni znesek vplačanega vpisanega kapitala ECB vseh nacionalnih centralnih bank pa 4.127 mio EUR.

Banka Slovenije je vpisala približno 0,3 % kapitala ECB.

Mednarodni denarni sklad

Kvota Slovenije v okviru Mednarodnega denarnega sklada (MDS) ostaja nespremenjena in znaša 231,7 mio SDR, kar predstavlja 0,12 % glasov vseh članic MDS.

Slovenija je v letu 2007 iz naslova FTP prejela delež vrnjenih posojil MDS.

Slovenija je že od leta 1998 ena izmed držav članic MDS, ki financirajo posojila v okviru programa finančnih transakcij (FTP³⁴). Pri novih nakazilih sredstev v okviru FTP Slovenija v letu 2007 ni sodelovala, je pa iz tega naslova prejela delež vrnjenih posojil MDS iz preteklih let od Turčije in Bolgarije v skupnem znesku 8,4 mio SDR. Rezervna tranša Slovenije pri MDS se je tako v primerjavi z letom 2006 zmanjšala in je ob koncu decembra 2007 znašala 15,9 mio SDR.

Poročilo o posvetovanjih s Slovenijo po IV. členu Statuta MDS.

Predstavniki MDS so v mesecu marcu opravili redna letna posvetovanja s Slovenijo po IV. členu Statuta MDS. Poročilo misije Mednarodnega denarnega sklada je Odbor izvršnih direktorjev obravnaval v sredini maja in 23. 5. 2007 je bilo poročilo objavljeno.

Drugo

Sodelovanje v procesu nasledstvenih vprašanj.

Banka Slovenije je tudi v letu 2007 sodelovala pri procesu nadaljnjega reševanja nasledstvenih vprašanj nekdanje SFRJ v okviru izvajanja Sporazuma o vprašanjih nasledstva.

³⁴

Financial Transactions Plan (FTP).

3 PRILOGE

3.1 Podzakonski akti, ki zadevajo nadzor bančnega poslovanja

Podzakonski akti, ki zadevajo nadzor bančnega poslovanja, so bili v letu 2007 izdani predvsem zaradi novega Zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 131/06; v nadaljevanju ZBan-1) in zaradi nadaljnega usklajevanja z Direktivo 2006/48/ES in mnenji Skupine Evropske komisije za transpozicijo direktiv o kapitalskih zahtevah (CRDTG). V nadaljevanju so navedeni vsi podzakonski akti, ki se nanašajo na nadzor bančnega poslovanja in so bili izdani v letu 2007. Pri vsebinsko pomembnejših je podan tudi kratek opis vsebine.

Sprememba navodila o vsebini in načinu poročanja o medbančnih depozitih

Marec

Sklep o dopolnitvi Sklepa o upravljanju s tveganji in izvajanju procesa ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala za banke in hranilnice

Sklep o dokumentaciji za dokazovanje izpolnjevanja pogojev za opravljanje funkcije člana uprave banke in hranilnice

Sklep o dokumentaciji za izdajo dovoljenj za opravljanje bančnih in finančnih storitev ter za statusna preoblikovanja

Sklep o dokumentaciji za izdajo dovoljenja za ustanovitev podružnice banke tretje države

Sklep o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic

Sklep podrobneje določa vrste in sheme računovodskih izkazov in konsolidiranih računovodskih izkazov bank in hranilnic, podrobnejšo vsebino letnega poročila in konsolidiranega letnega poročila ter vsebino, obliko, način in roke za posredovanje mesečnih poročil o knjigovodskih postavkah bank. Sklep je bil v decembru spremenjen, in sicer tako, da so banke dolžne v letno poročilo in konsolidirano letno poročilo vključiti na kratkih shemah bilanco stanja in izkaz poslovnega izida (prej na dolgih shemah) ter na novih shemah izkaz gibanja kapitala.

Navodilo za izdelavo bilance stanja in izkaza poslovnega izida bank in hranilnic

Navodilo za izračun kazalnikov poslovanja bank in hranilnic

Navodilo o pošiljanju mesečnih poročil o knjigovodskem stanju računov

Sklep o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic

Navodilo za izvajanje Sklepa o ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja bank in hranilnic

Sklep o revizijskem pregledu letnega poročila bank in hranilnic

Sklep o podatkih, ki jih morajo objaviti podružnice bank držav članic

Sklep o poročanju podružnic bank držav članic

Sklep je uvedel poročanje, prilagojeno uvedbi evra in novemu ZBan-1.

Sklep o poročanju posameznih dejstev in okoliščin bank in hranilnic

Sklep je bil usklajen z ZBan-1 in je nadomestil Sklep o podrobnejši vsebini poročil iz 127. člena Zakona o bančništvu. ZBan-1 predpisuje dodatno poročanje in te zahteve so podrobneje urejene s tem sklepom. Navedeni sklep je bil spremenjen decembra 2007, ko je bila odpravljena zahteva Banke Slovenije po posredovanju oziroma predložitvi revizorjevega pisma upravi banke ali hranilnice.

Sklep o pogojih, ki jih mora izpolnjevati bančni kreditni posrednik

Sklep je bil na podlagi prvega odstavka 20. člena Zakona o potrošniških kreditih (Uradni list RS, št. 77/04 – uradno prečiščeno besedilo)) izdan na novo, ker v ZBan-1 za izdajo takega sklepa ni več podlage. Določila sklepa po novem veljajo le za bančnega kreditnega posrednika pri posredovanju sklepanja kreditnih pogodb za potrošniške kredite.

Sklep o imetnikih kvalificiranih deležev bank in hranilnic

Sklep je povsem na novo sledil ureditvi tega področja v ZBan-1 in tako v slovenski pravni red prenesel politiko Banke Slovenije v zvezi z izdajo dovoljenja za posredno in neposredno pridobitev kvalificiranega deleža v banki ali hranilnici ter kriterije, ki se uporabljajo pri presoji za izdajo dovoljenja. S tem sklepom so predpisana podrobnejša merila za presojo primernosti bodočega imetnika kvalificiranega deleža banke oziroma hranilnice, podrobnejša vsebina dokumentacije, ki jo je treba priložiti zahtevi za izdajo dovoljenja in podrobnejša vsebina in način pošiljanja obvestil kvalificiranega imetnika kvalificiranega deleža Banki Slovenije.

Sklep o minimalnih zahtevah za zagotavljanje ustrezne likvidnostne pozicije bank in hranilnic

Navodilo za izvajanje Sklepa o minimalnih zahtevah za zagotavljanje ustrezne likvidnostne pozicije bank in hranilnic

Sklep o družbah za izdajo elektronskega denarja

Namen izdaje Sklepa o družbah za izdajo elektronskega denarja je bil v vzpostavitvi enakih pravil o upravljanju s tveganji institucij za izdajo elektronskega denarja kot veljajo za banke in hranilnice, pri čemer je bilo treba upoštevati tudi posebnosti teh družb.

Sklep o skrbnosti članov uprave in članov nadzornega sveta bank in hranilnic

S Sklepom so predpisana podrobnejša pravila o ravnanjih članov uprave in članov nadzornega sveta bank in hranilnic pri opravljanju te funkcije v skladu s standardi ustrezne profesionalne skrbnosti.

Navodilo za izvajanje Sklepa o poročanju o kapitalu in kapitalskih zahtevah bank in hranilnic

Maj

Sklep o sistemu zajamčenih vlog

S Sklepom so bile uvedene določene novosti in predpisane posebnosti glede opredelitve zajamčene vloge na skrbniških in podobnih računih, ki jih imetnik (npr. notar, upravnik) odpira v svojem imenu in za račun tretjih oseb. Uvedene so bile tudi spremembe pri izračunu obveznosti bank glede likvidnih naložb in največje letne obveznosti ter druge spremembe.

Navodilo za izpolnjevanje ter predložitve poročila o zajamčenih vlogah

Sklep o spremembah Sklepa o minimalnih zahtevah za zagotavljanje ustrezne likvidnostne pozicije bank in hranilnic **Junij**

Sklep je odpravil dnevno načrtovanje tokov likvidnosti in poročanje o tokovih likvidnosti. Septembrska sprememba tega sklepa je zaradi sprememb na trgu uvedla spremembo pri kriterijih za upoštevanje virov sredstev, in sicer se odtlej v celotni višini upošteva nečrpani del odobrenih kreditov, ki ne izpolnjuje kriterijev primernosti finančnega premoženja za zavarovanje terjatev Evrosistema, opredeljenih v sklepu Banke Slovenije, ki ureja splošna pravila izvajanja denarne politike.

Navodilo o spremembah Navodila za izvajanje Sklepa o minimalnih zahtevah za zagotavljanje ustrezne likvidnostne pozicije bank in hranilnic

Sklep o spremembi Sklepa o minimalnih zahtevah za zagotavljanje ustrezne likvidnostne pozicije bank in hranilnic **September**

Sklep o poročanju o kapitalu in kapitalskih zahtevah bank in hranilnic **December**

Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o nadzoru bank in hranilnic na konsolidirani podlagi

Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o izračunu kapitalske zahteve za tržna tveganja za banke in hranilnice

Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o izračunu kapitalske zahteve za kreditno tveganje po pristopu na podlagi notranjih bonitetnih sistemov za banke in hranilnice

Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o izračunu kapitalske zahteve za kreditno tveganje po standardiziranem pristopu za banke in hranilnice

Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o veliki izpostavljenosti bank in hranilnic

Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o upravljanju s tveganji in izvajanju procesa ocenjevanja ustreznega notranjega kapitala za banke in hranilnice

Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o izračunu kapitala bank in hranilnic

Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o izračunu kapitalske zahteve za kreditno tveganje pri listinjenju

Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o kreditnih zavarovanjih

Sklep o spremembi Sklepa o poročanju posameznih dejstev in okoliščin bank in hranilnic

Sklep o spremembah Sklepa o poslovnih knjigah in letnih poročilih bank in hranilnic

3.2 Vodstvo in organizacijska sestava

3.2.1 Sestava Sveta BS dne 31. decembra 2007

Predsednik Sveta BS

dr. Marko Kranjec
(guverner BS)

Člani Sveta BS

Andrej Rant
(viceguverner – namestnik guvernerja BS)

Darko Bohnec
(viceguverner BS)

mag. Janez Košak
(viceguverner BS)

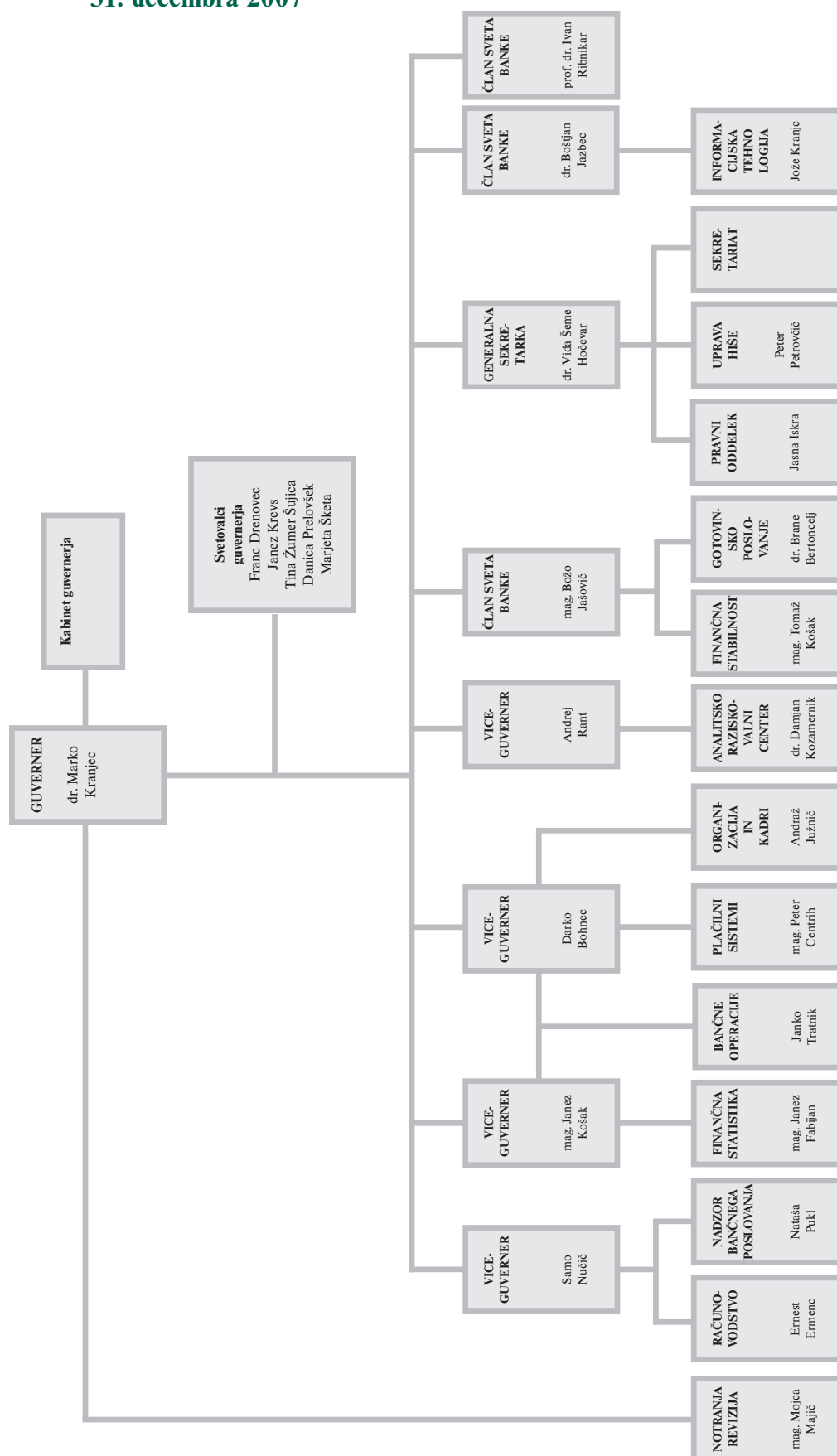
Samo Nučič
(viceguverner BS)

mag. Božo Jašovič
(član Sveta BS)

dr. Boštjan Jazbec
(član Sveta BS)

dr. Ivan Ribnikar
(član Sveta BS)

3.2.2 Organizacijska sestava Banke Slovenije dne 31. decembra 2007

3.2.3 Komisije in odbori Sveta Banke Slovenije v letu 2007

- Komisija Sveta BS za pripravo mnenj v zvezi s postopki odločanja o izdaji dovoljenj za opravljanje bančnih storitev, pridobivanje kvalificiranega deleža in drugih dovoljenj, soglasij in mnenj po zakonu, ki ureja bančništvo (predsednik mag. Božo Jašovič)
- Komisija Sveta BS za pripravo mnenj za izdajo dovoljenja za opravljanje funkcije člana uprave banke (predsednik prof. dr. Ivan Ribnikar)
- Komisija za raziskovalno delo (predsednik prof. dr. Ivan Ribnikar)
- Revizijski odbor v BS (predsednik dr. Dušan Zbašnik)
- Investicijski odbor (predsednik mag. Janez Košak)

3.3 Publikacije in spletna stran

Vsebina

Makroekonomski statistični podatki s poudarkom na denarni statistiki, deviznih tečajih in gospodarskih odnosih s tujino. Gospodarska in finančna gibanja; metodološka priloga; pregled slovenskih bank, koledar objav podatkov.

Poročilo BS Državnemu zboru Republike Slovenije. Opis gospodarskih gibanj, denarne politike, poslovanja bank in BS ter drugih dejavnosti BS.

Statistični pregled neposrednih in portfeljskih naložb do tujine, slovenskih naložb v tujini in tujih naložb v Sloveniji (na letni ravni).

Celovit prikaz nekonsolidiranih in konsolidiranih sektorskih finančnih računov Republike Slovenije na mednarodno primerljiv način.

Analitični in metodološki prikazi z denarnega, plačilnobilanca in sorodnih področij.

Statistični pregled nedenarnih finančnih posrednikov, trga vrednostnih papirjev in obrestnih mer.

Publikacija predstavlja delovanje denarne politike, oris inflacijskih gibanj in projekcije osnovnih makroekonomskih kazalnikov za Slovenijo za prihodnji dve leti.

Prispevki, objavljeni v tej zbirki, obravnavajo vsa področja strokovnega in delovnega področja centralne banke. Vsebina prispevkov je lahko analitičnega in samo informativnega značaja.

Poročilo oddelka Finančna stabilnost je namenjen predvsem analitičnemu spremljanju dogajanja v bančnem sektorju in strokovnim prispevkom, ki so povezani z ohranjanjem finančne stabilnosti.

Domače strani BS s predstavitvijo institucije, slovenskih bankovcev in kovancev, zakonov in predpisov o delu centralne banke ter drugih informacij. Tekoči podatki o tečajih, obrestnih merah in vrednostnih papirjih BS ter najpomembnejše publikacije v elektronski obliki.

Naslov in osnovni podatki

Bilten

- mesečno
- v slovenščini
- angleški prevod **Monthly Bulletin**

Letno poročilo

- letno (izide spomladi)
- v slovenščini
- angleški prevod **Annual Report**

Neposredne naložbe/ Direct Investment

- letno
- dvojezična izdaja v slovenščini in angleščini

Finančni računi Slovenije

- letno
- dvojezična izdaja v slovenščini in angleščini

Prikazi in analize

- četrtno
- v slovenščini

Finančni trgi

- četrtno
- v slovenščini

Poročilo o cenovni stabilnosti

- polletno
- v slovenščini in angleščini

Delovna gradiva ARC

Poročilo o finančni stabilnosti

- letno
- angleški prevod **Financial Stability Report**

Spletna stran

- kazalo slovenskih strani
[http://www.bsi.si/ ... /html/kazalo.html](http://www.bsi.si/.../html/kazalo.html)
- kazalo angleških strani
[http://www.bsi.si/... /eng/index.html](http://www.bsi.si/.../eng/index.html)

3.4 Pregled manj znanih pojmov

Bilančna vsota – znesek vseh aktivnih ali pasivnih bilančnih postavk (banke).

Denarni trg – trg, na katerem udeleženci zbirajo in investirajo kratkoročna sredstva in z njimi trgujejo prek finančnih instrumentov, ki imajo originalno dospelost do enega leta.

Druga sredstva – naložbe v kapital strank v skupini (odvisne, pridružene in skupaj obvladovane družbe) in v kapital drugih strank, neopredmetena dolgoročna sredstva, opredmetena osnovna sredstva, lastni deleži, vpisani nevplačani kapital, nevračunani stroški in nezaračunani prihodki ter druga sredstva, npr. čeki, zaloge, terjatve za obresti, provizije itd.

Druge obveznosti – obveznosti za obresti in opravnine, vnaprej vračunani stroški in neobračunani prihodki, dolgoročne rezervacije za obveznosti in stroške, rezervacije za splošna bančna tveganja in druge obveznosti.

Drugim tveganjem prilagojene postavke so enake seštevku kapitalskih zahtev za valutno in tržna tveganja, pomnožene s prevedbenim faktorjem glede na zahtevani minimalni količnik kapitalske ustreznosti (npr. 12,5 za 8-odstotni količnik kapitalske ustreznosti).

Eonia – Euro Overnight Index Average – referenčna obrestna mera za medbančne depozite v evrih čez noč.

ESCB – Evropski sistem centralnih bank.

Finančne institucije – glede na uradno sektorizacijo, ki temelji na ESA95, je sektor finančnih institucij razdeljen na pet podsektorjev: centralna banka, druge denarne finančne institucije, drugi finančni posredniki, razen zavarovalnic in pokojninskih skladov, pomožne finančne institucije ter zavarovalnice in pokojninski skladi. Med denarne finančne institucije spadajo centralna banka in druge denarne finančne institucije, ki se ukvarjajo s finančnim posredništvom. Med nedenarne finančne institucije uvrščamo druge finančne posrednike, razen zavarovalnic in pokojninskih skladov, pomožne finančne institucije ter zavarovalnice in pokojninske sklade.

Hitra avkcija – avkcijski postopek, ki ga uporablja Evrosistem za operacije finega uravnavanja, ko je zaželen hiter učinek operacije na likvidnost. Hitre avkcije se izvedejo v časovnem okviru 90 minut in z omejenim krogom nasprotnih strank.

Kapital (v računovodskem smislu) – vpisani kapital, kapitalske rezerve, rezerve iz dobička, preneseni čisti dobiček iz prejšnjih let ali prenesena čista izguba iz prejšnjih let, prevrednotevalni popravek kapitala in prehodno čisti dobiček, ki še ni razdeljen, ali še neporavnana čista izguba poslovnega leta ter varstveni depozit.

Kapital (regulatorni) – izračunan iz temeljnega in dodatnega kapitala, ki ga banke v skladu s Sklepom o izračunu kapitala bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 135/06 in 104/07) lahko uporabijo za kritje kapitalskih zahtev.

Ključna obrestna mera ECB – obrestna mera, s katero Evrosistem signalizira naravnost denarne politike. Enaka je izklicni obrestni meri operacij glavnega refinanciranja.

Količnik kapitalske ustreznosti je razmerje med kapitalom in vsoto kapitalskih zahtev za posamezna tveganja (kreditno, tržna, operativno) pomnoženo z 8.

Količnik likvidnosti je razmerje med vsoto finančnih sredstev v domači in tuji valuti in vsoto virov sredstev v domači in tuji valuti glede na preostalo zapadlost. Banka mora razvrstiti finančna sredstva in vire sredstev po preostali zapadlosti v dva razreda, in sicer s preostalo zapadlostjo do 30 dni in s preostalo zapadlostjo do 180 dni. V skladu z zadnjimi predpisi mora biti količnik likvidnosti prvega razreda najmanj 1, v drugem razredu pa je informativnega značaja.

Korespondenčni centralnobančni model (CCBM) – mehanizem, vzpostavljen v ESCB zato, da se nasprotnim strankam omogoči zavarovanje terjatev ESCB z uporabo premoženja, izdanega v tujini. V CCBM nacionalne centralne banke druga za drugo opravljajo funkcijo skrbnika finančnega premoženja.

Likvidnostni primanjkljaj – vsota **strukturnega primanjkljaja likvidnosti** in stanja računov, s katerimi kreditne institucije izpolnjujejo **obvezne rezerve**.

Mejni depozit – odprta ponudba Evrosistema, ki jo nasprotne stranke lahko uporabijo za plasiranje depozitov čez noč pri nacionalni centralni banki po obrestni meri, ki je nižja od tržne obrestne mere.

Mejno posojilo – odprta ponudba Evrosistema, ki jo nasprotne stranke lahko uporabijo za pridobitev posojila čez noč od nacionalne centralne banke po obrestni meri, ki je višja od tržne obrestne mere.

Neobrestna marža – razmerje med čistimi neobrestnimi prihodki in povprečno aktivo.

Neto oslabitve in rezervacije – razlika med oslabitvami finančnih sredstev, ki niso merjena po pošteni vrednosti skozi izkaz poslovnega izida, oslabitvami drugih sredstev, odhodki za oblikovane rezervacije ter odpravo oslabitev finančnih sredstev, ki niso merjena po pošteni vrednosti skozi izkaz poslovnega izida, odpravo oslabitev drugih, prihodki iz odpravljenih rezervacij.

Netržni hipotekarni dolžniški instrument – dolžniški instrument (zadolžnica ali menica), ki je zavarovan s skladom stanovanjskih hipotek in ne zadosti v celoti kriterijem listinjenja.

Nevtralna dodelitev – znesek dodelitve pri operaciji glavnega refinanciranja, ki kreditnim institucijam omogoča v obdobju **obveznih rezerv** obveznost izpolniti enakomerno.

Nominalna obrestna mera – celotna obrestna mera, sestavljena iz dela, ki posojilodajalcu ali vlagatelju kompenzira inflacijo, in realnega dela.

Obrestna marža – razmerje med čistimi obrestmi (razlika med obrestnimi prihodki in odhodki) in povprečno aktivo.

Obrestni (nominalni) razmik – razlika med povprečno nominalno obrestno mero za naložbe in povprečno nominalno obrestno mero za obveznosti (bank) enake ročnosti.

Obvezne rezerve – zahteva, da imajo kreditne institucije na računu pri centralni banki v povprečju obdobja najmanj predpisan znesek denarja. Znesek se izračuna z množenjem osnove (tj. izbranih bilančnih obveznosti kreditnih institucij) s stopnjo obveznih rezerv. Stopnja obveznih rezerv znaša v euroobmočju 2% za obveznosti s pogodbeno ročnostjo do dveh let in 0% za obveznosti z ročnostjo nad dvema letoma in iz naslova repo poslov. Obveznosti do Evrosistema in drugih obveznikov sistema obveznih rezerv Evrosistema niso vključene v osnovo.

Odperta ponudba – ponudba centralne banke, ki je na razpolago nasprotnim strankam na njihovo lastno pobudo. Evrosistem ponuja dve, obe z ročnostjo čez noč: **mejno posojilo** in **mejni depozit**.

Operativni stroški – so stroški dela, splošni in administrativni stroški ter amortizacija.

Osebe v posebnem razmerju z banko – so pomembni delničarji banke in člani organov banke ter z njimi povezane osebe.

Povratna transakcija – operacija, s katero nacionalna centralna banka istočasno, vendar z različnim rokom poravnave, kupi in proda (ali obratno) finančno premoženje na podlagi repo pogodbe ali s sklenitvijo zavarovanega posojilnega posla. Nasprotje je dokončna transakcija, ki ima samo en del (ni povratnega dela).

Rezervacije – rezervacije za reorganizacijo, rezervacije za pravno nerešene tožbe, rezervacije za davčne tožbe, rezervacije za pokojnine in podobne obveznosti do zaposlenih, rezervacije za zunajbilančne obveznosti, rezervacije za kočljive pogodbe ter druge rezervacije.

Sekundarna likvidnost – naložbe v finančne instrumente, ki so zelo likvidni in jih je mogoče hitro prodati.

Standardna avkcija – avkcijski postopek, ki ga uporablja Evrosistem za svoje redne operacije odprtega trga. Izvede se v časovnem okviru 24 ur, krog nasprotnih strank, ki lahko sodelujejo, pa je širši kot pri **hitri avkciji**.

Strukturni presežek/primanjkljaj likvidnosti – razlika med avtonomno ponudbo likvidnosti centralne banke in avtonomnim povpraševanjem po njej. Enak je neto avtonomnim dejavnikom, tj. vsoti avtonomnih dejavnikov aktivne strani bilance centralne banke, zmanjšani za vsoto avtonomnih dejavnikov pasivne strani bilance. Pozitiven rezultat pomeni strukturni presežek, negativen pa primanjkljaj likvidnosti denarnega trga (tj. kreditnih institucij) nasproti centralni banki. Avtonomni dejavniki so tiste postavke v bilanci stanja centralne banke, na katere ta ne vpliva zato, da bi vodila denarno politiko. Kljub temu spreminjanje avtonomnih dejavnikov spreminja likvidnost kreditnih institucij. Primeri avtonomnih dejavnikov so bankovci, depoziti države pri centralni banki, denar na poti, devizne rezerve in drugo premoženje centralne banke ter njen kapital in rezerve.

TARGET – vseevropski sistem bruto poravnave plačil v realnem času, deluje že od leta 1999 za zagotavljanje podpore izvajanju denarne politike Evrosistema in za varno, zanesljivo in učinkovito poravnavo domačih in čezmejnih plačil. Sistem sestavljajo med seboj povezani nacionalni sistemi bruto poravnave v realnem času držav evroobmočja, Združenega kraljestva, Danske, Švedske (do 31. decembra 2006), Poljske in Estonije.

Velika izpostavljenost – izpostavljenost banke do komitenta, ki dosega ali presega 10% kapitala banke.

3.5 RAČUNOVODSKI IZKAZI

Računovodski izkazi Banke Slovenije za leto 2007

Pregled odgovornosti Sveta Banke Slovenije

Zakon o Banki Slovenije in njen statut nalagata Svetu Banke Slovenije pripravo računovodskih izkazov za vsako obračunsko leto, ki resnično in pošteno prikazujejo finančno stanje Banke Slovenije in presežek ali primanjkljaj v tem obdobju. Pri pripravi računovodskih izkazov je Svet Banke Slovenije dolžan:

- . izbrati primerne računovodske usmeritve in jih dosledno uporabljati;
- . jih presoјati in ocenjevati z vidika utemeljenosti in previdnosti;
- . ugotoviti, ali so bili dosledno uporabljeni veljavni računovodski standardi in
- . pripraviti računovodske izkaze skladno z načelom časovne neomejenosti poslovanja, razen v primeru, ko ni mogoče izhajati iz predpostavke, da bo Banka Slovenije nadaljevala s poslovanjem.

Svet Banke Slovenije je odgovoren za primerno ukrepanje za zaščito sredstev Banke Slovenije.

POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA

Svetu Banke Slovenije

Poročilo o računovodskih izkazih

Revidirali smo priložene računovodske izkaze Banke Slovenije (v nadaljevanju "Banka"), ki vključujejo bilanco stanja na dan 31. decembra 2007 in izkaz poslovnega izida za tedaj končano leto ter povzetek bistvenih računovodskih usmeritev in druge pojasnjevalne opombe.

Odgovornost za računovodske izkaze

Svet Banke Slovenije je odgovoren za pripravo in pošteno predstavitev teh računovodskih izkazov v skladu s Smernico Evropske centralne banke z dne 10. november 2006 o pravnem okviru za računovodstvo in finančno poročanje v Evropskem sistemu centralnih bank (ECB/2006/16) in določbami Zakona o Banki Slovenije, ki se nanašajo na računovodenje. Ta odgovornost vključuje: vzpostavitev, delovanje in vzdrževanje notranjega kontroliranja, povezanega s pripravo in pošteno predstavitev računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake, izbiro in uporabo ustreznih računovodskih usmeritev ter pripravo računovodskih ocen, ki so utemeljene v danih okoliščinah.

Revizorjeva odgovornost

Naša odgovornost je izraziti mnenje o teh računovodskih izkazih na podlagi revizije. Revizijo smo opravili v skladu z mednarodnimi standardi revidiranja. Ti standardi zahtevajo od nas izpolnjevanje etičnih zahtev ter načrtovanje in izvedbo revizije za pridobitev sprejemljivega zagotovila, da računovodski izkazi ne vsebujejo pomembno napačne navedbe.

Revizija vključuje izvajanje postopkov za pridobitev revizijskih dokazov o zneskih in razkritjih v računovodskih izkazih. Izbrani postopki so odvisni od revizorjeve presoje in vključujejo tudi ocenjevanje tveganj napačne navedbe v računovodskih izkazih zaradi prevare ali napake. Pri ocenjevanju teh tveganj prouči revizor notranje kontroliranje, povezano s pripravljanjem in poštenim predstavljanjem računovodskih izkazov banke, da bi določil okoliščinam ustrezne revizijske postopke, ne pa, da bi izrazil mnenje o uspešnosti notranjega kontroliranja banke. Revizija vključuje tudi ovrednotenje ustreznosti uporabljenih računovodskih usmeritev in utemeljenosti računovodskih ocen posloводства kot tudi ovrednotenje celotne predstavitve računovodskih izkazov.

Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostna in ustrezna podlaga za naše revizijsko mnenje.

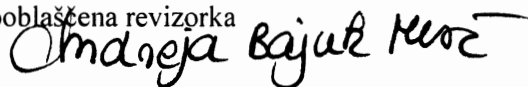
Mnenje

Po našem mnenju so računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih poštena predstavitev finančnega stanja Banke Slovenije na dan 31. decembra 2007 ter njenega poslovnega izida in za tedaj končano leto v skladu s Smernico Evropske centralne banke z dne 10. november 2006 o pravnem okviru za računovodstvo in finančno poročanje v Evropskem sistemu centralnih bank (ECB/2006/16) in določbami Zakona o Banki Slovenije, ki se nanašajo na računovodenje.

Ne da bi v svojem mnenju izrazili pridržek, opozarjamo na pojasnilo v računovodskih izkazih pod naslovom »Spremembe računovodskih načel in standardov« iz katerega izhaja, da Banka Slovenije zaradi prehoda na računovodske standarde in način vrednotenja bilančnih postavk po Smernici Evropske centralne banke ECB/2006/16 ni izkazala primerljivih podatkov za predhodno obdobje zaradi nepraktičnosti kot je to sklenil Svet Banke Slovenije.

DELOITTE REVIZIJA d.o.o.

Andreja Bajuk Mušič
Pooblaščenka revizorka

Ljubljana, 15. februar 2008

Yuri Sidorovich
Predsednik uprave

Deloitte.

DELOITTE REVIZIJA D.O.O.
Ljubljana, Slovenija 1

Ustanovitev

Banka Slovenije (Banka) je bila ustanovljena z Zakonom o Banki Slovenije z dne 25. junij 1991. Banka je pravna oseba javnega prava, ki samostojno razpolaga z lastnim premoženjem. Banka je v izključni državni lasti s finančno in upravljalno avtonomijo. Njeno delovanje nadzira Državni zbor Republike Slovenije. Banka skrbi predvsem za stabilnost domačih cen in splošno likvidnost bančnega sistema. V skladu z Zakonom o Banki Slovenije (Uradni list Republike Slovenije št. 58/02 in št. 72/06) se z dnem uvedbe evra kot valute Republike Slovenije pri uresničevanju nalog Banke v celoti upoštevajo določila Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in Statut ESCB in ECB¹.

Računovodske politike

Prevzem evra

Republika Slovenija je prevzela evro kot novo domačo valuto 1. januarja 2007. Banka je postala del Evrosistema in prevzela odgovornost za denarno politiko in izvajanje skupnih strateških ciljev Evropskega sistema centralnih bank (ESCB)².

Spremembe računovodskih načel in standardov

Do konca leta 2006 je Banka uporabljala Mednarodne standarde računovodskega poročanja veljavne v EU kot pravno podlago za računovodstvo in poročanje. S pričetkom veljavnosti 1. januar 2007 je te standarde nadomestila Smernica Evropske centralne banke z dne 10. november 2006 o pravnem okviru za računovodstvo in finančno poročanje v Evropskem sistemu centralnih bank (ECB/2006/16)³ (Računovodska smernica). V skladu z Zakonom o Banki Slovenije in Statutom ESCB in ECB je to pravno podlago sprejel Svet Banke Slovenije na svoji 343. seji dne 20. decembra 2006.

Računovodski izkazi so izkazani v skladu z zahtevami vrednotenja, kot jih opredeljuje računovodska smernica.

V primerih, ki niso pokriti z Računovodsko smernico ali le-ta vsebuje določbe v obliki priporočil, se uporabljajo pravila vrednotenja v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, veljavnimi v EU in Zakonom o Banki Slovenije.

Zaradi spremembe računovodskih standardov in načel bi bila primerjava s preteklim letom tehnično zahtevna, zaradi česar bi stroški presegali koristi iz naslova primerljivih informacij. Zato se je Svet Banke Slovenije odločil, da primerjalnih podatkov ne prikaže.

Osnovna načela

Računovodski izkazi so bili pripravljeni v skladu z predpisi, ki urejajo računovodske postopke in postopke poročanja v Evrosistemu, ki upoštevajo računovodska načela, harmonizirana v zakonodaji Skupnosti, ter v skladu s splošno sprejetimi mednarodnimi standardi računovodskega poročanja v EU in Zakonom o Banki Slovenije.

Uporabljena so naslednja osnovna računovodska načela:

- ekonomska realnost in transparentnost: računovodske metode in finančno poročanje morajo odražati ekonomsko realnost in morajo biti transparentni;
- previdnost: vrednotenje sredstev in obveznosti kot tudi prepoznavanje prihodka mora biti izvedeno previdno. V skladu z Računovodsko smernico to pomeni, da se nerealizirani prihodki ne prepoznajo kot prihodki v izkazu poslovnega izida, ampak se prenesejo neposredno na račun vrednotenja;

¹ Protokol (št. 18) (dodatek št. 3) o Statutu Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke (Protokol dodan Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti, Uradni list EU, C 191, 29.07.1992).

² Izraz 'Evropski sistem centralnih bank (ESCB)' se nanaša na sedemindvajset nacionalnih centralnih bank (NCB) držav članic Evropske skupnosti na dan 31. december 2007 ter Evropsko centralno banko (ECB). Izraz 'Evrosistem' se nanaša na trinajst NCB držav članic Monetarne unije ter ECB na isti datum.

³ Uradni list EU, L 348, 11.12.2006, str. 1-37.

- dogodki po datumu bilance stanja: sredstva in obveznosti je potrebno prilagoditi za dogodke, ki se pojavijo med koncem poslovnega leta in dnevom, ko Svet Banke potrdi računovodske izkaze, če ti dogodki pomembno vplivajo na pošteno predstavitev stanja sredstev in obveznosti na datum bilance stanja;
- pomembnost: odstopanja od računovodskih pravil niso dovoljena, razen če je mogoče upravičeno oceniti, da so nepomembna v celotnem kontekstu in predstavitvi računovodskih izkazov;
- neprekinjeno poslovanje: pri ocenjevanju sredstev in obveznosti je potrebno predpostavljati, da se poslovanje nadaljuje;
- načelo razmejevanja: prihodki in odhodki se prepoznajo v obdobju, v katerem so bili pridobljeni ali povzročeni, ne glede na to, kdaj so bili plačani ali prejeti;
- konsistentnost in primerljivost: kriteriji za vrednotenje bilance stanja in prepoznavanje prihodka morajo biti uporabljeni konsistentno, da se zagotovi primerljivost podatkov v računovodskih izkazih.

Prepoznavanje sredstev in obveznosti

Sredstvo ali obveznost se prepozna v bilanci stanja, ko je verjetno, da se bodo Banki v prihodnosti zaradi njega povečale oziroma zmanjšale gospodarske koristi, da so bila vsa bodoča tveganja in povračila prenesena na Banko, ter ko ima sredstvo ali obveznost ceno oziroma vrednost, ki jo je mogoče zanesljivo izmeriti.

Pristop evidentiranja poslovnih dogodkov na datum sklenitve posla

V skladu z opredelitvijo alternativnega pristopa evidentiranja poslovnih dogodkov v Računovodski smernici se transakcije finančnih sredstev in obveznosti odražajo na računih na dan, na katerega so bile poravnane.

Za transakcije v tuji valuti, ki so sklenjene v enem letu ter zapadejo v naslednjem letu, se uporablja pristop evidentiranja poslovnih dogodkov na datum sklenitve posla. Transakcije se evidentirajo na zabilančnih računih na datum sklenitve posla. Na datum poravnave se zabilančne knjižbe stornirajo in transakcije se evidentirajo v bilanci. Nakupi in prodaje tuje valute vplivajo na neto pozicijo tuje valute na datum sklenitve posla in realiziran rezultat od prodaje se prav tako obračuna na datum sklenitve posla.

Transakcije z vrednostnimi papirji se evidentirajo v skladu s pristopom evidentiranja poslovnih dogodkov na datum poravnave. Razmejene obresti, premija in diskont od finančnih instrumentov v tuji valuti se izračunajo in evidentirajo dnevno od datuma poravnave ter tudi dnevno vplivajo na pozicijo tuje valute.

Preračun tujih valut

Transakcije v tuji valuti, pri katerih tečaj glede na evro ni določen, se evidentirajo v bilanci stanja po tržnih tečajih, veljavnih na dan transakcije. Konec leta se finančna sredstva in obveznosti prevrednotijo po tekočih tržnih tečajih na zadnji dan v letu, ki so razvidni iz dnevne tečajnice referenčnih tečajev ECB. To se uporablja enotno za bilančne in zabilančne transakcije. Prevrednotenje se izvaja po posameznih valutah.

Prihodki in odhodki se preračunajo po tečajih, veljavnih na datum evidentiranja.

Zlato in terjatve v zlatu

Zlato in terjatve v zlatu se vrednotijo po tržni ceni veljavni konec leta. Razlike vrednotenja pri zlatu zaradi cene in tečaja se ne obravnavajo ločeno, ampak se knjiži skupen učinek vrednotenja zlata na osnovi cene v evrih za unčo zlata, ki izhaja iz cene zlata v ameriških dolarjih na dan bilance stanja.

Vrednostni papirji

Vsi tržni vrednostni papirji se vrednotijo po srednjih tržnih cenah veljavnih na datum bilance stanja. Cenovno vrednotenje se izvaja po posameznih vrednostnih papirjih (ISIN kodah). Naložbe v vrednostne papirje so vključene v bilančne postavke 'Terjatve do nerezidentov evro območja v tuji valuti', 'Terjatve do rezidentov evro območja v tuji valuti', 'Terjatve do nerezidentov evro območja v evrih' in 'Vrednostni papirji rezidentov evro območja v evrih'.

Transakcije posojanja vrednostnih papirjev v skladu s pogodbami o avtomatiziranem posojanju vrednostnih papirjev se izvajajo kot del upravljanja lastnih sredstev Banke. Posojeni vrednostni papirji so varovani z ustreznim zavarovanjem. Prihodek od posojanja je evidentiran v izkazu poslovnega izida. Postopek avtomatiziranega posojanja se vrši preko agentskih in skrbniških bank. Nedospеле transakcije konec leta so evidentirane zabilančno.

Opredmetena osnovna sredstva

Amortizacija se obračunava linearno s pričetkom v mesecu po nabavi, tako da se odpisuje nabavna vrednost sredstev skozi leta njene ocenjene življenjske dobe po naslednjih letnih odstotnih stopnjah:

zgradbe	1,3 – 1,8 %
računalniška oprema	20 – 33 %
druga oprema	10 – 25 %

Dobiček oziroma izguba pri prodaji osnovnih sredstev sta določena kot razlika med izkupičkom pri prodaji in neodpisano vrednostjo sredstva ter se prikazujeta kot prihodek oziroma odhodek v izkazu poslovnega izida.

Med osnovnimi sredstvi Banka izkazuje nepremičnine v Avstriji. Slednje so prikazane po pošteni vrednosti in se ne amortizirajo. Kot poštena vrednost je izkazana polovica ocenjene vrednosti, ki je bila izvedena s strani pooblaščenega zunanjega cenilca (Banka vrednotiti te nepremičnine vsakih pet let; zadnje vrednotenje je bilo izvedeno leta 2004). Omenjeni način vrednotenja pomeni odstopanje od splošno sprejetih računovodskih načel: Banka na omenjeni način sledi načelu konservativnosti in meni, da je omenjeni način izkazovanja za inštitucijo kot je centralna banka primernejši, saj zmanjšuje volatilitnost računovodskih izkazov.

ESCB ključ za vpis kapitala

Ključ za vpis kapitala je merilo relativne velikosti držav članic EU in je sestavljen v razmerju 50:50 upoštevajoč BDP in število prebivalcev. Ključ se uporablja kot osnova za razporeditev deležev posamezne NCB v kapitalu ECB ter ga je potrebno v skladu s Statutom ESCB prilagoditi vsakih pet let oziroma vsakokrat, ko v EU vstopi nova članica.

Ključ za vpis kapitala v okviru Evrosistema je delež posamezne NCB v skupnem ključu članic Evrosistema in se uporablja kot osnova za razporeditev denarnega prihodka, bankovcev v obtoku ter dobička/izgube ECB.

Bankovci v obtoku

ECB in trinajst NCB⁴ članic evroobmočja, ki skupaj sestavljajo Evrosistem, izdajajo evro bankovce⁵. Skupna vrednost evro bankovcev v obtoku se razporedi na zadnji delovni dan vsakega meseca v skladu s ključem za razdelitev bankovcev⁶.

ECB je dodeljen delež v višini 8% celotne vrednosti evro bankovcev v obtoku, ostalih 92% pa je dodeljenih NCB glede na njihove deleže v ključu za vpis kapitala ECB. Delež bankovcev, dodeljen Banki, je prikazan v postavki obveznosti bilance stanja 'Bankovci v obtoku'.

Razlika med vrednostjo evro bankovcev, dodeljenih posamezni NCB v skladu s ključem za razdelitev bankovcev, ter vrednostjo evro bankovcev, ki jih NCB dejansko emitira v obtok, povzroča obrestovane salde znotraj Evrosistema. Te terjatve in obveznosti⁷ so prikazane v bilančni postavki 'Neto

⁴ Centralna banka Malte in Centralna banka Cipra sta vstopili v Evrosistem 1. januarja 2008.

⁵ Sklep Evropske centralne banke z dne 6. december 2001 o izdajanju evrobankovcev (ECB/2001/15), Uradni list EU, L 337, 20.12.2001, str. 52-54, dopolnjen s Sklepom Evropske centralne banke z dne 18. december 2003 (ECB/2003/23), Uradni list EU, L 9, 15.01.2004, str. 40-41 in s Sklepom Evropske centralne banke z dne 22. april 2004 (ECB/2004/9), Uradni list EU, L 205, 09.06.2004, str. 17-18 in s Sklepom Evropske centralne banke z dne 15. december 2006 (ECB/2006/25), Uradni list EUR, L 24, 31.01.2007, str. 13-14.

⁶ Ključ za razdelitev bankovcev predstavlja odstotke, ki izhajajo iz upoštevanja deleža ECB v celotni količini izdanih evro bankovcev in z uporabo ključa posamezne NCB za vpis kapitala ECB.

⁷ Sklep Evropske centralne banke z dne 6. december 2001 o razdelitvi denarnega prihodka nacionalnih centralnih bank sodelujočih držav članic od poslovnega leta 2002 (ECB/2001/16), Uradni list EU, L 337, 20.12.2001, str. 55-

terjatve/obveznosti povezane z razdelitvijo evro bankovcev znotraj Evrosistema' (glej 'Saldi znotraj Evrosistema' v pojasnilih računovodske politike).

V obdobju petih let po letu uvedbe evra⁸ se saldi znotraj Evrosistema, ki izhajajo iz razdelitve evro bankovcev, ustrezno prilagajajo (smoothing mehanizem) z namenom izognitve pomembnejšim spremembam v relativnem prihodkovnem položaju NCB v primerjavi s preteklimi leti. Prilagoditev se izvede z upoštevanjem razlik med povprečno vrednostjo bankovcev v obtoku posamezne NCB v referenčnem obdobju⁹ in povprečno vrednostjo bankovcev, ki bi bili dodeljeni tej NCB v skladu s ključem za vpis kapitala ECB. Prilagoditev se sorazmerno znižuje letno do prvega dneva šestega leta po letu uvedbe evra, ko se prihodki iz naslova bankovcev dodelijo v celoti sorazmerno z vplačanim deležem NCB v kapitalu ECB. Za Banko se to prilagoditveno obdobje konča 31. decembra 2012.

Obrestni prihodki in odhodki na te salde so prikazani pod postavko 'Neto obrestni prihodki (odhodki)' v izkazu poslovnega izida.

Svet ECB je odločil, da prihodki ECB od izdaje bankovcev, ki izhajajo iz njenega 8% deleža v celotni količini evro bankovcev, pripadajo NCB v istem poslovnem letu kot so nastali, ter se razdelijo drugi delovni dan sledečega leta v obliki začasne delitve dobička¹⁰. Ti prihodki se razdelijo v celoti, razen v primeru, da je neto finančni rezultat ECB za poslovno leto manjši od njenega prihodka od evro bankovcev v obtoku ter odvisen od morebitnega sklepa Sveta ECB, ki vpliva na zmanjšanje finančnega rezultata zaradi stroškov ECB v povezavi z izdajo in distribucijo evro bankovcev. Prav tako lahko Svet ECB odloči, da se del ali celoten znesek prihodkov ECB od izdajanja bankovcev prenese v rezervacijo za tečajna in obrestna tveganja ter cenovna tveganja pri zlatu. Za poslovno leto 2007 je tako Svet ECB odločil, da ECB zadrži celoten znesek tega prihodka.

Rezervacije

Rezervacije so oblikovane v primeru, da za Banko obstaja zakonska ali druga obveznost kot rezultat preteklih dogodkov, ter v primeru, da obstaja verjetnost odtoka sredstev za poravnavo obveznosti in ko je znesek ocenljiv.

V skladu z 49a. členom Zakona o Banki Slovenije lahko Svet Banke Slovenije po uvedbi evra kot valute Republike Slovenije z namenom ohranitve realne vrednosti premoženja sprejme odločitve o oblikovanju rezervacij za pričakovana tečajna, obrestna in cenovna tveganja. Rezervacije se ne morejo oblikovati, če bi le-te skupaj z nerealiziranimi tečajnimi razlikami, učinki vrednotenja vrednostnih papirjev in učinki vrednotenja zlata presegle 20% ugotovljenega presežka prihodkov nad odhodki. Ustrezen znesek rezervacije za ta tveganja se ugotavlja letno z uporabo Value-at-Risk (VaR) metode. VaR je opredeljen kot največja možna izguba iz naslova portfelja v tujih valutah z določeno verjetnostjo (95%) ter v določenem obdobju (eno leto) pri dani diverzifikaciji tega portfelja. Rezervacija je namenjena pokrivanju prihodnjih nerealiziranih odhodkov, ki jih ne bo mogoče pokriti s sredstvi na računih vrednotenja.

Saldi znotraj Evrosistema

Transakcije znotraj Evrosistema so čezmejne transakcije, ki nastajajo med dvema centralnima bankama Evrosistema. Te transakcije se praviloma izvajajo preko sistema TARGET¹¹ in imajo za

61, dopolnjen s Sklepom Evropske centralne banke z dne 18. december 2003 (ECB/2003/22), Uradni list EU, L 9, 15.01.2004, str. 39 in s Sklepom Evropske centralne banke z dne 19. maj 2006 (ECB/2006/7), Uradni list EU, L 148, 02.06.2006, str. 56-60.

⁸ Leto uvedbe evra se nanaša na leto, v katerem pričnejo evro bankovci veljati kot zakonito plačilno sredstvo v državi članici. Za Banko Slovenije to pomeni leto 2007.

⁹ Referenčno obdobje se nanaša na 24 mesecev ter se prične 30 mesecev pred dnevom, ko evro bankovci postanejo zakonito plačilno sredstvo v državi članici, za Banko Slovenije je to obdobje od julija 2004 do junija 2006.

¹⁰ Sklep Evropske centralne banke z dne 17. november 2005 o razdelitvi prihodka Evropske centralne banke od evro bankovcev v obtoku NCB sodelujočih držav članic (ECB/2005/11), Uradni list EU, L 311, 26.11.2005, str. 41-44.

¹¹ transevropski avtomatizirani sistem bruto poravnave v realnem času (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system)

posledico dnevno neto bilateralno pozicijo nasproti ECB. Ta pozicija v poslovnih knjigah Banke predstavlja neto terjatev ali obveznost Banke nasproti ostalim članicam ESCB, ki so vključene v TARGET.

Saldi znotraj Evrosistema, ki izhajajo iz razporeditve evro bankovcev znotraj Evrosistema, so vključeni v neto znesku v postavko sredstev 'Neto terjatve iz naslova razdelitve bankovcev znotraj Evrosistema' (glej 'Bankovci v obtoku' v pojasnilih računovodske politike).

Prepoznavanje prihodkov

Prihodki in odhodki so prepoznani v poslovnem letu, v katerem so zasluženi oziroma povzročeni. Realizirani prihodki in odhodki se evidentirajo v izkazu poslovnega izida.

Prihodki iz naslova začetnega vrednotenja sredstev in obveznosti v tuji valuti (vključno z zlatom) na datum, ko je Banka postala članica Evrosistema, se obravnavajo ločeno od nerealiziranih prihodkov vrednotenja, ki so nastali po tem datumu, ter so vključeni v izkaz poslovnega izida.

Od pričetka leta 2007 se tečajno in cenovno vrednotenje v skladu z Računovodsko smernico izvaja četrtletno. Neto nerealizirani prihodki vrednotenja, ki izvirajo iz obdobja pred prevzemom evra, so ločeni od nerealiziranih prihodkov vrednotenja po tem datumu. Obravnavajo se kot revalorizacijske rezerve 'iz obdobja pred prevzemom evra' ter so vključeni v postavko pasive 'Rezerve'.

Ob koncu leta se nerealizirani prihodki ne prepoznajo kot prihodki v izkazu poslovnega izida, ampak se evidentirajo na računih vrednotenja na strani pasive bilance stanja.

Nerealizirani odhodki se prenašajo v izkaz poslovnega izida v primeru, če presežejo predhodno evidentirane prihodke vrednotenja, izkazane na pripadajočih računih vrednotenja. Ti odhodki se ne stornirajo zoper prihodnje nerealizirane prihodke v naslednjih letih. Nerealizirani prihodki in odhodki od vrednostnih papirjev in pozicij v tuji valuti se evidentirajo po posameznih vrednostnih papirjih in po posameznih valutah. Netiranje ni dovoljeno.

Premije in diskonti od kupljenih vrednostnih papirjev se izračunavajo in prikazujejo kot del obrestnega prihodka in se amortizirajo preko preostalega obdobja do dospelosti vrednostnega papirja z uporabo metode notranje stopnje donosa.

Stroški transakcij

Pri zlatu, tujih valutah in vrednostnih papirjih se z namenom ugotavljanja nabavne vrednosti prodanih pozicij ter izračuna učinkov tečajev in cen dnevno uporablja metoda povprečnega stroška, kot je opredeljena v Računovodski smernici.

V primeru neto nakupa valute (ali zlata) se povprečni nabavni strošek dnevnega nakupa po posameznih valutah doda poziciji preteklega dneva, da se pridobi novo tehtano povprečje posameznega tečaja (ali cene zlata). V primeru neto prodaje se izračuna realizirani rezultat na podlagi povprečnega nabavnega stroška predhodnega dne za posamezno pozicijo tuje valute.

Prihodki in odhodki od prodaje vrednostnih papirjev se izračunajo na podlagi tehtane povprečne cene posameznega vrednostnega papirja.

Tržne cene in tečaji, uporabljeni v otvoritveni bilanci stanja na dan 1. januar 2007, predstavljajo začetne povprečne stroške sredstev in obveznosti Banke. V primeru pozicij v tuji valuti in zlata se kot začetni stroški upoštevajo tečaji, veljavni 1. januarja 2007, kot jih je sporočila ECB. Začetne povprečne cene portfelja vrednostnih papirjev predstavljajo cene vrednostnih papirjev na dan 31. december 2006, ki služijo kot izhodišče za amortizacijo premije in diskonta ter izračun realiziranih prihodkov in odhodkov v primeru njihove prodaje.

Izvedeni finančni instrumenti

Terminski deli valutnih zamenjav so vključeni v neto pozicijo tuje valute z namenom izračuna povprečnega stroška valut ter pozitivnih in negativnih tečajnih razlik. Prihodki in odhodki od terminskih delov se prepoznajo in obravnavajo podobno kot pri bilančnih instrumentih. Nerealizirani prihodki vrednotenja se ne prepoznajo kot prihodek, ampak se prenesejo na račune vrednotenja. Nerealizirani odhodki vrednotenja se izkažejo v izkazu poslovnega izida, če presežejo predhodno ugotovljene

prihodke vrednotenja, evidentirane na računih vrednotenja. Nerealizirani prihodki/odhodki vrednotenja terminskih delov valutnih zamenjav se evidentirajo od datuma sklenitve posla do datuma poravnave med 'Druga sredstva/obveznosti'.

Zaradi preračuna promptnih in terminskih zneskov v tujih valutah v evro po enakem tečaju valutne zamenjave ne vplivajo na izkaz poslovnega izida oziroma na račune vrednotenja na strani obveznosti.

Dogodki po datumu bilance stanja

Sredstva in obveznosti so prilagojeni za dogodke, ki se pojavijo med datumom letne bilance stanja in datumom, na katerega Svet Banke Slovenije potrdi računovodske izkaze, če ti dogodki pomembneje vplivajo na stanje sredstev in obveznosti na datum bilance stanja.

1. januarja 2008 sta Malta in Ciper uvedla evro kot novo zakonito plačilno sredstvo in vplačala svoj delež kapitala ECB v celoti. Posledično se je delež Banke v celotnem vplačanem kapitalu ECB s 1. januarjem 2008 znižal z 0,460% na 0,458%.

Izkaz denarnih tokov

Ob upoštevanju vloge Banke kot centralne banke objava izkaza denarnih tokov uporabnikom računovodskih izkazov ne bi zagotovila ustrezne dodatne informacije. Posledično izkaz denarnih tokov ni vključen v računovodske izkaze.

Obdavčitev

Banka ni zavezana plačilu davka na dobiček v Sloveniji.

Razdelitev presežka / pokrivanje primanjkljaja

V skladu z Zakonom o Banki Slovenije se presežek prihodkov nad odhodki razporedi v splošne rezerve in proračun Republike Slovenije. Nerealizirani prihodki iz naslova sprememb tečajev in cen se v celoti prenesejo na račune vrednotenja in niso vključeni v neto finančni rezultat, ki je namenjen delitvi. Računi vrednotenja se lahko uporabijo izključno za pokrivanje primanjkljaja, ki je posledica nerealiziranih odhodkov iz naslova tečajnih in cenovnih gibanj.

Primanjkljaj prihodkov nad odhodki pokriva Banka iz splošnih rezerv. V kolikor je primanjkljaj posledica nerealiziranih tečajnih in cenovnih sprememb, se za kritje primanjkljaja uporabijo za te namene oblikovane posebne rezerve. Sredstva za pokrivanje primanjkljaja prihodkov nad odhodki, ki ga ni mogoče pokriti iz splošnih rezerv, se zagotovijo iz proračuna Republike Slovenije.

Revidiranje računovodskih izkazov

Računovodske izkaze je revidiralo podjetje Deloitte revizija d.o.o., Ljubljana, ki je bilo imenovano za zunanjega revizorja Banke za poslovna leta 2006 do 2008.

Bilanca stanja na dan 31. december 2007

AKTIVA (v tisoč evrih)		31.12. 2007	01.01.2007
1	Zlato in terjatve v zlatu	58.262	78.433
2	Terjatve do nerezidentov evroobmočja v tuji valuti	657.258	821.755
2.1	Terjatve do MDS	25.663	37.224
2.2	Računi pri bankah in naložbe v vrednostne papirje, tuja posojila in druge terjatve do tujine	631.595	784.531
3	Terjatve do rezidentov evroobmočja v tuji valuti	498.029	623.328
4	Terjatve do nerezidentov evroobmočja v evrih	1.082.740	1.025.843
4.1	Računi pri bankah, naložbe v vrednostne papirje in posojila	1.082.740	1.025.843
4.2	Terjatve iz naslova posojil v skladu z ERM II	-	-
5	Posojila kreditnim institucijam evroobmočja iz naslova denarne politike	156.036	-
5.1	Operacije glavnega refinanciranja	80.000	-
5.2	Operacije dolgoročnega refinanciranja	76.036	-
5.3	Povratne operacije finega uravnavanja	-	-
5.4	Strukturne povratne operacije	-	-
5.5	Odprta ponudba mejnega posojanja	-	-
5.6	Posojila povezana s pozivi h kritju	-	-
6	Druge terjatve do kreditnih institucij evroobmočja v evrih	971.625	1.259.444
7	Vrednostni papirji rezidentov evroobmočja v evrih	2.103.187	2.448.184
8	Javni dolg v evrih	-	-
9	Terjatve znotraj Evrosistema	2.576.384	1.904.680
9.1	Udeležba v ECB	55.098	18.400
9.2	Prenesene devizne rezerve	183.995	-
9.3	Terjatve v povezavi z zadolžnicami za kritje izdaje dolžniških certifikatov ECB*	-	-
9.4	Neto terjatve iz naslova razdelitve evro bankovcev znotraj Evrosistema	2.335.394	1.886.280
9.5	Druge terjatve znotraj Evrosistema (neto)	1.897	-
10	Neporavnane postavke	-	20
11	Druge sredstva	220.129	193.995
11.1	Kovanci evro območja	3.838	-
11.2	Opredmetena in neopredmetena osnovna sredstva	17.831	16.391
11.3	Ostala finančna sredstva	47.714	50.038
11.4	Učinki vrednotenja zabilančnih instrumentov	1.673	-
11.5	Aktivne časovne razmejitve	63.936	62.835
11.6	Razno	85.138	64.731
12	Primanjkljaj prihodkov nad odhodki tekočega leta¹²	36.443	85.305
Skupaj aktiva		8.360.095	8.440.987

* Samo postavka bilance ECB

¹² Stanje 01.01.2007 se nanaša na primanjkljaj leta 2006, izkazan po MSRP.

PASIVA (v tisoč evrih)	31.12. 2007	01.01.2007
1 Bankovci v obtoku	2.899.978	3.282.158
2 Obveznosti do kreditnih institucij evroobmočja iz naslova denarne politike	356.069	3.425.030
2.1 Vpogledne vloge	334.869	387.558
2.2 Odprta ponudba mejnega deponiranja	16.200	397.091
2.3 Vezane vloge bank	5.000	2.640.380
2.4 Povratne operacije finega uravnavanja	-	-
2.5 Vloge povezane s pozivi h kritju	-	-
3 Druge obveznosti do kreditnih institucij v evrih	52.846	13.259
4 Izdani dolžniški certifikati	-	135.408
5 Obveznosti do drugih rezidentov evroobmočja v evrih	392.355	360.418
5.1 Obveznosti do države	341.251	337.100
5.2 Ostale obveznosti	51.103	23.318
6 Obveznosti do nerezidentov evroobmočja v evrih	69.584	15.585
7 Obveznosti do rezidentov evroobmočja v tuji valuti	65.679	72.610
8 Obveznosti do nerezidentov evroobmočja v tuji valuti	-	-
8.1 Vpogledne in vezane vloge	-	-
8.2 Obveznosti iz naslova posojil v skladu z ERM II	-	-
9 Protipostavka dodeljenih SDR	27.313	29.032
10 Obveznosti znotraj Evrosistema	3.490.619	17.097
10.1 Obveznosti, ustrezne prenesenim deviznim rezervam*	-	-
10.2 Obveznosti v povezavi z zadožnicami za kritje izdaje dolžniških certifikatov ECB	-	-
10.3 Neto obveznosti iz naslova razdelitve evro bankovcev znotraj Evrosistema	-	-
10.4 Druge obveznosti znotraj Evrosistema (neto)	3.490.619	17.097
11 Neporavnane postavke	-	-
12 Druge obveznosti	157.714	179.037
12.1 Učinki vrednotenja zabilančnih instrumentov	-	-
12.2 Pasivne časovne razmejitve	22.044	31.159
12.3 Razno	135.670	147.878
13 Rezervacije	30.413	15.778
14 Računi vrednotenja	17.657	-
15 Kapital in rezerve	799.867	895.578
15.1 Kapital	8.346	8.346
15.2 Rezerve	791.521	887.232
16 Presežek prihodkov nad odhodki tekočega leta	-	-
Skupaj pasiva	8.360.095	8.440.987

* Samo postavka bilance ECB

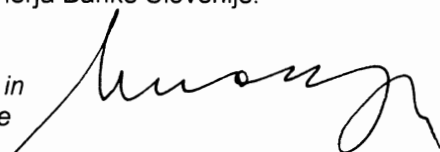
Izkaz poslovnega izida za leto, ki se je končalo 31. decembra 2007

V tisoč evrih		2007
1.1	Obrestni prihodki	268.702
1.2	Obrestni odhodki	-169.937
1	Neto obrestni prihodki (odhodki)	98.765
2.1	Realizirani prihodki /odhodki iz finančnih sredstev	5.055
2.2	Zmanjšanje knjigovodske vrednosti finančnih sredstev in pozicij	-120.731
2.3	Prenos v rezervacije za tečajna in cenovna tveganja	-15.300
2	Neto rezultat iz finančnih sredstev, zmanjšanja knjigovodske vrednosti in rezervacij za tveganja	-130.976
3.1	Prihodki od provizij	7.317
3.2	Odhodki od provizij	-1.192
3	Neto prihodki od provizij	6.125
4	Prihodki od lastniških vrednostnih papirjev in udeležb	404
5	Neto rezultat združevanja denarnih prihodkov	1.897
6	Drugi prihodki	17.350
	Skupaj neto prihodki	-6.436
7.1	Stroški dela	-17.706
7.2	Drugi splošni stroški	-8.219
7.3	Amortizacija	-2.043
7.4	Stroški tiskanja bankovcev	-1.565
7.5	Drugi stroški	-476
7	Skupaj stroški poslovanja	-30.007
8	Primanjkljaj prihodkov nad odhodki tekočega leta	-36.443

Pojasnila na straneh 14 do 30 so sestavni del računovodskih izkazov.

Nerevidirani računovodski izkazi so bili 15. februarja 2008 potrjeni s strani Sveta Banke Slovenije, revidirani računovodski izkazi pa so bili s strani Sveta Banke Slovenije potrjeni 22. aprila 2008 in podpisani s strani Guvernerja Banke Slovenije:

Dr. Marko Kranjec
predsednik Sveta Banke in
guverner Banke Slovenije

V skladu z 49. členom Zakona o Banki Slovenije, Banka z računovodskimi izkazi seznani Državni zbor Republike Slovenije.

Pojasnila k bilanci stanja

Sredstva

1. Zlato in terjatve v zlatu

Z izjemo zaloge zlata v Banki, imetje Banke v zlatu predstavljajo depoziti pri tujih bankah. V letu 2007 so se imetja v zlatu zmanjšala, pretežno kot posledica prenosa zlata na ECB v skladu s 30. členom Statuta ESCB in ECB. V letnem obračunu je zlato vrednoteno na osnovi cene unče zlata (ozf) v evrih, ki izhaja iz cene zlata v ameriških dolarjih na londonski borzi na dan 31. december 2007. Ta cena, ki jo je sporočila ECB, znaša 568,236 EUR za unčo zlata, v primerjavi z 482,688 EUR na 1. januar 2007. Nerealizirani prihodki vrednotenja v višini 8,8 mio EUR so izkazani v bilančni postavki obveznosti 'Računi vrednotenja'.

	000 EUR	v unčah zlata
Stanje na dan 1. januarja 2007	78.433	162.172
Prenos zlata na ECB po tržni ceni	-28.746	-59.555
Prodaje zlata v letu 2007 po tržni ceni	-187	-388
Vrednotenje zlata ob koncu leta 2007	8.763	-
Stanje na dan 31. december 2007	58.262	102.229

2. Terjatve do nerezidentov evroobmočja v tuji valuti

Ta postavka vključuje imetja posebnih pravic črpanja (SDR), dodeljenih s strani Mednarodnega denarnega sklada (MDS) ter terjatve v tuji valuti do nerezidentov evroobmočja, vključene v devizne rezerve Banke.

Podpostavka 2.1 'Terjatve do MDS' sestavljajo pravice črpanja v okviru rezervne pozicije in posebne pravice črpanja. Terjatve MDS obrestuje po obrestni meri, ki se izračunava tedensko.

Rezervna pozicija predstavlja razliko med kvoto Slovenije v MDS in imetji MDS v evrih pri Banki. Pozicija se običajno uporablja za financiranje plačilnobilančnega deficita v državah članicah MDS.

Posebne pravice črpanja so sredstva rezerv, ki jih je kreiral MDS in razdelil svojim članicam z namenom povečanja mednarodne likvidnosti. Uporabljajo se za transakcije med uradnimi denarnimi oblastmi. SDR je opredeljen kot košarica valut. Njegova vrednost je določena kot tehtano povprečje tečajev štirih valut (USD, GBP, JPY in EUR).

Obe terjatvi sta izkazani v bilanci stanja po tržnem tečaju 1 SDR = 1,074 EUR (1. januar 2007: 1 SDR = 1,1416 EUR), ki ga je izračunala ECB konec leta za vse centralne banke Evrosistema. Na datum bilance stanja je bil tržni tečaj SDR pod povprečnim stroškom te valute, zato so bili odhodki vrednotenja v skladu z računovodskimi pravili prepoznani v izkazu poslovnega izida.

	31.12.2007		01.01.2007	
	000 SDR	000 EUR	000 SDR	000 EUR
Kvota	231.700	248.846	231.700	264.509
manj EUR imetja MDS	-215.775	-231.742	-207.344	-236.704
Rezervna pozicija pri MDS	15.925	17.104	24.356	27.805
SDR	7.969	8.559	8.251	9.419
Skupaj	23.895	25.663	32.607	37.224

Podpostavka 2.2 'Računi pri bankah in naložbe v vrednostne papirje, tuja posojila in druge terjatve do tujine' vključuje sredstva v tuji valuti, naložena pri nerezidentih evroobmočja (vključno z mednarodnimi in nadnacionalnimi organizacijami). Sredstva v tuji valuti so v tej podpostavki izkazana v evrski protivrednosti, izračunani na podlagi tržnih tečajev na dan 31.12.2007.

Sestava sredstev v tuji valuti glede na vrsto naložbe:

	31.12.2007	01.01.2007
	000 EUR	000 EUR
Vpogledne vloge	1.180	3.333
Vezane vloge	15.828	174.472
Vrednostni papirji	614.587	606.726
Skupaj	631.595	784.531

Delitev vrednostnih papirjev po preostali dospelosti:

	31.12.2007	01.01.2007
	000 EUR	000 EUR
Do 1 leta	146.462	189.003
Od 1 do 5 let	446.980	402.632
Več kot 5 let	21.145	15.091
Skupaj	614.587	606.726

3. Terjatve do rezidentov evroobmočja v tuji valuti

Sredstva v tuji valuti, naložena pri rezidentih evroobmočja, so naložena v vpogledne in vezane vloge ter vrednostne papirje v tuji valuti. Sredstva v tuji valuti so izkazana v evrski protivrednosti, izračunani na podlagi tržnih tečajev na dan 31.12.2007.

Sestava sredstev v tuji valuti glede na vrsto naložbe:

	31.12.2007	01.01.2007
	000 EUR	000 EUR
Vpogledne vloge	242	1.251
Vezane vloge	135.163	283.500
Vrednostni papirji	362.624	338.578
Skupaj	498.029	623.328

Delitev vrednostnih papirjev po preostali dospelosti:

	31.12.2007	01.01.2007
	000 EUR	000 EUR
Do 1 leta	173.244	98.637
Od 1 do 5 let	182.534	217.491
Več kot 5 let	6.847	22.450
Skupaj	362.624	338.578

4. Terjatve do nerezidentov evroobmočja v evrih

Sredstva v evrih, naložena pri nerezidentih evroobmočja, ki so vključena v to bilančno postavko, so naložena v vpogledne in vezane vloge ter vrednostne papirje.

Sestava sredstev v evrih glede na vrsto naložbe:

	31.12.2007	01.01.2007
	000 EUR	000 EUR
Vpogledne vloge	10	3.764
Vezane vloge	326.830	58.317
Vrednostni papirji	755.899	963.763
Skupaj	1.082.740	1.025.843

Delitev vrednostnih papirjev po preostali dospelosti:

	31.12.2007	01.01.2007
	000 EUR	000 EUR
Do 1 leta	182.444	229.373
Od 1 do 5 let	316.031	470.487
Več kot 5 let	257.424	263.903
Skupaj	755.899	963.763

5. Posojila bankam iz naslova monetarne politike

Ta postavka izkazuje operacije, ki jih izvaja Banka v okviru enotne denarne politike Evrosistema in odraža obseg in strukturo refinanciranja slovenskih kreditnih institucij s strani Banke.

Operacije glavnega refinanciranja so redne operacije zagotavljanja likvidnosti, ki se izvajajo s tedensko frekvenco v obliki povratnih operacij preko standardnih avkcij. V letu 2007 so se operacije glavnega refinanciranja izvajale kot avkcije s spremenljivo obrestno mero z minimalno izklicno obrestno mero. Kot najpomembnejši instrument denarne politike imajo osrednjo vlogo pri zagotavljanju ciljev tržnih operacij Evrosistema in zagotavljajo večji del refinanciranja bančnega sektorja.

Operacije dolgoročnejšega refinanciranja so redne povratne transakcije zagotavljanja likvidnosti z mesečno frekvenco in dospelostjo treh mesecev. Njihov namen je zagotavljanje dodatnega dolgoročnejšega refinanciranja finančnega sektorja. V obravnavanem letu so se izvajale v obliki standardnih avkcij s spremenljivo obrestno mero.

	31.12.2007	01.01.2007
	000 EUR	000 EUR
Operacije glavnega refinanciranja	80.000	-
Operacije dolgoročnega refinanciranja	76.036	-
Skupaj	156.036	-

6. Druge terjatve do kreditnih institucij evroobmočja v evrih

Ta postavka obsega terjatve do kreditnih institucij, ki niso povezane z operacijami denarne politike. Terjatve se skoraj v celoti nanašajo na vezane vloge v evrih pri kreditnih institucijah evroobmočja. Na dan 1. januar 2007 je v to postavko vključena tudi terjatev v povezavi s preddobavljenimi evro bankovci kreditnim institucijam v znesku 855,0 mio EUR.

	31.12.2007	01.01.2007
	000 EUR	000 EUR
Vpogledne vloge	3.126	879.444
Vezane vloge	968.500	380.000
Skupaj	971.626	1.259.444

7. Vrednostni papirji rezidentov evroobmočja v evrih

Ta postavka obsega portfelj vrednostnih papirjev državnih in bančnih izdajateljev evroobmočja.

Delitev vrednostnih papirjev po preostali dospelosti:

	31.12.2007	01.01.2007
	000 EUR	000 EUR
Do 1 leta	868.289	856.219
Od 1 do 5 let	886.930	1.228.276
Več kot 5 let	347.969	363.688
Skupaj	2.103.187	2.448.184

9. Terjatve znotraj Evrosistema

Podpostavka 9.1 izkazuje udeležbo Banke v ECB. V skladu z 49.1 členom Statuta ESCB in ECB in pravnimi predpisi, ki jih je sprejel Svet ECB, je Banka 1. januarja 2007 vplačala preostalih 93% svojega vpisanega kapitala v znesku 17,1 mio EUR. Celotni znesek vplačanega kapitala z upoštevanje spremembe kapitalskega ključa 0,3194% (31.12.2006 = 0,3345%; sprememba je posledica vstopa Bolgarije in Romunije v EU s 1. januarjem 2007) znaša 18,4 mio EUR. Ključ za vpis kapitala za Slovenijo je določila Evropska komisija na podlagi števila prebivalstva in BDP ter je ostal nespremenjen celotno leto 2007.

Udeležbe sedemindvajsetih evropskih centralnih bank v kapitalu ECB na dan 31.12.2007 so sledeče:

	Ključ za vpis kapitala	Vpisani kapital v EUR	Vplačani kapital v EUR	Ključ v okviru Evrosistema
Nationale Bank van België/ Banque Nationale de Belgique	2,4708	142.334.200	142.334.200	3,5546
Deutsche Bundesbank	20,5211	1.182.149.240	1.182.149.240	29,5229
Central Bank and Financial Services Authority of Ireland	0,8885	51.183.397	51.183.397	1,2782
Bank of Greece	1,8168	104.659.533	104.659.533	2,6138
Banco de España	7,5498	434.917.735	434.917.735	10,8616
Banque de France	14,3875	828.813.864	828.813.864	20,6987
Banca d'Italia	12,5297	721.792.464	721.792.464	18,0260
Banque centrale du Luxembourg	0,1575	9.073.028	9.073.028	0,2266
De Nederlandsche Bank	3,8937	224.302.523	224.302.523	5,6017
Oesterreichische Nationalbank	2,0159	116.128.992	116.128.992	2,9002
Banco de Portugal	1,7137	98.720.300	98.720.300	2,4654
Banka Slovenije	0,3194	18.399.524	18.399.524	0,4595
Suomen Pankki-Finlands Bank	1,2448	71.708.601	71.708.601	1,7908
Skupaj centralne banke evro območja	69,5092	4.004.183.400	4.004.183.400	100,0000
Česká národní banka	1,3880	79.957.855	5.597.050	-
Danmarks Nationalbank	1,5138	87.204.756	6.104.333	-
Eesti Pank	0,1703	9.810.391	686.727	-
Central Bank of Cyprus	0,1249	7.195.055	503.654	-
Latvijas Banka	0,2813	16.204.715	1.134.330	-
Lietuvos bankas	0,4178	24.068.006	1.684.760	-
Magyar Nemzeti Bank	1,3141	75.700.733	5.299.051	-
Central Bank of Malta/Bank Ċentrali ta' Malta	0,0622	3.583.126	250.819	-
Narodowy Bank Polski	4,8748	280.820.283	19.657.420	-
Národná banka Slovenska	0,6765	38.970.814	2.727.957	-
Sveriges Riksbank	2,3313	134.298.089	9.400.866	-
Bank of England	13,9337	802.672.024	56.187.042	-
Bulgarian National Bank	0,8833	50.883.843	3.561.869	-
Banca Națională a României	2,5188	145.099.313	10.156.952	-
Skupaj centralne banke izven evro območja	30,4908	1.756.469.003	122.952.830	-
Skupaj	100,0000	5.760.652.403	4.127.136.230	-

V skladu z 49.2 členom Statuta ESCB in ECB in pravnimi predpisi, ki jih je sprejel Svet ECB, je Banka vplačala 36,7 mio EUR kot prispevek na račune vrednotenja tuje valute, zlata in vrednostnih papirjev ECB ter v rezervacije ECB za tečajna in obrestna tveganja ter cenovna tveganja pri zlatu. Plačilo je bilo izvedeno v dveh delih. Kot rezultat razlike med evrsko protivrednostjo prenesenih deviznih rezerv na ECB po tekočih tečajih in terjatvijo Banke iz tega naslova v skladu z njenim ključem za vpis kapitala (izkazano v podpostavki aktive 9.2) se je 3. januarja 2007 znesek v višini 7,6 mio EUR uporabil kot vnaprejšnji prispevek v rezerve, rezervacije ter rezervacije, enakovredne rezervam ECB. Preostali prispevek je Banka vplačala po potrditvi Računovodskih izkazov ECB za leto 2006 s strani Sveta ECB v marcu 2007.

	31.12.2007
	000 EUR
Prispevek k računom vrednotenja	
- vplačilo 3. januarja 2007	7.647
- vplačilo 12. marca 2007	18.105
Prispevek k rezervacijam	
- vplačilo 12. marca 2007	10.947
Skupaj	36.699

Podpostavka 9.2 vsebuje terjatev Banke, denominirano v evrih, ki izhaja iz prenesenih deviznih rezerv na ECB. V skladu s 30.1 členom Statuta ESCB in ECB je Banka 2. in 3. januarja 2007 prenesla del svojih deviznih rezerv na ECB s skupno evrsko protivrednostjo 191,6 mio EUR (15% v zlatu in 85% v USD). Terjatev Banke v skladu s ključem za vpis kapitala znaša 184,0 mio EUR. Razlika se je evidentirala kot vnaprejšnji prispevek v rezerve, rezervacije in rezervacije, enakovredne rezervam ECB. Glede na to, da je zlato neobrestovano, se skupna terjatev obrestuje po 85% zadnje razpoložljive mejne obrestne mere operacij glavnega refinanciranja.

Podpostavka 9.4 'Neto terjatve iz naslova razdelitve evro bankovcev znotraj Evrosistema' izkazuje terjatev, ki izhaja iz uporabe ključa za razdelitev bankovcev. Neto terjatev je obrestovana po mejni obrestni meri operacij glavnega refinanciranja.

Podpostavka 9.5 'Druge terjatve znotraj Evrosistema (neto)' vsebuje terjatev iz naslova razdelitve denarnega prihodka nacionalnim centralnim bankam (glej postavko 5 izkaza poslovnega izida 'Neto rezultat združevanja denarnih prihodkov').

11. Druga sredstva

Banka izkazuje v podpostavki 11.1 'Kovanci evroobmočja' imetja kovancev, ki jih izdaja Republika Slovenija.

Podpostavka 11.2 'Opredmetena in neopredmetena osnovna sredstva' vsebuje zemljišča in zgradbe, strojno in programsko opremo, pohištvo in drugo opremo.

	Zemljišča in zgradbe	Računalniki in oprema	Skupaj
	000 EUR	000 EUR	000 EUR
Nabavna ali ocenjena vrednost			
1. januar 2007	14.441	16.893	31.334
Nabave	1.535	2.091	3.626
Prodaje	-107	-184	-291
31. december 2007	15.869	18.800	34.669
1. januar 2007			
Prodaje	2.966	11.978	14.943
Strošek amortizacije	-27	-180	-207
31. december 2007	112	1.990	2.102
1. januar 2007	3.051	13.787	16.838
Neodpisana vrednost:			
1. januar 2007	11.476	4.915	16.391
31. december 2007	12.818	5.013	17.831

V stanje zemljišč in zgradb na dan 31. december 2007 so vključene tudi naložbe v nepremičnine v Republiki Avstriji v višini 5,8 mio EUR.

Podpostavka 11.3 'Ostala finančna sredstva' vsebuje udeležbo Banke v mednarodnih finančnih institucijah in druga finančna sredstva.

Podpostavka 11.4 'Učinki vrednotenja zabilančnih instrumentov' zajema pozitiven učinek vrednotenja, ki se nanaša na termiski del valutnih zamenjav, ki so evidentirani na zabilančnih računih.

Podpostavka 11.5 'Aktivne časovne razmejitve' obsegajo razmejene prihodke na dan 31.12.2007. Ti se v glavnem nanašajo na obresti, natečene v obravnavanem letu in zapadle v plačilo v prihodnjem poslovnem letu, iz naslova prenesenih deviznih rezerv na ECB, vezanih vlog in vrednostnih papirjev.

Podpostavka 11.6 'Razno' vključuje skrbniška in druga sredstva.

Obveznosti

1. Bankovci v obtoku

Celotna vrednost evro bankovcev, ki jih izdajajo centralne banke Evrosistema, se porazdeli med banke na zadnji delovni dan vsakega meseca v skladu s ključem za razdelitev bankovcev (glej Računovodske politike). V skladu s ključem za razdelitev bankovcev, veljavnim na 31. december 2007, Banki Slovenije pripada 0,4225% delež vrednosti vseh evro bankovcev v obtoku. Tekom leta 2007 je skupna vrednost bankovcev v obtoku v Evrosistemu porasla od 628.240 mio EUR na 676.677 mio EUR. Po ključu za razdelitev bankovcev Banka izkazuje konec leta 2007 znesek evro bankovcev v obtoku v višini 2.858,8 mio EUR. Vrednost evro bankovcev, ki jih je Banka dejansko dala v obtok, znaša 523,4 mio EUR. Glede na to, da je ta vrednost manjša kot dodeljeni znesek, se razlika v višini 2.335,4 mio EUR izkazuje v podpostavki aktive 9.4 'Neto terjatve iz naslova razdelitve evro bankovcev znotraj Evrosistema'.

V letu 2007 kot letu uvedbe evra se med bankovce v obtoku uvrščajo tudi bankovci, denominirani v slovenskih tolarjih, ki so s prevzemom evra prenehali veljati kot zakonito plačilno sredstvo. S 1. januarjem 2008 so bili ti bankovci prerazporejeni v postavko obveznosti bilance stanja 12 'Druge obveznosti'.

	31.12.2007	01.01.2007
	000 EUR	000 EUR
Evro bankovci		
EUR 5	110.729	17.150
EUR 10	-8.891	21.920
EUR 20	25.391	79.250
EUR 50	-406.415	191.930
EUR 100	768.905	274.970
EUR 200	29.674	143.929
EUR 500	4.005	43.023
Skupaj evro bankovci v obtoku pri BS	523.398	772.172
Terjatve iz prilagoditev – CSM	2.584.130	2.116.843
Obveznosti iz prilagoditev – ECB izdaja	-248.736	-231.229
Skupaj evro bankovci	2.858.791	2.657.786
Bankovci v SIT	41.187	624.372
Skupaj	2.899.978	3.282.158

2. Obveznosti do bank iz naslova monetarne politike

Te obrestonosne obveznosti se nanašajo na denarno politiko, ki jo izvaja Banka v imenu ESCB.

Podpostavka 2.1 'Vpogledne vloge' zajema vloge kreditnih institucij, ki se uporabljajo za izpolnjevanje zahteve po minimalni obvezni rezervi ter za poravnavo plačil. Najpomembnejši kriterij za uvrstitev takih vlog v to podpostavko je, da je določena protistranka vključena na seznam institucij, za katere veljajo določbe izpolnjevanja obvezne rezerve v Evrosistemu. Izpolnjevanje obvezne rezerve mora biti doseženo v povprečni višini preko obdobja izpolnjevanja obvezne rezerve v skladu z urnikom, ki ga

objavi ECB. Sredstva obveznih rezerv bank se obrestujejo na dnevni osnovi po veljavni obrestni meri operacij glavnega refinanciranja v Evrosistemu.

Podpostavka 2.2 'Odprta ponudba mejnega deponiranja' vključuje vloge čez noč, ki jih slovenske banke naložijo pri Banki po vnaprej določeni obrestni meri. Na dan 1.1.2007 so med te vloge vključene vloge čez noč, ki so jih poslovne banke naložile pri Banki zaradi presežne likvidnosti ob zaključku zadnjega obdobja izpolnjevanja obveznih rezerv pred uvedbo evra.

Podpostavka 2.3 'Vezane vloge bank' zajemajo vloge pri Banki z namenom umika likvidnosti v povezavi z operacijami finega uravnavanja Evrosistema. Stanje na dan 1.1.2007 v višini 2.640,4 predstavlja kratkoročne in dolgoročne vezane vloge poslovnih bank in blagajniške zapise Banke Slovenije, ki so bili izdani z namenom umika likvidnosti v obdobju pred uvedbo evra.

	31.12.2007	01.01.2007
	000 EUR	000 EUR
Vpogledne vloge	334.869	387.558
Odprta ponudba mejnega deponiranja	16.200	397.091
Vezane vloge bank	5.000	2.640.380
Skupaj	356.069	3.425.030

3. Druge obveznosti do kreditnih institucij v evrih

Ta bilančna postavka zajema druge račune kreditnih institucij, ki niso povezane z operacijami denarne politike.

4. Izdani dolžniški certifikati

Na dan 1. januar 2007 to stanje predstavlja znesek nezapadlih blagajniških zapisov, ki jih je Banka izdala v letu 2006. Vsi blagajniški zapisi so dospeli do konca januarja 2007.

5. Obveznosti do drugih rezidentov evroobmočja v evrih

Podpostavka 5.1 'Obveznosti do države' vsebuje vpogledne in vezane vloge ter posebne vloge države v evrih. Vloge drugih javnih institucij obsegajo stanja na računih občin.

Podpostavka 5.2 'Druge obveznosti' med drugim vključuje račune strank borznoposredniških družb in vezano vlogo jamstvenega sklada KDD.

6. Obveznosti do nerezidentov evroobmočja v evrih

Bilančna postavka 'Obveznosti do nerezidentov evroobmočja v evrih' vsebuje evrske vloge mednarodnih in nadnacionalnih organizacij ter centralnih bank izven Evrosistema. V to bilančno postavko je vključen tudi račun MDS št. 2.

7. Obveznosti do rezidentov evroobmočja v tuji valuti

Ta postavka zajema vpogledne in vezane vloge ter posebna sredstva države v tuji valuti.

9. Protipostavka dodeljenih SDR

Protipostavka dodeljenih SDR s strani MDS predstavlja dodeljene SDR Republiki Sloveniji kot posledica njenega članstva v MDS. Obveznost konec leta 2007 je prikazana v bilanci stanja na osnovi tržnega tečaja 1 SDR = 1,074 EUR (1. januar 2007: 1 SDR = 1,1416 EUR), ki ga je izračunala ECB konec leta za vse centralne banke Evrosistema. Zmanjšanje zneska te obveznosti v letu 2007 je izključno posledica učinka vrednotenja, t.j. apreciacije evra nasproti SDR.

10. Obveznosti znotraj Evrosistema

Podpostavka 10.4 'Druge obveznosti znotraj Evrosistema (neto)' vključuje neto TARGET pozicijo, ki izhaja iz čezmejnih transakcij z drugimi nacionalnimi centralnimi bankami ESCB in ECB preko sistema TARGET. Ta pozicija se obrestuje po zadnji razpoložljivi mejni obrestni meri operacij glavnega refinanciranja. Poravnava obresti se izvaja mesečno na drugi delovni dan po koncu meseca, na katerega se obresti nanašajo. Oblikovanje te obveznosti odraža odlive sredstev od domačih kreditnih institucij v druge države evroobmočja. Ta sredstva izvirajo iz postopnega zmanjševanja vlog kreditnih institucij pri Banki Slovenije po vstopu v EMU 1. januarja 2007. Omenjene vloge so prikazane med postavkami obveznosti 'Odprta ponudba mejnega posojanja', 'Vezane vloge bank' in 'Izdani dolžniški certifikati'.

12. Ostale obveznosti

Podpostavka 12.2 'Pasivne časovne razmejitve' vključuje razmejene odhodke na dan 31.12.2007, ki se v glavnem nanašajo na obrestne odhodke, natečene v obravnavanem letu, ki dospejo v plačilu v naslednjem poslovnem letu. Ti obrestni odhodki so obračunani na TARGET pozicijo Banke, depozite iz naslova izpolnjevanja minimalnega zneska obveznih rezerv ter na vezane vloge države.

Podpostavka 12.3 'Razno' se nanaša v glavnem na obveznosti za plačila do javnega sektorja iz naslova nominalne vrednosti evro kovancev, prejetih od države, ter obveznosti iz naslova skrbniških poslov.

13. Rezervacije

	31.12.2007	01.01.2007
	000 EUR	000 EUR
Rezervacije za zaposlene in za znana tveganja	15.113	15.778
Rezervacije za splošna tveganja	15.300	-
Skupaj	30.413	15.778

Rezervacije za zaposlene vključujejo rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade in so izračunane v skladu z MRS 19 – Povračila zaposlencev na osnovi aktuarskih predpostavk po stanju na dan 31.12.2006. Slednje povzemajo določbe Kolektivne pogodbe Banke Slovenije, predvideno rast plač, fluktuacijo ter obrestno mero za diskontiranje prihodnjih obveznosti v višini 4,7%, določeno na podlagi 10-letnih podjetniških obveznic z visoko boniteto v evroobmočju.

Obstajajo še določeni zahtevki do Banke Slovenije, ki so v postopku in niso poravnani. Zahtevki se v glavnem nanašajo na delovnopravne spore iz prve polovice prejšnjega desetletja. Svet Banke Slovenije je mnenja, da so za te namene oblikovane zadostne rezervacije. Podrobnejša informacija v skladu z IAS 37 'Rezervacije, pogoje obveznosti in pogojna sredstva' niso podana, ker lahko le-ta prejudicira položaj Banke v postopku.

Glede na izpostavljenost Banke obrestnim tveganjem so bile oblikovane in potrjene s strani Sveta Banke rezervacije za pokrivanje bodočih nerealiziranih odhodkov iz naslova sprememb obrestnih mer v višini 15,3 mio EUR, z namenom ohranitve realne vrednosti premoženja in zmanjšanja znatnejših gibanj finančnega rezultata, ki bi bil posledica sprememb obrestnih mer. Rezervacija se bo uporabila za pokrivanje bodočih nerealiziranih odhodkov vrednotenja, ki jih ne bo možno pokriti s sredstvi na računih vrednotenja. Ta znesek predstavlja Value-at-Risk (VaR) pri stopnji zaupanja 95% na mesečni ravni. Rezervacije se bodo dopolnjevale v naslednjih letih na osnovi vsakokratne ocene Banke glede njene bodoče izpostavljenosti obrestnemu tveganju do višine, ki predstavlja Value-at-Risk (VaR) pri stopnji zaupanja 95% na letni ravni.

14. Računi vrednotenja

V tej bilančni postavki je izkazana pozitivna razlika med tržno ceno in povprečnim nabavnim stroškom pri zlatu, neto pozicijah tujih valut in portfelju vrednostnih papirjev.

V primeru vrednotenja vrednostnih papirjev je prihodek v višini 7,4 mio EUR posledica vrednotenja portfelja, denominiranega v USD, 1,3 mio EUR od portfelja v GBP ter preostali znesek od vrednostnih papirjev v drugih valutah.

Povprečna nabavna vrednost zlata je konec leta 2007 znašala 482,688 EUR za unčo, medtem ko je bila tržna cena enaka 568,236 EUR za unčo. Tržna cena zlata torej presega njegovo nabavno ceno, kar je imelo za posledico prihodke vrednotenja v višini 8,8 mio EUR.

Na dan 1. januar 2007 računi vrednotenja izkazujejo stanje nič. Neto nerealizirani prihodki vrednotenja zlata, tujih valut in vrednostnih papirjev, obračunani v obdobjih pred uvedbo evra, so bili preko delitve rezultata v posameznih letih preneseni v posebne rezerve Banke.

	31.12.2007	01.01.2007
	000 EUR	000 EUR
Vrednotenje vrednostnih papirjev	8.893	-
- vrednostni papirji v tuji valuti (postavka aktive 2 in 3)	8.647	-
- vrednostni papirji v evrih (postavka aktive 4 in 7)	246	-
Tečajne razlike	1	-
Vrednotenje zlata	8.763	-
Skupaj	17.657	-

15. Kapital in rezerve

V skladu s 5. členom Zakona o Banki Slovenije je bil osnovni kapital Banke oblikovan iz dela splošnih rezerv v višini 8,3 mio EUR v letu 2002. Osnovni kapital Banke Slovenije se lahko poveča iz oblikovanih splošnih rezerv v višini, ki jo določi Svet Banke Slovenije.

Rezerve Banke so sestavljene iz splošnih rezerv in posebnih rezerv. Splošne rezerve služijo pokrivanju splošnih tveganj, povezanih z delovanjem Banke. Posebne rezerve so namenjene pokrivanju tečajnih in cenovnih tveganj. Posebne rezerve so enake znesku nerealiziranega prihodka, ki je bil posledica sprememb tečajev in cen do konca leta 2006. Valorizacijske rezerve so bile oblikovane iz nerealiziranih prihodkov, ki izhajajo iz cinitve nepremičnin v Avstriji, ki jo je izvedel neodvisni zunanji licencirani cenilec.

	31.12.2007	01.01.2007
	000 EUR	000 EUR
Sestava rezerv:		
Osnovni kapital BS	8.346	8.346
Splošne rezerve	278.875	306.923
Posebne rezerve za tečajne razlike	463.638	539.291
Posebne rezerve za cenovna tveganja (vrednostni papirji)	-	-
Posebne rezerve za cenovna tveganja (zlato)	43.236	35.245
Valorizacijske rezerve	5.772	5.772
Skupaj	799.867	895.578

Pojasnila k zabilančnim postavkam

Valutne zamenjave

Na dan 31. december 2007 je terminska valutna pozicija, ki izhaja iz transakcij valutnih zamenjav EUR/AUD, znašala 202,9 mio EUR. Terminska obveznost v tuji valuti je bila prevrednotena po enakih tečajih, kot so bili uporabljeni za promptna imetja v tujih valutah.

	31.12.2007		01.01.2007	
	000 Tuja valuta	000 EUR	000 Tuja valuta	000 EUR
Valutna zamenjava v AUD	340.000	202.900	-	-
Skupaj	340.000	202.900	-	-

Posojanje vrednostnih papirjev

Na dan 31. december 2007 je bilo po pogodbah o avtomatiziranem posojanju vrednostnih papirjev, sklenjenih z agenti, posojenih vrednostnih papirjev po tržni vrednosti v višini 1.490 mio EUR (1. januar 2007: 1.342 mio EUR), ki so bili, v primeru zavarovanja, reinvestirani v obratne povratne transakcije, prvovrstne, s premoženjem krite obveznice, bančne obveznice in potrdila o vlogah.

Pojasnila k izkazu poslovnega izida

1. Neto obrestni prihodki (odhodki)

Obrestni prihodki

Obrestni prihodki v letu 2007 se nanašajo na obrestne prihodke od sredstev v tuji valuti in sredstev v evrih ter na obrestni prihodek od terjatev, denominiranih v evrih. Terjatve, denominirane v evrih, zajemajo instrumente denarne politike, terjatev iz naslova prenesenih deviznih rezerv na ECB ter neto terjatev, ki izhaja iz razporeditve bankovcev znotraj Evrosistema.

	31.12.2007
	000 EUR
Obrestni prihodki	
Zlato	27
Vpogledne vloge	64.684
- v tuji valuti	12.699
- v evrih	51.985
Vrednostni papirji	166.644
- v tuji valuti	53.839
- v evrih	112.805
Vloge pri MDS	778
Operacije denarne politike	4.599
- Operacije glavnega refinanciranja	1.629
- Operacije dolgoročnega refinanciranja	2.958
- Ostale operacije refinanciranja	12
Terjatve znotraj Evrosistema	31.915
- Terjatev iz naslova prenesenih deviznih rezerv na ECB	6.216
- Neto terjatev iz naslova prilagoditve bankovcev v obtoku znotraj Evrosistema	25.699
Drugi obrestni prihodki	55
Skupaj	268.702

Obrestni odhodki

Obrestni odhodki se nanašajo na obveznosti iz naslova računov in vlog države ter na operacije denarne politike s ciljem odvzema likvidnosti. Slednje zajemajo večinoma plačane obresti na obvezne rezerve bank. Obrestni odhodki od instrumentov denarne politike iz obdobja pred vstopom v Evrosistem, ki so dospeli v letu 2007 (vloge čez noč, vezani kratkoročni in dolgoročni depoziti, blagajniški zapisi Banke Slovenije v domači valuti) so vključeni v obrestne odhodke iz naslova operacij denarne politike. Obrestni odhodki vključujejo tudi plačane obresti na TARGET pozicijo.

	31.12.2007
	000 EUR
Obrestni odhodki	
Vpogledne in vezane vloge	15.192
- v tuji valuti	3.350
- v evrih	11.841
Operacije denarne politike	24.389
- Obvezna rezerva	13.534
- Odprta ponudba mejnega deponiranja	128
- Vezane vloge bank	10.727
Obveznosti znotraj Evrosistema	128.833
- TARGET pozicija	128.833
Drugi obrestni odhodki	1.523
Skupaj	169.937

2. Neto rezultat iz finančnih sredstev, zmanjšanja knjigovodske vrednosti in rezervacij za tveganja

Neto prihodek izkazan v podpostavki 'Realizirani prihodki/odhodki iz finančnih sredstev' izhaja iz prodaje zlata, valutnih pozicij in vrednostnih papirjev.

Zmanjšanja knjigovodske vrednosti finančnih sredstev in pozicij v glavnem odražajo znižanje tržnih cen bilančnih postavk na dan 31. december 2007 pod povprečni strošek posameznih valut oziroma vrednostnih papirjev. Odhodek vrednotenja se nanaša večinoma na vrednostne papirje v evrih ter na valutno pozicijo v USD in v GBP.

Prenos v rezervacije za splošna, tečajna in cenovna tveganja predstavlja znesek rezervacij, oblikovanih za pokrivanje bodočih nerealiziranih odhodkov iz naslova obrestnega tveganja v skladu z 49.a členom Zakona o Banki Slovenije.

	31.12.2007
	000 EUR
Realizirani prihodki/odhodki iz finančnih sredstev	
Zlato	23
Valutna pozicija	6.463
Vrednostni papirji	-1.431
Skupaj	5.055
Zmanjšanje knjigovodske vrednosti finančnih sredstev in pozicij	
Valutna pozicija	-82.920
Vrednostni papirji	-37.811
Skupaj	-120.731
Prenos v rezervacije za splošna, tečajna in cenovna tveganja	-15.300
Skupaj	-130.976

3. Neto prihodki od provizij

Provizije so večinoma prejete iz naslova opravljanja plačilnih storitev in storitve poravnave, nadzorne in regulatorne funkcije in transakcij posojanja vrednostnih papirjev. Plačane provizije se nanašajo na plačilne storitve domačih in tujih bank ter plačila poslovnim bankam za njihovo pripravljenost zagotavljanja likvidnostnih posojil ostalim bankam.

4. Prihodki od lastniških vrednostnih papirjev in udeležb

Ta postavka predstavlja dividende, ki jih je Banka prejela od deleža v mednarodnih finančnih institucijah.

5. Neto rezultat združevanja denarnih prihodkov

Denarni prihodek nacionalnih centralnih bank Evrosistema se razporedi v skladu s sklepom, ki ga je sprejel Svet ECB¹³. Znesek denarnega prihodka, ki je dodeljen posamezni NCB, je odmerjen na podlagi dejanskega prihodka na označena sredstva, ki jih ima centralna banka nasproti svoji obveznostni osnovi.

Denarni prihodek, ki se razporedi nacionalnim centralnim bankam, se zmanjša za vse obresti, plačane na postavke obveznostne osnove.

Kadar vrednost označenih sredstev centralne banke presega ali je manjše od njene obveznostne osnove, se znesek razlike obrestuje s povprečno obrestno mero skupnih označenih sredstev vseh nacionalnih centralnih bank. Ob koncu vsakega poslovnega leta se denarni prihodek, ki so ga prenesle vse centralne banke, razdeli med nacionalne centralne banke v skladu z njihovimi vplačanimi deleži v kapitalu ECB. Razlika med združenim in razporejenim denarnim prihodkom posamezni NCB predstavlja neto rezultat iz naslova izračuna denarnega prihodka, ki se evidentira v izkazu poslovnega izida.

V letu 2007 je razporeditev denarnega prihodka za Banko imela za rezultat neto terjatev v višini 1,9 mio EUR. Ta neto terjatev predstavlja razliko med zneskom denarnega prihodka Banke, plačanega v skupni sklad, v višini 104,5 mio EUR, ter terjatvijo Banke do skupnega sklada v višini 106,4 mio EUR, ki je v skladu z deležem Banke v vplačanem kapitalu ECB.

6. Drugi prihodki

Drugi prihodki vsebujejo prihodke od nebančnih storitev kot so najemnine, prihodki od izdanih potrdil, numizmatika, ipd. V to postavko je vključeno tudi zmanjšanje razmejenega stroška tiskanja evro bankovcev iz preddobave, vzpostavljenega v letu 2006 v znesku 14,6 mio EUR. Razlika znotraj razmejenih stroškov tiskanja bankovcev, ki jih je Banka zavezana vrniti Evrosistemu, izhaja iz bistveno nižje realizirane proizvodne cene na enoto bankovca, kot je bila v času preddobave predpostavljena.

7. Stroški poslovanja

Stroški dela

Stroški dela vključujejo stroške plač in druge stroške dela skupaj s pripadajočimi davki in prispevki.

V Banki Slovenije je bilo 31. decembra 2007 zaposlenih 425 ljudi.

¹³ Sklep Evropske centralne banke z dne 6. december 2001 o razdelitvi denarnega prihodka nacionalnih centralnih bank sodelujočih držav članic od poslovnega leta 2002 (ECB/2001/16), Uradni list EU, L 337, 20.12.2001, str. 55-61, dopolnjen s Sklepom Evropske centralne banke z dne 18. december 2003 (ECB/2003/22), Uradni list EU, L 9, 15.01.2004, str. 39 in s Sklepom Evropske centralne banke z dne 19. maj 2006 (ECB/2006/7), Uradni list EU, L 148, 02.06.2006, str. 56-60.

Zaposleni so na podlagi pogodbe med Banko Slovenije in Sindikatom od marca 2002 vključeni v dodatno prostovoljno pokojninsko zavarovanje, ki je program z določenimi prispevki. V okviru stroškov dela je izkazan prispevek Banke za DPPZ v znesku 0,4 mio EUR.

Prejemki članov Sveta Banke Slovenije so v letu 2007 znašali skupaj 0,9 mio EUR.

Drugi splošni stroški

Ta postavka vključuje večinoma stroške v povezavi z vzdrževanjem zgradb in opreme, stroške najemnin, stroške službenih potovanj in izobraževanj, stroške komunikacij in energije, stroške povezane z informacijsko tehnologijo (vzdrževanje programske opreme, podpora informacijskega sistema), stroške za storitve zunanjih izvajalcev ter stroške za drobni inventar, material in druge pisarniške stroške.

Amortizacija

Amortizacija zgradb, pohištva in pisarniške opreme ter računalniške strojne in programske opreme je izvedena po sprejetih amortizacijskih stopnjah.

Stroški tiskanja bankovcev

Stroški tiskanja bankovcev večinoma vključujejo razmejene stroške proizvodnje in transporta evro bankovcev, ki jih je banka zavezana vrniti Evrosistemu iz naslova preddobave za zamenjavo valute.

Drugi stroški

Drugi stroški zajemajo prispevke Banke, davke in druge stroške poslovanja.

8. Primanjkljaj prihodkov nad odhodki tekočega leta

Banka izkazuje po novo sprejeti Računovodski smernici, po kateri se nerealizirani odhodki vrednotenja krijejo v breme finančnega rezultata, nerealizirani prihodki pa prenašajo mimo izkaza uspeha neposredno na račune vrednotenja, primanjkljaj prihodkov nad odhodki v znesku 36,4 mio EUR. Negativni finančni rezultat je posledica deprecijacije svetovnih valut, v katerih ima banka devizne rezerve, napram prevzeti valuti evro, ter znižanja cen vrednostnih papirjev kot rezultat dviga obrestnih mer tekom leta 2007.

V skladu z Zakonom o Banki Slovenije se za kritje primanjkljaja prihodkov nad odhodki, ki je posledica nerealiziranih odhodkov iz naslova tečajnih in cenovnih gibanj, uporabijo posebne rezerve, ki so oblikovane iz nerealiziranih prihodkov iz naslova sprememb tečaja in cen. S pokritjem primanjkljaja prihodkov nad odhodki v breme posebnih rezerv za tečajna tveganja je zagotovljena osnova za prenos sredstev proračunu v višini 11,6 mio EUR. Znesek ustreza zakonsko določenemu 25% deležu proračuna pri razdelitvi presežka iz drugega odstavka 50. člena Zakona o Banki Slovenije, ki je obračunsko ugotovljen brez upoštevanja odhodka iz naslova zmanjšanja knjigovodske vrednosti valutnih pozicij.